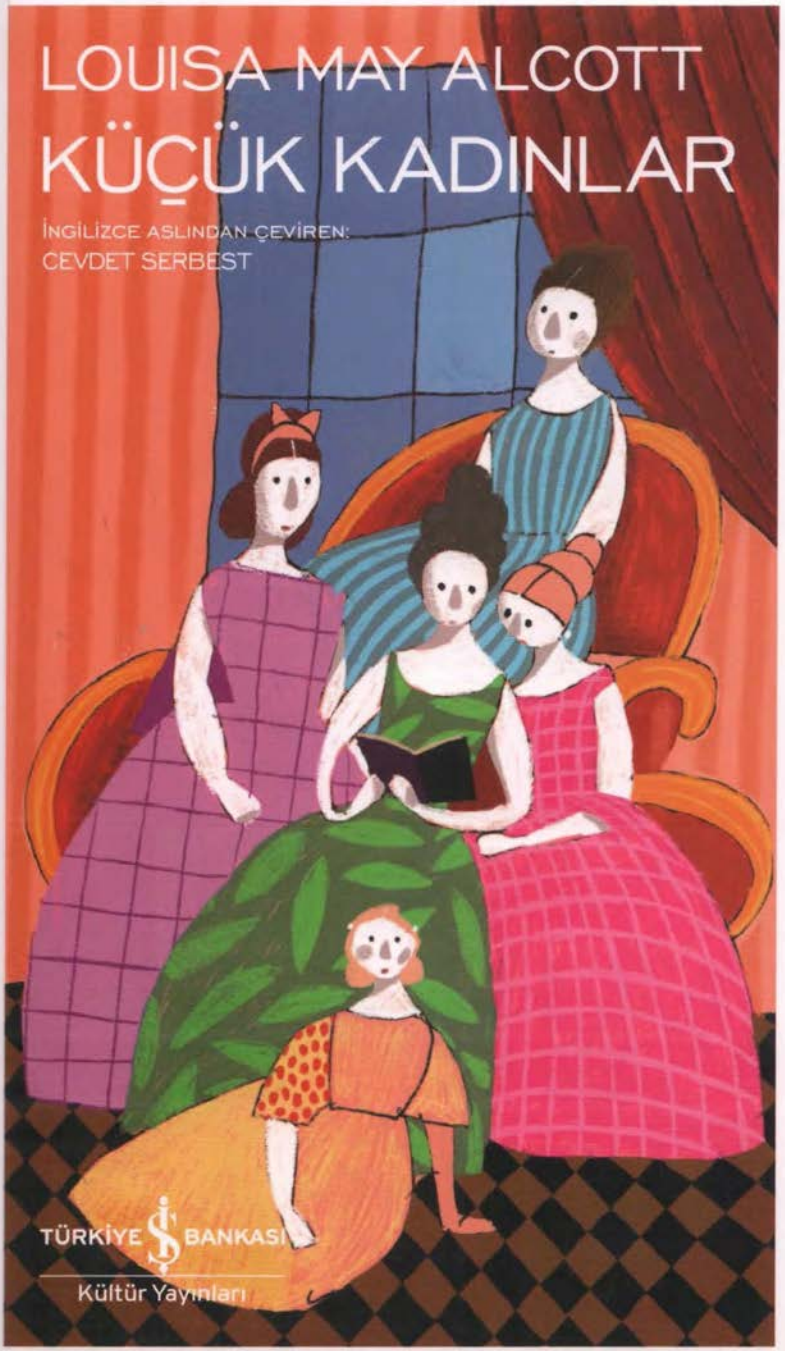
MODERN KLASİKLER DİZİSİ - 142

LOUISA MAY ALCOTT

KÜÇÜK KADINLAR

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
CEVDET SERBEST

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

LOUISA MAY ALCOTT
KÜÇÜK KADINLAR

ÖZGÜN ADI
LITTLE WOMEN

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2006
SERTİFİKA NO: 40077

EDİTÖR
DAMLA GÖL

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
ESER DEMİRKAN

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM OCAK 2020, İSTANBUL

ISBN 978-625-7999-40-3

BASKI: AYHAN MATBAASI
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sok. No: 6 Kat: 3
Bağcılar/İstanbul Tel. (0212) 445 32 38 Sertifika No: 44871

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

Modern
Klasikler
Dizisi - 142

Louisa May Alcott

Küçük Kadınlar

İngilizce aslından
çeviren: Cevdet Serbest

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

İçindekiler

I. Bölüm: Yolculuk Oyunu 1
II. Bölüm: Mutlu Bir Noel 17
III. Bölüm: Genç Laurence 33
IV. Bölüm: Yükler 49
V. Bölüm: Komşuluk 65
VI. Bölüm: Beth Güzellikler Sarayı'nı Buluyor 81
VII. Bölüm: Amy'nin Aşağılanma Vadisi 91
VIII. Bölüm: Jo Apollyon'la Karşılaşıyor 101
IX. Bölüm: Meg Özenti Panayırı'na Katılıyor 115
X. Bölüm: Pickwick Kulübü ve Postane 137
XI. Bölüm: Deneyler 149
XII. Bölüm: Laurence Kampı 163
XIII. Bölüm: Hayali Şatolar 189
XIV. Bölüm: Sırlar 201
XV. Bölüm: Bir Telgraf 213
XVI. Bölüm: Mektuplar 225
XVII. Bölüm: Küçük Vefakâr 237
XVIII. Bölüm: Kara Günler 247
XIX. Bölüm: Amy'nin Vasiyetnamesi 259
XX. Bölüm: Mahrem 271
XXI. Bölüm: Laurie Ortalığı Karıştırıyor, Jo Toparlıyor 281
XXII. Bölüm: Güzel Çayırlar 297
XXIII. Bölüm: March Hala Sorunu Hallediyor 307

I. Bölüm

Yolculuk Oyunu

"Hediyesiz Noel, Noel'e benzemez ki!" diye homurdandı, kilimin üzerine uzanmış olan Jo.

"Yoksul olmak çok korkunç bir şey!" diye iç çekti Meg, üzerindeki eskimiş elbiseye bakarak.

"Bazı kızların bir sürü güzel eşyası varken, bazılarının hiçbir şeyinin olmaması bence de hiç adil değil!" diye ekledi küçük Amy, üzüntüyle burnunu çekerek.

"Bizim anne babamız var, üstelik birbirimize de sahibiz," diye seslendi köşeden Beth, halinden hoşnut bir tavırla.

Şömine alevinin aydınlattığı dört genç surat, bu neşeli sözlerle keyiflendi; ama Jo'nun hüzünlü bir ifadeyle, "Babamız burada değil ve uzun bir süre de yanımızda olmayacak," demesiyle yüzleri yeniden bulutlandı. Jo, "Belki de asla," dememişti ama hepsi de babalarının uzaklarda, savaş alanında olduğunu düşününce bu ifadeyi akıllarından geçirmişlerdi.

Bir süre kimse konuşmadı; sonra Meg, değişen ses tonuyla söze girdi: "Annemizin bu Noel hiç hediye almamamızı teklif etme nedenini biliyorsunuz, bu kış herkes için çok zor geçecek ve annemiz de, askerlerimiz orduda bin bir güçlük çekerken keyfimiz için para harcamamamız gerektiğini düşünüyor. Elimizden fazla bir şey gelmeyebilir ama

yine de küçük fedakârlıklarda bulunabiliriz ve bunu seve seve yapmalıyız. Ama ne yazık ki ben bunu hiç de severek yapamıyorum." İstediği onca güzel şeyi esefle düşünerek başını salladı.

"Bizim harcayacağımız azıcık paranın bir şey fark ettireceğini sanmıyorum. Hepimizin birer doları var ve bunu orduya vermemiz onlara bir yarar sağlamayacak ki! Annemden ya da sizden hediye beklemiyorum evet, ama ben kendime şu *Undine ve Sintram*'ı* almak istiyorum. Çok uzun zamandır bekliyorum o kitabı," dedi, tam bir kitap kurdu olan Jo.

"Ben de kendime yeni notalar almayı düşünüyordum," dedi Beth, hafifçe içini çekerek; onu şömine süpürgesiyle çaydanlıktan başka duyan olmadı.

"Ben de kendime Faber'in çizim kalemlerinden alacağım bir kutu, onlara gerçekten ihtiyacım var," dedi Amy kararlı bir ifadeyle.

"Annem kendi paramızla ilgili bir şey söylemedi ki, o bizim her şeyden vazgeçmemizi istemez. Hepimiz istediğimiz şeyi satın alıp biraz eğlenelim; bu parayı hak etmek için yeterince çalıştığımızı düşünüyorum ben," dedi Jo, bir beyefendi edasıyla ayakkabılarının topuklarını incelerken.

"Ben çok çalıştığıma eminim. Neredeyse bütün gün o haylaz çocuklara bir şeyler öğretmeye uğraşıyorum, evde rahat rahat oturmak varken hem de..." diye söze girdi Meg, yine o şikâyet dolu ses tonuyla.

"Benim yaşadığım zorlukların yarısını bile yaşamıyorsunuzdur," dedi Jo. "Bütün gün sizi oradan oraya koşturan, asla tatmin olmayan, pencereden kaçmak ya da oturup ağlamak isteyeceğiniz kadar sizi hırpalayan, huysuz ve mızmız bir ihtiyar kadınla saatlerce aynı odaya kapatılsanız siz ne hissederdiniz acaba?"

---

* Alman yazar Friedrich de la Motte Fouqué tarafından kaleme alınan iki romanın bir arada yer aldığı İngilizce edisyon. (e.n.)

"Huysuzlanması kötü bir şey tabii ki, ama ben yine de bulaşık yıkamanın ve ortalığı toplamanın dünyanın en berbat işi olduğunu düşünüyorum. Bunlarla uğraşmak beni çok sinirlendiriyor, üstelik parmaklarım da kaskatı kesiliyor, bu yüzden yeterince iyi piyano çalamıyorum," dedi Beth, sertleşmiş ellerine bakıp bu sefer herkesin duyabileceği bir şekilde iç çekerek.

"Hiçbirinizin benim kadar acı çektiğini sanmıyorum," diyerek araya girdi Amy, "çünkü siz benim gibi derste bir şeyleri bilemediğinizde size eziyet eden, kıyafetlerinize gülen, babanız zengin değilse onu paftalayan, burnunuz güzel değil diye sizinle alay eden küstah kızlarla aynı okula gitmek zorunda değilsiniz."

"*Yaftalamak* demek istiyorsan tamam da, babam harita değil ki paftalansın!" diye akıl verdi Jo, kahkahalar atarak.

"Ben ne demek istediğimi biliyorum, bu konuda alaylı olmana gerek yok. İnsanın güzel kelimeler kullanması, kelime *dağcığını* genişletmesi iyi bir şey," dedi Amy, ciddiyetle.

"Birbirinizle didişmeyin çocuklar. Babamızın biz küçükken kaybettiği servet şimdi elimizde olsun istemez miydin Jo? Şu sıkıntılarımız olmasaydı, nasıl da mutluluk içinde yaşardık!" dedi, geçmişteki güzel zamanları hâlâ hatırlayabilen Meg.

"Geçen gün King ailesinin çocuklarının paraları olmasına rağmen sürekli didişip kavga ettiklerini, bu yüzden onlardan daha mutlu olduğumuzu söylemiştin."

"Evet Beth, söyledim. Bence öyleyiz. Çalışmak zorunda olsak da birbirimizi eğlendirebiliyoruz! Jo'nun diyeceği gibi, 'kıyak' bir ekibiz biz."

"Jo hep böyle argo sözcükler kullanıyor!" dedi Amy, kilimin üzerine boylu boyunca uzanmış olan Jo'ya sitemkâr bakışlar atarak.

Jo hemen ayağa fırladı, ellerini ceplerine sokup ıslık çalmaya başladı.

"Yapma şunu Jo! Bu tam oğlan çocuklarına göre!"

"O yüzden yapıyorum ya işte!"

"Bir hanıma yakışmayan tavırlar sergileyen kaba kızlardan hiç hoşlanmıyorum!"

"Ben de yapmacık, çıtkırıldım, yaygaracı çocuklardan nefret ediyorum!"

"Küçük yuvalarında ne de güzel anlaşır kuşlar," diye şarkı söylemeye başladı arabulucu Beth; yüzündeki ifade öyle komikti ki o iki sert ses yumuşayıp kahkahalara boğuldu ve "didişme" o an için sona erdi.

"Kızlar, aslında ikiniz de suçlusunuz," dedi Meg, o her zamanki abla tavrıyla nutuk çekmeye başlamıştı. "Şu oğlan çocuğu tavırlarını bir kenara bırakıp daha düzgün davranacak kadar büyüdün Josephine. Küçük bir kızken yaptıkların o kadar sorun değildi, ama şimdi boyun uzadı, saçlarını toplamaya başladın, bu yüzden artık genç bir hanım olduğunu aklından çıkarmaman gerekiyor."

"Hiç de bile değilim! Saçlarımı toplamak beni hanımefendi yapıyorsa, ben de yirmi yaşıma kadar saçlarımı iki örgü yapar gezerim," diye bağıran Jo, başındaki fileyi çıkarıp kestane rengi gür saçlarını savurdu. "Büyümek, Bayan March olmak, uzun elbiseler giymek ve bir süs bitkisi gibi görünmek zorunda olduğumu düşünmekten nefret ediyorum. Oğlanların oyunlarından, uğraştıkları işlerden ve tavırlarından hoşlandığım halde bir kız olmak yeterince kötü bir durum zaten. Erkek olmadığım için yaşadığım hayal kırıklığından bir türlü kurtaramıyorum kendimi. Üstelik şu anda babamın yanında, cephede olmaya can atarken, içinde olduğum durum her zamankinden de berbat görünüyor. Burada yapabildiğim tek şey, yaşlı ve uyuşuk bir kadın gibi evde oturup örgü örmek!"

Jo elindeki mavi çorapları öyle bir salladı ki örgü şişleri kastanyetler gibi takırdadı ve ip yumağı odanın diğer ucuna yuvarlandı.

"Zavallı Jo! Bu çok kötü ama yapılacak bir şey yok. Bu yüzden yalnızca adını erkek adı gibi kısaltıp bize ağabeylik yapmakla yetinmeye çalışmalısın," dedi Beth ve dünyadaki bütün bulaşıkları yıkayıp toz alma işlerini yapsa dahi dokunuşundaki yumuşaklığını kaybetmeyecek elleriyle Jo'nun o dağınık saçlarını okşadı.

"Sana gelince Amy," diyerek devam etti Meg, "sen çok özel ve kuralcı bir insansın. Bu havalı halin şimdilik çok gülünç ama dikkat etmezsen ileride yapmacıklı tavırlarla ortalıkta dolanan, burnu havada küçük bir kaz olacaksın. Kibar olmak için çabalamadığın zamanlardaki sevimli tavrın ve incelikli konuşma şeklin hoşuma gidiyor. Ama senin şu saçma lafların da Jo'nun argo kelimeleri kadar kötü."

"Jo erkeksi bir kız ve Amy de bir kazsa, peki ben neyim?" diye sordu Beth, bu azardan kendine de pay çıkarmaya hazırdı.

"Sen bizim kıymetlimizsin, işte o kadar," diye karşılık verdi Meg içtenlikle; "Küçük Farecik" evin gözdesi olduğundan kimse de itiraz etmedi buna.

Genç okurlarımız anlatılan bu insanların "nasıl göründüklerini" merak edeceklerinden, bu anı fırsat bilelim ve dışarıda aralık karı yavaşça yağar; içerideyse şöminedeki ateş keyifle çatırdarken, alacakaranlıkta oturup örgü ören bu dört kız kardeşi kısaca anlatalım. Rengi solmuş halıya ve sade mobilyaya rağmen, duvarda asılı birkaç güzel resim, rafları dolduran kitaplar, pencere kenarlarında çiçek açmış kasımpatılar ve Noel güllerinin de etkisiyle mutlu bir yuva havasının kapladığı rahat bir odadaydılar.

Dört kardeşin en büyüğü olan Margaret, on altı yaşında, çok sevimli, tıknaz, kocaman gözlü ve yumuşacık kahverengi saçlı, güzel dudakları ve övündüğü bembeyaz elleri olan bir kızdı. On beş yaşındaki Jo uzun boylu, zayıf ve esmerdi; sürekli yoluna çıkan uzun kol ve bacaklarıyla ne yapacağını bir türlü bilemeyen halleri yüzünden bir tayı andırıyordu. Bi-

çimli bir ağzı, gülünç bir burnu, her şeyi gördüğünü düşündüren ve kâh öfkeli, kâh neşeli, kâh düşünceli bakan keskin ve gri gözleri vardı. Tek güzelliği, savrulup durmasınlar diye genelde bir fileyle tepesinde topladığı uzun, gür saçlarıydı. Jo'nun omuzları düşük, elleri ve ayakları büyüktü. Kıyafetleri üzerinde eğreti duruyor, hızla büyüyüp kadınlaşan ama bundan hiç de hoşnut olmayan bir genç kızın rahatsızlığını taşıdığı görülüyordu. Elizabeth ya da herkesin çağırdığı adıyla Beth, gül yanaklı, düz saçlı, pırıl pırıl bakışlı, utangaç tavırlı, çekinerek konuşan ve yüzünde nadiren bozulan huzurlu bir ifade taşıyan on üç yaşında bir kızdı. Babası ona "Küçük Bayan Dinginlik" adını takınıştı ve bu ad ona çok uygundu; çünkü kendi mutlu dünyasında yaşıyor, ancak çok güvenip sevdiği insanlar için temkinlice o dünyanın dışına çıkabiliyordu. Amy ise en küçükleri olsa da çok önemli bir şahsiyetti; en azından kendisi öyle düşünüyordu. Mavi gözlü, soluk tenli, narin, sarı saçları kıvrım kıvrım omuzlarına dökülen ve özenli tavırlarıyla genç bir hanım gibi davranan bir kar prensesiydi. Bu dört kardeşin karakterlerini çözmeyi de siz okurlarımıza bırakıyoruz.

Saat altıyı vurdu ve şöminenin tabanını süpüren Beth, ısınsın diye bir çift terliği ateşin önüne koydu. Bu eski terlikleri görmek, nedense kızları olumlu etkiliyordu. Annelerinin eve dönüş saati geldiğinden, hepsi de onu karşılayabilmek için birden canlanıverdiler. Meg nutuk çekmeyi bırakıp lambayı yaktı, Amy kimse söylemeden rahat koltuktan kalktı, Jo ise terlikleri alevlere daha yakın tutmak için ayağa kalkınca tüm yorgunluğunu unuttu.

"Çok yıpranmış bunlar. Marmee'ye* yeni bir çift terlik almamız gerek."

"Ben payıma düşenle ona terlik alabilirim," dedi Beth.

"Hayır, ben alırım!" diye bağırdı Amy.

---

* Alcott'un kendi annesi için de kullandığı, March kızlarının annelerine taktığı lakap. "Mommy" yani "anne" kelimesinin bir türevidir. (e.n.)

Meg, "En büyüğünüz benim," diyecek oldu, ama Jo kararlı bir ifadeyle onun sözünü kesti:

"Babam uzakta olduğuna göre, şu anda bu evin erkeği benim ve o yüzden terlikleri ben almalıyım; çünkü babam giderken, yokluğunda annemle yakından ilgilenmemi söylemişti."

"Size ne yapacağımızı söyleyeyim," dedi Beth. "Gelin bu Noel kendimize hiçbir şey almayalım, hepimiz ona birer hediye verelim!"

"Bu tam senlik bir teklif tatlım! Ne alacağız peki?" diye sordu Jo.

Hepsi bir süre ciddiyetle düşündü; sonra Meg, sanki bu fikir kendi narin ellerini görünce aklına gelmiş gibi, "Ben ona güzel bir çift eldiven alacağım," dedi.

"Bence en iyisi asker postalı," diye bağırdı Jo.

"Kenarı işlemeli birkaç mendil daha güzel olur bence," dedi Beth.

"Ben küçük bir şişe kolonya alacağım. Hem annemin hoşuna gidiyor, hem de çok pahalı değil, böylece kalem alacak param da kalır," diye ekledi Amy.

"Hediyeleri nasıl vereceğiz peki?" diye sordu Meg.

"Masanın üzerine koyup onu içeri getireceğiz ve paketleri açmasını izleyeceğiz. Doğum günlerimizde nasıl yaptığımızı hatırlamıyor musunuz?" diye karşılık verdi Jo.

"Başımda bir taçla o koltuğa oturma sırası bana geldiğinde, siz etrafımda dönüp birer öpücükle birlikte hediyelerinizi vermek için bana yaklaşırken ne kadar da korkardım. Hediyeler ve öpücükler hoşuma gidiyordu, ama ben paketleri açarken oturup izlemeniz ürkütücüydü," dedi, bir yandan çayın yanında yemek için ekmek kızartırken yüzünü de kızartan Beth.

Ellerini arkasında kavuşturup burnu havada bir edayla odada volta atan Jo, "Bırakalım da Marmee hediyeleri kendimize aldığımızı düşünsün, böylece ona sürpriz yaparız. Yarın öğleden sonra alışverişe çıkmamız gerekiyor, Meg.

Noel gecesi oynayacağımız piyes için yapmamız gereken çok şey var," dedi.

"Ben bu piyesten sonra bir daha oynamak istemiyorum. Böyle şeyler için fazla büyüdüm artık," dedi, giyinip kuşanmalı eğlenceler söz konusu olunca her zaman çocuk gibi olan Meg.

"Saçlarını salıp elbisenin beyaz eteklerini sürüyerek gezdiğin, yaldızlı kâğıttan yapılmış mücevherler taktığın sürece bunu bırakamayacağını biliyorum. Elimizdeki en iyi aktris sensin ve sen oynamayı bırakırsan her şey biter," dedi Jo. "Bu akşam prova yapmamız gerekiyor. Buraya gel Amy ve bayılma sahnesini tekrarla, çünkü bunu yaparken kazık yutmuş gibi duruyorsun."

"Elimde değil. Şimdiye kadar bayılan birini görmedim ki hiç. Ben senin gibi dümdüz yere yığılarak her tarafımı mosmor yapmak istemiyorum. Yavaşça düşebilirsem, düşerim. Düşemezsem, koltuğa bırakırım kendimi ve zarif görünürüm. Hugo bir tabancayla üzerime yürüse de buna aldırmam," diye karşılık verdi Amy; oyunculuk yeteneği pek yoktu, fakat oyunun kötü karakteri tarafından çığlık çığlığa dışarı çıkartılabilecek kadar küçük olduğundan bu rol için seçilmişti.

"Şöyle yapacaksın. Ellerini kavuştur, odanın ortasına doğru sendeleye sendeleye git, 'Roderigo! Kurtar beni! Kurtar beni!' diye deli gibi bağır," diyen Jo, gerçekten de heyecan verici melodramatik bir çığlık atarak uzaklaştı.

Amy onu taklit etmeye çalıştı ama kollarını ileri doğru dümdüz uzatıp sanki bir makineyle hareket ettiriliyormuş gibi kendini öne fırlattı; ağzından çıkan "Ah!" sesi, korku ve acıdan çok, iğne batırılmış birinin sesini andırıyordu. Jo umutsuzca homurdandı, Meg kahkahayı bastı, Beth ise eğlenceyi seyre dalıp ekmeği yaktı. "Yararı yok! Zamanı gelince elinden geleni yap, seyirci gülecek olursa da sakın beni suçlama. Hadi gel Meg."

Sonra işler yolunda gitti ve Don Pedro, hiç ara vermeden yaptığı iki sayfalık konuşmayla dünyaya meydan okudu. Cadı Hagar, garip sesler çıkararak, kaynayan bir tencere dolusu kurbağaya korkunç büyülü sözler söyledi. Roderigo zincirlerini yiğitçe tek tek kopardı. Hugo, son kez delice bir kahkaha atarak pişmanlığın ve arseniğin verdiği ıstıraplar içinde kıvranarak öldü.

"Şimdiye kadar yaptığımız en iyi prova bu oldu," dedi Meg, ölü kötü kahraman yerden kalkıp dirseklerini ovalarken.

"Bu muhteşem şeyleri nasıl yazıp oynadığını bir türlü anlayamıyorum Jo. Sen tam bir Shakespeare'sin!" diye haykırdı, kardeşlerinin her konuda muhteşem yetenekleri olduğuna içtenlikle inanan Beth.

"O kadar da değil," diye karşılık verdi Jo alçakgönüllülükle. "*Cadının Laneti, Bir Opera Trajedisi* adlı oyunumun epey hoş olduğunu düşünüyorum, ama ben asıl *Macbeth*'i sahnelemek isterdim, keşke Banquo'nun kullanabileceği bir kapımız olsaydı döşemede. Öldürme sahnesinde oynamayı istemişimdir hep." Jo, izlediği ünlü bir tragedya oyuncusunun yaptığı gibi, gözlerini devirip havayı kavramaya çalışarak, "Bir hançer mi önümde gördüğüm?"* diye mırıldandı.

"Hayır, kendisi ekmek kızartma çatalı ve üzerindeki de ekmek değil, annemin terlikleri. Beth'in sahne aksesuarı!" diye bağırdı Meg ve prova kahkahalar içinde sona erdi.

"Sizleri böyle neşeli gördüğüme sevindim kızlarım," diyen keyifli bir ses geldi kapıdan; tüm oyuncu ve seyirciler, uzun boylu, insana çok hoş gelen "Size nasıl yardımcı olabilirim?" bakışlı anaç kadını karşılamak için kapıya döndüler. Kendisi pek şık sayılmazdı, ama asil duruşlu bir kadındı; kızlar o kurşuni manto ve eski moda şapkanın altında dünyanın en muhteşem annesinin olduğunu düşünürdü.

---

* *Macbeth*, II. Perde 1. Sahne, William Shakespeare, çev. Sabahattin Eyüboğlu, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2019. (e.n.)

"Evet canlarım, bugün nasılsınız bakalım? Yapacak çok iş vardı, yarın için kutuların hazırlanması gerekiyordu, o yüzden yemeğe gelemedim. Uğrayan oldu mu Beth? Nezlen nasıl oldu Meg? Jo, çok bitkin görünüyorsun. Amy, hadi gel de öp beni yavrucuğum."

Bayan March bir yandan bu anaç sorgulamaları yaparken, bir yandan da üzerindeki ıslak giysileri çıkardı, sıcak terlikleri giydi, evin en rahat koltuğuna oturup Amy'yi kucağına aldı; o yorucu günün en güzel saatlerinin tadını çıkarmaya hazırlandı. Kızlar etrafında dört dönüyor, her biri kendi usulünce onu rahat ettirmeye çalışıyordu. Meg çay sofrasını hazırladı; Jo odun getirip masaya sandalyeleri yerleştirdi, fakat bunları yaparken de ortalığı dağıtıp dokunduğu her şeyi devirdi. Beth uslu uslu salonla mutfak arasında mekik dokudu; bu sırada Amy ise kollarını kavuşturmuş, oturduğu yerden herkese talimat veriyordu.

Masanın etrafında bir araya geldiklerinde, Bayan March, mutlu olduğu her halinden belli bir yüz ifadesiyle şöyle dedi: "Yemekten sonra size hoş bir sürprizim olacak."

Işıl ışıl bir gülümseme güneş ışığı gibi odaya yayıldı. Beth, elindeki sıcak çöreğe aldırmadan ellerini çırptı, Jo peçetesini sallayarak bağırdı: "Mektup! Mektup! Yaşasın babamdan mektup gelmiş!"

"Evet, uzun, güzel bir mektup. İyiymiş, kışı da korktuğumuzdan daha rahat geçireceğini düşünüyormuş. Noel için hepimize sevgi dolu dileklerini yollamış ve kızlarına da özel bir mesajı var," dedi Bayan March, sanki hazine saklıyormuşçasına cebine pat pat vurdu.

"Hadi, bir an önce bitirelim yemeği! Amy, sen de öyle kibar kibar küçük parmağını kıvırıp sırıtma, yiyeceksen ye!" diye bağırdı Jo. Bu sürprize kavuşmak için acele ederken çay genzine kaçtı, elindeki ekmeği de yağlı tarafı halıya denk gelecek şekilde yere düşürdü.

Beth yemeyi bırakıp kendine ait o loş köşeye sıvıştı, diğerleri de hazır olana kadar mutlu haberi düşünmeye daldı.

"Askere alınmak için fazla yaşlı olmasına ve tabii asker olacak kadar güçlü olmamasına rağmen bir papaz olarak göreve gitmesinin harika bir şey olduğunu düşünüyorum," dedi Meg, sevgi dolu bir ifadeyle.

"Keşke ben de bir trampetçi ya da *vivan* olup onunla gidebilseydim. Böyle mi deniyordu?* Ya da belki hemşire olarak... Böylece yakınında kalıp ona yardım edebilirdim," diye sızlandı Jo.

"Bir çadırda uyuyup kötü yemekler yemek ve teneke maşrapalarla su içmek berbat bir şey olmalı," diyerek iç çekti Amy.

"Babam eve ne zaman dönecek Marmee?" diye sordu Beth, sesinde hafif bir titremeyle.

"Aylarca dönmeyecek tatlım, tabii hastalanmazsa. Orada kalıp gücü yettiğince görevini sadakatle yerine getirecek ve biz de görevini tamamlamadan dönmesini istemeyeceğiz. Hadi, şimdi gelin de mektubu okuyalım."

Hep birlikte şömineye yanaştılar; anne büyük koltuğa geçti, Beth ayaklarının dibine oturdu, Meg ve Amy koltuğun kollarına tünediler. Jo ise koltuğun arkasına sırtını verdi, böylece mektubun dokunaklı olması durumunda kimse Jo'nun yüzündeki duygu emarelerini göremeyecekti. O zor zamanlarda, özellikle de babaların evlerine gönderdikleri arasında, dokunaklı olmayan çok az mektup bulunurdu. Bu mektupta ise orada yaşanan sıkıntılardan, karşılaşılan tehlikelerden ve sıla hasretinden çok az bahsediliyordu. Neşeli ve umut verici bir mektuptu. Savaş alanındaki hayatın, yapılan harekâtların canlı betimlemeleri ve askeri haberler yer alıyordu. Yalnızca mektubun sonunda yazarın yüreği baba sevgisiyle ve evde bekleyen küçük kızlarına duyduğu hasretle dolup taşıyordu.

---

* *Vivandière*. Fransız ordusundaki askerlere yiyecek sağlayan kadınlara verilen isim. (e.n.)

"Onlara en içten sevgilerimi ve öpücüklerimi ilet. Gündüzleri hep onları düşündüğümü, geceleri onlar için dua ettiğimi ve her daim onların sevgisiyle avunduğumu söyle. Onları görmeden geçecek bir yıl çok uzun geliyor, ama kavuşmayı beklerken çalışabileceğimizi, böylece bu zor günlerin boşa geçmemiş olacağını onlara hatırlat. Onlara söylediğim her şeyi hatırlarında tutacaklarını, sana sevgilerini göstereceklerini, görevlerini sadakatle yerine getireceklerini, kendi sinelerindeki düşmanlara karşı cesurca savaşacaklarını, kendilerini aşmayı başarabileceklerini ve bu sayede geri döndüğümde küçük kadınlarımı her zamankinden daha çok sevip onlarla daha çok gururlanacağımı biliyorum." Mektubun bu kısmına gelindiğinde herkes burnunu çekti. Jo, burnunun ucundan damlayan kocaman gözyaşından utanmadı; Amy, yüzünü annesinin omzuna saklayıp "Ben bencil bir kızım! Ama artık gerçekten de daha iyi biri olmaya çalışacağım, belki böylece babam da ileride benim yüzümden hayal kırıklığı yaşamaz," diye hıçkırırken buklelerinin bozulmasına aldırış etmedi.

"Hepimiz bunun için çalışacağız," dedi Meg. "Ben kılık kıyafetime fazla kafayı takıyorum ve çalışmaktan nefret ediyorum, ama artık böyle olmayacağım, becerebilirsem tabii!"

"Ben de artık onun bana dediği gibi 'küçük bir kadın' olmak için çaba harcayacağım, haşarı ve kaba olmayacağım, başka bir yerde olmayı istemeyip buradaki görevlerimi yerine getireceğim," dedi Jo; oysa evde kendine hâkim olarak sakin sakin oturmanın Güney'deki asilere karşı savaşmaktan daha zor bir görev olduğunu düşünüyordu.

Beth hiçbir şey söylemedi ama askerler için ördüğü mavi çorapla gözyaşlarını silip var gücüyle örgü örmeye başladı, hiç vakit kaybetmeden o an elinin altında olan göreve sarılmıştı; bir yıl sonra babasının eve döneceği o mutlu günlerde, tam da onun bulmak istediği gibi biri olmaya karar verdi o küçük, dingin yüreğiyle.

Bayan March, Jo'nun sözlerinin ardından oluşan sessizliği neşeli bir ses tonuyla bozdu: "Siz daha küçücükken oynadığımız 'Hacının Yolculuğu' oyununu* hatırlıyor musunuz? Hiçbir şey sizi bu oyuna hazırlanmak kadar mutlu etmezdi; sırtınıza yük diye benim artık kumaşları koyduğum torbaları bağlatır, birer şapka ve sopayla kâğıt ruloları ister, sonra da Yıkım Kenti dediğiniz bodrum kattan başlayıp tırmana tırmana evin en tepesine, İlahi Kent olabilsin diye bütün güzel şeylerinizi üst üste yığdığınız çatı katına çıkardınız."

"Ne kadar eğlenceliydi; hele de aslanların arasından geçişimiz, Apollyon'la savaşımız ve ifritlerin bulunduğu vadiyi aşmamız..." dedi Jo.

"Ben sırtımızdaki bohçaların düşüp merdivenlerden yuvarlandığı kısmı severdim," dedi Meg.

"Ben bodrumdan ve karanlık girişinden korktuğum, ama çatıda kek yiyip süt içmekten çok hoşlandığım dışında pek bir şey hatırlamıyorum. Böyle şeyler için fazla büyük olmasaydım, yeniden oynamak isterdim," dedi, on iki yaşın verdiği olgunlukla çocukça şeyleri bir kenara bırakmaktan bahsetmeye başlayan Amy.

"Böyle bir şey için hiçbir zaman fazla büyümüş sayılmayız tatlım, çünkü hepimiz öyle ya da böyle, bir şekilde bu oyunu sürekli oynuyoruz. Taşıdığımız yükler burada, yolumuz önümüzde, iyiliğe ve mutluluğa duyduğumuz özlem ise birçok sıkıntıyı ve yaptığımız hataları atlattıktan sonra, bizi hakiki bir İlahi Kent olan huzura ulaştıracak rehberimiz. Evet küçük hacılarım, şimdi yeniden bu yolculuğa başladı-

---

* John Bunyan'ın 17. yüzyılda yazdığı ve Christian (Hıristiyan) adlı karakterin sırtında yükleriyle İlahi Kent'e ulaşmak üzere yaptığı çetin hac yolculuğunu anlatan *The Pilgrim's Progress* adlı alegorik romandan esinlenen oyun. Alcott, Güzellikler Sarayı ve Özenti Panayırı gibi yer isimlerini Bunyan'dan ödünç almıştır. *Küçük Kadınlar*'daki "aslan" imgesi de Christian'ın inancını ve azmini test eden aslanlara göndermedir. Vahiy Kitabı 9:11'de cehennemdeki en derin kuyunun meleği olarak adlandırılan Apollyon ise Christian'ın Aşağılanma Vadisi'nde savaştığı melez canavar olarak karşımıza çıkar. (e.n.)

ğınızı farz edin; ama bu sefer oyun olarak değil, gerçekten... Bakalım babanız eve döndüğünde nerelere varmış olacaksınız."

"Gerçekten mi anne? Yüklerimiz nerede peki?" diye sordu, kelimeleri sadece düz anlamıyla algılayan genç bir hanım olan Amy.

"Beth dışında hepiniz yüklerinizin neler olduğunu az önce söylediniz. Sanırım onun hiç yükü yok," dedi annesi.

"Hayır, benim de var. Bulaşıklar ve toz bezleri, güzel piyanoları olan kızlara imrenmek ve insanlardan korkmak da benim yüklerim."

Beth'in yüklendiği bohça öylesine komikti ki herkes gülmek istedi ama kimse gülmedi, çünkü bu onun duygularını fena halde incitecekti.

"Hadi, oynayalım öyleyse," dedi Meg düşünceli bir tavırla. "Bu iyi bir insan olmaya çalışmanın başka bir adı yalnızca; üstelik bu hikâye bize bu konuda yardımcı olabilir, çünkü her ne kadar iyi olmak istesek de bu zor bir iş, bu yüzden de görevleri ihmal ediyor ve elimizden geleni yapmıyoruz."

"Bu akşam hepimiz Umutsuzluk Bataklığı'ndaydık ve annemiz de hikâyedeki Yardımcı'nın yaptığı gibi yetişip bizi oradan çıkardı. Bizim de tıpkı Yolculuk'taki Christian gibi bizi yönlendirecek bir parşömenimiz olmalıydı. Bu konuda ne yapabiliriz?" diye sordu Jo, görevini yerine getirmenin sıkıcılığına az da olsa bir çekicilik katan bu durumdan hoşnut bir tavırla.

"Noel sabahı yastıklarınızın altına bakınca, rehber kitabınızı bulacaksınız," diye karşılık verdi Bayan March.

Yaşlı Hannah masayı toplarken, kızlar da yeni planlarından bahsediyorlardı; sonra dört küçük dikiş sepeti ortaya çıktı, March Hala için çarşaf dikilirken iğneler havada uçuştu. Öyle pek ilginç bir iş değildi ama o akşam hiçbiri bundan gocunmadı. Jo'nun planını devreye soktular; uzun dikiş yerlerini dört parçaya ayırıp bu parçalara Avrupa, Asya, Afrika

ve Amerika adlarını verdiler ve böylece üzerinde dikiş yaparak ilerledikleri farklı ülkelerden bahsede bahsede işlerine mükemmel bir şekilde devam ettiler.

Saat dokuzda çalışmayı bıraktılar ve yatağa gitmeden önce hep yaptıkları gibi şarkı söylediler. Beth dışında hiçbiri o eski piyanodan müziğe benzer bir ses çıkaramazdı, ama Beth sarı tuşlara nasıl yumuşakça dokunacağını biliyor ve söyledikleri basit şarkılara gayet hoş şekilde eşlik ediyordu. Meg'in flütü andıran bir sesi vardı, annesiyle birlikte bu küçük koroyu yönetiyordu. Amy çekirge gibi cırlıyor, Jo ise kendi keyfine göre şakıyor ve sürekli yanlış yerlerde boğuk ya da titrek çıkan sesi yüzünden en duygulu ezgileri mahvediyordu. Peltek peltek konuştukları zamanlardan bu yana birlikte şarkı söylerlerdi:

Payla payla tüçük tıldız...

Evin geleneği olmuştu bu artık, anneleri zaten doğuştan şarkıcıydı. Sabahları duyulan ilk ses, annelerinin evde dolanırken bir tarlakuşu misali söylediği şarkılardı; geceleri duydukları son şey de yine aynı neşeli sesti, çünkü kızlar hiçbir zaman o tanıdık ninniyi dinlemeyecek kadar büyümeyecekti.

II. Bölüm

Mutlu Bir Noel

Noel sabahının kurşuni şafağında ilk uyanan Jo oldu. Şöminenin üzerine asılı çoraplar yoktu; bir anlığına çok eskiden, daha küçücük bir kızken, tıka basa şekerleme doldurulmuş küçük çorabının yere düştüğü zamankine benzer bir hayal kırıklığı yaşadı. Sonra annesinin verdiği sözü anımsadı ve elini yastığın altına doğru kaydırarak kırmızı kaplı küçük bir kitap çıkardı. Bu kitabı çok iyi biliyordu, yaşanmış en güzel hayatın anlatıldığı o eski, güzel hikâyeydi bu; Jo kitabın uzun bir yolculuğa çıkan hacılar için en iyi rehber olduğunu düşündü. "Mutlu Noeller!" diyerek Meg'i uyandırdı ve yastığının altında ne olduğuna bakmasını istedi. Orada da yeşil kaplı bir kitap vardı, içinde de aynı resim yer alıyordu; ayrıca anneleri, biricik hediyelerini onların gözünde daha da değerli kılan birkaç satır not yazmıştı. O esnada Beth ve Amy de uyanıp yastıklarının altını üstüne getirerek kendi küçük kitaplarını buldular, kitaplardan biri kurşuni, diğeri mavi renkteydi; doğan günle birlikte göğün doğusu pembeleşirken hep birlikte oturup kitaplarından bahsettiler.

Ufak tefek kendini beğenmişliklerine rağmen, Margaret'in kız kardeşlerini, özellikle de onu çok seven ve nazikçe

öğüt verdiği için ona hep itaat eden Jo'yu fark edilmeksizin etkileyen tatlı ve munis bir yaradılışı vardı.

"Kızlar," dedi Meg ciddiyetle, yanındaki darmadağınık kafanın üzerinden öteki odadaki gece takkesi takmış iki küçük kafaya bakarak. "Annemiz bu kitapları okuyup sevmemizi ve ciddiye almamızı istiyor, bu nedenle hemen okumaya başlamalıyız. Eskiden sadık okurlardık, fakat babamız gittiğinden ve şu lanet savaş huzurumuzu kaçırdığından beri, birçok şeyi ihmal ettik. Siz dilediğinizi yapabilirsiniz ama ben kitabımı şu masaya koyup her sabah uyanır uyanmaz biraz okuyacağım, bunun bana iyi geleceğine ve gün boyu bana yardımcı olacağına inanıyorum."

Sonra yeni kitabını açıp okumaya başladı. Jo kolunu onun omzuna attı ve yanağını kardeşinin yanağına dayayıp o huzursuz yüzünde nadiren görülen dingin bir ifadeyle o da okumaya başladı.

"Meg ne kadar da iyi biri! Hadi gel Amy, biz de onlar gibi yapalım. Zor kelimelerde ben sana yardım ederim, anlamadığımız şeyler olursa da onlar bize açıklar," diye fısıldadı Beth, bu şirin kitaplardan ve ablalarının halinden çok etkilenmişti.

"Kitabımın mavi kapaklı olmasına sevindim," dedi Amy. Ortalık çok sessizdi, sayfalar yavaşça çevrilirken kış güneşi içeri süzülüp kitapların üzerine eğilmiş ciddi yüzleri bir Noel selamıyla aydınlattı.

Yarım saat kadar sonra Jo ile birlikte hediyelerine teşekkür etmek için aşağı inen Meg, "Annem nerede?" diye sordu.

"Bir tek Tanrı bilir. Fukaranın teki dilenmeye geldiydi, anneniz de neye ihtiyaçları olduğunu görmek için onunla çıktı gitti. İnsanlara bu kadar yiyecek, giyecek ve yakacak yardımı yapan birini görmedimdi hiç," diye karşılık verdi Hannah, kendisi Meg doğduğundan beri aileyle birlikte yaşıyordu ve hepsinin gözünde bir hizmetçiden çok bir dost sıfatı kazanmıştı.

"Birazdan döner o zaman, sen hamuru kızartıp masayı hazırlayabilirsin," dedi Meg, uygun zamanda verilmek üzere bir sepetin içine koyup kanepenin altına sakladıkları hediyelere göz gezdirirken. "Aaa, Amy'nin kolonyası nerede?" diye sordu küçük şişeyi göremeyince.

"Şişeye kurdele ya da ona benzer bir şey bağlamak için alıp gitti az önce," diye karşılık verdi, yeni ev ayakkabılarının biraz açılmasını sağlamak için odanın içinde ileri geri dolanan Jo.

"Mendillerim ne kadar da güzel görünüyor, değil mi? Hannah yıkayıp ütüledi benim için, ben de hepsini ellerimle işledim," dedi Beth, kendisini epeyce uğraştıran o nispeten eğri büğrü harflere gururla bakarak.

"İlahi çocuk! Gidip 'M. March' yerine 'Anne' yazmış. Ay çok komik!" diye bağırdı Jo, içlerinden birini eline alarak.

"Ama doğru değil mi? Böylesinin daha iyi olacağını düşündüm, çünkü Meg'in adının baş harfleri de M. M. oluyor. Ben de bunları Marmee'den başka kimsenin kullanmasını istemiyorum," dedi Beth, sıkıntılı görünüyordu.

"Doğru yapmışsın canım, bu çok hoş bir fikir, hem çok da mantıklı, böylece artık kimse karıştıramaz. Bu mendiller onu çok mutlu edecektir," dedi Meg, Jo'ya kaşlarını çatıp Beth'e gülümseyerek.

"Annem geliyor. Sepeti saklayın, çabuk!" diye bağırdı Jo, kapı kapanıp annelerinin adımları holde yankılanmaya başlayınca.

Amy telaşla içeri girdi, kardeşlerinin kendisini beklediğini görünce de çok utandı.

"Nerelerdeydin? Ne saklıyorsun bakalım arkanda?" diye sordu Meg, tembel Amy'nin bu kadar erken saatte başında başlık ve sırtında pelerinle dışarı çıkmasına şaşırarak.

"Benimle dalga geçme Jo! Zamanı gelinceye kadar kimsenin öğrenmesini istemedim. Sadece küçük kolonya şişesini büyüğüyle değiştirmek istemiştim, bunun için de bütün pa-

ramı verdim, artık gerçekten de bencillik etmemeye çabalıyorum ben."

Amy konuşurken, ucuzunun yerine aldığı şık şişeyi de gösterdi; kendi isteklerini unutabilmek için sergilediği bu küçücük çabasıyla o kadar alçakgönüllü ve ciddi görünüyordu ki Meg onu kucaklayıverdi, Jo da onun "harika bir çocuk" olduğunu ilan etti. Bu sırada Beth de görkemli şişeyi biraz daha süslemek için koşup pencere kenarındaki en güzel gülünü kopardı.

"Bu sabah iyilik üzerine o kadar okuyup konuştuktan sonra aldığım hediyeden utandım, bu nedenle de uyanır uyanmaz köşedeki dükkâna koşup değiştirdim, artık en güzel hediye bende olduğu için öylesine mutluyum ki..."

Sokak kapısı tekrar açılınca, sepet yeniden kanepenin altına, kahvaltı etmeye can atan kızlar da masaya yollandı.

"Mutlu Noeller, Marmee! Mutlu Noeller! Kitaplar için teşekkür ederiz. Biraz okuduk bile ve bunu her sabah yapmaya karar verdik," dediler koro halinde.

"Mutlu Noeller, küçük kızlarım! Hemen okumaya başladığınıza sevindim, umarım devam edersiniz. Ama sofraya oturmadan önce size söylemek istediğim bir şey var. Buradan çok da uzak olmayan bir yerde, yeni doğmuş bebeğiyle yoksul bir kadın yaşıyor. Altı çocuğu da donmamak için tek bir battaniyenin altına doluşmuş, çünkü ateş yakamıyorlar. Yiyecek bir şeyleri de yok üstelik. Oğlanların en büyüğü gelip bana aç olduklarını ve üşüdüklerini söyledi. Kahvaltınızı onlara Noel hediyesi olarak vermek ister misiniz yavrularım?"

Neredeyse bir saattir bekledikleri için, hepsi de her zamankinden daha açtı aslında; bir süre kimseden ses çıkmadı, sadece kısa bir süre, çünkü Jo, "Kahvaltıya başlamadan yetiştiğin için o kadar sevindim ki!" dedi alelacele.

"O zavallı yoksul çocuklara yemekleri taşımanıza ben de yardım edebilir miyim?" diye sordu Beth hevesle.

"Ben kremayla çörekleri alırım," diye ekledi Amy, en sevdiği şeyden kahramanca feragat ederek.

Meg ise karabuğdaylı kreplerin üstünü örtüp ekmeği büyük bir tabağa koymuştu bile.

"Bunu yapacağınızı biliyordum," dedi Bayan March, memnuniyetle gülümseyerek. "Hepiniz gelip bana yardım edebilirsiniz, döndüğümüzde kahvaltıyı ekmek ve sütle geçiştirir ve akşam yemeğinde telafi ederiz."

Kısa süredehazırlandılar ve kafile yola koyuldu. İyi ki saat henüz erkendi, bu sayede arka sokaklardan geçip giderken onları pek kimse görmedi ve bu tuhaf ekibe gülen çıkmadı.

Gittikleri yer kötü durumda, bomboş, sefil bir odaydı; pencerenin camları kırıktı, ateş yanmıyordu, yatak örtüleri paramparçaydı; hasta anne, ağlayan bebeği ve bir grup solgun, aç çocuk eski püskü bir battaniyenin altında ısınmaya çalışıyordu.

Kızlar içeri girince o gözler kocaman açıldı ve morarmış dudaklarda bir gülümseme belirdi.

"*Ach, mein Gott*!* Melekler yardımımıza geldi!" dedi yoksul kadın, sevinçten ağlayarak.

"Başlıklı ve eldivenli gülünç melekler!" dedi Jo ve herkes gülmeye başladı.

Birkaç dakika içinde, sanki gerçekten de nazik melekler orada işe girişmiş gibi oldu. Odunları taşıyan Hannah ateş yaktı, pencerenin kırık camını eski şapkalarla ve kendi peleriniyle örttü. Bayan March anneye çay ve yulaf lapası verdi, yardım vaadiyle onu teselli etti, küçük bebeği kendi yavrusuymuş gibi özene bezene giydirdi. Bu arada kızlar da masayı hazırlayıp çocukları ateşin etrafına topladılar; kahkahalar içinde, konuşup söyleşerek, kırık dökük komik İngilizcelerini anlamaya çalışarak, aç kuşları besliyormuşçasına elleriyle onları beslediler.

---

* Alın. "Aman Tanrım!" (ç.n.)

"*Das ist gut*!" "*Die Engel-kinder*!"* diye çığlıklar atıyordu zavallı çocuklar, bir yandan yemek yiyip bir yandan da morarmış ellerini o sıcak alevler karşısında ısıtırlarken. Kızlara o ana kadar hiç kimse "melek" dememişti, bu laf hepsinin hoşuna gitti, özellikle de doğduğundan beri bir "Sancho" olarak** görülen Jo'nun. Kendileri tek bir lokma yiyemeseler de bu çok mutluluk verici bir kahvaltıydı. O Noel sabahı arkalarında mutlu insanlar bırakıp oradan ayrıldıklarında, koca şehirde kahvaltılıklarını başkalarına verip kendi öğünlerini ekmek ve sütle geçiştiren ve mideleri zil çalan bu küçük kızlardan daha mutlu dört kişi olduğunu hiç sanmıyorum.

"Komşularımızı kendimizden bile çok sevdik,*** hoşuma gitti bu," dedi Meg, anneleri üst katta yoksul Hummel'ler için kıyafet toplarken, onlar da kendi hediyelerini hazırlıyorlardı.

Ortada muhteşem bir manzara yoktu, ama birkaç küçük pakete sığdırılmış muazzam bir sevgi vardı; tam ortadaki uzun vazoda duran kırmızı güller, beyaz kasımpatılar ve sarmaşıklar masaya zarif bir görünüm veriyordu.

"Geliyor! Şarkıya başla Beth! Amy, sen de kapıyı aç! Annemiz için üç kere: Yaşa!" diye bağırdı Jo. Bu sırada Meg annelerini şeref koltuğuna oturtmak için hazır bekliyordu.

Beth en neşeli parçasını çalarken, Amy kapıyı ardına kadar açtı; Meg de büyük bir ciddiyetle annesine eşlik etti. Bayan March bu durum karşısında hem şaşırmış, hem duygulanmıştı; hediyelerini açıp içlerinden çıkan küçük notları okurken, gözleri dolu dolu gülümsedi. Daha sonra hemen yeni ev ayakkabılarını giydi, yeni mendili cebine koydu,

---

* Alm. Sırasıyla "Ne güzel!" ve "Melek gibi çocuklar!" (ç.n.)

** Muhtemelen Cervantes'in *Don Quixote* adlı eserinde yer alan Sancho Panza kastediliyor. Ayrıca New England bölgesinde yaramaz çocukları azarlarken kullanılan bir lakap. (e.n.)

*** "Komşunu kendin gibi seveceksin." Matta (22:39), Yeni Ahit. (e.n.)

Amy'nin kolonyasını sürdü, göğsüne bir gül iliştirdi ve o güzel eldivenlerin kendisine tam uyduğunu söyledi.

Evdeki eğlenceleri yaşandığı anda çok güzelleştiren ve üzerinden uzun zaman geçtikten sonra da mutlulukla hatırlanmalarını sağlayan yalın ve sevgi dolu tavırlar içinde, bol bol kahkaha attılar, birbirlerine sarıldılar ve sohbet ettiler. Sonra da hep birlikte işlerinin başına döndüler.

Sabahki yardım faslı ve törenler o kadar çok zaman almıştı ki günün kalanı tamamen akşam eğlencesi için yapılan hazırlıklara ayrıldı. Sıkça tiyatroya gidemeyecek kadar küçük ve özel gösterilere büyük paralar harcayamayacak kadar da yoksul olduklarından, kızlar kafalarını kullanarak gereksinim duydukları her şeyi kendileri yapmışlardı, ne de olsa tüm icatlar ihtiyaçlardan doğar. Yaptıklarından bazıları çok yaratıcı nesnelerdi: Mukavvadan gitarlar, yaldızlı kâğıtla kaplanmış eski yağ tenekelerinden antika abajurlar, eski pamuklulardan yapılmış ve bir turşu fabrikasından gelme teneke pullarla süslenmiş göz kamaştırıcı kıyafetler ve konserve kutularının kapakları kesildikten sonra geriye kalan elmas biçimli kullanışlı parçalarla kaplı zırhlar... O kocaman oda, pek çok masum eğlenceye sahne oluyordu.

Aralarına erkeklerin katılmasına izin verilmezdi; bu nedenle Jo erkek rollerini canının istediği gibi oynar ve aktör bir tanıdığı olan bir kadını tanıyan arkadaşının verdiği koyu kırmızı deri çizmeleri giymekten büyük haz duyardı. Bu çizmeler, eski bir eskrim kılıcı ve vaktiyle bir sanatçının resimlerinden birinde kullandığı çizgili kısa ceket, Jo'nun en büyük hazineleriydi ve her fırsatta onları ortaya çıkarırdı. Grubun küçük olması nedeniyle iki baş aktörün birkaç role çıkması gerekiyordu; üç dört ayrı rolü ezberledikleri, birkaç defa kostüm değiştirdikleri ve bu esnada sahneyi de idare ettikleri için kesinlikle takdire şayandılar. Bu, hafızaları için mükemmel bir alıştırma ve zararsız bir eğlenceydi;

bunu yapmasalar, ya o süreyi aylak aylak, yalnız geçirecekler ya da gereksiz gündelik çene çalmalarla tüketeceklerdi.

Noel gecesi on-on iki kız, birinci balkon olarak kullanılan yatağın üzerinde toplanmışlar, mavi ve sarı renkli basma perdelerin karşısında büyük bir beklentiyle oturuyorlardı. Perdenin arkasından hışırtılar, fısıltılar işitiliyor, ara sıra o anın heyecanı içindeki Amy'nin kıkırdamaları kulağa geliyor ve gaz lambasından hafif bir duman yükseliyordu. Nihayet bir çan sesi duyuldu, perde açıldı ve *opera trajedisi* başladı.

Ellerindeki tek oyun programına göre "kasvetli orman" denen alan, saksıların içindeki birkaç fidan, zemindeki yeşil çuha ve uzaktaki bir mağarayla temsil ediliyordu. Bu mağaranın tavanı at çulundan, duvarları dolaplardan yapılmaydı; mağaranın içinde gürül gürül yanan küçük bir ocak, ocağın üstündeyse ihtiyar bir cadının üzerine eğilip durduğu kara bir kazan vardı. Sahne karanlıktı; ocağın kızıl parıltısı, özellikle de cadı kazanın kapağını kaldırdıkça yükselen gerçek buhar sayesinde hoş bir etki yaratıyordu. İlk heyecanın yatışması için bir an bekledikten sonra, kötü kahraman Hugo, yanında şıngırdayan kılıcı, eğri duran şapkası, kara sakalı, gizemli pelerini ve çizmeleriyle ortaya çıktı. Bir süre gergin bir tavırla ileri geri yürüdükten sonra alnına vurdu ve hiddetli bir ses tonuyla Roderigo'ya olan nefretini, Zara'ya olan aşkını ve yapması gereken en tatminkâr şeyin, birini öldürüp diğerini kazanmak olduğunu haykıran bir şarkı söyledi. Hugo'nun sesindeki hırçın tonlamalar ve duygularına yenik düştüğü bir andaki haykırışı çok etkileyiciydi; soluklanmak için durduğu anda seyirci onu alkışlamaya başladı. Övülmeye alışık, deneyimli bir oyuncu gibi seyirciyi selamlayıp mağaraya doğru seğirtti ve Hagar'a dışarı çıkmasını emretti: "Gel bakalım buraya ey hizmetkâr! Lazımsın bana!"

Meg dışarı çıktı; at kılından yapılma uzun gri saçlar yüzünü çevreliyordu, üzerinde kırmızılı siyahlı bir cüppe, elinde bir baston ve omzunda kabalistik işaretler taşıyan bir pelerin vardı. Hugo, Zara'yı kendisine âşık edecek bir iksirle Roderigo'yu ortadan kaldıracak bir zehir istedi. Hagar, oldukça dramatik bir ezgiyle, her ikisini de yapmaya söz verdi ve aşk iksirini getirecek periyi çağırmak üzere öne çıktı:

Bu yana gel, bu yana, çık evinden
İlahi ruh, yalvarırım gel hemen!
Güllerden doğup şebnemlerle büyüyen,
Efsunlar ve iksirler sunabilirsin sen.
Peri hızıyla gel ve getir bana
İhtiyacım olan mis kokulu iksiri.
Hem tatlı olsun hem çabuk hem de güçlü
Ey peri, şarkıma yanıt ver şimdi!

Yumuşak bir ezgi işitildi, sonra parıldayan kanatları, altın rengi saçları ve başında güllerden bir tacı olan bulut beyazı küçük bir yaratık belirdi mağaranın arka tarafında. Elindeki değneği sallayıp şarkı söylemeye başladı:

İşte geldim bu yana,
O uzak gümüşi Ay'daki
İlahi evimden çıktım geldim.
Al bu sihirli iksiri
Ve akıllıca kullan
Gücü yitip gitmeden!

Ve cadının ayaklarının dibine küçük, yaldızlı bir şişe bırakan peri gözden kayboldu. Hagar'ın söylediği diğer şarkıyla birlikte biri daha beliriverdi ama bu ziyaret pek hoş değildi; zira çirkin, kara bir iblis bir patırtıyla ortaya çıkıp

kaba bir homurtuyla karşılık verdi, Hugo'ya koyu renkli bir şişe uzattı ve alaycı bir kahkahayla ortadan kayboldu. Cıvıldayarak teşekkür edip iksirleri çizmelerine saklayan Hugo sahneden ayrıldı ve Hagar seyirciye dönüp Hugo'nun geçmişte bazı arkadaşlarını öldürdüğünü, bu yüzden onu lanetlediğini ve bu adamın planlarına köstek olup ondan intikam almak niyetinde olduğunu anlattı. Daha sonra perde kapandı ve izleyiciler uzanıp oyunun faziletleri üzerine konuşurken şekerleme atıştırdılar.

Perde tekrar açılmadan önce epeyce çekiç sesi işitildi ama sahnedeki ahşap işçiliği şaheseri ortaya çıkınca, kimse gecikmeye laf etmedi. Hakikaten harikuladeydi. Bir kule tavana kadar yükseliyordu, kulenin ortalarında bir pencere vardı, içinde bir lamba yanıyordu, beyaz perdenin arkasında ise mavi ve gümüşi renkteki güzeller güzeli elbisesiyle Zara durmuş, Roderigo'yu bekliyordu. Derken tüylü şapkası, kırmızı pelerini, kestane rengi saç lüleleri, gitarı ve tabii ki çizmeleriyle ihtişamlı Roderigo göründü. Kulenin dibine diz çöküp yumuşak, insanın içine işleyen ses tonuyla serenat yapmaya başladı. Zara karşılık verdi ve müzikal bir diyaloğun ardından, kaçmaya ikna oldu. Sonra oyunun en can alıcı sahnesi başladı. Roderigo beş basamaklı bir ip merdiven çıkardı, bir ucunu yukarı fırlattı ve Zara'yı aşağı davet etti. Kız utangaç bir edayla kafesli penceresinden çıktı, elini Roderigo'nun omzuna koydu, tam zarifçe yere atlamak üzereyken "Tüh! Yazık oldu Zara'ya!" eteğinin kuyruğunu hesaba katmayı unuttu. Etek pencereye takıldı, sallanan kule öne doğru eğilip büyük bir çatırtıyla çökerek talihsiz âşıkları enkaz altında bıraktı.

Herkes aynı anda bir çığlık kopardı, kızıl-kahverengi çizmeler enkazın altında delice çırpınmaya başladı ve altın sarısı bir kafa "Sana böyle olacağını söylemiştim! Söylemiştim!" diye bağırarak ortaya çıktı. Muhteşem bir soğukkanlılıkla aklını kullanan zalim baba Don Pedro, alçak sesle bir

şeyler söyleyerek sahneye daldı ve enkazın altından kızını çıkardı.

"Sakın gülme! Her şey yolundaymış gibi rol yapmaya devam et!" dedi ve Roderigo'ya ayağa kalkmasını emredip büyük bir öfke ve küçümsemeyle onu krallıktan kovduğunu ilan etti. Roderigo, kulenin tepesine yıkılmasından dolayı hayli sarsılmış olsa da ihtiyar krala karşı çıktı ve yerinden kıpırdamayı reddetti. Bu korkusuz tavır Zara'yı harekete geçirdi. O da babasına karşı çıktı; zalim baba da ikisinin birden şatonun en karanlık zindanlarına hapsedilmelerini emretti. Kulenin yıkılmasından dolayı korkmuş görünen ve belli ki söylemesi gereken sözleri unutan tombul, ufak tefek bir uşak elinde zincirlerle gelip onları götürdü.

Üçüncü sahne şatonun salonunda geçiyordu. Hagar, âşıkları kurtarmak ve Hugo'nun işini bitirmek için ortaya çıktı. Hugo'nun geldiğini duyunca saklandı, iksirleri iki şarap kadehine boşalttığını ve o ufak tefek, ürkek uşağa emir verdiğini gördü: "Bunları hücredeki esirlere götür ve onlara az sonra geleceğimi söyle!" Uşak Ferdinando bir şeyler söylemek için Hugo'yu kenara çekti ve o sırada Hagar, kadehleri iksirsiz olan iki kadehle değiştirdi. Uşak kadehleri alıp çıkınca, Hagar da Roderigo için hazırlanan zehirli kadehi yerine koydu. Uzun uzun şakıdıktan sonra susayan Hugo, bu zehri içip kendinden geçti, bir süre can çekiştikten sonra, yere düşüp öldü; bu esnada Hagar, yaptıklarını çok güçlü ve hoş ezgili bir şarkıyla ona anlatıyordu.

Bu hakikaten çok dehşetengiz bir sahneydi; gerçi bazı izleyiciler, yere dökülen uzun kızıl saçların esasında kötü kahramanın ölümünün etkisini bozduğunu düşünmüş olabilirdi. Perdenin önüne çağırıldı ve Hagar'a öncülük ederek büyük bir zarafetle ortaya çıktı; ortak kanıya göre Hagar'ın şarkı söyleyişi oyunun geri kalanından daha muhteşemdi.

Dördüncü perdede, Zara'nın onu terk ettiğini duyan ve bu yüzden kendini hançerleme noktasına gelen ümitsiz

Roderigo göründü. Hançeri tam kalbine saplayacakken penceresinin altında söylenen güzel bir şarkı, ona Zara'nın hâlâ onu sevdiğini ama tehlikede olduğunu ve isterse kızı kurtarabileceğini haber verdi. Kapıyı açacak anahtar içeri fırlatıldı, Roderigo bu büyük sevincin verdiği güçle zincirlerini kopardı ve sevdiği kadını bulup kurtarmak için telaşla fırladı.

Beşinci perde, Don Pedro ile Zara arasında geçen fırtınalı bir sahneyle başladı. Baba, kızının bir manastıra kapanmasını istiyor ama kız asla kabul etmiyordu ve dokunaklı bir yalvarışın ardından tam bayılmak üzereydi ki Roderigo içeri dalıp kızı babasından istedi. Don Pedro, zengin olmadığı gerekçesiyle bunu reddetti. El kol hareketleri yapa yapa birbirlerine bağırıp çağırdılar ama bir türlü anlaşamadılar ve en sonunda Roderigo halsiz düşmüş Zara'yı alıp kaçırmak üzereyken, ürkek uşak elinde gizemli bir şekilde ortadan kaybolan Hagar'ın bıraktığı bir mektup ve torbayla içeri girdi. Mektupta, genç çifte büyük bir servet miras bıraktığını ve onların mutluluğunu engellediği takdirde Don Pedro'yu korkunç bir akıbetin beklediği yazıyordu. Torba açıldı ve galonlarca teneke paranın yere saçılmasıyla sahne parıl parıl parladı. Bu vaziyet, zalim babayı tamamen yumuşattı. Hiç itiraz etmeden bu evliliğe razı oldu; hep birlikte neşeli bir koro oluşturdular ve perde, romantik bir zarafetle diz çökerek Don Pedro'nun onayını almak isteyen çiftin üzerine indi.

Bunu coşkulu bir alkış takip etti, fakat o sırada beklenmedik bir olay gerçekleşti; birinci balkon olarak kullanılan portatif yatak aniden kapandı ve hevesli seyirciler ortadan kayboluverdi. Roderigo ile Don Pedro yardıma koştular ve herkesi yara almadan oradan çıkardılar, gerçi bazıları gülmekten konuşamıyordu. Bu heyecan henüz tam yatışmamıştı ki Hannah gelip "Bayan March hepinizi tebrik ediyor ve siz hanımları aşağıda akşam yemeğine bekliyor," dedi.

Bu, oyuncular için bile sürpriz olmuştu; masayı gördüklerinde, coşkulu bir şaşkınlıkla birbirlerine baktılar. Sanki Marmee onlar için küçük bir şölen hazırlamıştı, oysa geçmişte kalan o bolluk günlerinden beri böyle bir hoşluk görülmemişti. Dondurma vardı, hem de biri pembe biri beyaz iki tabak dondurma; sonra kekler, meyveler, insanın dikkatini dağıtan fondanlar ve masanın ortasında dört koca buket sera çiçeği vardı.

Resmen heyecandan nefesleri kesilmişti; önce masaya, sonra da bu durumdan oldukça keyif alıyormuş gibi görünen annelerine baktılar.

"Periler mi getirdi?" diye sordu Amy.

"Noel Baba'dır," dedi Beth.

"Annemizin işidir bu," diyen Meg, beyaz kaşlarına ve yüzündeki gri sakala aldırmadan tatlılıkla gülümsedi.

Aklına birden parlak bir fikir gelen Jo, "March Hala'nın iyilik damarı kabarmıştır da o göndermiştir bunları," diye bağırdı.

"Hepiniz yanıldınız. İhtiyar Bay Laurence göndermiş," diye karşılık verdi Bayan March.

"Genç Laurence'ın büyükbabası! Böyle bir şey aklına nasıl gelmiş olabilir ki? Onu tanımıyoruz bile!" dedi Meg heyecanla.

"Hannah, beyefendinin hizmetçilerinden birine bu sabahki kahvaltı ikramınızdan bahsetmiş. Kendisi pek kimseyle görüşmeyen, ihtiyar bir beyefendi ama yaptığınız şey hoşuna gitmiş. Yıllar önce babamla tanışıyorlardı, bana da bu öğleden sonra nazik bir not iletti; bugünün hatırına, çocuklarıma küçük bir hediye göndererek en içten dostluk duygularını ifade etmesine izin vermemi rica ediyordu. Ben de reddedemedim, işte böylece sabah süt ve ekmekle geçiştirdiğiniz kahvaltıyı bu geceki küçük ziyafetle telafi edebilirsiniz."

"Bunu o çocuk sokmuştur kafasına, eminim bundan! Çok kıyak bir çocuk o, keşke tanışabilsek... Sanki o da bizi tanımak istiyormuş da utanıyormuş gibi geliyor bana; üstelik Meg de o kadar ağırbaşlı ki oradan geçerken benim onunla konuşmama izin vermiyor," dedi Jo; bu sırada tabaklar durmaksızın elden ele dolaşıyor, dondurmalar yok olup gidiyor ve masadan tatmin dolu sesler yükseliyordu.

"Yandaki büyük evde oturan insanları mı kastediyorsunuz?" diye sordu kızlardan biri. "Annem ihtiyar Bay Laurence'ı tanıyor ama onun çok kibirli biri olduğunu ve komşularıyla yüz göz olmayı sevmediğini söylüyor. Ata binmediği ya da öğretmeniyle yürüyüşe çıkmadığı müddetçe torununu da hep eve kapatır, sürekli ders çalışmasını istermiş. Onu evdeki partiye çağırmıştık ama gelmedi. Annem, biz kızlarla hiç konuşmasa da onun oldukça hoş biri olduğunu söylüyor."

"Bir keresinde kedimiz kaybolmuştu, o bulup bize getirdi; çitlerin üzerinden biraz konuştuk, çok iyi anlaştık, hatta kriketten falan bahsediyorduk ama Meg'in geldiğini görünce hemen uzaklaştı. Bir gün kendisiyle tanışmayı çok istiyorum, çünkü onun da eğlenmeye ihtiyacı var, eminim bundan," dedi Jo kararlılıkla.

"Terbiyeli oluşu hoşuma gidiyor ve tam bir beyefendi gibi görünüyor; bu yüzden uygun bir fırsat çıkarsa, onunla tanışmana itirazım yok. Çiçekleri kendi getirdi, yukarıda neler olup bittiğinden tam olarak haberim olsaydı içeri gelmesini isteyecektim. Giderken size çok özenmiş gibi görünüyordu, gülüp eğlendiğinizi duydu ama belli ki kendisi pek neşeli değildi."

Çizmelerine bakan Jo, "Çağırmadığın çok iyi olmuş anne!" diyerek kahkaha attı. "Ama onun da izleyebileceği başka bir piyesimiz daha olur nasılsa. Hatta belki o da yardım eder. Çok keyifli olmaz mı?"

"Daha önce hiç bu kadar güzel bir buketim olmamıştı. Ne kadar da hoş!" dedi, çiçekleri büyük bir ilgiyle inceleyen Meg.

"Evet, çok güzeller. Ama Beth'in gülleri benim için daha değerli," dedi Bayan March, kuşağına sıkıştırdığı yarı pörsümüş çiçekleri koklayarak.

Beth annesine sokulup usulca fısıldadı: "Keşke kendi çiçek demetimi babama gönderebilseydim... Korkarım ki onun Noel'i bizimki kadar mutlu geçmiyordur."

III. Bölüm

Genç Laurence

"Jo! Jo! Neredesin?" diye bağırdı Meg, çatı katına çıkan merdivenlerin dibinden.

"Buradayım!" dedi boğuk bir ses. Koşarak yukarı çıkan Meg, kardeşini güneşin vurduğu pencerenin dibindeki eski divanın üzerinde bir örtüye sarınmış halde buldu. Bir yandan elma yiyor, diğer yandan da *Heir of Redclyffe** okuyup ağlıyordu. Burası, Jo'nun en sevdiği sığınağıydı; yanına rengi kahverengiye çalan yarım düzine yeşil elma ile güzel bir kitap alıp buraya çekilmeyi, sessizliğin tadını çıkarmayı, orada yaşayan ve Jo'nun varlığını zerrece umursamayan minik farenin eşliğinde vakit geçirmeyi seviyordu. Meg gelince, Scrabble hemen deliğine sıvıştı. Jo yanaklarına dökülen gözyaşlarını silip gelen haberi duymak için beklemeye başladı.

"Harika bir şey oldu! Şuna baksana! Yarın gece için Bayan Gardiner'den bir davetiye, hakiki bir davetiye!" diye haykırdı Meg, elindeki değerli kâğıdı sallayarak; hemen ardından da kızlara has bir heyecanla okumaya girişti:

---

* "Redclyffe'ın Varisi." İngiliz yazar Charlotte Mary Yonge'un 1853'te yayımlanan gotik romanı. (e.n.)

"'Bayan Gardiner, yılbaşı akşamı evinde vereceği danslı davette Bayan March ile Bayan Josephine'i görmekten büyük mutluluk duyacaktır.' Marmee gitmemizi istiyor da ne giyeceğiz biz?"

"Poplin elbiselerden başka bir şeyimiz olmadığını bile bile ne diye soruyorsun ki bunu?" diye karşılık verdi Jo, ağzı doluyken.

"Keşke ipekli bir elbisem olsaydı!" diye iç çekti Meg. "Annem on sekizime girdiğimde belki öyle bir elbisemin olabileceğini söylüyor ama bu iki yıl hiç geçmek bilmez ki!"

"Eminim ki poplinlerimiz ipek gibi görünüyordur, üstelik bizim için yeterince uygun. Seninki neredeyse yeni gibi duruyor; ama elbisemdeki yırtığı ve yanık izini unutmuşum. Peki ben ne yapacağım? Yanık çok kötü görünüyor, bir türlü çıkaramadım o izi."

"Bir kenarda sakin sakin oturup arkanı gözden uzak tutman gerekiyor. Ön tarafı iyi durumda. Ben saçıma yeni bir kurdele takacağım, Marmee de küçük inci broşunu ödünç verecek bana; yeni pabuçlarım zaten çok hoş, eldivenlerim de tam istediğim gibi olmasa da idare eder."

"Benimkilerde limonata lekeleri var, yeni eldiven de alamam, bu yüzden eldivensiz gitmem gerekecek," dedi kılık kıyafetini pek umursamayan Jo.

"Eldivenlerin olmak *zorunda*, yoksa ben de gitmem," diye bağırdı Meg, kendinden emin bir sesle. "Eldivenler her şeyden önemlidir. Eldivensiz dans edemezsin, o zaman ben de çok utanırım."

"O halde ben de bir kenarda otururum. Eşli danslar pek umurumda değil. Ortalıkta salınıp durmak hiç eğlenceli gelmiyor. Ben uçuşa uçuşa, coşkuyla dans etmeyi seviyorum."

"Annemden yenilerini de isteyemezsin... Hem eldivenler pahalı hem de sen çok dikkatsizsin. Öteki eldivenlerini mahvettiğinde, sana bu kış başka eldiven almayacağını söylemişti. Bunlarla idare edemez misin?"

"Büzüp elimde tutabilirim, böylece kimse lekeli olduklarını görmez. Bütün yapabileceğim bu. Dur bir dakika! Şimdi sana ne yapacağımızı söyleyeyim. Her ikimiz de birer eldiven giyelim, kirli olanı da elimizde taşıyalım, olmaz mı?"

"Senin ellerin benimkilerden büyük, benim eldivenimi fena halde genişletirsin sen," diye söze girdi, eldivenleri konusunda çok hassas olan Meg.

"O halde ben de eldivensiz giderim. İnsanların ne diyeceği umurumda değil!" dedi Jo kitabını eline alırken.

"Tamam, benimkini alabilirsin! Ama sakın onu da lekeleme ve düzgün davran. Ellerini arkanda kavuşturup insanlara dik dik bakma sakın! Bir de 'Christopher Colombus' diye* bağırma, olur mu?"

"Beni kafana takma. Olabildiğince ciddi duracağım, başımı derde sokmayacağım, tabii becerebilirsem. Hadi, sen şimdi git de davetiyeye yanıt yaz, ben de şu harika hikâyeyi bitireyim."

Böylece Meg, daveti "teşekkürleriyle kabul etmek" üzere oradan ayrıldı ve ardından elbisesini gözden geçirip gerçek dantelden tek fırfırlı yakasını neşeyle şarkı söyleyerek tamir etti; Jo ise yarım kalan hikâyeyi bitirdi, dört elma yedi ve bir süre hoplayıp zıplayarak Scrabble'la oynadı.

Yılbaşı akşamı salon bomboş kalmıştı; çünkü evin iki küçük kızı hanımların giyinmesine yardım eden hizmetçilermiş gibi davranırken, ablaları da büyük bir dikkatle o çok önemli "partiye hazırlanma" işiyle uğraşıyorlardı. Kıyafetleri sade olsa da evde büyük bir koşuşturmaca, bolca kahkaha ve sohbet vardı; sonra bir ara ortalığı yanık saç kokusu kapladı. Meg yüzüne birkaç bukle düşsün istemişti, Jo da kâğıda sarılı saç lülelerini sıcak kıskaçlarla tutturma görevini üstlenmişti.

---

* Jo'nun "Jesus Christ!" (Aman Tanrım!) yerine sıkça kullandığı bir şaşkınlık ifadesi. (e.n.)

"Böyle kokması mı gerekiyor?" diye sordu tünediği yataktan başını uzatan Beth.

"Saçın nemi kuruyor," diye karşılık verdi Jo.

"Ne garip bir koku bu! Yanık tüy gibi kokuyor," dedi Amy, kendi zarif buklelerini havalı bir edayla düzeltirken.

"Tamam, işte şimdi kâğıtları çıkaracağım ve güzelim buklelerini göreceksiniz," dedi Jo, kıskaçları çıkarırken.

Kâğıtları çıkardı, ama küçük bukleler falan görülmedi; çünkü saçlar da kâğıtlarla beraber kopmuştu; dehşete düşen kuaför, kurbanının önündeki yazı masasına bir tutam yanık saç bıraktı.

"Amanın! Ne yaptın sen? Mahvoldum! Bu halde gidemem! Saçlarım, ah canım saçlarım!" diye sızlandı Meg; aynanın karşısına geçmiş, alnındaki eğri büğrü kıvrıma umutsuzca bakıyordu.

"Hay aksi! Keşke bunu benden istemeseydin... Ben her şeyi mahvediyorum. Çok üzgünüm ama kıskaçlar çok sıcaktı, o yüzden de işleri batırdım," diye mırıldandı zavallı Jo, önünde duran siyah saç yığınını pişmanlık gözyaşlarıyla incelerken.

"Hiçbir şey mahvolmuş değil. O kısmı kıvır, kurdeleni de biraz alnına düşecek şekilde bağla; böylece modaya da uygun olur. Bir sürü kızın böyle yaptığını gördüm," dedi Amy, ablasını avutarak.

"Güzelleşmeye çalışmanın cezasını çekiyorum. Keşke saçımla hiç uğraşmasaydım," diye huysuzca söylendi Meg.

"Keşke... O kadar düzgün ve güzeldiler ki! Ama tekrar uzayıp eski haline dönecek nasıl olsa," dedi Beth ve kırpık koyunu rahatlatmak için yanına gidip öptü.

Daha önemsiz birkaç aksilikten sonra, Meg nihayet giyinip süslenmeyi bitirdi; ardından bütün ailenin ortak çabasıyla Jo'nun saçı yapıldı ve kıyafeti giydirildi. Sade kıyafetleri içinde oldukça hoş görünüyorlardı; Meg, mavi kadife kurdeleli gümüşi elbisesi, dantel yakalığı ve inci broşuyla ha-

zırdı. Jo da bordo bir elbise giymişti, bir centilmene yaraşır sert ketenden bir yakası vardı; üzerindeki tek süs, kıyafetine iliştirdiği birkaç beyaz kasımpatıydı. Her ikisi de temiz ve şık birer eldiven giydi, birer kirli eldiveni de ellerinde tuttular; herkes bu yöntemin "oldukça doğal ve hoş" durduğunu söyledi. Meg'in yüksek topuklu pabuçları çok dardı ve bunu itiraf etmese de canını acıtıyordu; Jo'nun saçındaki on dokuz firkete ise sanki direkt kafasına saplanıyor gibiydi ve hiç de rahat sayılmazdı. Ama ne yazık ki önlerinde tek yol vardı: Ya zarafet, ya ölüm!

"İyi eğlenceler canlarım!" dedi Bayan March, kardeşler zarafetle yola koyulduklarında. "Akşam fazla yemeyin ve Hannah saat on birde yanınıza geldiğinde onunla birlikte eve dönün." Bahçe kapısı kızların ardından kapanırken, pencereden bir ses yükseldi:

"Kızlar, kızlar! Her ikinizin de temiz mendilleri var mı?"

"Evet evet, tertemiz hem de; Meg kendininkine kolonya bile döktü," dedi Jo. Yürümeye devam ederken, bir kahkaha atıp ekledi: "Depremden kaçıyor olsaydık da eminim Marmee bu soruyu sorardı."

"Bu onun aristokrat zevklerinden biri ve oldukça da münasip; zira gerçek bir hanımefendi, temiz ayakkabıları, eldivenleri ve mendilleriyle tanınır," dedi, kendi de bir sürü ufak tefek "aristokratik zevklere" sahip olan Meg.

"Elbisenin arkasındaki kusuru gözden uzak tutmayı unutma Jo. Kuşağım düzgün duruyor mu? Saçım çok mu kötü görünüyor?" diye sordu Meg, Bayan Gardiner'in giyinme odasındaki aynada uzunca bir süre kendini süzdükten sonra.

"Eminim ki unutacağım. Yanlış bir şey yaptığımı görürsen göz kırparak bana hatırlat, olur mu?" diye karşılık verdi Jo, yakasını çekiştirip aceleyle saçlarını fırçalarken.

"Hayır, göz kırpmak bir hanımefendiye yakışmaz. Yanlış bir şey görürsem kaşlarımı kaldırırım, eğer her şey yolun-

daysa başımı sallarım. Hadi bakalım, omuzlarını dik tut, küçük adımlar at ve biriyle tanıştırıldığında da sakın tokalaşma. Bu yakışık almaz."

"Bütün bu kuralları nasıl öğreniyorsun? Ben asla aklımda tutamıyorum. Çalan müzik ne kadar da neşeli, değil mi?"

Biraz çekinerek aşağı indiler; böyle davetlere nadiren gidiyorlardı ve bu küçük toplaşma pek resmi olmasa da onlar için önemli bir olaydı. Soylu, yaşlı bir hanım olan Bayan Gardiner, onları nazikçe selamladı ve altı kızından en büyük olanına emanet etti. Meg, Sallie'yi tanıyordu ve bu nedenle ortama alışması uzun sürmedi; ama kızlardan ve bu tür kız muhabbetlerinden pek hoşlanmayan Jo, sırtını dikkatlice duvara dönüp orada öylece dikildi, bir çiçek bahçesine dalmış tay gibi yerini yadırgıyordu. Odanın diğer tarafında beş altı neşeli delikanlı, patenlerden bahsediyorlardı, Jo da onların yanına gidip sohbetlerine katılmayı çok istedi, çünkü hayattaki en büyük zevklerinden biri patenle kaymaktı. Bu isteğini Meg'e uzaktan belli etmeyi başardı ama Meg'in kaşları öyle tehditkâr bir havayla kalktı ki Jo harekete geçmeye cesaret edemedi. Hiç kimse onunla konuşmaya gelmedi, yanında duran grup da birer birer dağıldı ve Jo tek başına kaldı. Elbisesinin arkasındaki yanık izi görüneceği için, etrafta dolanıp kendi kendine eğlenemiyordu; bu nedenle dans başlayıncaya dek yalnız ve üzgün bir halde insanları izledi. Meg, müzik başlar başlamaz dansa kaldırılmıştı; ayaklarını sıkan pabuçlarıyla o kadar canlı bir şekilde dans ediyordu ki dışarıdan bakanlar, bunları giyenin gülümseyerek katlandığı acıyı tahmin bile edemezlerdi. Jo, onun bulunduğu köşeye doğru gelen kızıl saçlı, uzun boylu bir delikanlı gördü; dans etmek isteyeceğinden korkup perdelerle kapatılmış bir odacığa gizlendi ve oradan salonu gözetleyerek huzurla eğlenmeyi umdu. Ne yazık ki başka bir utangaç insan da aynı sığınağı seçmişti;

perde arkasından kapanır kapanmaz Jo "genç Laurence" ile yüz yüze geldi.

"Affedersiniz, burada birinin olduğunu bilmiyordum!" diye kekeledi Jo, girdiği hızla çıkmaya hazırlanırken.

Ama delikanlı biraz ürkmüş görünse de güldü ve "Bana aldırmayın, isterseniz kalabilirsiniz," dedi kibarca.

"Sizi rahatsız etmiş olmaz mıyım?"

"Hayır, hiç de rahatsız olmam. Buraya sırf fazla insan tanımadığım ve bir an kendimi yabancı hissettiğim için geldim."

"Ben de öyle. Lütfen gitmeyin, tabii kalmak isterseniz!"

Delikanlı tekrar oturdu ve bağcıksız pabuçlarına bakmaya başladı; sonra Jo kibar ve rahat olmaya çalışan bir tavırla, "Sanıyorum sizinle karşılaşma mutluluğuna daha önce erişmiştim. Bizim evin yakınlarında oturuyorsunuz, değil mi?" dedi.

"Kapı komşusuyuz." Delikanlı başını kaldırıp baktı ve içten bir kahkaha attı; çünkü kaybolan kedilerini evlerine götürdüğü zaman kriketten bahsettikleri konuşmayı hatırlayınca, Jo'nun bu ciddi tavırları oldukça komik görünmüştü.

Bu hali Jo'yu da rahatlattı ve o da güldü, ardından en samimi haliyle, "Noel hediyeniz sayesinde çok güzel vakit geçirdik," dedi.

"Onu büyükbabam göndermişti."

"Ama bunu onun aklına siz sokmuşsunuzdur, değil mi?"

"Kediniz nasıl, Bayan March?" diye sordu delikanlı, ciddi görünmeye çalışsa da siyah gözlerinde muzip bir parıltı vardı.

"Çok iyi, teşekkür ederim Bay Laurence. Ama ben Bayan March değil, sadece Jo'yum," diye karşılık verdi genç hanım.

"Ben de Bay Laurence değil, sadece Laurie'yim."

"Laurie Laurence, ne garip bir isim."

"İlk adım Theodore, ama bu adı sevmiyorum; arkadaşlarım bana Dora demeye kalkıyordu, ben de onlara bunun yerine Laurie dedirttim."

"Ben de adımdan nefret ediyorum, aşırı duygusal. Keşke herkes bana Josephine yerine Jo deseydi... Peki, sen arkadaşlarının sana Dora demelerini nasıl engelledin?"

"Dayakla!"

Jo, "Ben March Hala'ya dayak atamam, o yüzden sanırım buna katlanmak zorundayım," dedi ve iç çekerek pes etti.

"Dans etmeyi sevmez misiniz Bayan Jo?" diye sordu Laurie, bu adın kıza yakıştığını düşündüğü belliydi.

"Geniş bir yerse ve herkes neşeyle dans ediyorsa severim. Ama böyle bir yerde eminim ki bir şeyleri deviririm, birinin ayağına basarım ya da korkunç şeyler yaparım; bu yüzden haylazlıktan uzak durup, Meg'in süzülmesini seyrediyorum. Peki siz dans etmez misiniz?"

"Bazen. Yani yıllarca uzak ülkelerde yaşadım ve burada işlerin nasıl yürüdüğü konusunda bana yol gösterecek arkadaşım da olmadı."

"Uzak ülkelerde mi?" diye haykırdı Jo. "Lütfen anlatın! İnsanların yolculuk anılarını dinlemeye bayılıyorum."

Laurie nereden başlayacağını bilmiyor gibiydi ama Jo'nun hevesli soruları sayesinde dili çözüldü; oğlanların asla şapka giymedikleri ve gölde sürüyle teknenin olduğu Vevey'de okula gittiğinden, tatillerde öğretmenleriyle birlikte İsviçre'nin çeşitli yerlerine yürüyüşler düzenlediklerinden bahsetti.

"Ben de orada olmak isterdim!" diye bağırdı Jo. "Paris'e gittiniz mi hiç?"

"Geçen kışı orada geçirmiştik."

"Fransızca konuşabiliyor musunuz peki?"

"Vevey'de başka bir dil konuşmamıza izin vermezler ki!"

"Lütfen bir şeyler söyleyin! Okuduğumu anlıyorum ama telaffuz edemiyorum bir türlü."

"*Quel nom a cette jeune demoiselle en les pantoufles jolis?*"

"Ne kadar güzel konuştunuz! Dur bakayım... Dediniz ki, 'Şu güzel pabuçlu genç hanımın adı ne?' Öyle değil mi?"

"*Oui, mademoiselle.*"*

"O, kız kardeşim Margaret ama siz zaten kim olduğunu biliyorsunuz! Gerçekten de onun güzel olduğunu düşünüyor musunuz?"

"Evet, bana Alman kızlarını hatırlatıyor, çok hoş ve sakin biri gibi görünüyor. Üstelik tam bir hanımefendi gibi dans ediyor."

Jo, bir erkeğin kız kardeşi için ettiği bu iltifatlardan çok hoşlandı ve bunu Meg'e aktarmak için hafızasına kazıdı. Jo ile Laurie sanki eski ahbaplarmış gibi hissedinceye kadar birlikte etrafı seyrettiler, insanları eleştirdiler ve uzun uzun sohbet ettiler. Laurie'nin utangaçlığı kısa sürede kayboldu, çünkü Jo erkeksi tavırlarıyla onu eğlendirmiş, olduğu gibi davranmasını sağlamıştı. Jo da o eğlenceli haline geri dönmüştü, çünkü elbisesinin durumu unutulmuştu ve kimse onu uyarmak için kaş göz işareti yapmıyordu. "Genç Laurence'ı" çok sevmişti; nasıl göründüğünü kızlara daha iyi tarif edebilmek için birkaç kere dikkatlice süzdü onu. Erkek kardeşleri yoktu, yalnızca birkaç erkek kuzenleri vardı ve bu yüzden oğlanlar onlar için neredeyse hiç bilinmeyen yaratıklardı.

"Siyah kıvırcık saçlı, esmer tenli, iri siyah gözlü, zarif burunlu, dişleri güzel, elleri ve ayakları küçük, benden uzun, bir oğlana göre oldukça nazik ve hepsi bir araya gelince çok hoş biri! Yaşı kaç acaba?"

Bu soru tam dilinin ucuna gelmişti ki Jo kendini tuttu ve hiç de alışık olmadığı bir incelik göstererek, başka bir yolla bulmaya çalıştı sorunun yanıtını.

---

* Fr. "Evet, hanımefendi." (ç.n.)

"Sanırım yakında üniversiteye başlayacaksın. Seni hep ineklerken görüyorum, şey, yani ders çalışırken demek istemiştim." Jo, ağzından kaçan "ineklerken" lafı yüzünden yerin dibine geçmiş gibi hissetti kendini.

Laurie gülümsedi ama hiç de şaşırmışa benzemiyordu, omuz silkerek yanıt verdi. "Bir iki yıl daha gitmeyeceğim. On yedime gelmeden gitmem."

"Daha on beş yaşında mısın?" diye sordu Jo, çoktan on yedi yaşına girdiğini düşündüğü uzun boylu delikanlıya bakarak.

"Önümüzdeki ay, on altı olacağım."

"Üniversiteye gitmeyi ne kadar da isterdim! Oysa sen bundan hiç de memnun görünmüyorsun."

"Ben nefret ediyorum! Ya inekliyorsun ya da aylaklık ediyorsun. Üstelik bu ülkedeki sistem de hoşuma gitmiyor."

"Hoşuna giden ne peki?"

"İtalya'da yaşamak, kendi bildiğim gibi eğlenmek istiyorum."

Jo, kendi bildiği gibi eğlenmekle ne kastettiğini sormak için can atıyordu ama delikanlının çatılmış kara kaşları epey tehditkâr görünüyordu; bu yüzden bir yandan çalan müziğe ayağıyla tempo tutup bir yandan da "Bu harika bir polka! Neden gidip dans etmiyorsun?" diyerek konuyu değiştirdi.

"Sen de gelirsen, neden olmasın?" diye karşılık verdi çocuk, nazikçe eğilerek.

"Yapamam, Meg'e söz verdim, çünkü..." Jo bir an sustu, gülmekle konuşmak arasında kararsız kalmıştı.

"Çünkü ne?"

"Kimseye söylemeyeceksin, tamam mı?"

"Kesinlikle!"

"Şey, benim ateşin karşısında durup dikilmek gibi kötü bir huyum var ve bu yüzden kıyafetlerimi yakıyorum hep. Bu elbisenin başına da bir kaza geldi ve iyice tamir edildiği halde belli oluyor; o yüzden Meg de bana yerimden kı-

pırdamamamı, böylece bunu kimsenin fark edemeyeceğini söyledi. Buna gülebilirsin istersen. Biliyorum, çok komik bir durum bu."

Fakat Laurie gülmedi. Bir an başını öne eğdi, sonra da Jo'nun kafasını karıştıran bir yüz ifadesiyle, "Bu duruma aldırma. Nasıl çözeceğimizi biliyorum. Şurada uzun bir hol var, orada güzelce dans edebiliriz ve kimse de bizi göremez. Lütfen benimle gel," dedi kibar kibar.

Jo teşekkür ederek memnuniyetle peşinden gitti; kavalyesinin sedef rengi, şık eldivenlerini görünce, kendisinin de böyle temiz bir çift eldiveninin olmamasına hayıflandı. Hol boştu, burada muhteşem bir polka yaptılar; Laurie çok güzel dans ediyordu, Jo'ya Alman balo danslarından birini öğretti ve bu da kızın çok hoşuna gitti, çünkü bol bol dönebildiği, sıçrayıp durduğu bir danstı bu. Müzik bittiğinde biraz soluklanmak için merdivenlere oturdular; Laurie, tam Heidelberg'deki bir öğrenci festivali sırasında başından geçenleri anlatıyordu ki kız kardeşini arayan Meg belirdi. El edip Jo'yu çağırdı, Jo da gönülsüzce onu takip edip yandaki odaya girdi ve Meg'i bir kanepeye oturmuş, ayağını ovuşturur halde buldu, yüzü solgun görünüyordu.

"Bileğimi incittim. Şu aptal yüksek topuk kırıldı ve ayağım burkuluverdi. Çok acıyor, ağrıdan ayakta duramıyorum. Eve nasıl dönerim hiç bilemiyorum," dedi, acıyla kıvranarak.

"Bu aptal ayakkabıları giydiğinde, ayağını acıtacağını adım gibi biliyordum. Çok üzüldüm. Ama ne yapacağını da bilemiyorum; ya bir araba bulacağız ya da bütün gece burada kalacağız," diye karşılık verdi Jo, konuşurken kardeşinin zavallı ayağını usul usul ovuşturuyordu.

"Araba tutamayız, çok pahalı olur. Zaten bulabileceğimizi de sanmıyorum; buradakilerin çoğu kendi arabalarıyla gelmişler; ahırlar uzakta ve oraya gönderebileceğimiz kimse yok."

"Ben giderim."

"Hayır, asla! Saat dokuzu geçti, ortalık Mısır gibi karanlık*. Burada da kalamam, çünkü ev dolu. Kızlardan bazıları Sallie'yle kalacaklar. Hannah gelinceye kadar dinlenirim, sonra da elimden gelenin en iyisini yaparım."

"Laurie'den rica ederim. O gider," dedi Jo; bu fikir aklına geldiği için biraz rahatlamış görünüyordu.

"Sakın ha! Kimseye söyleme, kimseden bir şey isteme. Bana lastik pabuçlarımı getir, bunları da torbaya koy. Artık dans edemem, ama akşam yemeği biter bitmez Hannah'yı bekle ve geldiği anda bana haber ver."

"Yemeğe şimdi geçiyorlar. Ben de seninle kalayım."

"Hayır canım, git de bana bir kahve getir. O kadar yorgunum ki kıpırdayamıyorum."

Meg, lastik pabuçlarını elbisesinin altına iyice gizleyip uzandı; Jo da önce bir vitrine çarparak, sonra da ihtiyar Bay Gardiner'in sakince dinlenip içki içtiği odanın kapısını açarak ağır aksak yemek odasına yöneldi. Hemen masanın yanına gitti, kahveyi hazırladı ama oracıkta üzerine döküverdi, böylece elbisesinin ön tarafı da arkası kadar kötü görünüyordu artık.

"Aman ya, ne kadar da şapşalım!" diye söylendi Jo, elbisesini silmek için Meg'in eldivenini kullanarak onu da mahvediyordu.

"Yardımcı olabilir miyim?" dedi dostça bir ses. Laurie, bir elinde dolu bir kahve fincanı, diğer elindeyse bir tabak dondurmalı tatlıyla karşısında duruyordu.

"Meg'e bir şeyler götürecektim, çok yorulmuş. Biri bana çarpınca da işte bu duruma düştüm," diye karşılık verdi Jo; sıkıntılı bakışlarını lekeli eteğinden kahvenin rengini almış eldivene çevirdi.

---

* "RAB Musa'ya, 'Elini göğe doğru uzat' dedi, "Mısır'ı hissedilebilir bir karanlık kaplasın.' Musa elini göğe doğru uzattı, Mısır üç gün koyu karanlığa gömüldü." Mısır'dan Çıkış (10:21-22), Eski Ahit, *Kutsal Kitap*, Kitab-ı Mukaddes Şirketi, 2009. (e.n.)

"Kötü olmuş! Ben de bu elimdekini verebileceğim birini arıyordum. Kız kardeşine götürebilir miyim?"

"Ah, çok teşekkür ederim! Sana nerede olduğunu göstereyim. Ben kendim götürürüm diyemiyorum, çünkü eminim ki başka bir sakarlık daha yaparım."

Jo yolu gösterdi, Laurie de hanımlara hizmet etmeye alışıkmış gibi bir tavırla küçük bir sehpa çekti, sonra Jo'ya da kahve ve tatlı getirdi; öylesine nazikti ki müşkülpesent Meg bile ona "hoş çocuk" demekte sakınca görmedi. Şekerlemelerle ve bunların içinden çıkan yazılarla epey eğlendiler; sonradan yanlarına gelen birkaç gençle birlikte sakin sakin "bom oyunu" oynuyorlardı ki Hannah çıkageldi. Meg ayağının halini unutup öyle hızlı kalktı ki acı içinde çığlık atarak Jo'nun omzuna tutunmak zorunda kaldı.

"Sus! Bir şey söyleme," diye fısıldadı Meg önce, sonra da yüksek sesle, "Bir şeyim yok. Ayağım burkuldu biraz, hepsi bu," diye ekledi ve eşyalarını toplamak üzere sekerek üst kata çıktı.

Hannah azarladı, Meg ağladı; Jo ise ne yapacağını bilemez haldeydi, nihayet olaya el koymaya karar verdi. Odadan sıvışıp hızla alt kata indi, bir uşak buldu ve kendilerine bir araba bulup bulamayacağını sordu. Ne var ki uşak o gün için çağrılan, çevreyi hiç bilmeyen biriydi; Jo da yardım istemek için birilerini aramaya başladı, bu sırada kızın söylediklerini duyan Laurie, büyükbabasının onun için gönderdiği arabayla birlikte dönmeyi teklif etti.

"Ama henüz çok erken! Bu saatte davetten ayrılmak istemezsin herhalde?" dedi Jo, rahatlamış görünüyordu ama teklifi kabul etmekte kararsız kaldı.

"Ben hep erken ayrılırım, gerçekten. İzin ver de sizi evinize bırakayım. Nasıl olsa yolumun üstü, üstelik yağmur da başlamış diyorlar."

Böylece karar verildi; delikanlıya Meg'in başına gelen talihsizliği de anlatan Jo, teklifi memnuniyetle kabul etti ve

diğerlerini getirmek için hızla yukarı çıktı. Hannah da yağmurdan en az kediler kadar nefret ederdi, bu yüzden hiç sorun çıkarmadı ve hep birlikte o lüks, kapalı arabayla yola koyuldular, kendilerini çok neşeli ve zarif hissediyorlardı. Laurie, arabacının yanında gitti, böylece Meg ayağını uzatabildi ve kızlar da rahat rahat kendi aralarında partiden bahsettiler.

"Çok güzel vakit geçirdim. Ya sen?" diye sordu Jo; rahatça oturmuş, saçlarını karıştırıyordu.

"Ben de... Tabii ki ayağımı burkana kadar. Sallie'nin arkadaşı Annie Moffat benden hoşlandı, Sallie gideceği zaman benim de eşlik etmemi ve bir hafta onlarda kalmamı istedi. Sallie opera sezonunda, baharda gidecekmiş. Annem gitmeme izin verirse muhteşem olacak," dedi Meg, bu fikrin verdiği neşeyle.

"Benim kaçıp durduğum şu kızıl kafalı adamla dans ettiğini gördüm. Düzgün biri miydi?"

"Hem de nasıl! Saçları da kızıl değil, kestane rengi; ayrıca çok da kibardı, onunla çok güzel bir vals yaptık."

"Nöbet geçiren bir çekirgeye benziyordu adım atarken. Laurie'yle birlikte gülmekten alamadık kendimizi. Bizi duydunuz mu?"

"Hayır, ama bu çok kaba bir davranış. Siz onca zaman boyunca nerelerdeydiniz, saklandınız mı?"

Jo başından geçenleri anlattı; bitirdiğinde eve varmışlardı. Defalarca teşekkür edip iyi geceler diledikten sonra sessizce eve girdiler. Kimseyi rahatsız etmeyeceklerini umuyorlardı fakat kapı gıcırdar gıcırdamaz gece başlıklarını takmış iki kafa ortaya çıktı, uykulu ama hevesli seslerle haykırdılar:

"Hadi partiyi anlatın bize! Partiyi anlatın!"

Meg bunu "görgüsüzlük" olarak adlandırsa da Jo küçük kızlara fondanlardan getirmişti; gecenin en heyecan verici olaylarını dinledikten sonra sakinleştiler.

"İtiraf edeyim ki, partiden eve arabayla dönmek, biri bana hizmet ederken üzerimde robdöşambrımla oturmak

bana gerçek bir hanımefendi olduğumu hissettirdi," dedi Meg, bu sırada Jo kız kardeşinin ayağına arnika bitkisinden yapılma bir merhem sürmüş, saçlarını tarıyordu.

"O hoş genç hanımların bizden daha fazla eğlendiklerini hiç sanmıyorum; yanık saçımıza, eski elbiselerimize, tekli eldivenlerimize, giymekle aptallık ettiğimiz ve bileğimizi burkan dar pabuçlarımıza rağmen..." Ve bence Jo haklıydı.

IV. Bölüm

Yükler

"Ah ya... Yüklerimizi sırtlanıp yeniden işe koyulmak öyle zor geliyor ki!" diyerek iç çekti Meg, partiden sonraki sabah; artık tatil bitmişti ve o eğlenceli haftadan sonra, hiç sevmediği işine dönmeyi canı istemiyordu.

"Keşke hep Noel ya da yılbaşı olsa... Ne kadar eğlenceli olurdu, değil mi?" diye karşılık verdi Jo, sıkıntıyla esneyerek.

"O zaman şu andakinin yarısı kadar bile eğlenemezdik. Ama böyle akşam yemeklerinin ve ziyafet sofralarının olması, partilere gidip eve arabayla dönmek, kitap okuyup dinlenmek ve çalışmamak çok keyifli görünüyor. Başkaları gibi yani... Böyle yaşayan kızlara imrenmişimdir hep. Lüksü o kadar seviyorum ki..." dedi Meg, iki elbisesinden hangisinin daha az pejmürde olduğuna karar vermeye çalışırken.

"Evet ama lüks içinde yaşamıyoruz, o nedenle mızmızlanmayı bırakalım da bohçalarımızı omzumuza atıp Marmee'nin yaptığı gibi neşeyle işe koyulalım. March Hala da benim için tam bir Deniz İhtiyarı* ama sanırım şikâyet etmeden onu taşımayı öğrendiğimde ya üstümden düşecek ya da öyle hafifleyecek ki umurumda olmayacak."

---

* Binbir Gece Masalları'nda, nehrin karşı kıyısına geçmek için denizci Sinbad'ın sırtına binen ihtiyar adam daha sonra inmemekte direnir ve Sinbad'a ağır bir yük, bir baş belası olur. (e.n.)

Bu fikir Jo'nun hoşuna gitti ve keyfi yerine geldi ama Meg'in yüzü gülmedi, çünkü dört şımarık çocuktan oluşan yükü, ona hiç olmadığı kadar ağır görünüyordu. Her zaman yaptığı gibi boynuna mavi kurdelesini takıp saçlarını en münasip şekilde taramak bile gelmiyordu içinden.

"Güzel görünsem ne olur ki, beni o huysuz yer cücelerinden başka kimse görmüyor, nasıl göründüğüme kimse aldırmıyor." diye söylendi çekmecesini hışımla kapatırken. "Bütün ömrümü çalışarak, arada sırada azıcık eğlenerek geçirip sonunda yaşlı, çirkin ve huysuz bir kadın olup çıkacağım, çünkü yoksulum ve diğer kızlar gibi eğlenemiyorum. Ne yazık!"

Ardından Meg asık suratla aşağı indi, kahvaltı boyunca da pek uysal davranmadı. Herkes keyifsiz bir şekilde, sızlanmaya hazır bekliyordu. Beth'in başı ağrıyordu ve kanepeye uzanıp kediyle ve üç yavrusuyla oynayarak kendini rahatlatmaya çabalıyordu. Amy ödevlerini tam anlayamadığı ve ayakkabılarını bulamadığı için huzursuzdu. Jo ıslık çalıyor ve epey gürültü çıkararak hazırlanıyordu. Bayan March, bir an önce göndermesi gereken bir mektubu bitirmeye çalışıyordu; Hannah ise gece geç yatmaya alışkın olmadığı için somurtuyordu.

"Böyle huysuz bir aile de hiç görülmemiştir," diye bağırdı Jo zıvanadan çıkarak; mürekkep hokkasını devirmiş, ayakkabılarının ikisinin de bağcıklarını koparmış ve sonunda şapkasının üzerine oturuvermişti.

"Bu ailedeki en huysuz insan da sensin!" diye karşılık verdi Amy. Elindeki küçük yazı tahtasına düşen gözyaşlarıyla, tamamı yanlış olan toplama işlemlerini siliyordu.

"Beth, şu iğrenç kedileri kilere kapatmazsan hepsini suya atıp boğacağım," diye bağırdı Meg öfkeyle, sırtına tırmanan ve eliyle erişemediği bir noktaya kene gibi yapışıp kalan kedi yavrusundan kurtulmaya çalışarak.

Jo gülüyor, Meg söylenip duruyor, Beth yalvarıyor, dokuz kere on ikinin kaç ettiğini hatırlayamayan Amy ise ağlıyordu.

"Kızlar, bir dakika sessiz olur musunuz? Bu mektubu sabah postasına yetiştirmeye çalışıyorum ama siz dertlerinizle aklımı karıştırıyorsunuz," diye bağırdı Bayan March, mektubunda yanlış yazdığı cümleyi üçüncü kez karalarken.

Oluşan bir anlık sessizliği içeri giren Hannah bozdu ve masanın üzerine iki sıcak çörek koyup dışarı çıktı. Bu çörekler gelenekselleşmişti, kızlar bunlara "ellik" derlerdi, çünkü ellerini koruyacak başka bir şeyleri yoktu ve bu sıcak çörekler, o soğuk sabahlarda çok işe yarıyordu. Hannah, ne kadar meşgul ya da huysuz olursa olsun, bunları yapmayı asla ihmal etmezdi; çünkü kızların yürüyüş mesafeleri hem uzun hem de sıkıcıydı. Zavallıcıkların bundan başka öğle yemekleri yoktu ve saat ikiden önce nadiren evde olurlardı.

"Kedilerine sarıl da baş ağrın geçsin, Beth. Hoşça kal Marmee. Bu sabah tam bir huysuz sürüsüyüz, ama eve birer melek olarak döneceğiz. Hadi, Meg!" diyerek yerinden kalktı Jo, hacıların gerektiği gibi yola çıkmadıklarını düşünüyordu.

Köşeyi dönmeden önce daima dönüp arkalarına bakarlardı, çünkü anneleri de daima camdan el sallayıp onlara gülümserdi. Annelerinin bu gülümsemesi olmasa, o günü atlatamazlarmış gibi gelirdi; çünkü ruh halleri nasıl olursa olsun, o anaç yüze attıkları son bakış muhakkak ki gün ışığı gibi ısıtırdı içlerini.

"Marmee eliyle öpücük göndermek yerine bize yumruğunu sallasa daha iyi ederdi, hak ediyoruz bunu; bizden daha nankör kimseler yoktur yeryüzünde," dedi Jo, karlar üstünde sert rüzgâra karşı yürümekten pişmanlıkla yüklü bir keyif alıyordu.

"Böyle yakışıksız ifadeler kullanma," diye ona karşı çıktı Meg, dünyadan usanmış bir rahibe gibi kendini sardığı atkının derinliklerinden gelen bir sesle.

"Bir anlamı olan güçlü sözcükleri seviyorum ben," dedi Jo, neredeyse başından uçup gidecek olan şapkasını tutmaya çalışarak.

"Kendin için istediğin sözcükleri kullanabilirsin ama ben ne huysuzum ne de nankör! Böyle anılmak da istemem!"

"Bugün çok solgunsun, aksiliğin de üstünde, çünkü hep lüks içinde yaşayamıyorsun. Zavallıcığım, ben zengin oluncaya kadar sık dişini biraz daha, seni güzel arabalarda gezdirip dondurmalar yedireceğim, yüksek topuklu ayakkabıların ve çiçek buketlerin olacak, kızıl saçlı çocuklarla dans edeceksin."

Meg, "Ne kadar komiksin Jo!" dese de bu saçmalıklar karşısında kendini gülmekten alamadı, içinde bulunduğu duruma rağmen kendini daha iyi hissetti.

"Öyle olduğum için şanslısın, ben de senin gibi karamsar olsam ve suratımı assam daha mı güzel olurdu sanki? Çok şükür ki böyleyim, beni ayakta tutacak komik bir şeyler bulabiliyorum hep. Daha fazla mızmızlanma da eve neşeli dön, olur mu canım?"

Ayrılırlarken, Jo cesaret vermek için kardeşinin omzuna pat pat vurdu; ikisi de buz gibi havaya, ağır işlerine ve havai gençliklerinin tatmin edilmemiş arzularına rağmen, ellerindeki küçük sıcak çöreklere sarılıp kendi yollarına gittiler.

Bay March, talihsiz bir arkadaşına yardım etmeye çalışırken malını mülkünü kaybettiğinde, iki büyük kızı en azından kendi harçlıklarını çıkarabilmek için bir şeyler yapmak istemişlerdi. Anne babaları, enerjilerini ve çalışkanlıklarını değerlendirmeleri ve bağımsızlıklarını kazanmaları için hiç de erken olmadığını düşünerek buna rıza gösterdiler; kızlar da bütün engellerin üstesinden gelecek bir inançla işlerine sarıldılar. Margaret bir evde mürebbiyelik yapmaya başladı ve aldığı düşük maaşla kendini zengin hissetti. Dediği gibi, "lüksü seviyordu" ve en büyük sorunu yoksulluktu. Bu durum ona diğer kızlardan daha zor geliyordu; çünkü o, evle-

rinin güzel, yaşamlarının rahat ve mutlu olduğu, yoksulluk nedir bilmedikleri günleri hatırlıyordu. Kıskanç ya da memnuniyetsiz olmamaya çalışıyordu, fakat genç bir kızın güzel şeylere, neşeli arkadaşlara, başarılara ve mutlu bir yaşama özlem duyması da çok doğaldı. King ailesinin yanında çalışırken, istediği şeyleri her gün gözünün önünde buluyordu; çocukların ablaları sosyeteye daha yeni takdim edildiklerinden, Meg sürekli zarif balo kıyafetleri ve buketler görüyor; tiyatrolar, konserler, kızak gezintileri ve her türlü eğlenceyle ilgili dedikodular duyuyor; kendisi için çok değerli olan paranın orada su gibi aktığına tanık oluyordu. Zavallı Meg nadiren serzenişte bulunurdu, ama bu adaletsizlik hissi bazen herkese karşı öfkelenmesine yol açardı; zira yaşamının onu mutlu etmeye yetecek lütuflarla dolu olduğunun henüz farkında değildi.

Jo, topal olan ve ona refakat edecek çalışkan birine ihtiyaç duyan March Hala'ya denk düşmüştü. Çocuksuz yaşlı kadın, aile maddi olarak sıkıntıya girdiğinde, kızlardan birini evlat edinmek istemiş ve teklifi reddedilince aileye küsmüştü. Diğer dostları, March ailesine bu zengin hanımın vasiyetinde kendilerine bir yer bulma şanslarını kaybettiklerini söyleyince maneviyata çok önem veren March'lar yalnızca şöyle demişlerdi:

"Dünyaları verseler kızlarımızdan vazgeçemeyiz. Zengin ya da yoksul, bir arada kalıp birlikte mutlu oluruz biz."

Yaşlı kadın bir süre onlarla konuşmadı ama bir arkadaşının evinde Jo'yla karşılaştığında, kızın yüzündeki komik ifadeden ve davranışlarındaki pervasızlıktan etkilendi; ardından ona evde kendisine refakat etmesi teklifinde bulundu. Bu aslında hiç Jo'ya uygun bir iş değildi ama ortada yapabileceği daha iyi bir iş olmadığından kabul etti ve herkesi şaşırtacak şekilde, bu huysuz akrabasıyla oldukça iyi geçinmeye başladı. Tabii ki arada bir anlaşmazlıklar çıkıyordu. Bir keresinde Jo, buna daha fazla dayanamayacağını söyleyerek

çıkıp eve gitmişti; ama March Hala durumu çabuk toparlayıp ona acilen gelmesi için haber gönderince reddedememişti, çünkü içten içe bu huysuz yaşlı hanımı seviyordu.

Bana kalırsa, Jo'nun ilgisini asıl çeken March Enişte öldükten sonra örümceklere ve tozlanmaya terk edilmiş, güzel kitaplardan oluşan koca kütüphaneydi. Jo, bir zamanlar kendisine büyük sözlüklerini kullanarak demiryolları ve köprüler yapma izni veren, Latince kitaplardaki garip resimler hakkında öyküler anlatan ve sokakta her karşılaştıklarında ona zencefilli kurabiye alan yaşlı ve kibar beyefendiyi hatırlıyordu. Bu loş ve tozlu oda, yüksek kitaplıkların tepesinden düşecekmiş gibi sarkan büstler, rahat koltuklar, küreler ve hepsinden de öte, istediği yerde gezinmesini sağlayan kitapların bolluğu, kütüphaneyi onun için bir mutluluk diyarına çeviriyordu. March Hala uyuklamaya başladığında ya da yanında başka biri olduğunda, Jo hemen bu sakin yere koşar, rahat koltuğa kıvrılır ve tam da bir kitap kurdunun yapacağı gibi, şiirleri, aşk öykülerini, tarih ve gezi kitaplarını, resimleri bir çırpıda yutardı. Ama bütün mutluluklar gibi bu da uzun sürmezdi; öykünün en can alıcı yerine, bir şiirin en tatlı mısrasına ya da yolculuğun en tehlikeli macerasına denk geldiğinde "Josy-phine! Josy-phine!" diyen tiz bir ses yükselir, Jo da yumak sarmak, fino köpeği yıkamak ya da saatlerce William Belsham'ın denemelerini okumak üzere cennetinden ayrılmak zorunda kalırdı.

Jo'nun arzusu, mükemmel bir şeyler yapmaktı. Bunun ne olacağı konusunda henüz bir fikri yoktu, bunu zaman gösterecekti; ama o esnada en büyük sıkıntısı, istediği kadar okuyamamak, koşamamak ya da ata binememekti. Çabucak öfkelenmesi, sivri dili ve huzursuz ruhu hep başını belaya sokuyordu; yaşamı hem komik hem de dokunaklı iniş çıkışlarla doluydu. Ama March Hala'nın yanında aldığı eğitim, tam da Jo için gerekli olan şeydi; kulaklarında çınlayıp duran bütün o "Josy-phine!" teranesine rağmen, kendi ha-

yatını kazanmak için bir şeyler yaptığı düşüncesi onu mutlu ediyordu.

Beth ise okula gidemeyecek kadar çekingendi. Aslında denemişlerdi ama o kadar acı çekmişti ki bundan vazgeçtiler, o da evde babasından eğitim aldı. Babası gittikten, annesi de bütün zamanını ve enerjisini Askerlere Yardım Birliği için harcamaya başladıktan sonra bile, Beth tek başına azimle çalışmaya devam ediyor ve elinden geleni yapıyordu. Evcimen, küçücük bir kızcağızdı; evi diğerleri için temiz ve düzenli tutma konusunda Hannah'ya yardım ediyor, karşılığında da sevilmekten başka bir ödül beklemiyordu. Uzun ve sessiz günler geçirse bile kendini ne yalnız ne de avare hissediyordu; çünkü küçük dünyası hayali arkadaşlarla doluydu ve doğası gereği arı gibi çalışkandı. Her sabah ilgilenip giydirmesi gereken altı bez bebeği vardı, Beth hâlâ bir çocuktu ve oyuncaklarıyla oynamaktan keyif almaya devam ediyordu. İçlerinden hiçbiri güzel ya da kusursuz değildi. Beth onları alana kadar hepsi bir köşeye terk edilip dışlanmıştı; kız kardeşleri büyüyüp onlarla oynamaktan vazgeçince, Amy de eski ve çirkin hiçbir şeyi istemediği için hepsi Beth'e kalmıştı. Tam da bu yüzden Beth onların üzerine titriyordu, sakat bebekleri için bir hastane bile kurmuştu. Pamuklu bezden yapılmış bedenlerine hiçbir zaman iğne batırmaz, onlara kötü sözler söylemezdi. En çirkinini bile ihmal edip incitmez, her birini derin bir sevgiyle doyurup giydirir, okşayıp ilgilenirdi. Bebeciklerin en perişan olanı, bir zamanlar Jo'ya aitti; Jo'nun yanında geçirdiği fırtınalı bir yaşamdan sonra, iç karartıcı bir düşkünlerevi sayılabilecek, paçavradan yapılmış bir torbaya terk edilmişti ve Beth onu oradan kurtarıp kendi himayesine almıştı. Kafasının üst tarafı olmadığı için başına güzel bir başlık bağlıyor, kolları ve bacakları kopuk olan bebeğin bu kusurlarını onu bir battaniyeye sararak saklıyor ve bu yatalak hastaya en güzel yatağı veriyordu. Eğer birileri o bebeğe gösterilen ilgiyi bilseydi, kahkahalarla gülseler bile

içlerine dokunurdu. Beth ona küçük çiçek demetleri getiriyor, kitap okuyor, paltosunun altına saklayıp hava alması için dışarı çıkarıyor, ona ninniler söylüyor ve o kirli yüzünü öpüp yavaşça "Umarım iyi bir gece geçirirsin canım," diye fısıldamadan asla yatağa girmiyordu.

Diğerleri gibi Beth'in de kendine göre sıkıntıları vardı; bir melek değil de çok duygusal küçük bir kız olduğundan, müzik dersleri alamadığı ve güzel bir piyanosu olmadığı için, Jo'nun da dediği gibi sık sık "sulugözlülük" ederdi. Müziği gerçekten çok seviyor, öğrenmek için çaba harcıyor ve akortsuz eski enstrümanla öyle büyük bir sabırla çalışıyordu ki birilerinin (bu birilerinden kasıt March Hala değil tabii) ona yardım etmesi gerekiyormuş gibi görünüyordu. Ama yine de hiç kimse ona yardım etmiyor ve tek başına kaldığında, ahenksiz sesler çıkaran sararmış tuşlara dökülen gözyaşlarını sildiğini hiç kimse görmüyordu. Eserlerini küçük bir tarlakuşu gibi seslendirir, hiçbir zaman Marmee ile kızlar için çalamayacak kadar yorgun olmazdı ve her gün kendi kendini "Eğer bu konuda iyiysem bir gün kendi müziğimi yapmayı başaracağım," diyerek umutla teşvik ederdi.

Yeryüzünde birçok Beth var; utangaç ve sessizler, kendilerine ihtiyaç duyulana kadar köşelerinde oturur ve başkaları için içtenlikle yaşarlar. Öyle ki şöminedeki küçük cırcırböceği cırlamayı kesene ve güneş gibi ışıldayan tatlı varlığı arkasında sessizlik ve gölgeler bırakarak yok olana kadar kimse onların bu fedakârlıklarını görmez.

Eğer biri çıkıp da Amy'ye hayattaki en büyük imtihanının ne olduğunu soracak olsaydı, Amy hiç düşünmeden "Burnum," yanıtını verirdi. O daha küçük bir bebekken, Jo kazara onu kömür kovasına düşürmüştü ve Amy ısrarla bu düşüşün burnunu sonsuza kadar mahvettiğini söylüyordu. Burnu zavallı Petrea'nınki gibi* büyük ya da kırmızı de-

* Frederika Bremer'in *The Home; or, Family Cares and Family Joys* (1839) adlı romanından bir karakter. (e.n.)

ğildi, sadece nispeten düzdü ve istediği kadar çimdiklesin, burnunun ucu aristokratik bir hava kazanamazdı. Esasında bu duruma kendisinden başka hiç kimse dikkat etmiyor ve burnu da güzelleşmek için yapabileceğinin en iyisini yapıyordu ama Amy, Yunan heykellerindeki gibi güzel bir burnun eksikliğini derinden hissediyor ve kendini avutmak için sayfalarca güzel burun resimleri çiziyordu.

Kız kardeşlerinin "Küçük Raffaello" dedikleri Amy resme epey yetenekliydi; onu çiçeklerin suretini çıkarmak, perileri resmetmek ya da garip semboller kullanarak hikâyeler anlatmak kadar mutlu eden bir şey yoktu. Öğretmenleri, matematik problemlerini çözeceğine küçük yazı tahtasını hayvanlarla doldurduğundan şikâyet ediyordu; atlasının boş sayfalarına haritalar kopyalıyor ve en olmadık zamanlarda kitaplarının arasından komik karikatür çizimleri dökülüyordu. Amy elinden geldiğince çaba göstererek derslerini geçiyor, davranışlarıyla örnek bir öğrenci olduğundan azar işitmekten kurtuluyordu. Herkese nazik davrandığı ve çok çaba göstermeden insanları memnun etme becerisine sahip olduğu için, okul arkadaşları onu çok severdi. Nezaketi ve havalı tavırları çok beğenilir, tabii başarıları da takdir görürdü; çünkü Amy resim yapmasının yanı sıra piyanoda on iki parça çalabiliyor, dantel örebiliyor ve kelimelerin yarısından fazlasını yanlış telaffuz etmeden Fransızca okuyabiliyordu. Ağlamaklı bir tavırla, "Babam zenginken şöyle yapardık, böyle yapardık," diye anlatması çok dokunaklıydı, kızlar onun kullandığı uzun kelimelerin "çok zarif" olduğunu düşünürlerdi.

Çok sevildiği ve herkesin gözdesi olduğu için Amy yavaş yavaş şımarma yolundaydı, küçük kaprisleri ve bencillikleri gitgide artıyordu. Kibrini nispeten söndüren tek şey kuzeninin kıyafetlerini giymek zorunda kalmasıydı. Florence'ın annesi çok zevksiz biriydi ve Amy mavi yerine kırmızı şapka bağlamanın, kendisine yakışmayan elbiseler giymenin,

üstüyle uyumsuz önlükler takmanın acısını derinden hissediyordu. Aslında hepsi kaliteliydi, iyi biçilip dikilmiş ve az giyilmişti ama Amy'nin sanatçı ruhu özellikle de bu kış çok müteessirdi; çünkü okul kıyafeti hiç süslemesi olmayan sarı puanlı, soluk mor renkli bir elbiseydi.

"Tek tesellim," diyordu Meg'e yaşlı gözlerle, "yaramazlık yaptığımda annemin Maria Park'ın annesi gibi eteklerimi kıvırmaması. Ah, bu gerçekten korkunç bir şey, çünkü bazen çok huysuzluk ediyor ve o zaman da elbiselerinin boyu dizlerinin üstüne çıktığı için okula gelemiyor. Bu *aşağılandırma* durumunu düşününce düz burnuma ve üzerinde sarı noktacıklar olan mor elbiseme bile tahammül edebilirmişim gibi geliyor."

Meg, Amy'nin sırdaşı ve rehberiydi; zıtlıkların oluşturduğu garip çekim gücü sayesinde Jo da duygusal Beth için aynı şeyleri ifade ediyordu. Bu utangaç çocuk, sadece Jo'ya düşüncelerini anlatıyor ve farkında olmadan delişmen ablasını ailedeki kimsenin yapamadığı kadar etkileyebiliyordu. Büyük kızlar birbirleri için çok şey ifade ediyorlardı, ayrıca her biri küçüklerden birini himayesine almıştı ve kendi yöntemleriyle onlarla ilgileniyorlardı. Buna "annelik oyunu" diyorlar ve küçük kadınların annelik içgüdüsüyle kız kardeşlerini artık bir kenara bıraktıkları o oyuncak bebeklerin yerine koyuyorlardı.

"Anlatacak bir şeyi olan var mı? Bugün öyle sıkıcı geçti ki biraz eğlenmek için can atıyorum," dedi Meg, o akşam dikiş dikmek için bir araya toplandıklarında.

"Halamla garip bir gün geçirdim ama hoşuma gittiği için bunu size de anlatacağım," diye konuşmaya başladı, hikâyeler anlatmaya bayılan Jo. "Şu bir türlü bitmek bilmeyen Belsham'ı okuyordum yine ve her zamanki gibi halamı uyutup sevdiğim bir kitabı o uyanana kadar deli gibi okuyabilmek için de sıkıcı ve monoton bir sesle devam ediyordum. Ama asıl kendi uykumu getirdim ve daha onun başı öne düş-

meden ağzını öyle bir açıp esnedim ki bana ağzımı neredeyse kitabı yutacak kadar açmakla ne anlatmaya çalıştığımı sordu.

'Keşke yutabilseydim, tamamen kurtulurdum,' dedim küstahlık etmemeye çalışarak.

Sonra da bana günahlarımla ilgili uzun bir vaaz vermeye başladı ve bir anlığına kendini 'kaybettiğinde' oturup bunları düşünmemi söyledi. Genelde kolay kolay uyanmadığını bildiğim için, takkesi ağır bir yıldızçiçeği gibi sallanmaya başlar başlamaz cebimdeki *Wakefield Papazı*'nı çıkarıp bir gözüm kitapta bir gözüm halamda okumaya başladım. Tam hikâyedeki herkesin suya yuvarlandığı bölüme gelmiştim ki durumumu unutup yüksek sesle güldüm. Halam uyandı, şekerleme yaptıktan sonra keyfi yerine geldiği için okumaya devam etmemi, hangi önemsiz kitabı değerli ve öğretici Belsham'a tercih ettiğimi göstermemi istedi. Elimden geleni yaptım, kitabı beğendi ama şöyle dedi:

'Kitabın neden bahsettiğini anlamadım. Başa dönüp tekrar oku çocuğum.'

Ben de baştan başlayıp Primrose ailesini mümkün olduğunca ilginç sunmaya çalıştım. Bir ara muziplik edip en heyecanlı yerinde durdum ve usulca 'Korkarım bu kitap sizi yoruyor efendim, artık susmamı ister misiniz?' dedim.

Elinden düşen örgüsünü aniden kaptı ve gözlüklerinin arkasından bana keskin bir bakış atarak o haşin tavrıyla, 'O bölümü bitir ve münasebetsizlik etme, küçükhanım,' dedi."

"Beğendiğini itiraf etti mi?" diye sordu Meg.

"Ah, yok canım, nerede! Ama ihtiyar Belsham'ı bir kenara bıraktı ve öğleden sonra orada unuttuğum eldivenlerimi almak için geri döndüğümde *Papaz*'a öyle bir dalmıştı ki güldüğümü ve güzel günlerin yakın olduğunu düşünerek sevinçten salonda dans ettiğimi fark etmedi. İstese ne renkli bir hayatı olurdu! Parası olduğu halde ona fazla imrenmiyorum, çünkü nihayetinde zenginlerin de yoksullar kadar derdi var bence," diye ekledi Jo.

"Sen deyince hatırladım," dedi Meg, "benim de size anlatacak bir şeyim var. Jo'nun hikâyesi gibi komik değil ama eve gelirken bu konu hakkında epey düşündüm. Bugün King'lerin evinde herkes çok telaşlıydı; çocuklardan biri bana ağabeyinin korkunç bir şey yaptığını ve babasının onu evden kovduğunu söyledi. Bayan King'in ağladığını ve Bay King'in yüksek sesle konuştuğunu duydum. Grace ile Ellen da gözlerinin ne kadar kızardığını görmemem için yanımdan geçerken yüzlerini başka tarafa çeviriyorlardı. Hiçbir şey sormadım tabii, ama onlar için çok üzüldüm ve kötü işler yapıp bütün aileyi rezil edecek yaramaz bir erkek kardeşim olmadığı için oldukça memnun oldum."

"Bence okulda rezil olmak, kötü çocukların yapabileceği şeylerin hepsinden çok daha kötü bir şey," dedi Amy, derin bir hayat tecrübesine sahipmiş gibi başını iki yana sallayarak. "Susie Perkins bugün okula parmağında kırmızı akik taşlı güzel bir yüzükle geldi. O yüzüğün benim olmasını çok istedim ve bütün içtenliğimle onun yerinde olabilmeyi diledim. Her neyse, sonra Bay Davis'in çirkin ve devasa burunlu, üstelik kamburunun da olduğu bir resmini çizdi ve bir konuşma balonu yapıp içine 'Küçükhanımlar, gözüm üzerinizde!' yazdı. Biz hep birlikte resme gülerken birdenbire Bay Davis'in gözleri gerçekten üzerimize çevrildi ve Susie'ye yazı tahtasını ona getirmesini söyledi. Kız korkudan donup kaldı ama yine de yanına gitti ve bilin bakalım Bay Davis ne yaptı? Susie'nin kulağını çekti. Düşünebiliyor musunuz, kulağını çekti, kulağını! Ne kadar korkunç bir durum olduğunu siz hayal edin artık! Sonra onu ders anlattığı kürsüye götürdü ve yazı tahtasını herkesin görebileceği şekilde tutarak yarım saat boyunca ayakta dikilmesini istedi."

"Kızlar resme gülmediler mi?" diye sordu bu sıkıntıdan zevk alan Jo.

"Ne gülmesi? Hiçbiri gülümsemedi bile! Fare gibi sessizce oturdular, Susie de epey gözyaşı döktü. İşte o anda onu

kıskanmaktan vazgeçtim, çünkü bu olaydan sonra milyonlarca akik taşlı yüzüğün bile beni mutlu edemeyeceğini anladım. Ben böyle bir küçük düşmenin acısını asla kaldıramazdım," dedi Amy. Ardından erdemli olmanın haklı gururu ve takılmadan bu kadar düzgün cümleler kurabilmenin verdiği başarı duygusuyla işine devam etti.

"Bu sabah çok hoşuma giden bir şey gördüm, yemekte anlatacaktım ama unuttum," dedi Beth, Jo'nun karmakarışık olmuş dikiş sepetini toplarken. "Hannah için istiridye almaya gittiğimde Bay Laurence da balıkçıdaydı ama o beni görmedi; çünkü ben fıçının arkasındaydım, o da balıkçı Bay Cutter'la konuşuyordu. O sırada içeriye elinde bir kova ve paspasla yoksul bir kadın girdi; akşama çocuklarına yedirecek bir şeyi olmadığını, bugün hiç iş bulamadığını söyledi ve Bay Cutter'a biraz temizlik yapması karşılığında bir parça balık verip veremeyeceğini sordu. Bay Cutter'ın telaşı vardı, biraz terslenerek 'Hayır,' dedi. Kadın da aç ve üzgün bir halde uzaklaşacakken Bay Laurence bastonunun kıvrık ucuyla büyük bir balık tutup kadına uzattı. Kadın buna o kadar çok şaşırıp sevindi ki balığı hemen kucaklayıp tekrar tekrar teşekkür etti. Bay Laurence ona 'gidip hemen pişirmesini' söyleyince kadın aceleyle dükkândan çıktı. Çok mutluydu! Çok iyi bir adam değil mi? Şey, gerçi kadın iri ve kaygan balığı kucaklayıp Bay Laurence'a 'cennetlik' olduğunu söylerken çok komik görünüyordu."

Kızlar Beth'in hikâyesine güldükten sonra annelerinin de bir şeyler anlatmasını istediler, kadın bir süre düşündükten sonra ciddi bir ses tonuyla anlatmaya başladı. "Bugün mavi flanel ceketleri kesip biçerken babanız için çok endişelendim, ona bir şey olursa ne kadar yalnız ve çaresiz kalacağınızı düşündüm. Akıllıca bir şey değildi yaptığım, ama yaşlı bir adam elinde bir kıyafet siparişiyle içeri girene kadar endişelenip durdum. Adam yanıma oturdu; ben de çok yoksul, yorgun ve endişeli göründüğü için onunla konuşmaya başladım.

'Askerde oğullarınız mı var?' diye sordum, getirdiği not bana olmadığı için.

'Evet, hanımefendi. Dört oğlum vardı ama ikisi öldü, biri esir düştü, ben de şimdi Washington'daki bir hastanede yatan diğer oğlumun yanına gidiyorum,' diye yanıt verdi usulca.

'Ülkeniz için çok şey yapmışsınız beyefendi,' dedim bunun üzerine, bu sefer ona acımak yerine çok büyük bir saygı duyarak.

'Yapmam gerekenden fazlasını yapmadım hanımefendi. Eğer bir faydam olsaydı kendim giderdim ama hiçbir işe yaramadığım için oğullarımı veriyorum, hem de hiçbir karşılık beklemeden.'

Öyle neşeli konuşuyor, öyle samimi görünüyor ve her şeyini vermekten öyle memnun duruyordu ki kendimden utandım. Ben sadece tek bir erkek göndermiştim ve bunun çok fazla olduğunu düşünüyordum, oysa o yaşlı adam hiç düşünmeden dört oğlunu birden vermişti. Benim evde beni avutabilecek kızlarım vardı ama onun geriye kalan tek oğlu kilometrelerce uzakta, belki de sadece ona veda etmek için bekliyordu! Tanrı'nın bana sunduğu lütufları düşününce kendimi o kadar zengin ve o kadar mutlu hissettim ki adama güzel bir paket yaptım, biraz para verdim ve bana sunduğu ders için ona içtenlikle teşekkür ettim."

"Bir hikâye daha anlat anne, bunun gibi öğretici olsun. Gerçek oldukları ve vaaz verir gibi durmadıkları sürece sonradan bu hikâyeler üzerine düşünmek hoşuma gidiyor," dedi Jo, kısa bir sessizlikten sonra.

Bayan March gülümseyip hiç vakit kaybetmeden başka bir hikâyeye başladı, yıllardır bu dinleyicilere bir şeyler anlattığından, onları nasıl memnun edeceğini biliyordu.

"Bir zamanlar yeterli yiyecekleri, içecekleri ve giyecekleri bulunan, huzurlu ve keyifli pek çok anları olan, onları çok seven bir aileye ve arkadaşlara sahip dört kız yaşarmış, ama onlar yine de hallerinden memnun değillermiş." (Hikâyenin

bu kısmında dinleyiciler birbirlerine göz ucuyla bakarak, özenle ve sebatla dikiş dikmeye başladılar.) "Bu kızlar iyi insanlar olmayı çok istiyorlarmış, bu yüzden bir sürü şahane karar almışlar ama bu kararlarda pek istikrarlı davranmamışlar. Sürekli, 'Keşke şuyumuz da olsa, buyumuz da olsa,' ya da 'Keşke şunu da yapabilsek, bunu da yapabilsek,' diyerek aslında ne kadar çok şeye sahip olduklarını ve ne kadar güzel şeyler yapabildiklerini unuturlarmış. Bu yüzden yaşlı bir kadına onları mutlu edecek tılsımın ne olduğunu sormuşlar, kadın da onlara 'Mutsuz hissettiğiniz zamanlarda sahip olduklarınızı düşünüp şükredin,' demiş." (Bu sözlerden sonra Jo bir şey söyleyecekmiş gibi başını kaldırıp baktı ama hikâyenin henüz bitmediğini anlayınca fikrini değiştirdi.)

"Çok da akıllı olan bu kızlar, yaşlı kadının tavsiyesine uymaya karar vermişler ve çok geçmeden ne kadar iyi durumda olduklarını görüp şaşırmışlar. Biri paranın, utancı ve üzüntüyü zengin insanların evinden uzak tutmaya yetmediğini keşfetmiş; diğeri yoksul olsa da gençliği, sağlığı ve neşesi sayesinde, hayatın keyfini süremeyen huysuz ve güçsüz yaşlı bir kadından çok daha mutlu olduğunu anlamış. Üçüncüsü ekmek parası kazanmanın zor olduğunu ama bunun için dilenmenin çok daha acı olduğunu öğrenmiş. Dördüncüsü ise akik taşlı yüzüklerin bile iyi davranışların yerini tutamayacağını kabul etmiş. Böylece kızlar şikâyet etmeyi bırakmış ve sahip olduklarını da tamamen kaybetmemek adına ellerindekiyle yetinmenin ve onları hak etmeye çalışmanın önemini anlamışlar. Bana kalırsa, yaşlı kadının nasihatine kulak verdikleri için hiçbir zaman hayal kırıklığına uğramamış ve pişman olmamışlardır."

"Ah Marmee, kendi hikâyelerimizi bize karşı kurgulayıp masal niyetine nasihat vermen çok kurnazca," diye sızlandı Meg.

"Ben bu tür nasihatleri seviyorum. Babam da bize böyle hikâyeler anlatırdı," dedi Beth, dalgın bir ifadeyle iğneleri Jo'nun minderine saplıyordu.

"Ben diğerleri kadar şikâyet etmiyorum ve artık eskisinden daha dikkatli olacağım, çünkü Susie'nin küçük düşmesinden kendime bir ders çıkardım," dedi Amy bilgiç bilgiç.

"Bizim bu derse ihtiyacımız vardı ve bunu hiçbir zaman unutmayacağız. Eğer unutursak sen bize *Tom Amca'nın Kulübesi*'ndeki yaşlı Chloe gibi 'Size bahşedilenleri düşünün, çocuklar! Size bahşedilenleri düşünün!' dersin," diye ekledi Jo, bu küçük vaazdan bir nebze bile zevk almasa da en az kardeşleri kadar etkilenmişti.

V. Bölüm

Komşuluk

"Hayırdır, ne yapacaksın bu halde?" diye sordu Meg, karlı bir öğleden sonra, çünkü kız kardeşi ayağında lastik botlar, üzerinde eskimiş bir pelerin, başında bir kukuleta, bir elinde kürek ve diğerinde süpürgeyle ağır adımlarla odaya dalmıştı.

"Biraz egzersiz yapacağım," diye karşılık verdi Jo gözünde muzip bir parıltıyla.

"Bu sabah yaptığımız iki uzun yürüyüş yetmez mi? Dışarısı hem soğuk hem de kasvetli; sana da benim yaptığım gibi şöminenin yanında sıcak ve kuru kalmanı öneririm," dedi Meg ürpererek.

"Bana akıl verme! Bütün gün sessizce oturamam. Hem ateşin yanında uyuklamayı da sevmem, kedi miyim ben? Macera peşinde koşmak istiyorum ve şimdi de kendime macera bulmaya çıkıyorum."

Meg tekrar ayağını ısıtmaya ve *Ivanhoe*'yu okumaya döndü, Jo da büyük bir enerjiyle kar küremeye başladı. Kar daha tam sertleşmemişti; çok geçmeden süpürgesiyle bahçeyi boydan boya dolanan bir yol açtı, böylece güneş açtığında ve ıskartaya çıkmış oyuncak bebeklerin hava almaya ihtiyacı olduğunda Beth de yürüyüş yapabilecekti. Bahçe, evlerini bi-

tişikteki Bay Laurence'ın evinden ayırıyordu. İki ev de geniş çayırları, koruları, büyük bahçeleri ve sakin sokakları olan, hâlâ bir taşrayı andıran, şehrin banliyösü sayılabilecek bir yerdeydi. Bu iki araziyi alçak bir çit bölüyordu. Bir tarafta eski, nispeten çıplak ve salaş görünümlü, yazın duvarlarını boydan boya kaplayan sarmaşıklardan ve etrafını kuşatan çiçeklerden şimdi yoksun kalmış, kahverengi bir ev vardı. Diğer tarafta ise faytonların konduğu büyük bir arabalıktan muntazam bir araziye, bakımlı bir seradan gösterişli perdelerin arasından göze çarpan bir sürü güzel eşyaya kadar her türlü konforu ve lüksü barındırdığını belli eden sağlam, taştan bir malikâne duruyordu. Ama yine de burası sessiz, ıssız bir ev gibi görünüyordu; ne çimenlikte gülüp oynayan çocuklar vardı, ne de pencereden bakıp gülümseyen şefkatli bir anne. Bu eve, yaşlı beyefendiyle torunu dışında çok az kişi girip çıkıyordu.

Jo'nun tahayyülünde bu güzel ev, ihtişamlı ama kimsenin tadını çıkaramadığı zevklerle dolu tılsımlı bir saray olarak canlanıyordu. Çok uzun zamandan beri bu saklı güzellikleri seyretmek ve tanışmaktan mutlu olacakmış gibi görünen ama nasıl hamle yapacağını bilemeyen Laurence adlı delikanlıyı tanımak istiyordu. Yılbaşı partisinden beri bunun için daha da hevesliydi ve onunla arkadaş olabilmek için bir dolu plan yapmıştı ama son zamanlarda delikanlı ortalıkta görünmüyordu. Jo tam da onun çoktan gitmiş olduğunu düşünmeye başlamıştı ki bir gün Amy ile Beth kartopu oynarlarken karşı evin üst kattaki pencerelerinden birinde imrenerek bahçelerini seyreden esmer bir yüz gördü.

"Bu çocuk insanlara ve eğlenceye aç," dedi Jo kendi kendine. "Büyükbabası onun için neyin iyi olduğunun farkında değil ve onu hep tek başına bırakıyor. Oysa onun da birlikte eğlenebileceği neşeli oğlanlara ya da genç, cıvıl cıvıl bir arkadaşa ihtiyacı var. Bunu gidip o yaşlı beyefendiye böylece söylemeyi aklıma koydum!"

Bu fikir, böyle cüretkâr şeyler yapmaktan hoşlanan ve garip hareketleriyle Meg'i sürekli mahcup eden Jo'nun çok hoşuna gitmişti. "Gidip de söyleme" planı unutulmadı. Ve o karlı kış akşamında, ne yapabileceğini denemeye kesin karar verdi. Bay Laurence'ın arabayla evden ayrıldığını gördü, hemen dışarı fırlayarak çitlere doğru kendine bir yol açtı ve burada durup ortalığı gözlemeye koyuldu. Her yer sessizdi, alt katın perdeleri kapalıydı, hizmetçiler ortalıkta görünmüyordu, üst kattaki pencerede zayıfça bir elin üzerine dayanmış duran dalgalı siyah saçlı kafadan başka bir insan belirtisi yoktu.

"İşte orada," diye düşündü Jo. "Zavallı çocuk! Bu kasvetli günde tek başına kalmış, üstelik hasta gibi. Ne yazık! Bir kartopu fırlatıp dışarı bakmasını sağlayayım, sonra da güzel bir şeyler söylerim."

Bir avuç kar alıp yukarı fırlatınca kafa hemen döndü, yüzündeki bezgin ifade derhal kayboldu, kocaman gözleri parladı, yüzüne bir gülümseme yayıldı. Jo da başıyla selam verip gülümsedi ve süpürgesini sallayarak konuşmaya başladı:

"Nasılsın? Yoksa hasta mısın?"

Laurie pencereyi açtı ve bir kuzgunu andıran boğuk ses tonuyla karşılık verdi:

"Şimdi daha iyiyim. Fena halde üşütmüştüm, bir haftadır dışarı çıkamıyorum."

"Çok üzüldüm. Neyle oyalanıyorsun peki?"

"Hiçbir şeyle. Burası mezarlık kadar sıkıcı!"

"Kitap okumuyor musun?"

"Pek değil. İzin vermiyorlar."

"Sana kitap okuyacak birileri yok mu?"

"Bazen büyükbabam okuyor ama benim kitaplarım onun ilgisini çekmiyor; sürekli olarak Brooke'tan istemekten de sıkıldım."

"Birilerini eve çağır o zaman."

"Görüşmek istediğim kimse yok. Oğlanlar aşırı gürültücü, kafam kaldırmıyor."

"Kitap okuyup seni oyalayabilecek tatlı bir kız da mı yok? Kızlar hem sessizdir hem de hemşirecilik oynamayı severler."

"Hiç kız tanımıyorum ki!"

"Bizi tanıyorsun ya," diyerek gülmeye başladı Jo ve sonra hemen sustu.

"Doğru, haklısın! İçeri gelir misin lütfen?" diye bağırdı Laurie.

"Ben öyle sessiz ve tatlı biri değilimdir ama geleceğim, tabii annem izin verirse. Gidip bir sorayım. İyi bir çocuk ol da pencereyi kapa şimdi ve ben gelinceye kadar bekle."

Bunun üzerine Jo süpürgesini omuzlayıp eve yollandı, evdekilerin bu duruma ne diyeceğini merak ediyordu. Ona eşlik edecek birinin olması fikri Laurie'yi heyecanlandırmıştı, hemen hazırlanmaya başladı, çünkü Bayan March'ın da dediği gibi, kendisi "küçük bir beyefendi"ydi; gelecek misafirine verdiği değeri gösterebilmek için kıvırcık saçlarını taradı, yeni bir yakalık taktı ve altı hizmetçiye rağmen hâlâ dağınık olan odayı topladı. Sonunda kapı çalındı, "Bay Laurie"yi soran kendinden emin bir ses duyuldu ve şaşırmış görünen uşak, genç bir hanımın geldiğini haber vermek için yukarı çıktı.

"Yukarı gönderin, gelen Bayan Jo," dedi Laurie, kızı karşılamak üzere küçük odasının kapısına giderek. Jo, neşeli, nazik ve oldukça rahat görünüyordu; bir elinde üzeri örtülü bir tabak, diğerindeyse Beth'in üç küçük kedi yavrusu vardı.

"Pılı pırtıyı toplayıp geldim işte," dedi heyecanla. "Annem sevgilerini gönderdi; senin için bir şey yapabileceksem mutlu olacağını söyledi. Meg sana biraz sütlü pelte getirmemi istedi, çok güzel yapar bu tatlıyı; Beth de kedilerinin işe yarayabileceğini düşündü. Bunlara güleceğini biliyordum, ama bir şeyler yapma konusunda o kadar istekliydi ki reddedemedim."

Beth'in ödünç verdiği bu gülünç bohça gerçekten işe yaramıştı, çünkü kedileri görünce gülmeye başlayan Laurie,

utangaçlığı bir kenara bıraktı ve daha arkadaş canlısı biri oluverdi.

Jo elindeki tabağın örtüsünü açıp etrafı yeşil yapraktan bir çelenkle ve Amy'nin güzel sardunyalarının kızıl çiçekleriyle bezenmiş sütlü pelteyi gösterince, Laurie "Bu tatlı yemeye kıyamayacağım kadar güzel görünüyor," dedi keyifle gülümseyerek.

"Fazla bir şey değil ama kardeşlerimin hepsi çok sevecendir ve bunu göstermek istediler. Hizmetçi kıza söyle de bunu çayın yanında getirmek üzere şimdilik kenara koysun. Ağır bir tatlı değil, rahatça yiyebilirsin. Hem yumuşak da olduğundan ağrıyan boğazını acıtmadan yutuverirsin. Ah, ne kadar da rahat ve güzel bir odan var!"

"Biraz özen gösterilse daha iyi olabilirdi ama hizmetçiler çok tembel, onlara bu işleri nasıl yaptırabileceğimi bilmiyorum. Bu da canımı sıkıyor!"

"Ben şimdi iki dakikada toparlarım ortalığı; sadece şöminenin temizlenmesi gerekiyor, sonra bir de şömine rafındaki eşyaların düzeltilmesi... Kitapları şöyle koyalım, şişeleri de şuraya... Şu kanepeyi biraz ışığa doğru çekelim, yastıkları da kabartalım. İşte oldu, artık rahatlayabilirsin!"

Oğlan gerçekten de rahatlamıştı. Jo bir yandan konuşup gülerken bir yandan da dediklerini yapıp ortalığı düzene sokmuş, odaya oldukça farklı bir hava vermişti. Bu sırada Laurie de onu saygılı bir sessizlikle izlemişti; sonra işler bitip Jo onu kanepeye çağırınca memnun bir ifadeyle iç çekip kendini kanepeye bıraktı. Minnettarlıkla şöyle dedi:

"Ne kadar da naziksin! Evet, gereken tam da buydu. Şimdi lütfen şu büyük koltuğa otur ve misafirimi eğlendirmek için bir şeyler yapmama müsaade et."

"Hayır, ben seni eğlendirmek için geldim buraya. Sana yüksek sesle kitap okumamı ister misin?" dedi Jo ve yakınındaki davetkâr kitaplara sevgiyle baktı.

"Teşekkür ederim! Bunların hepsini okudum, eğer senin için de sakıncası yoksa biraz sohbet etmeyi yeğlerim," diye karşılık verdi Laurie.

"Yok tabii ki! Bıraksalar bütün gün konuşurum ben. Beth ne zaman duracağımı bilmediğimi söyler hep."

"Beth şu gül yanaklı olan mı, hani çoğunlukla evde oturup arada bir küçük sepetiyle dışarı çıkan?" diye sordu Laurie ilgiyle.

"Evet, o Beth. Onu pek severim, çok da iyi bir kızdır."

"Güzel olanı Meg, kıvırcık saçlısı da Amy sanıyorum?"

"Nasıl anladın bunu?"

Laurie kızardı ama açık yüreklilikle yanıt verdi: "Birbirinize seslenirken sıkça duyuyorum sizleri ve ben burada yalnız otururken kendimi sizin evinize bakmaktan alamıyorum; hep çok iyi vakit geçiriyormuşsunuz gibi geliyor bana. Kabalık ettiğim için çok özür dilerim, ama bazen çiçeklerin durduğu pencerenin perdesini kapatmayı unutuyorsunuz. Ve ışıklar yandığında, şöminedeki ateşi ve hepinizin annenizle birlikte masanın etrafında toplandığınızı görmek, bir tabloya bakmak gibi geliyor bana. Annenizin yüzü tam karşımda duruyor ve çiçeklerin arasından öyle hoş görünüyor ki bakmaktan alamıyorum kendimi. Şey, benim annem yok." Laurie, titremesini kontrol edemediği dudaklarını göstermemek için dönüp ateşi eşelemeye başladı.

Gözlerindeki muhtaç ve yalnız bakışlar, Jo'nun sevgi dolu yüreğine işledi. Jo öyle sade ve dolaysızca yetiştirilmişti ki kafasında hiçbir saçmalığa yer yoktu; on beş yaşında olsa da hâlâ bir çocuk kadar masum ve dürüsttü. Laurie hasta ve yalnızdı; Jo evdeki yaşantısı ve mutluluğuyla ne kadar zengin olduğunu hissedip, bunu memnuniyetle onunla paylaşmaya çalıştı. Yüzünde dost canlısı bir ifade vardı ve konuşurken o sert sesi alışılmadık şekilde nazik çıktı:

"Bir daha asla o perdeyi kapatmayız; istediğin kadar seyretme izni veriyorum sana. Ama yine de gizli gizli bakacağı-

na, bize gelip evimizi öyle görmeni isterdim aslında. Annem harika bir insandır, senin için elinden geleni yapar; Beth çok ısrar edersem sana şarkı söyler ve Amy de dans eder. Meg ile ben de komik sahne aksesuarlarımızı kullanarak seni güldürürüz ve hep birlikte keyifli vakit geçiririz. Büyükbaban izin vermez mi?"

"Annen sorarsa sanırım izin verir. Pek öyle görünmese de çok kibardır, üstelik istediğim şeyleri yapmama genelde izin verir ama benim yabancıların canını sıkabileceğimden endişeleniyor," dedi Laurie, gittikçe keyiflenerek.

"Biz yabancı değiliz ki, komşuyuz; üstelik sıkılacağımızı da düşünme hiç. Seni tanımak istiyoruz ve ben epeydir bunu yapmaya çalışıyorum. Çok uzun zaman olmadı buraya yerleşeli ama sizin dışınızdaki bütün komşularımızla tanıştık."

"Büyükbabam kitaplarının arasında yaşıyor, dışarıda olup bitenler de onu pek ilgilendirmiyor. Bay Brooke, yani öğretmenim de burada kalmıyor; benim birlikte dışarı çıkabileceğim kimsem yok, o yüzden evde duruyorum ve öylece yaşayıp gidiyorum."

"Bu kötü işte. Biraz çaba harcaman, çağrıldığın her yere gitmen gerekiyor, böylelikle bir sürü arkadaşın ve gidecek bir sürü güzel yerin olur. Utangaç olmayı da dert etme. Sen bir adım atarsan, utangaçlığın da çok uzun sürmez zaten."

Laurie tekrar kızardı ama utangaçlıkla suçlanmaktan dolayı gocunmamıştı, çünkü Jo o kadar iyi niyetliydi ki kızın bu pervasız konuşmalarını onun kastettiği incelikle anlamamak imkânsızdı.

Laurie'nin ateşe baktığı ve Jo'nun da halinden memnun şekilde etrafını seyrettiği kısa süreli bir sessizlikten sonra, "Okulunu seviyor musun?" diye sordu çocuk, konuyu değiştirerek.

"Ben okula gitmiyorum, işadamıyım, yani kızıyım demek istedim. Gündüzleri büyük halama bakıcılık yapıyorum, sevimli ama aynı zamanda aksi bir ihtiyardır," diye karşılık verdi Jo.

Laurie tam yeni bir soru daha sormak için ağzını açmıştı ki insanların işlerine fazla karışmanın kibar bir davranış olmadığı aklına gelince sustu, rahatsız olmuş gibi görünüyordu. Jo, çocuğun terbiyeli oluşundan hoşlanmıştı, birlikte March Hala'dan bahsedip gülmeye de aldırmazdı; o yüzden de yerinde duramayan yaşlı hanımı, onun tombul finosunu, İspanyolca konuşan papağanını ve kendisinin büyük keyif aldığı kütüphaneyi çok canlı tasvirlerle anlattı. Anlatılanlar Laurie'yi çok eğlendiriyordu; özellikle de Jo, vaktiyle March Hala'ya kur yapmaya gelen aşırı ciddi yaşlı beyefendiden ve hoş bir konuşmanın tam ortasındayken Poll'un, adamın peruğunu çekip çıkarmasından bahsedince, delikanlı kendini geriye atıp yanaklarından yaşlar süzülene kadar güldü; hatta hizmetçilerden biri meselenin ne olduğunu görmek için kafasını içeri uzattı.

"Ah, işte bu bana çok iyi geldi. Anlatmaya devam et lütfen," dedi Laurie, mutluluktan parıldayan kızarmış yüzünü yastıktan kaldırırken.

Bu başarısıyla gurur duyan Jo, tiyatro oyunlarını, planlarını, babalarıyla ilgili umutlarını ve korkularını, kız kardeşleriyle birlikte yaşadığı bu küçük dünyadaki en ilginç olayları "anlatmaya devam etti." Sonra kitaplardan bahsetmeye başladılar; Jo ne mutlu ki Laurie'nin de kitapları onun kadar sevdiğini, hatta kendisinden daha fazla okuduğunu öğrendi.

"Kitapları bu kadar seviyorsan gel de bizimkileri gör. Büyükbabam dışarıda, o nedenle korkmana gerek yok," dedi Laurie, ayağa kalkıp.

"Ben hiçbir şeyden korkmam," diyerek karşılık verdi Jo, başını gururla kaldırarak.

"Korktuğunu sanmıyorum zaten!" diye haykırdı delikanlı. Kıza hayranlıkla bakıyordu; gerçi içten içe yaşlı beyefendinin aksi zamanlarından birinde karşılaşırlarsa kızın az da olsa korkmaya hakkı olacağını düşünüyordu.

Bütün evi yaz havası bürümüştü sanki; Laurie, Jo'nun ilgisini çeken her şeyi incelemesine izin vererek kızı odadan odaya gezdiriyordu. En sonunda kütüphaneye vardılar; kız, mutlu olduğu zamanlarda hep yaptığı gibi, ellerini çırpıp olduğu yerde zıpladı. Raflarda dizi dizi kitap duruyordu; resimler ve heykeller, farklı sikkelerle ve ilginç eşyalarla dolu dikkat dağıtıcı dolaplar, yüksek arkalıklı rahat koltuklar, antika masalar, bronz parçalar ve en güzeli de dört tarafı nefis çinilerle bezeli bir şömine vardı.

"Ne büyük zenginlik!" diye iç geçirdi Jo, kadife bir koltuğa gömülüp etrafına memnuniyetle bakarak. "Theodore Laurence, dünyanın en mutlu delikanlısı sensin herhalde," diye ekledi etkilenmiş bir ifadeyle.

"Kitaplar karın doyurmaz," dedi Laurie, kızın karşısındaki masanın üzerine tüneyip başını sallayarak.

Daha fazlasını söyleyemeden zil çaldı, Jo telaşla ayağa fırlayıp "Eyvah! Büyükbaban geldi!" diye haykırdı.

"Geldiyse ne olmuş? Hani hiçbir şeyden korkmazdın?" dedi delikanlı, muzip bir ifadeyle.

"Sanırım ondan biraz korkuyorum, ama neden korktuğumu bilemiyorum. Marmee buraya gelmeme izin verdi, bunun seni kötü etkilediğini de sanmıyorum," dedi Jo, kendini sakinleştirmeye çalışarak; oysa gözlerini kapıdan ayıramıyordu.

"Çok çok daha iyi hissediyorum ve bunun için sana gerçekten minnettarım. Ama benimle konuşmaktan yorgun düşmüş olmandan korkuyorum. Öyle güzeldi ki konuşmanı kesemedim," dedi Laurie minnetle.

"Doktorunuz geldi efendim," diye seslendi hizmetçi.

"Seni biraz yalnız bırakmamın sakıncası var mı? Sanırım ona görünmem gerekiyor," dedi Laurie.

"Beni dert etme. Bir cırcırböceği kadar mutluyum burada," diye karşılık verdi Jo.

Laurie çıkıp gitti, konuğu da kendi yöntemleriyle eğlenmeyi sürdürdü. Kapı tekrar açıldığında, yaşlı beyefendinin bir portresi önünde dikilmiş duruyordu; dönüp arkasına bakmadan, kendinden emin bir ifadeyle, "Artık ondan korkmamam gerektiğine eminim, çok nazik bakan gözleri var, gerçi biraz asık suratlı sanki; ayrıca her istediğini yapabilen sağlam iradeli insanlara benziyor. Büyükbabam kadar yakışıklı değil ama hoşlandım ondan."

"Teşekkür ederim hanımefendi," diyen boğuk bir ses yükseldi ve arkasına döndüğünde, tam da korktuğu gibi Bay Laurence ile yüz yüze geldi.

Zavallı Jo utançtan kıpkırmızı oldu; söylediklerini düşününce kalbi rahatsızlık verecek kadar hızlı çarpmaya başladı. Bir anlığına, oradan kaçıp gitme dürtüsü sardı içini ama bu çok korkakça olurdu; kızlar da onunla dalga geçerlerdi, o nedenle kalıp durumu kurtarmaya karar verdi. Adama bir kez daha baktığında, dağınık gri kaşların altındaki canlı gözlerin resimdekinden çok daha nazik baktıklarını fark etti; bu gözlerde, korkusunu epey hafifleten muzip bir pırıltı vardı. Korkutucu bir sessizlikten sonra, yaşlı beyefendi bir anda "Demek benden korkuyorsunuz, öyle mi?" diye sordu, o boğuk ses daha da derinden geliyordu sanki.

"Çok değil efendim."

"Benim, büyükbabanız kadar yakışıklı olmadığımı düşünüyormuşsunuz?"

"Pek sayılmaz efendim."

"Sağlam bir iradem varmış, öyle mi?"

"Sadece öyle düşündüğümü söyledim."

"Ama buna rağmen beni sevdiniz ha?"

"Evet efendim, sevdim."

Yanıt, yaşlı beyefendiyi memnun etmişti; kısa bir kahkaha attı, kızla tokalaştı, elini kızın çenesinin altına götürüp başını kaldırdı, yüzünü ciddi ciddi inceledi, sonra başını sallayarak şöyle dedi: "Büyükbabana pek benzemesen de sende

onun ruhu var... Kendisi çok düzgün bir adamdı canım; ama daha da iyisi, cesur ve dürüst biriydi. Onun arkadaşı olmaktan gurur duyuyordum."

"Teşekkür ederim efendim," dedi Jo; çok rahatlamıştı, söylenenler Jo'ya çok uygundu.

"Benim delikanlıyla ne işiniz var sizin bakayım?" oldu bir anda sorulan ikinci soru.

"Yalnızca komşuluk yapmaya çalışıyorum efendim," dedi Jo ve bu ziyaretin nasıl gerçekleştiğini anlatmaya koyuldu.

"Biraz eğlenmeye ihtiyacı olduğunu düşünüyorsunuz, değil mi?"

"Evet efendim, biraz yalnız görünüyor; genç insanlarla birlikte olması ona iyi gelir belki. Biz hepimiz kızız ama yardım edebilirsek çok seviniriz; çünkü bize gönderdiğiniz Noel hediyesini unutmadık," dedi Jo hevesle.

"Yo, hayır! Bu oğlanın işiydi... Zavallı kadın ne durumda?"

"İdare ediyor efendim," diyerek hızla konuşmaya başladı Jo ve annesinin, kendinden zengin arkadaşlarının yardım etmesini sağladığı Hummel'ler hakkında her şeyi anlattı bir solukta.

"Babası gibi iyi biri o da. Havanın güzel olduğu bir gün gelip annenizi ziyaret edeceğim. Ona söyleyin bunu. İşte çay zilini çaldılar, delikanlı yüzünden erken içiyoruz. Hadi aşağı gelin de komşuluk yapmaya devam edin bakalım."

"İsterseniz tabii ki ederim, efendim."

"İstemeseydim sormazdım," dedi Bay Laurence ve o eski zamanlara özgü nezaketle, kolunu kıza uzattı.

"Meg bunu görse ne derdi acaba?" diye düşündü Jo yürürken; bu hikâyeyi evde anlatınca olacakları düşünürken gözleri neşeyle parıldıyordu.

"Hey! Bu çocuğa neler oluyor böyle?" dedi yaşlı beyefendi; o sırada Laurie, koşarak merdivenlerden iniyordu, kendisinde korkuyla karışık bir saygı uyandıran büyükbabası ile Jo'yu kol kola görünce afalladı.

"Geldiğinizi bilmiyordum efendim," diye konuşmaya başladığı sırada Jo ona muzaffer bir bakış attı.

"Merdivenlerden inerken çıkardığın gürültüye bakılırsa, orası belli. Hadi gel de çayını iç ve bir beyefendi gibi davran." Bay Laurence, delikanlının saçlarını okşarcasına çekip yürümeye devam etti; Laurie ise arkalarından türlü türlü maskaralıklar yapmaya başlayınca Jo neredeyse kahkahayı patlatacaktı.

Yaşlı beyefendi dört fincan çay içerken pek fazla konuşmadı; çok eski arkadaşlarmış gibi sohbet etmeye başlayan gençleri seyretti ve torunundaki değişim gözünden kaçmadı. Çocuğun yüzüne renk ve canlılık gelmişti, davranışlarında bir hareketlilik, gülüşlerindeyse hakiki bir mutluluk vardı.

"Kız haklı, oğlan çok yalnız. Bakalım şu kızlar bizim oğlana ne yapacaklar?" diye düşünüyordu Bay Laurence, gençleri dinleyip izlerken. Jo'yu sevmişti, kızın garip, dobra tavırları hoşuna gitmişti; ayrıca görünüşe göre delikanlıyı, kendi de bir erkekmiş gibi anlayabiliyordu.

Laurence'lar, Jo'nun "aşırı resmi ve sıkıcı" dediği insanlardan olsalardı onlarla asla anlaşamazdı, çünkü o tür insanların yanında utangaç ve sakar hissederdi kendini; ama bu ev halkının geçinmesi kolay, iyi insanlar olduğunu görüp kendi de öyle davrandı ve iyi bir izlenim bıraktı. Ayağa kalktıklarında artık gitmesi gerektiğini söyledi, ama Laurie'nin gösterecek şeyleri vardı daha; kızı alıp onun için özel olarak aydınlatılmış olan seraya götürdü. Burası Jo'ya peri masalından çıkmış gibi göründü; patikalar arasında ileri geri dolanıyor, her iki yandaki duvarlarda açan çiçeklerden, yumuşacık ışıktan, nemli havadan, etrafındaki muhteşem sarmaşık ve ağaçlardan büyük keyif alıyordu. Bu sırada yeni arkadaşı kucak dolusu çiçek topladı, güzelce bağladı ve Jo'nun görmekten hoşnut olduğu o mutlu ifadeyle, "Lütfen bunları annene götür ve bana gönderdiği ilacı çok sevdiğimi söyle," dedi.

Bay Laurence'ı büyük misafir odasındaki şöminenin karşısında dururken buldular ama Jo'nun tüm dikkati kapağı açık duran piyanoya yönelmişti.

"Çalabiliyor musun?" diye sordu saygılı bir ifadeyle Laurie'ye dönerek.

"Ara sıra," diye karşılık verdi çocuk alçakgönüllükle.

"Lütfen şimdi çal o zaman. Duymak istiyorum, böylece eve gidince Beth'e anlatabilirim."

"Önce sen denemek ister misin?"

"Nasıl çalındığını bilmiyorum. Öğrenemeyecek kadar aptalım ama müziği çok severim."

Böylece Laurie piyano çalmaya başladı, Jo da elindeki vanilya çiçeklerini ve gülleri koklayarak dinledi. "Laurence denen delikanlı"ya duyduğu saygı ve hayranlık giderek artıyordu; çünkü hem epey iyi çalıyor, hem de çalarken havalara girmiyordu. "Beth de dinleyebilseydi keşke," diye geçirdi içinden, fakat bunu dillendirmedi; yalnızca Laurie'ye övgüler yağdırdı, çocuk o kadar utanmıştı ki sonunda büyükbabası imdadına yetişti. "Bu kadarı yeterli, gayet yeterli küçükhanım. Bu kadar fazla şekerleme ona iyi gelmez. Yaptığı müzik fena değil ama umarım daha önemli işlerde de bu kadar başarılı olur. Gidiyor musunuz? Size minnettarım ve umarım tekrar gelirsiniz. Annenize saygılarımı iletin lütfen. İyi geceler Doktor Jo!"

Kibarca tokalaştılar, ama adam sanki bir şey onu hiç memnun etmemiş gibi görünüyordu. Hole vardıklarında Jo, Laurie'ye yanlış bir şey yapıp yapmadığını sordu. Delikanlı başını iki yana salladı.

"Hayır, sen değil, ben yaptım. Benim piyano çalışımı duymaktan hoşlanmıyor."

"Neden ki?"

"Bir gün anlatırım. John da sana evine kadar eşlik edecek, ben gelemediğimden..."

"Buna hiç gerek yok. Ben genç bir hanımefendi değilim, hem ev iki adımlık mesafede. Kendine iyi bak, olur mu?"

"Tamam, ama sen de tekrar gelirsin değil mi?"

"İyileştikten sonra gelip bizi göreceğine söz verirsen, evet."

"Söz veriyorum, geleceğim."

"İyi geceler Laurie!"

"İyi geceler Jo, iyi geceler!"

O öğleden sonra yaşananlar baştan sonra anlatıldıktan sonra, tüm aile bireyleri hep birlikte o evi ziyaret etme isteği duydu, çünkü her biri çitin öte yanındaki büyük evde ilgisini çekecek bir şey bulmuştu. Bayan March, babasını unutmamış bu yaşlı adamla ondan bahsetmek istiyor, Meg o güzelim serada gezinmeyi arzuluyor, Beth kuyruklu piyanonun hasretini çekiyor ve Amy de o güzel resim ve heykelleri görmeye heves ediyordu.

"Anne, Bay Laurence neden Laurie'nin piyano çalmasını istemiyordur acaba?" diye sordu Jo, her şeyi sorgulamak onun huyuydu.

"Pek emin değilim ama sanırım oğlu, yani Laurie'nin babası yüzünden. Adam müzisyen bir İtalyan hanımla evlenmişti, bu da çok gururlu olan ihtiyarın hiç hoşuna gitmemişti. Kadın iyi, hoş ve yetenekli biriydi ama ihtiyar onu sevemedi bir türlü; bu yüzden de evlendikten sonra bir daha oğlunu görmedi. Laurie henüz küçük bir çocukken her ikisi de öldü, sonra da büyükbabası onu yanına aldı. Sanıyorum İtalya'da doğan bu oğlan pek de sağlıklı değil, büyükbabası onu da kaybetmekten korkuyor, bu yüzden üzerine titriyor. Laurie'de doğuştan gelen bir müzik yeteneği var, annesine benziyor ve sanırım büyükbabası onun da müzisyen olmak istemesinden korkuyor. Ne olursa olsun, ondaki yetenek adama o sevmediği kadını hatırlatıyor, işte o yüzden Jo'nun dediği gibi, 'ters ters bakmıştır' bence."

"Ah, ne kadar da romantikmiş!" diye bağırdı Meg.

"Ne kadar aptalca!" dedi Jo. "İstiyorsa müzisyen olsun çocuk; nefret ettiği halde üniversiteye gönderip de hayatını karartmasınlar."

"Sanırım bu yüzden öyle güzel, kara gözleri ve hoş tavırları var. İtalyanlar hep naziktir," dedi biraz duygusal olan Meg.

"Onun gözleri ve tavırlarıyla ilgili ne biliyorsun? Onunla neredeyse hiç konuşmadın ki," diye bağırdı, hiç de duygusal olmayan Jo.

"Onu partide gördüm ve senin anlattıkların da oturup kalkmasını bildiğini gösteriyor zaten. Annemin gönderdiği ilaçla ilgili yaptığı küçük konuşma da çok hoşmuş doğrusu."

"Sanıyorum sütlü pelteyi kastediyordu."

"Ne kadar da aptalsın çocuk! Seni kastediyordu tabii ki!"

"Öyle mi?" diyen Jo'nun gözleri, bunun daha önce hiç aklına gelmediğini gösterircesine fal taşı gibi açılmıştı.

"Hiç böyle bir kız görmedim. Sana iltifat ediliyor ve sen bunun farkında bile değilsin," dedi Meg, bu tür durumları çok iyi bilen bir genç hanım edasıyla.

"Bence bunların hepsi saçmalık; aptallık edip keyfimi kaçırmazsan sana minnettar olurum. Laurie iyi bir çocuk ve onu sevdim. İltifatlarla ve böyle saçma şeylerle uğraşacak kadar duygusal biri değilim ben. Hepimiz ona karşı iyi davranacağız, çünkü annesi yok. Marmee, arada bir bizi görmeye gelebilir, değil mi?"

"Evet Jo, küçük dostunun başımızın üstünde yeri var ve umarım Meg de çocukların olabildikleri kadar uzunca bir süre çocuk kalmaları gerektiğini aklından çıkarmaz."

"Ben kendime çocuk demiyorum ve ergenlik çağıma da gelmedim henüz," diye beyan etti Amy. "Sen ne düşünüyorsun Beth?"

"Ben bu çıktığımız 'Hacının Yolculuğu'nu düşünüyordum," diye karşılık verdi, anlatılanların tek kelimesini bile duymayan Beth. "İyi insanlar olmaya karar vererek o Bataklık'tan çıktık, kurtuluşa giden Küçük Kapı'dan geçtik ve ça-

balayarak dik tepeleri aştık; belki de muhteşem şeylerle dolu o ev, bizim nihayet vardığımız Güzellikler Sarayı'mız olur."

"Ama önce aslanları geçmemiz gerekiyor," dedi Jo, bu ihtimalden hoşlanmış gibiydi.

VI. Bölüm

Beth Güzellikler Sarayı'nı Buluyor

Büyük ev gerçekten de bir Güzellikler Sarayı olduğunu ispatladı; gerçi hepsinin içeri girebilmesi biraz zaman aldı. Beth'in aslanları atlatması hiç kolay değildi. Yaşlı Bay Laurence, aslanların en büyüğüydü ama adam onları ziyaret edip her birine komik ya da kibar bir şeyler söyledikten ve anneleriyle eski zamanlardan konuştuktan sonra, utangaç Beth dışında kimsenin ondan korkusu kalmamıştı. Karşılarına çıkan öteki aslan ise, Laurie'nin zengin, kendilerinin yoksul oldukları gerçeğiydi; bu durum onları, karşılığını veremeyecekleri armağanları kabul etme konusunda utandırıyordu. Ama bir süre sonra, asıl Laurie'nin onlara iyiliksever gözüyle baktığını fark ettiler; Bayan March'ın o anaç misafirperverliği, kızların neşeli dostlukları ve o mütevazı evlerinde bulduğu huzur karşısında ne kadar minnettar olduğunu gösteremediğini düşünüyordu delikanlı. Bir süre sonra gururlarını unutup, hangisinin yaptığının daha mühim olduğunu düşünmekten vazgeçtiler ve karşılıklı olarak ilgi gösterip kibarlık etmeye devam ettiler.

O sıralarda türlü türlü hoşluklar yaşandı; çünkü bu yeni dostluk, baharda hızla yeşeren çimler gibiydi. Hepsi Laurie'yi sevmişti; o da öğretmenine "March kızlarının ger-

çekten muhteşem olduklarını" söylüyordu. Kızlar, gençliğin verdiği coşkuyla bu yalnız delikanlıyı aralarına almışlar, onu el üstünde tutmuşlardı; Laurie de bu temiz kalpli kızların masum arkadaşlığını çok cezbedici buluyordu. Annesi ya da kız kardeşleri olmadığından, onlardan çabucak etkileniyordu; kızların cıvıl cıvıl, hareketli tavırları karşısında kendi miskin hayatından utanıyordu. Kitap okumaktan bıkmıştı ve artık insanları ilginç buluyordu; kendini öyle kaptırmıştı ki öğretmeni Bay Brooke oğlanın sürekli dersten kaytarıp March'lara kaçmasından dolayı büyükbabasına tatsız raporlar vermek zorunda kalmıştı.

"Aldırma, bırak da biraz dinlensin çocuk, sonra telafi eder," diyordu yaşlı beyefendi. "Yan komşumuz olan hoş hanım, oğlanın haddinden fazla çalıştığını ve aslında genç insanların dostluğuna, eğlenceye ve harekete ihtiyacı olduğunu söylüyor. Sanırım haklı, oysa ben onu bir büyükanne gibi şımartıp üzerine titriyorum. Mutlu olduğu sürece bırakalım da istediğini yapsın. O küçük manastırda başına kötü bir şey gelmez; üstelik Bayan March, onun için bizim yapabileceğimizden fazlasını yapıyor."

Gerçekten de iyi vakit geçiriyorlardı, ona şüphe yok. Birbirinden güzel oyunlar, görülmeye değer sahneler yaşanıyor; kızakla kayıyor, buz pateni yapıyor, eski evin salonunda hoş akşamlar geçiriyor, ara sıra da büyük evde küçük, neşeli partiler düzenliyorlardı. Meg dilediği zaman serada geziyor, çiçeklerin keyfini sürüyordu; Jo bu yeni kütüphaneyi büyük bir açgözlülükle gözden geçiriyor ve eleştirileriyle yaşlı beyefendinin kafasını allak bullak ediyordu. Amy resimleri kopyalıyor, kendi keyfince güzelliklerin tadını çıkarıyor ve Laurie de "malikânenin efendisi" rolünü en güzel şekilde oynuyordu.

Fakat Beth kuyruklu piyano için yanıp tutuşsa da, Meg'in "Mutluluk Konağı" dediği o eve gidecek cesareti bir türlü toplayamıyordu. Bir kere Jo'yla birlikte gitmişti, ama

yaşlı beyefendi, kızın çekingenliğinin farkına varmayıp o kalın kaşlarının altından ona gözlerini dikerek çok yüksek bir sesle "Hey!" deyince, kız öyle korkmuştu ki dizlerinin bağı çözülmüştü; sonra oradan koşarak çıkmış, o kıymetli piyano için bile olsa oraya bir daha asla gitmeyeceğini ilan etmişti. Hiçbir şey onu bu korkuyu yenme konusunda ikna edememişti ama bir gün bu olay gizemli bir şekilde Bay Laurence'ın kulağına fısıldanınca, adam durumu düzeltmek için işe koyuldu. Yaptığı kısa ziyaretlerden birinde, konuyu büyük bir ustalıkla müziğe getirdi; gördüğü büyük şarkıcılardan, dinlediği güzel konserlerden bahsetti. Öyle etkileyici anekdotlar anlatıyordu ki Beth çekildiği uzak köşede bunlara daha fazla kayıtsız kalamadı, sanki büyülenmiş gibi yavaş yavaş yaklaştı. Adamın koltuğunun arkasında durdu, gözlerini kocaman açıp bu fevkalade performansın heyecanından al al olmuş yanaklarıyla dinlemeye başladı. Bay Laurence, yanına gelen kız değil de bir sinekmiş gibi aldırış etmeden Laurie'nin derslerinden ve öğretmenlerinden bahsediyordu. Sonra, bu fikir aklına ilk kez o an gelmişçesine, Bayan March'a hitaben şöyle dedi:

"Bizim oğlan bu aralar müziği boşladı ve bu durumdan memnunum, çünkü kendini fazla kaptırmıştı bir ara. Gelgelelim piyano da kullanılmak için can atıyor. Acaba diyorum, kızlarınızdan bazıları arada gelip orada çalışabilir mi, yani piyanonun akordu bozulsun istemem de..."

Beth bir adım öne çıktı ve şu anda buna dayanılmaz bir istek duysa da ellerini çırpmamak için sıkıca birleştirdi. O muhteşem enstrümanda pratik yapma düşüncesi soluğunu kesmişti. Bayan March yanıt veremeden, Bay Laurence tuhaf bir baş işaretiyle konuşmaya devam edip gülümsedi:

"Hiç kimseyi görüp konuşmalarına gerek yok. İstedikleri zaman uğrayabilirler. Ben zaten evin diğer tarafındaki çalışma odama kapanıyorum, Laurie de çoğunlukla dışarıda, hizmetçiler de saat dokuzdan sonra o tarafa geçmezler."

Sonra sanki gidecekmiş gibi ayağa kalktı, Beth de hemen konuşmaya karar verdi; çünkü bu son söylenenler, tam da duymak istediği şeylerdi. "Lütfen genç hanımlara size söylediklerimi iletin, gelmek istemezlerse de önemli değil." İşte o anda küçük bir el, adamın elini kavradı. Beth, minnet dolu bir yüz ifadesiyle adama bakıp içten ama yine de ürkek bir şekilde şöyle dedi:

"Hayır efendim, isterler, hem de çok isterler!"

"Müzikle ilgili olan sen misin?" diye sordu adam, çok nazikçe başını eğip kıza baktı ve bu sefer "Hey!" nidasıyla onu ürkütmedi.

"Benim adım Beth. Ben gerçekten müziği çok seviyorum ve size geleceğim, tabii kimsenin beni duymayacağı ve rahatsız olmayacağı konusunda eminseniz," diye devam etti, kaba davranmış olmaktan korkuyor ve konuşurken kendi cüretinden titriyordu.

"Hiç kimse rahatsız olmayacak canım. Ev günün yarısında boş oluyor; bu yüzden istediğin kadar gelip çalabilirsin, sana minnettar olurum."

"Ne kadar da naziksiniz efendim!"

Adamın dostça bakışları karşısında Beth'in yanakları gül gibi pembeleşti ama artık korkmuyordu, kendisine verilen bu kıymetli hediyeye teşekkür etmesine yetecek bir söz bulamadığından adamın kocaman elini minnettarlıkla sıktı. Yaşlı beyefendi, yumuşak bir hareketle kızın alnına düşen saçını düzeltti ve hafifçe eğilip kızı öptükten sonra, şimdiye kadar çok az insanın duyduğu bir ses tonuyla şöyle dedi:

"Bir zamanlar seninkine benzeyen gözleri olan küçük bir kız tanıyordum. Tanrı seni korusun küçüğüm! İyi günler hanımefendi." Sonra da alelacele oradan uzaklaştı.

Beth, annesiyle birlikte büyük bir sevinç yaşadı; sonra da kardeşleri evde olmadığından, bu güzel haberi paylaşmak için ıskartaya çıkmış bebeklerden oluşan ailesinin yanına koştu. O akşam Beth nasıl da neşeyle söyledi şarkıla-

rını ve uyumakta olan Amy'nin suratında piyano çalarak kızı uyandırınca hepsi nasıl da gülmekten kırıldılar... Ertesi gün, evin genç ve yaşlı beyefendilerinin dışarı çıktığını gören Beth, iki üç kere geri çekildikten sonra nihayet yan kapıdan içeri girdi ve o taptığı şeyin durduğu odaya bir fare sessizliğiyle süzüldü. Elbette ki tamamen şans eseri, piyanonun üzerinde birkaç hoş ezginin notaları kalmıştı; Beth, kulak kesilip etrafı dinlediği duraksamalardan sonra nihayet titreyen parmaklarıyla enstrümana dokunabildi ve hemen o anda korkusunu, kendini ve aslında ona çok sevdiği bir dostun sesi gibi gelen müziğin verdiği tarifsiz mutluluktan başka her şeyi unuttu.

Hannah gelip de onu yemeğe çağırana kadar orada kaldı ama hiç iştahı yoktu, sadece oturup katıksız bir mutlulukla herkese gülümsüyordu.

O günden sonra kahverengi kukuletalı küçük bir kafa neredeyse her gün usulca çitleri aşıyor ve kimseye görünmeden gelip giden nağmeli bir ruh o çalışma odasına musallat oluyordu. Bay Laurence'ın sık sık çalışma odasının kapısını açıp o sevdiği eski melodileri dinlediğini hiç bilmedi. Laurie'nin hizmetçileri oradan uzak tutmak için holde nöbet tuttuğunu da hiç görmedi. Piyanonun üzerinde bulduğu alıştırma kitaplarının ve yeni şarkı notalarının oraya sırf kendisi için konduğundan da şüphelenmedi; evdeyken oğlan ona müzikten bahsettiği zamanlar, sadece böyle faydalı şeyler anlatan oğlanın kibarlık ettiğini düşünüyordu. Hayattan büyük keyif alıyor, böyle şeyler pek sık yaşanmasa da gerçek olan dileğiyle birlikte tüm beklentilerinin karşılandığını hissediyordu. Belki de bu lütufa bu denli minnettar olduğu için, kendisine daha da büyük bir lütuf sunulmuştu. Ne olursa olsun, ikisini de hak ediyordu.

"Anne, Bay Laurence için bir çift ev ayakkabısı işlemek istiyorum. Bana karşı o kadar kibar davranıyor ki ona teşekkür etmem gerek. Bunun başka yolunu bilmiyorum. İzin

verir misin?" diye sordu Beth, Bay Laurence'ın mühim ziyaretinden birkaç hafta sonra.

"Tamam canım. Bu onu çok mutlu eder, üstelik çok da güzel bir teşekkür etme biçimi. Kızlar sana bu konuda yardım ederler, ben de gerekenleri alırım," diye karşılık verdi Bayan March; Beth'in isteklerini yerine getirmekten tuhaf bir keyif alırdı, çünkü kız nadiren kendisi için bir şey isterdi.

Jo ve Meg'le girişilen bir yığın ciddi tartışmadan sonra, kalıba ve modele karar verildi, gerekli malzemeler alındı ve ayakkabıların işlenmesine başlandı. Koyu mor renkli bir zeminin üzerinde, vakur ama aynı zamanda neşeli görünen bir hercaimenekşe demetinin uygun ve hoş duracağı konusunda karara vardılar. Beth gece gündüz çalıştı, zor kısımlarda da kardeşlerinden destek aldı. Dikiş nakış işlerinde pek maharetliydi, kimse çok yorulmadan ayakkabılar bitiverdi. Sonra Beth çok kısa, basit bir not yazdı ve bir sabah Laurie'nin de yardımıyla, yaşlı beyefendi uyanmadan ayakkabıları gizlice çalışma masasının üzerine bıraktı.

Bu heyecan yatıştıktan sonra, Beth olacakları beklemeye başladı. Bir koca gün geçti, ardından yeni gün başladı ama hâlâ haber yoktu; bu huysuz arkadaşını incitmiş olmaktan korkmaya başlamıştı. İkinci günün öğleden sonrasında hem birkaç işi halletmek, hem de sakat bebeği Joanna'ya günlük egzersizini yaptırmak için dışarı çıktı. Dönüşte evin sokağına girdiğinde, üç, hayır hayır, dört kafanın salondaki pencerelerden uzandığını gördü; onu gördükleri anda ellerini sallamaya başladılar ve neşeli seslerin çığlıkları duyuldu:

"Yaşlı beyefendiden mektup var! Hadi çabuk gel de oku!"

"Ah Beth, bak sana ne yollamış..." diye konuşmaya başlamıştı Amy, münasebetsiz bir enerjiyle el kol hareketleri yapıyordu; ama daha fazlasını söyleyemeden, Jo hızla camı kapatıp onu susturdu.

Beth meraktan tir tir titreyerek eve koştu. Kardeşleri onu kapıda yakalayıp muzaffer bir kafile halinde salona sürüklediler; hepsi aynı yeri işaret ediyor ve hep bir ağızdan "Şuraya

bak! Şuraya!" diyorlardı. Beth de baktı ve hem keyiften hem şaşkınlıktan rengi uçtu; çünkü tam karşısında duvar tipi küçük bir piyano duruyordu, cilalı kapağının üzerinde bir zarf vardı ve doğrudan "Bayan Elizabeth March"ı işaret ediyordu.

"Benim için mi?" diye sordu Beth soluk soluğa, neredeyse bayılacak gibiydi ve Jo'ya tutundu; bütün bu olan biten çok fazla gelmişti kıza.

"Evet, senin için canım benim. Ne kadar da muhteşem bir adam! Sence de kendisi dünyadaki en sevilesi ihtiyar değil mi? İşte piyanonun anahtarı. Mektubu açmadık, ama ne yazdığını duymak için sabırsızlanıyoruz," dedi Jo, kız kardeşine sarılıp notu uzatırken.

"Sen oku! Ben okuyamam, çok tuhaf hissediyorum. Ah, ne kadar da güzel!" Beth yüzünü Jo'nun önlüğüne gömdü, aldığı hediyeden dolayı aşırı duygulanmıştı.

Jo kâğıdı açtı ve gülmeye başladı, çünkü gördüğü ilk sözcükler şöyleydi:

BAYAN MARCH:
Sevgili Hanımefendi...

"Kulağa ne hoş geliyor! Keşke birileri de bana böyle şeyler yazsa!" dedi, eski moda hitapların çok zarif olduğunu düşünen Amy. Jo ise okumaya devam etti:

Hayatımda bir sürü ayakkabım oldu ama hiçbiri sizin gönderdikleriniz kadar yakışmadı bana. Hercaimenekşe en sevdiğim çiçektir ve bana her daim bunları hediye eden zarif kişiyi hatırlatacak. Borcumu ödemeyi severim, o yüzden bu "yaşlı beyefendi"nin size vaktiyle, kaybettiği küçük torununa ait olan bir şeyi takdim etmesine izin vereceğinizi umuyorum. En içten teşekkürlerim ve iyi dileklerimle...

Her daim minnettar dostunuz ve naçiz hizmetkârınız,
JAMES LAURENCE.

"Ah Beth, işte bu gerçekten çok büyük bir onur! Laurie, Bay Laurence'ın ölen torununa ne kadar düşkün olduğundan ve ona ait küçücük şeyleri bile dikkatle sakladığından bahsetmişti. Düşünsene, sana onun piyanosunu verdi. Kocaman, mavi gözlerin ve müzik sevgin olunca işte böyle oluyor," dedi Jo, daha önce hiç olmadığı kadar heyecanlı görünen ve titreyen Beth'i yatıştırmaya çalışarak.

"Şu güzelim şamdanlara, ortasında altın rengi bir gül olan şu güzel yeşil ipeğe bir bakın, notalığı ve taburesi de var üstelik, her şeyi tam!" diye ekledi Meg, enstrümanın kapağını açıp güzelliğini ortaya çıkarırken.

"'Naçiz hizmetkârınız, James Laurence.' Düşünsene, sana böyle yazmış... Bunu kızlara anlatacağım. Onlar da bunun muhteşem bir şey olduğunu düşünecekler," dedi Amy, mektuptan fazlasıyla etkilenerek.

"Hadi denesene hayatım... Piyanocuğun sesini bir duyalım hele," dedi ailenin bütün sevincine ve kederine her daim ortak olan Hannah.

Bunun üzerine Beth çalmaya başladı, herkes bunun dinledikleri en muhteşem piyano olduğu söyledi. Titizlikle ilgilenildiği ve daha yeni akort edildiği belliydi; ama bütün bu mükemmelliğine rağmen, bana kalırsa piyanonun asıl albenisi, Beth o güzelim siyah beyaz tuşlara sevgiyle dokunup parlak pedallara basarken etrafına toplananların yüzlerinde oluşan mutluluktaydı.

"Gidip teşekkür etmen gerekiyor sanırım," dedi Jo şaka yollu; aslında çocuğun bunu gerçekten yapacağını hiç aklına getirmemişti.

"Evet, öyle yapmalıyım. Üzerine düşünüp iyice korkuya kapılmadan şimdi gitsem iyi olacak." Ve bütün ailenin hayret dolu bakışları altında Beth kararlı adımlarla yerinden kalkıp bahçeye çıktı, çiti geçti ve Laurence'ların kapısına vardı.

"Bu, gördüğüm en tuhaf durum değilse Tanrı canımı alsın! Piyano başını döndürdü kızın! Aklı başında olsa katiyen

gitmezdi," dedi Hannah, ardından bakarken; kızlar ise bu mucizevi olay karşısında tek kelime edememişlerdi.

Beth'in akabinde yaptıklarını görseler, daha da şaşırırlardı. İnanın bana... Beth oraya gitti, kendine bir an bile düşünme fırsatı tanımadan çalışma odasının kapısını çaldı, sert bir ses "Girin!" diye seslenince içeri girip epey şaşırmış görünen Bay Laurence'ın yanına yürüdü, elini uzatıp hafifçe titreyen sesiyle "Efendim, size teşekkür etmeye geldim..." dedi. Ama devamını getiremedi; adam o kadar dostça bakıyordu ki kız ne söyleyeceğini unuttu ve onun çok sevdiği küçük torununu kaybettiğini hatırlayınca kollarını adamın boynuna dolayıp onu öptü.

Evin çatısı birdenbire uçsa, ihtiyar beyefendi daha az şaşırırdı; ama bu hoşuna gitmişti. Evet evet, hem de çok hoşuna gitmişti. Bu güven veren küçük öpücükten öyle etkilenmiş ve mutlu olmuştu ki bütün aksiliği yok olmuştu; küçük kızı dizine oturttu, buruşuk yanağını kızın al al olmuş yanağına dayadı, sanki küçük torununa yeniden kavuşmuş gibi hissediyordu. Beth o andan sonra adamdan korkmaktan vazgeçti, sanki onu tüm yaşamı boyunca tanıyormuş gibi rahat rahat sohbet etmeye başladı; çünkü sevgi korkuyu kovar ve minnettarlık da gururu yenebilir. Kız evine dönmek için ayaklandığında, adam da eve kadar onunla birlikte yürüdü, geri dönmek üzere vedalaşırken içtenlikle elini sıkıp şapkasıyla selam verdi; bu yakışıklı ihtiyar, büyük bir azametle, bir asker misali dimdik yürüyerek evine döndü.

Kızlar bu sahneyi gördüklerinde, Jo memnuniyetini anlatabilmek için dans etmeye başladı; Amy şaşkınlıktan neredeyse pencereden düşecekti; Meg ise ellerini havaya kaldırıp "Evet, sanırım dünyanın sonu geliyor!" diye bağırdı.

VII. Bölüm

Amy'nin Aşağılanma Vadisi

"Şu çocuk tam bir Kyklop, değil mi?" dedi Amy bir gün, Laurie kamçısını şaklatıp at sırtında yanlarından geçerken.

"Nasıl böyle bir şey söylersin, üstelik onun her iki gözü de varken? Hem de bu gözler çok güzeller," diye karşı çıktı Jo, arkadaşını aşağılayan hiçbir yoruma katlanamıyordu.

"Gözleri hakkında bir şey demedim ki! Ben ata binişine hayran olduğumu söylerken neden parladığını anlamadım!"

"Amanın! Bu küçük kaz aslında 'Kentaur' demek istiyormuş da 'Kyklop' çıkmış ağzından!" diyerek kahkaha attı Jo.

"Böyle kaba olmana gerek yoktu, Bay Davis'in dediği gibi bir 'lapse linga' bu sadece," diye karşılık verdi Amy, Latincesini konuşturarak Jo'nun işini bitirmişti. "Keşke Laurie'nin o ata harcadığı paranın birazı benim olsaydı," diye ekledi kendi kendine söylermiş gibi, ama yine de kız kardeşlerinin duyacağını umuyordu.

"Neden?" diye sordu Meg kibarca; çünkü Jo, Amy'nin kırdığı ikinci potla* birlikte tekrar basmıştı kahkahayı.

"Paraya çok ihtiyacım var, bir sürü borcum birikti; üstelik sattığımız çaputlardan payımı alma sırası önümüzdeki aya kadar bana gelmeyecek."

---

* Amy aslında "lapsus linguae" yani "dil sürçmesi" demek istemişti. (e.n.)

"Borcun mu var Amy? Ne demek istiyorsun, ne borcu?" Meg birden ciddileşti.

"Şey, neredeyse bir düzine kadar salamura misket limonu borcum oldu ve ödeyemiyorum, yani param olana kadar ödeyemeyeceğim, çünkü Marmee dükkândan veresiye almamı yasakladı."

"Anlat bakalım. Şimdi moda misket limonu mu? Eskiden top yapmak için lastik biriktirmek modaydı." Amy o kadar ciddi ve sıkıntılı görünüyordu ki Meg gülmemek için kendini tuttu.

"Kızlar artık hep o limonlardan alıyor; senin cimri olduğunu düşünmesinler diye senin de alman gerekiyor. Artık en önemli şey bu limonlar, okulda herkes masasında oturup bunları emiyor; teneffüslerde çocuklar kalemlerle, boncuklu yüzüklerle, kâğıt bebeklerle limonları değiş tokuş ediyorlar. Eğer bir kız başka bir kızla arkadaşlık etmek istiyorsa ona misket limonu veriyor; eğer ona kızgınsa, limonu gözünün içine baka baka yiyor ve ona bir kere bile yalatmıyor. Bu ikramlar sırayla oluyor, şimdiye kadar bana bir sürü verdiler ama ben karşılığını veremedim; oysa vermem gerekiyor, şeref borcu bu, biliyorsun."

"İtibarını kurtarmak için kaç para gerekiyor sana?" diye sordu Meg cüzdanını çıkarıp.

"Bir çeyreklik yeter de artar bile, üstelik kalan birkaç sentle senin için de alabilirim. Sen limon sevmez misin?"

"Pek değil. Benim payımı sen yiyebilirsin. Al şu parayı. Mümkün olduğunca idareli kullan, malum çok değil."

"Ah, çok teşekkür ederim! İnsanın cebinde para olması çok güzel bir şey olmalı! Kendime tam bir ziyafet çekeceğim, çünkü bu hafta daha hiç misket limonu yemedim. Geri veremeyeceğim için almak istemedim, aslına bakarsan canım çok çekiyordu."

Amy ertesi gün okula biraz geç kaldı ama yine de affedilebilir bir kibirle, hafifçe ıslanmış kahverengi kâğıttan pake-

ti sırasının en gizli köşesine saklamadan önce gözler önüne serme dürtüsüne engel olamadı. Birkaç dakika içinde Amy March'ın tam yirmi dört tane (birini yolda yemişti) leziz misket limonu olduğu ve etrafındakilere ziyafet çekeceği dedikodusu o küçük topluluğa yayılmış, arkadaşlarının bütün ilgisi onda toplanmıştı. Katy Brown hemen o anda evinde vereceği bir sonraki partiye onu davet etti; Mary Kingsley, teneffüse kadar Amy'ye saatini ödünç verme konusunda ısrarcıydı ve zamanında limonsuzluğu yüzünden Amy'ye sataşıp duran alaycı genç hanım Jenny Snow da hemen savaş baltalarını gömdü ve bazı zor matematik sorularının yanıtını vermeyi teklif etti. Ama Amy, Bayan Snow'un "burunları başkalarındaki limonların kokusunu alacak kadar düzgün olmayan insanlar ve o limonları isteyecek kadar gururdan yoksun büyük burunlular" hakkında ettiği lafları unutmamıştı ve "Birdenbire bu kadar kibarlaşmana gerek yok, nasıl olsa sana bir tane bile vermeyeceğim," diyen bir not yollayarak "Snow kızının" ümitlerini yerle bir etti.

O sabah önemli bir şahsiyet okulu ziyaret ediyordu ve Amy'nin mükemmel şekilde çizdiği haritalar övgü aldı; düşmanının böyle onurlandırılması Bayan Snow'un içine dert olurken Bayan March hevesli bir tavuskuşu edasıyla ortalıkta dolanıyordu. Fakat heyhat! Düşüş, her daim kibrin peşinden gelir ve intikam beklentisindeki Snow da feci bir zafer kazandı. Misafirleri her zamanki bayat iltifatları ettikten sonra selam verip sınıftan çıktığı anda, önemli bir soru sorma bahanesiyle ayağa kalkan Jenny, öğretmenleri Bay Davis'e Amy March'ın sırasında limon olduğunu gammazladı.

Bay Davis, limonları kaçak ve yasaklı ürün olarak ilan etmiş ve koyduğu kuralları bozacak ilk kişiyi, sınıfın önünde eline vura vura cezalandıracağına ant içmişti. Bu fazla sabırlı adam, uzun ve fırtınalı bir mücadeleden sonra okulda sakız çiğnenmesini yasaklamayı başarmış; el koyduğu roman ve gazetelerle açık havada kocaman bir ateş yakmış; birbirle-

riyle yazışmak için kullandıkları küçük, kişisel postanelerini lağvetmiş; kızların yüz göz buruşturmalarını, birbirlerine lakaplar takmalarını ve karikatürlerini çizmelerini yasaklamış; kısacası, elli haşarı ve asi kızı disiplin altına alabilmek için tek bir adamın yapabileceği her şeyi yapmıştı. Tanrı biliyor ya, oğlanlar insanın sabrını epey zorlarlar ama kızlar bu konuda daha fenadır, hele de sinirlerine hâkim olmakta zorlanan ve öğretme konusunda Doktor Blimber'dan* daha yetenekli olmayan asabi bir beyefendi için. Bay Davis, Yunanca, Latince, cebir ve bütün bilim dallarından bir miktar bildiğinden, iyi bir öğretmen olarak kabul görürdü; davranışları, faziletleri, duyguları ve ibretlik halleri dikkate alınmazdı. O gün Amy'yi ele vermek için olabilecek en talihsiz andı ve Jenny bunu biliyordu. Belli ki Bay Davis o sabah kahvesini epey sert içmişti ve baş ağrısını artıracak şekilde doğu rüzgârı esiyordu; üstelik öğrencileri de ona hak ettiğine inandığı itibarı kazandıramamışlardı. Bu yüzden, okul kızlarının pek zarif olmasa da tanımlayıcı ifadesiyle "Bay Davis o gün bir cadı kadar sinirli ve bir ayı kadar hırçındı," denebilir. "Limon" lafı, bardağı taşıran son damla olmuştu; sararmış yüzü kızardı, ardından eliyle sertçe ve hırsla kürsüye vurdu ve bunun üzerine Jenny alışılmadık bir hızla yerine çöküverdi.

"Genç hanımlar, lütfen dikkatinizi buraya verin!"

Bu kesin emir karşısında, sınıftaki vızıltı kesildi ve elli çift mavi, siyah, gri ve kahverengi göz itaatkâr bir tavırla bu korkunç çehreye yöneldi.

"Bayan March, buraya gelin."

Amy görünürde soğukkanlı bir tavırla denileni yapmak üzere ayağa kalktı, fakat gizli bir korku onu ele geçirmişti; limonlar vicdanında bir yüktü.

"Sıranıza sakladığınız limonları da getirin," şeklindeki beklenmedik komutla adeta yerine çakıldı.

---

* Charles Dickens'ın *Dombey and Son* (1848) adlı kitabında yer alan, sert okul müdürü. (e.n.)

"Hepsini alma," diye fısıldadı, aklı başında bir genç hanım olan sıra arkadaşı.

Amy yarım düzine limonu ayırıp kalanını Bay Davis'in önüne bıraktı; kim olursa olsun, kalbi olan birinin bu güzelim kokuyu alınca yumuşayacağını düşünüyordu. Ne yazık ki Bay Davis, o aralar pek sevilen bu salamuranın kokusundan özellikle nefret ediyordu ve duyduğu öfkeye tiksinme de karıştı.

"Hepsi bu kadar mı?"

"Pek sayılmaz," diye kekeledi Amy.

"Derhal kalanını da getirin!"

Amy umutsuzca sınıftakilere baktı ve denileni yaptı.

"Başka kalmadığından emin misiniz?"

"Ben asla yalan söylemem efendim."

"Peki o zaman. Şimdi şu iğrenç şeyleri ikişer ikişer alın ve pencereden dışarı atın."

Son umut da tükenip hasretle bekleyen dudakları bu ziyafetten mahrum kalınca, sınıftakiler aynı anda iç çekerek bir esinti yarattılar. Utanç ve öfkeden kızaran Amy, altı korkunç sefer yaptı ve –ah, birbirinden güzel ve lezzetli görünen– bu talihsiz çiftler Amy'nin gönülsüz ellerinden yere düşerken, sokaktan yükselen bağırışlar kızların ıstırabını artırıyordu; çünkü bu sesler, ziyafetlerinin ezelden beri düşman belledikleri İrlandalı göçmen çocukları sevindirdiğini gösteriyordu. Bu... Bu kadarı da fazlaydı. Hepsi, nefret ve öfkeyle insafsız Davis'e bakıyorlardı, tutkulu bir limonsever kendini tutamayıp gözyaşlarına boğuldu.

Amy son seferinden dönerken, Bay Davis pek hayra alamet olmayan şekilde "Öhöm!" diyerek boğazını temizledi ve en etkileyici tavrıyla konuşmaya başladı:

"Genç hanımlar, daha geçen hafta size söylediklerimi hatırlayın. Böyle olduğu için üzgünüm ama kurallarımın ihlal edilmesine asla izin veremem ve asla sözümden dönmem. Bayan March, elinizi uzatın."

Amy irkildi ve ellerini arkasına sakladı; gözlerindeki yalvaran bakışlar, merhamet dileme konusunda ağzından bir türlü çıkamayan sözcüklerden daha etkiliydi. Kendisi, ona takılan isimle "ihtiyar Davis"in en sevdiği öğrencilerden biriydi; benim kişisel görüşüm şu ki o zapt edilemeyen kızlardan birinin öfkeli homurtusu sınıfta duyulmasaydı, Bay Davis sözünü bozabilirdi. Ama bu homurtu, belli belirsiz duyulsa da fevri beyefendiyi rahatsız etti ve suçlunun kaderini mühürledi.

Bu sessiz yakarışının aldığı tek karşılık, "Eliniz, Bayan March!" oldu; Amy ağlayıp yalvarmayacak kadar gururlu olduğundan, dişlerini sıktı, meydan okurcasına başını kaldırdı ve kendini hiç geri çekmeden küçücük avuçlarına inen o darbelere katlandı. Ne çok fazla vurulmuştu ne de çok sert, ama bu onun için bir fark yaratmamıştı. Hayatında ilk kez dayak yiyordu ve ona göre bu darbeler onu yere yıksa yine aynı utancı hissederdi.

"Ders bitene kadar tahtanın önünde bekleyeceksin," dedi Bay Davis, başladığı işi layıkıyla bitirmeye kararlıydı.

Bu çok korkunçtu. Yerine dönüp arkadaşlarının ona acıyan gözlerle baktığını ya da birkaç düşmanının tatmin olmuş yüzlerini görmek yeterince kötü olacaktı zaten; ama bu utanç henüz tazeyken bütün sınıfla yüzleşmek imkânsız görünüyordu ve bir an için olduğu yerde yığılıp kalmayı ve kalbi çatlayana kadar ağlamayı düşündü. Adaletsizliğe uğradığı hissi ve bir de Jenny Snow'u düşünmek onun tahammül etmesini sağladı. Bu yüz kızartıcı yere geçip gözlerini soba bacasına dikti, ötesinde sanki yüzlerden oluşan bir deniz vardı; orada öylece dikildi, öyle hareketsiz ve solgundu ki diğer kızlar da karşılarında bu acınası figür dururken dersi dinlemekte zorlandılar.

Sonraki on beş dakika boyunca, bu hassas ve gururlu genç kız asla unutamayacağı bir acı ve utanç yaşadı. Başkalarına göre bu gülünç ve önemsiz bir durum olabilirdi ama

onun için çok zor bir deneyimdi, çünkü on iki yıllık hayatı boyunca hep sevgiyle yaşamış, böyle bir darbeyle hiç karşılaşmamıştı. "Bu olayı evde anlatmam gerek, benim yüzümden çok büyük hayal kırıklığı yaşayacaklar," düşüncesi içini kemirirken, elinin acısını, yüreğinin sızısını unutmuştu.

O on beş dakika Amy'ye bir saat gibi gelmişti ama nihayet sona erdi. "Paydos!" sözcüğü ona hiç bu kadar güzel görünmemişti.

"Artık gidebilirsiniz Bayan March," dedi Bay Davis, bu durumdan rahatsız görünüyor ve öyle de hissediyordu.

Bay Davis, Amy'nin kimseye tek kelime etmeden giderken kendisine attığı sitem dolu bakışlarını uzunca bir süre unutamadı; kız doğruca antreye çıktı, eşyasını topladı ve orayı "sonsuza kadar" terk ettiğini söyledi kendi kendine. Eve vardığında çok üzgündü; ablaları geldiğinde, derhal bu haksızlığı kınadıkları bir toplantı yapıldı. Bayan March fazla bir şey söylemedi ama huzursuz görünüyordu; epey sarsılan küçük kızını olabilecek en sevecen haliyle avutmaya çalıştı. Meg hor görülen eli gliserin ve gözyaşlarıyla yıkadı, Beth o sevgili kediciklerinin bile bu tür üzüntülere şifa olamayacağını hissetti; Jo öfkeli bir tavırla Bay Davis'in hemen tutuklanması gerektiğini söyledi; Hannah ise bu "kahrolası adam"a gıyabında yumruklar savurdu ve sanki havanda dövdüğü oymuş gibi akşam yemeği için patates püresi hazırladı.

Amy'nin gidişini, yanındaki birkaç arkadaşı dışında kimse dikkate almamıştı; ama keskin gözlü küçükhanımlar, o öğleden sonra Bay Davis'in hem oldukça sevecen hem de alışılmışın dışında gergin olduğunu fark etmişlerdi. Okul dağılmadan hemen önce, Jo yüzünde ciddi bir ifadeyle okula gitti, annesinin yazdığı mektubu verdi, sonra Amy'nin kalan eşyasını topladı; sanki mekânın tozunu ayağından silkelemek istermiş gibi ayakkabısındaki çamurları kapı eşiğindeki paspasa süre süre temizledi ve oradan ayrıldı.

"Evet, okuldan bir süreliğine ayrılabilirsin, ama bu süre zarfında her gün evde Beth'le biraz ders çalışmanı istiyorum," dedi Bayan March o akşam. "Böyle fiziksel cezaları asla onaylamıyorum, özellikle kızlara uygulanmasını. Bay Davis'in öğretmenlik yapma şeklinden hoşlanmıyorum, ayrıca okuldaki arkadaşlarının da sana pek faydalı olduklarını sanmıyorum, bu nedenle seni başka bir okula göndermeden önce babanın da fikrini alacağım."

"Bu çok iyi olur! Keşke bütün kızlar o okuldan ayrılsa da o köhne okul kapansa... O güzelim limonları düşününce insanın çıldırası geliyor," diye iç çekti Amy, inancı uğruna büyük fedakârlıklar yapmış biri edasıyla.

"Onları kaybettiğine üzülmedim doğrusu; çünkü kuralları ihlal ettin ve bu itaatsizliğinden dolayı küçük bir cezayı hak ettin," şeklinde sert bir yanıt geldi annesinden, bu da şefkatten başka bir şey beklemeyen genç hanımı biraz hayal kırıklığına uğrattı.

"Herkesin önünde rezil olduğum için sevindiğini mi söylüyorsun yani?" diye haykırdı Amy.

"Bir hatayı bu şekilde düzeltmeye çalışmazdım ben olsam," diye karşılık verdi annesi, "ama belki de nispeten yumuşak bir yöntemden daha faydalıdır senin için, emin olamıyorum. Gittikçe kibirli bir hal takınıyordun hayatım, bu huyunu düzeltme vaktin gelmişti. Pek çok yeteneğin ve iyi özelliğin var ama bunlarla gösteriş yapmana gerek yok, çünkü kibir bütün yetenekleri köreltir. Gerçek bir yeteneğin ya da iyi huyların uzunca bir süre fark edilmemesinde sakınca yok; fark edilmese bile o yeteneğe sahip olduğunu bilmek ve onu iyi kullanmak insanı tatmin edebilir; gücün bütün çekiciliği alçakgönüllülüktedir."

"Evet, öyledir!" diye haykırdı, o sırada bir köşede Jo'yla satranç oynayan Laurie. "Bir zamanlar gerçekten de müzik konusunda oldukça yetenekli olan ama bunu bilmeyen bir kızla tanışmıştım; tek başınayken harika parçalar besteledi-

ğini asla fark etmiyor, hatta biri söylediğinde de buna inanmıyordu."

"Keşke ben de o hoş kızla tanışabilseydim; belki bana yardımı dokunurdu. Öyle aptalım ki..." dedi yanı başında durup merakla oğlanın söylediklerini dinleyen Beth.

"Onu zaten bizzat tanıyorsun ve sana herkesten çok yardım ediyor," diye karşılık verdi Laurie; kıza bakarken o neşeli kara gözlerinde öyle bir muziplik vardı ki bu beklenmedik imayı anlayan Beth birden kıpkırmızı oldu ve yüzünü kanepedeki yastığa gömdü.

Jo, sevgili Beth'ine yapılan bu övgüye karşılık Laurie'nin oyunu kazanmasına izin verdi; Beth ise böyle bir iltifattan sonra ne kadar yalvarsalar da o gece piyano çalmaya yanaşmadı. Onun yerine, o gece keyfi yerinde olan Laurie, elinden gelenin en iyisini yaparak nefis şarkılar söyledi; zaten karakterindeki karamsar tarafı March ailesine nadiren gösteriyordu. Laurie gittikten sonra, bütün akşam dalgın dalgın oturan Amy sanki aklına yeni bir fikir gelmiş gibi, "Laurie başarılı biri midir?" diye sordu.

"Evet, mükemmel bir eğitim almış ve çok yetenekli. Eğer şımarmazsa iyi bir adam olacak," diye karşılık verdi annesi.

"Ve kendini beğenmiş biri de değil, öyle mi?" diye sordu Amy.

"Hayır, zerre kadar değil. Zaten bu yüzden çok cana yakın ve biz de onu çok seviyoruz."

"Anlıyorum. Hem başarılı hem de zarif olmak ama bunlarla gösteriş yapıp coşmamak çok güzel bir şey," dedi Amy düşünceli bir edayla.

"Bu özellikler alçakgönüllülükle kullanıldığında, insanın tavırlarında ve konuşmalarında kendini belli eder, bunları abartarak göstermek gerekmez," dedi Bayan March.

"İnsanlar sahip olduğunuzu bilsin diye bütün şapkalarınızı, elbiselerinizi ve kurdelelerinizi aynı anda üzerinize geçirip göstermenin bir anlamı yok yani!" dedi Jo ve bu öğüt konuşması kahkahalarla sona erdi.

VIII. Bölüm

Jo Apollyon'la Karşılaşıyor

Amy, bir cumartesi günü öğleden sonra ablalarının odasına çıktığında onları merakını cezbedecek bir gizlilik havasında hazırlanırken buldu ve "Kızlar, nereye gidiyorsunuz böyle?" diye sordu.

"Seni ilgilendirmez. Küçük kızlar soru sormazlar," diye sertçe karşılık verdi Jo.

Küçükken duygularımızı en çok inciten şeylerden biri, tam da böyle söylenmesidir ve üstüne bir de "toz olup gitmemiz" istenirse iyice üzülürüz. Bu hakarete içerleyen Amy, onlara bir saat işkence etmesi gerekse de bu gizemi çözmeye karar verdi. Bir şeyi uzun süre reddedemeyen Meg'e dönerek, "Lütfen söyle bana! Beni de götürmeniz gerek diye düşünüyorum, çünkü Beth piyanosuna dalmış, gözü bir şey görmüyor; benim de yapacak işim yok, üstelik o kadar yalnızım ki..." dedi.

"Götüremem canım, çünkü davetli değilsin," diye konuşmaya başladı Meg, fakat Jo hemen sözünü kesip "Meg, lütfen sessiz ol, yoksa her şeyi berbat edeceksin. Sen gelemezsin Amy; bu yüzden bebek gibi zırlamaya kalkma!" dedi.

"Laurie'yle bir yere gidiyorsunuz, biliyorum. Dün gece kanepede oturmuş, bir şeyler fısıldayıp gülüşüyordunuz, ben

içeri girer girmez de sustunuz. Onunla gidiyorsunuz, değil mi?"

"Evet, öyle yapıyoruz. Hadi şimdi uslu çocuk ol da bunu dert etmeyi bırak."

Amy çenesini tuttu ama gözlerini kullandı; Meg'in cebine bir yelpaze koyduğunu gördü.

"Anladım, anladım işte! Tiyatroya gidiyorsunuz, *Yedi Şato*'yu seyredeceksiniz!" dedi, sonra da kararlı bir ifadeyle ekledi: "Ben de geliyorum. Annem o oyuna gidebileceğimi söylemişti, hem harçlığımı da aldım; bunu bana zamanında söylememeniz çok zalimce."

"Bir dakika beni dinle ve uslu çocuk ol," dedi Meg onu yatıştırmak için. "Annem senin bu hafta gitmeni istemiyor, çünkü gözlerin parlak ışıklara dayanabilecek kadar iyileşmedi. Gelecek hafta Hannah ve Beth'le gider, güzelce eğlenirsin."

"Laurie ve sizinle birlikte alacağım keyfin yarısını bile alamam onlarla. Bırakın geleyim. Uzun zamandır nezleden yatıyorum zaten, biraz eğlenmek için can atıyorum. Lütfen Meg, çok uslu duracağım," diye yalvardı Amy, kendini olabildiğince acındırmaya çalışarak.

"Tut ki onu da götürdük, iyice giydirip sararsak annemin buna itirazı olacağını sanmıyorum," dedi Meg.

"O gelirse ben gitmem ve ben gelmezsem bu Laurie'nin hiç hoşuna gitmez; yalnızca ikimizi davet etti ve Amy'yi de yanımızda sürüklersek bu büyük kabalık olur. Eminim ki Amy de istenmediği yerde durmaktan hoşlanmaz," dedi Jo ters ters; çünkü eğlenmeye gittiği zamanlarda kıpır kıpır bir çocuğa dadılık etmek zorunda kalmaktan nefret ederdi.

Jo'nun ses tonu ve tavrı Amy'yi öfkelendirdi; küçük kız bir yandan çizmelerini giymeye çalışırken bir yandan da en sinir bozucu haliyle, "Ben de geleceğim. Meg gidebileceğimi söylüyor, hem kendi paramı kendim ödeyeceğim, Laurie'yle ilgisi yok bunun," diye söyleniyordu.

"Bizimle oturamazsın, çünkü yerlerimiz çoktan ayrıldı, ayrıca küçük bir kız olarak tek başına oturman da uygun olmaz; bu yüzden Laurie yerini sana vermek zorunda kalacak, bu da bizim keyfimizi kaçıracak ya da sana bir yer ayarlayacak ama çağrılmadığın için bu hiç de hoş olmayacak. Bir adım bile atmaya kalkma, otur oturduğun yerde," diye azarladı onu Jo; aceleden parmağına iğne batırdığı için her zamankinden daha aksiydi.

Ayağında tek çizmeyle yerde oturan Amy ağlamaya başladı; Meg tam onu ikna etmeye çalışıyordu ki aşağıdan Laurie'nin sesi duyuldu, kızların ikisi de aceleyle aşağı indi. Kardeşlerini arkalarından ağlar halde bırakmışlardı, çünkü Amy bazen bütün o büyümüş de küçülmüş tavırlarını bir kenara bırakıp şımarık bir yumurcak gibi davranmaya başlıyordu. Bu küçük ekip tam dışarı çıkacakken, Amy tırabzanlardan sarkıp tehditkâr bir ses tonuyla bağırmaya başladı: "Bu yaptığına pişman olacaksın Jo March, görürsün sen gününü!"

"Saçma saçma konuşma!" diye karşılık verdi Jo, kapıyı şiddetle çarparak.

Tiyatroda keyifli vakit geçirmişlerdi, zira *Elmas Göl'ün Yedi Şatosu** tam da gönüllerine göre, harika bir oyundu. Gülünç kırmızı iblislere, parıldayan cinlere, muhteşem prens ve prenseslere rağmen, Jo'nun neşesine biraz hüzün karışmıştı. Periler kraliçesinin sarı bukleleri ona Amy'yi hatırlatmıştı ve sahne aralarında kız kardeşinin onu "pişman edecek" ne yapabileceğini düşünerek oyalandı. Amy'yle birçok defa saç saça baş başa kavga etmişlerdi, çünkü her ikisi de çabuk öfkelenir ve damarlarına basılınca da şiddete meyllederlerdi. Amy Jo'ya sataşır, Jo Amy'yi sinirlendirirdi, arada bazı patlamalar yaşanır ama sonra her ikisi de yaptıklarından çok utanırlardı. Abla olan Jo olsa da kendine daha az

* Alcott, Edward Stirling'in *The Seven Castles of the Passions* (Tutkunun Yedi Şatosu; 1844) oyununa atıfta bulunuyor olabilir. (e.n.)

hâkim olabiliyordu; sürekli başını derde sokup duran ateşli ruhunu zaptedebilmek için çok uğraşıyordu. Gelgelelim öfkesi hiçbir zaman uzun sürmezdi, suçunu alçakgönüllülükle itiraf ettikten sonra gerçekten pişmanlık duyar ve daha iyi davranmaya çalışırdı. Kız kardeşleri onu kızdırmaktan keyif aldıklarını söylüyorlardı, çünkü her öfke patlamasından sonra tam bir melek oluyordu. Zavallı Jo umutsuzca iyi biri olmaya çalışıyordu, ama sinesindeki düşman her an hareket geçip onu mağlup etmeye hazırdı; bunu kontrol edebilmek için uzunca bir zaman ve sabır gerekiyordu.

Eve döndüklerinde Amy'yi oturma odasında kitap okurken buldular. İçeri girdiklerinde, onlara dargın olduğunu belli eden bir tavır takındı; ne gözlerini kitaptan kaldırdı ne de tek bir soru sordu. Sorular sorup oyunun coşkulu bir tasvirini anlattıran Beth olmasa, belki de merakı öfkesine galip gelirdi. En iyi şapkasını yerine koymak üzere odasına giden Jo'nun ilk yaptığı şey, çekmecesine bakmak oldu; çünkü son tartışmalarından sonra Amy öfkesini Jo'nun çekmecesini olduğu gibi yere boşaltarak yatıştırabilmişti. Bu sefer her şey yerli yerindeydi; yine de telaşla dolaplarına, çantalara ve kutulara baktıktan sonra, nihayet Amy'nin kendisini affettiğine ve hatalarını unuttuğuna kanaat getirdi.

Ama Jo bu konuda yanılıyordu; çünkü ertesi gün kıyameti kopartacak bir keşifte bulundu. Meg, Beth ve Amy akşamüzeri hep birlikte oturuyorlardı. Jo heyecanla, neredeyse nefes nefese oturma odasına dalmıştı: "İçinizden biri benim defterimi almış olabilir mi?"

Şaşırmış görünen Meg ve Beth derhal "Hayır," dediler. Amy ise ateşi karıştırdı ve hiçbir şey söylemedi. Jo, Amy'nin renginin attığını görünce hemen başına dikildi.

"Amy, defterim sende, öyle değil mi?"

"Hayır, bende değil."

"O halde yerini biliyorsundur!"

"Hayır, bilmiyorum."

"Yalan söylüyorsun," diye bağırdı Jo, Amy'yi omuzlarından tutarak; Amy'den çok daha cesur bir çocuğu bile korkutabilecek kadar öfkeli gözüküyordu.

"Yalan söylemiyorum. Defter bende değil, nerede olduğunu bilmiyorum, umursamıyorum da..."

"Sen bir şeyler biliyorsun ve hemen söylesen iyi edersin, yoksa zorla söyleteceğim," dedi Jo, kızı hafifçe sarsarak.

"İstediğin kadar azarla, o salak defterini bir daha asla göremeyeceksin," diye bağırdı Amy, gittikçe heyecanlanarak.

"Nedenmiş o?"

"Çünkü yaktım onu."

"Ne! Yaktın mı? Benim üzerine titrediğim ve babam eve dönmeden yazmayı bitirmek için çabalayıp durduğum kitabımı yaktın mı gerçekten?" dedi Jo; yüzü soldu, gözleri sanki alev aldı ve Amy'yi öfkeyle kavradı.

"Evet, yaktım. Sana dün yaptıklarını pahalıya ödeteceğimi söylemiştim ve bu yüzden..."

Amy daha fazla devam edemedi, çünkü Jo'nun öfkesi galip gelmişti; Amy'yi dişleri birbirine çarpıncaya kadar tartakladı, bir yandan da keder ve öfke dolu bir hırsla bağırıyordu:

"Seni kahrolasıca, yaramaz kız! Bir daha asla yazamam onları, hayatım boyunca seni asla affetmeyeceğim."

Meg, Amy'yi kurtarmak, Beth de Jo'yu yatıştırmak için koştu; ama Jo kendini kaybetmişti, kız kardeşinin kulağına son kez vurduktan sonra hızla odadan çıkıp tavanarasındaki eski kanepeye gitti ve kavgasını tek başına sonlandırdı.

Aşağıda fırtına dinmişti; çünkü Bayan March eve gelmiş, olayı dinlemiş, Amy'nin kız kardeşine karşı yanlış yaptığını anlamasını sağlamıştı. Jo'nun kitabı, onun için bir gurur kaynağıydı; aile o kitabın edebi bir gelecek vaat ettiğine inanıyordu. Sadece altı küçük peri masalı vardı defterde; ama Jo bunlar üzerinde sabırla çalışmış, yüreğini ortaya koymuştu. Bir gün yayımlanacak kadar iyi olmalarını umuyordu. Jo yazdıklarını büyük bir özenle temize çekmiş ve müsveddele-

rini yırtıp atmıştı; yani Amy yaktığı ateşle birkaç yıllık emeği tamamen yok etmiş oluyordu. Diğerlerine göre bu küçük bir kayıptı ama Jo için korkunç bir felaketti, bunun asla telafi edilemeyeceğini düşünüyordu. Beth yavru kedilerinden birini kaybetmiş gibi yas tutuyordu ve Meg de sevgili kız kardeşini savunmayı reddediyordu. Bayan March kederli ve sıkıntılıydı; Amy ise şimdi çok pişmanlık duyduğu eylemi için özür dilemezse, ömrünün sonuna kadar artık hiç kimse kendisini sevmeyecekmiş gibi hissediyordu.

Çay zili çaldığında Jo ortaya çıktı, yüzü çok asıktı ve yanına yaklaşılmayacak gibi duruyordu; bu da Amy'nin uysalca özür dileme cesaretini alıp götürmüştü, yine de şöyle dedi:

"Lütfen beni affet Jo. Çok ama çok üzgünüm."

"Seni asla affetmeyeceğim," diyerek tersledi onu Jo; o andan itibaren de Amy orada yokmuş gibi davrandı.

Kimse o büyük felaketten bahsetmedi, Bayan March bile. Çünkü hepsi Jo bu durumdayken söyleyecekleri her şeyin boşa gideceğini bizzat deneyimleyerek öğrenmişti. Yapılacak en iyi şey, küçük bir kazanın ya da Jo'nun yüce gönüllü yaradılışının bu öfkeyi yumuşatmasını ve yarayı iyileştirmesini beklemekti. Pek de mutlu bir akşam geçirdikleri söylenemezdi. Oysa her zamanki gibi dikiş dikmişler, Bayan March da onlara Bremer, Scott ya da Edgeworth'tan bir şeyler okumuştu; ama bir şeyler eksikti, yuvalarının huzuru bozulmuştu. Bu durumu en çok da şarkı söyleme zamanı geldiğinde hissettiler; çünkü Beth yalnızca piyano çalıyor, Jo taş gibi kaskatı kesilmiş duruyordu. Amy de ağlamaya başladığından yalnızca Meg ile anneleri devam edebildi şarkıya. Tarlakuşları gibi neşeli olmak için gösterdikleri bütün çabaya rağmen, koro her zamanki havasında değildi, ahenk bozuluyordu.

Bayan March, Jo'ya iyi geceler öpücüğü verirken kulağına usulca şöyle fısıldadı: "Canımın içi, lütfen öfkenizin üzerine güneş batmasın. Birbirinizi affedin, birbirinize yardımcı olun ve yarın her şeye yeniden başlayın."

Jo başını annesinin göğsüne dayamak, kederini ve öfkesini gözyaşlarıyla akıtmak istedi; ama Jo için gözyaşları zayıflık göstergesiydi ve öylesine derinden incinmişti ki henüz affetmeye hazır değildi. Gözlerini kırpıştırdı, başını salladı ve Amy onları dinlediğinden, "Yaptığı iğrenç bir davranıştı, o affedilmeyi hak etmiyor," dedi boğuk bir sesle.

Bu sözlerin ardından yatmaya gitti; o gece ne neşeli sohbetler ne de mahrem dedikodular vardı evde.

Amy barışmak için yaptığı girişimlerin reddedilmesinden dolayı çok kırılmıştı. Öncekinden daha aşağılanmış hissetmesine neden olan bir alçakgönüllülük gösterdiği için de pişmanlık duyuyordu. Epey rahatsız edici olacak şekilde kendi üstün erdemleriyle gururlanmaya başlamıştı. Jo ise hâlâ bir fırtına bulutu gibiydi, bütün gün hiçbir şey yolunda gitmedi. Sabah acı bir soğuk vardı, kıymetli çöreğini yol kenarındaki oluğa düşürdü, March Hala'nın huysuzluğu üstündeydi, Meg dalgındı, Beth eve döndüğünde kederli ve düşünceli görünüyordu; Amy ise daima iyi olmaktan bahseden ama diğer insanların sunduğu erdemli örneklere uymak için çaba harcamayan insanlardan bahsedip duruyordu.

"Herkes çok tatsız, gidip Laurie'ye paten kaymayı teklif edeceğim. O hep neşeli ve nazik; bu beni kendime getirir, biliyorum," dedi Jo kendi kendine ve çıkıp gitti.

Amy patenlerin birbirine çarptığını duydu, bir hayret ifadesiyle dışarı baktı.

"İşte! Bir dahaki sefere beni de götüreceğini söylemişti, yakında patenle kayılacak buz kalmayacak ortalıkta. Ama bu huysuz yaratığa beni de götür demenin bir anlamı yok!"

"Öyle söyleme. Sen çok büyük bir yaramazlık yaptın; o küçük değerli kitabına yaptıklarından sonra seni affetmesi zor ama bana kalırsa artık affedebilir, eğer doğru zamanda denersen," dedi Meg. "Peşlerinden git. Laurie onu sakinleştirene kadar da tek kelime etme, sonra fırsatını bulunca boynuna sarılıp özür dile; eminim ki tekrar eskisi gibi olacaksınız."

"Deneyeceğim," dedi Amy, bu fikir aklına yatmıştı; aceleyle hazırlandı ve tepede gözden kaybolmakta olan ablasıyla arkadaşının peşinden koşmaya başladı.

Nehir uzak değildi, ama Amy yetişemeden her ikisi de hazırlanmıştı. Jo, Amy'nin geldiğini görüp sırtını dönmüştü. Laurie ise görmemişti, çünkü o esnada dikkatlice kıyı boyunca kayıyor, sabahki ayazdan önce kısa süreli bir sıcak hava dalgası geçtiğinden buzun sağlamlığını deniyordu.

Laurie'nin "Yarışa başlamadan önce gidip şu ilk dönemeci yoklayacağım," dediğini duydu Amy; oğlan, kürklü paltosu ve şapkasıyla genç bir Rus'u andırıyordu.

Jo, Amy'nin arkalarından koştuktan sonra nefes nefese kaldığını, patenlerini giymeye çalışırken ayaklarını yere vurup parmaklarına üflediğini duydu ama dönüp arkasına bakmadı, usulca zikzaklar çizerek nehirde kaymaya başladı; kız kardeşinin çektiği sıkıntıdan buruk bir zevk duyuyordu. Öfkesi iyice güçlenip ona hâkim oluncaya kadar bu hisleri beslemişti; kötü düşünceleri ve duyguları bir an önce kovmazsanız, sonu hep böyle olur. Laurie dönemeci aşarken şöyle bağırdı:

"Kıyıdan devam et, iç taraflar güvenli değil."

Jo bunu işitmişti ama Amy ayağa kalkmaya çalışıyordu ve tek kelime bile duymamıştı. Jo omzunun üstünden ona baktı, sakladığı küçük şeytan kulağına bir şeyler fısıldadı:

"İşitip işitmediğine aldırma, bırak ne hali varsa görsün!"

Laurie dönemecin yakınlarında gözden kaybolmuştu, Jo da dönmek üzereydi; Amy ise çok arkalarında kalmıştı, nehrin ortasına, buz tabakasının ince olduğu bölgeye ilerliyordu. Jo, içinde garip bir hisle bir anlığına hareketsiz kaldı, sonra devam etmeye karar verdi ama bir şeyler onu dürttü ve dönüp ardına baktı; tam o anda buz tabakasının aniden kırılmasıyla Amy'nin kolları havada suya girdiğini ve etrafa sıçrayan suları gördü. Amy'nin çığlığı neredeyse korkudan Jo'nun kalbini durduracaktı. Laurie'ye seslenme-

yi denedi ancak sesi çıkmıyordu; ileriye gitmeye çalıştı fakat sanki ayaklarının gücü tükenmişti. Bir an için öylece kalakaldı, kapkara suyun üzerindeki küçük mavi bereye dehşete kapılmış bir yüzle bakıyordu. Yanından hızla bir şey geçti, Laurie'nin sesi duyuldu:

"Bir sırık getir. Hadi, çabuk ol!"

Bu nasıl yaptığını kendi de bilmiyordu ama sonraki birkaç dakika, soğukkanlılığı elden bırakmayan Laurie'ye körü körüne itaat etti. Yere uzanan Laurie, Jo çitten söktüğü tahta parçasını getirene kadar Amy'yi koluyla ve hokey sopasıyla tuttu, sonra ikisi birlikte yaralanmaktan ziyade korkmuş çocuğu dışarı çıkardılar.

"Hadi şimdi onu olabildiğince hızlı eve götürmemiz gerek. Ben şu kahrolası patenleri çıkarırken, sen de ona bizim eşyalardan giydir," dedi Laurie, sonra paltosuyla Amy'yi sardı ve daha önce hiç bu kadar karışık görünmeyen paten bağcıklarını çözmeye girişti.

Titreyerek, üzerlerinden sular damlayarak ve ağlayarak Amy'yi eve götürdüler; heyecan dolu dakikalardan sonra, sıcak ateşin karşısında battaniyelere sarılan Amy uykuya daldı. Bu telaş esnasında Jo çok az konuşmuştu; solgun ve hırçındı, giysilerinin yarısını Amy'ye giydirmişti, elbisesiyse yırtılmıştı, elleri buzdan, çalı çırpıdan ve inatçı kopçalardan dolayı yara bere içindeydi. Amy huzur içinde uykuya dalıp ev sakinleşince, Bayan March yatağa oturdu, Jo'yu yanına çağırıp yaralı ellerini sarmaya başladı.

"Amy'nin iyi olduğundan emin misin?" diye fısıldadı Jo, o hain buz yüzünden neredeyse bir daha hiç göremeyeceği altın rengi saçlara bakarken.

"Evet hayatım, çok iyi. Yaralanmamış, üstelik nezle bile olmayacak sanırım; onu hemen giydirip eve getirmeyi iyi akıl etmişsin," dedi annesi neşeyle.

"Her şeyi Laurie yaptı. Ben onu kendi haline bırakmıştım. Ah anne... Eğer ölseydi, bu tamamen benim suçum ola-

caktı." Jo yatağın yanında yere çöküp, kendi taş kalpliliğine lanet ederek olan biteni pişmanlık gözyaşlarıyla anlattı ve başına gelebilecek o ağır cezadan kurtulduğu için minnetle hıçkırdı.

"Hep benim şu kahrolası huysuzluğum yüzünden! Bunu düzeltmeye çalıştım, düzelttiğimi sandım ama her seferinde daha kötü biçimde ortaya çıkıyor. Anneciğim, ne yapacağım ben? Ne yapacağım?" diye sızlandı zavallı Jo umutsuzlukla.

"Dikkatli ol ve dua et yavrucuğum, denemekten de vazgeçme; hatanı düzeltmenin imkânsız olduğunu da düşünme sakın..." dedi Bayan March. Saçları darmadağın olmuş başı kendine çekti ve ıslak yanaklarını öyle içtenlikle öptü ki Jo kendine tutamayıp daha fazla ağlamaya başladı.

"Anlayamazsın, bunun ne kadar kötü bir şey olduğunu tahmin bile edemezsin. Öfkelendiğimde her şeyi yapabilecekmişim gibi geliyor bana. Çok vahşileşiyorum, herkesi incitebilir ve bundan da keyif alabilirim. Korkarım bir gün çok kötü bir şey yaparak hayatımı mahvedeceğim ve herkes benden nefret edecek. Of anneciğim, lütfen bana yardım et, lütfen!"

"Edeceğim yavrum, edeceğim. Böyle için için ağlama artık ama bugünü hep hatırla ve bir daha asla böylesini yaşamayacağına inandır kendini. Jo, hayatım, hepimizin kötü huyları vardır, hatta kimileri seninkinden daha kötüdür; bunları kontrol altında tutmak, bazen bütün ömrümüzü alır. Sen, en kötüsünün kendi huyun olduğunu düşünüyorsun; ama inan, ben de tam senin gibiydim."

"Sen de mi anneciğim? Ama sen hiç öfkelenmezsin ki!" Ve Jo o an şaşkınlıktan yaşadığı vicdan azabını unuttu.

"Kırk yıldır bunu tedavi etmeye çalışıyorum, ama sadece kontrol altına almakta başarıya ulaştım sayılır. Ben de neredeyse her gün öfkeleniyorum Jo, ama bunu göstermemeyi öğrendim ve umuyorum ki bir gün bunu hissetmemeyi de öğreneceğim; bir kırk yılımı daha alacak olsa da..."

O çok sevdiği yüzdeki sabır ve alçakgönüllülük, Jo'ya en sağlam öğütlerin, en uzun azarların verebileceğinden daha iyi bir ders olmuştu. Ona sunulan şefkat ve güvenden dolayı kendini rahatlamış hissediyordu. Annesinin de kendininkine benzer bir kusuru olduğunu ve bunu düzeltmeye çalıştığını öğrenmek, direnmesini kolaylaştırmış ve bunu düzeltme konusundaki kararlılığını güçlendirmişti; gerçi on beş yaşında bir kıza göre, kırk yıl dikkatli olup dua etmek için epey uzun bir süreydi.

"Anne, March Hala azarladığında ya da insanlar seni kaygılandırdığında dudaklarını büzerek odadan çıkıp gidiyorsun ya, o zaman öfkelenmiş mi oluyorsun?" diye sordu Jo, annesine karşı her zamankinden daha yakın ve sevgi dolu olduğunu hissediyordu.

"Evet, dilimin ucuna gelen düşüncesizce sözcükleri sarf etmemek için kendimi tutmayı öğrendim ve istemesem de ağzımdan çıkacaklarını hissettiğim zaman, bir süreliğine oradan uzaklaşıyorum ve böyle zayıf olduğum için silkinip kendimi topluyorum," diye karşılık verdi Bayan March iç çekip gülümseyerek, sonra Jo'nun dağınık saçlarını düzeltti.

"Sakin kalmayı nasıl öğrendin? Benim başımı belaya sokan bu, çünkü o acı sözler ben daha farkına varamadan ağzımdan çıkıyor; ne kadar konuşursam iş o kadar kötüleşiyor, insanların duygularını incitmek ve korkunç sözler etmek keyifli oluyor sanki. Bana bunu nasıl başardığını anlatır mısın Marmee?"

"Sevgili annem yardım ederdi bana..."

"Senin şimdi bize ettiğin gibi," deyip minnettar bir öpücük kondurdu annesinin yanağına Jo.

"Onu kaybettiğimde senden birazcık daha büyüktüm; yıllar boyu tek başıma savaşmak zorunda kaldım bu duyguyla, çünkü bu zayıflığını başkasına itiraf edemeyecek kadar gururluydum. Çok zor zamanlar geçirdim Jo; kusurlarım yüzünden çok gözyaşı döktüm, çünkü bütün çabalarıma

rağmen iyi olmayı beceremiyordum. Sonra baban çıkageldi, iyi olmak çok kolaydı artık, mutluydum. Sonra zaman içinde etrafımda dört kız çocuğu dolanmaya başladığında, yoksul kaldığımızda o eski sıkıntı yine baş gösterdi, çünkü yapı olarak pek sabırlı biri sayılmazdım ve çocuklarımın yokluk içinde olduğunu görmek beni çok üzüyordu."

"Zavallı anneciğim... Peki, o zaman sana kim yardım etti?"

"Babanız, Jo. O sabrını hiç kaybetmez, asla şüpheye düşmez, şikâyet etmez; hep ümitlidir, hep çalışır ve öylesine keyifle bekler ki insan karşısında başka türlü davranmaya utanır. Bana yardımcı olup rahatlattı beni; kızlarının edinmelerini istediğim bütün değerlere önce benim sahip olmam için çabalamam gerektiğini gösterdi, çünkü ben onların rol modeliydim. Sizin uğrunuza çabalamak kendim için çabalamaktan daha kolaydı. Ben sertçe konuştuğumda, içinizden birinin bana şaşkınlıkla ya da korkuyla bakması hiçbir sözcüğün etkileyemeyeceği kadar etkiliyordu beni; çocuklarımın örnek alabilecekleri bir kadın olmak için gösterdiğim çaba karşısında aldığım en tatlı ödül, onların sevgisi, saygısı ve güveniydi."

"Ah anneciğim, senin yarın kadar iyi olabilseydim, bu bana yeterdi," dedi Jo, anlatılanlardan etkilenip.

"Umuyorum ki sen benden de iyi olacaksın hayatım, ama babanın ifadesiyle, 'kendi sinendeki düşman'a dikkat et, yaşamını mahvetmese bile seni üzebilir. Bu senin için bir uyarıydı, bunu unutma; bu öfkeyi dizginlemek için tüm kalbinle mücadele et, yoksa ileride sana bugünkünden daha büyük bir keder ve pişmanlık getirecek."

"Çabalayacağım anne, gerçekten çabalayacağım. Ama bana yardım etmen gerekiyor, bana bunları unutturmamalı, o düşmanın dışarı çıkmasına izin vermemelisin. Babamın bazen parmağını dudaklarına koyup sana çok kibar ama ciddi bir yüzle baktığını görürdüm, sen de buna karşılık hep

dudaklarını büzer ya da dışarı çıkardın. O zamanlarda seni uyarıyor muydu?" diye sordu Jo yumuşakça.

"Evet. Ondan bana yardımcı olmasını istemiştim ve o da bunu asla unutmadı; o yaptığı sus işaretiyle ve kibar bakışlarıyla beni kötü sözcükler etmekten alıkoydu hep."

Jo konuşurken annesinin gözlerinin dolduğunu, dudaklarının titrediğini gördü ve çok ileri gitmekten korkarak gergince fısıldadı: "Seni böyle izleyip bunlardan bahsetmem yanlış mıydı? Kabalık etmek istememiştim ama düşündüğüm her şeyi sana anlatmak beni çok rahatlattı, kendimi burada çok mutlu ve güvende hissediyorum."

"Sevgili Jo, annene istediğin her şeyi söyleyebilirsin, kızlarımın bana güvendiklerini ve onları ne kadar çok sevdiğimi bildiklerini hissetmek benim için en büyük mutluluk ve gurur kaynağı."

"Ben de seni üzdüğümü sanmıştım."

"Hayır hayatım; ama babanızdan bahsedince onu ne kadar özlediğimi, ona ne kadar çok şeyi borçlu olduğumu ve onun küçük kızlarına büyük bir sadakatle göz kulak olmam gerektiğini hatırladım."

"Ama ona gitmesini sen söylemiştin anne, üstelik gittiğinde de ağlamamıştın; hiçbir şeyden şikâyet etmedin ve yardıma ihtiyaç duymuyor gibiydin," dedi Jo merakla.

"Sevgili vatanım için elimden gelenin en iyisini yaptım ve o gidene kadar gözyaşlarımı içime akıttım. Neden şikâyet edeyim ki? Her ikimiz de görevimizi yaptık ve bu sayede sonunda daha mutlu olacağız. Yardıma ihtiyacım yokmuş gibi görünüyorsam, beni rahatlatıp yatıştırması için babanızdan bile daha iyi bir dostum olduğundandır. Evladım, sizi yolunuzdan saptıracak düşünceler ve dertler daha yeni başlıyor, karşınıza bir sürü şey çıkabilir; ama yeryüzündeki babanız gibi, Gökteki Babanızın da gücünü ve sevgisini hissetmeyi öğrenirseniz, her şeyin üstesinden gelebilirsiniz. Onu ne kadar sever ve ona ne kadar güvenirseniz, o kadar yakın his-

seder, insani güce ve bilgeliğe o kadar az bağımlı olursunuz. Onun sevgisi ve şefkati asla tükenmez ve değişmez, onu asla sizden alamazlar; yaşamınız boyunca sizin huzur, mutluluk ve kudret kaynağınız olur. Buna içtenlikle inan; küçük tasalarını, umutlarını, günahlarını ve üzüntülerini annene gelip anlattığın gibi Tanrı'ya da anlatabilirsin."

Jo karşılık olarak annesine biraz daha sokuldu ve bunu izleyen sessizlikte, yaşamındaki en içten dua kalbinden döküldü; o hüzünlü ama mutlu anda, sadece pişmanlığın ve ümitsizliğin acısını değil, özverinin ve kendine hâkim olabilmenin güzelliğini de öğrenmişti; annesinin rehberliğiyle, her çocuğu bir babanınkinden çok daha güçlü bir sevgiyle ve bir anneninkinden çok daha büyük bir şefkatle sarmalayan o Dost'a yaklaşmıştı.

Amy uykusunda kıpırdayıp içini çekti; hatasını telafi etmeye bir an önce başlamak istermiş gibi duran Jo, yüzünde daha önce görülmemiş bir ifadeyle başını kaldırdı.

"Öfkemin üzerine güneş batmasına izin verdim, onu asla bağışlamayacaktım ve bugün Laurie olmasaydı, her şey için çok geç olacaktı! Nasıl bu kadar kötü olabildim?" dedi Jo, neredeyse fısıltıyla; sonra kız kardeşinin üzerine eğilip yastığa dökülmüş ıslak saçlarını okşadı.

Amy bu söylenenleri işitmişçesine gözlerini açtı, Jo'nun yüreğine işleyen bir gülümsemeyle kollarını uzattı. İkisi de tek kelime etmedi, Amy'nin üzerindeki battaniyelere rağmen sıkı sıkı sarıldılar; içten bir öpücükle her şey bağışlandı ve unutuldu.

IX. Bölüm

Meg Özenti Panayırı'na Katılıyor

Bir nisan günü, kız kardeşleri etrafını çevrelemişken "evden uzaklaşma" bavulunu hazırlayan Meg, "Şu çocukların tam da bu sıra kızamık çıkarması başıma gelen en talihli şey," dedi.

"Ve Annie Moffat'ın verdiği sözü unutmaması da çok hoş. Eğlencelerle dolu, harika bir on beş gün geçireceksin," dedi uzun kollarıyla eteklerini toplayınca bir yel değirmenini andıran Jo.

"Hava da çok güzel, buna sevindim," dedi Beth, bu büyük olay için ablasına ödünç verdiği en güzel kutusuna saç ve boyun kurdelelerini özenle yerleştirirken.

"Keşke ben de hoşça vakit geçirebilseydim, bu güzel elbiseleri giyebilseydim," dedi Amy, ağzına doldurduğu topluiğneleri kız kardeşinin iğne yastığına düzgünce dizmeye çalışırken.

"Keşke hepimiz birlikte gidebilseydik, ama gidemiyoruz işte... Döndüğümde, başımdan geçen tüm maceraları size anlatacağım. Tüm bu iyiliğinize, nezaketinize karşılık en azından bunu yapabilirim; bana eşyalarınızı ödünç verdiniz, hazırlanmama yardımcı oldunuz..." dedi Meg, gözüne neredeyse mükemmel görünen sade kıyafetlerine şöyle bir bakarak.

"Annem hazine sandığından ne verdi sana?" diye sordu Amy; Bayan March'ın zamanı geldiğinde kızlarına hediye etmek üzere eski ihtişamlı günlerden kalan eşyaları sakladığı sedir ağacından sandık açılırken orada değildi.

"İpek bir çift çorap, işlemeli bir yelpaze ve çok güzel mavi bir kuşak. Ben menekşe rengi ipekli elbiseyi istemiştim, ama onu düzeltip hazırlayacak zaman olmadığından, eski tarlatanımla idare etmem gerekiyor."

"Yeni muslin eteğimin üstünde çok hoş görünecek; mavi kuşakla da çok güzel uyum sağlar. Keşke mercan bileziğimi kırmasaydım, onu da sana verirdim," dedi, eşya ödünç alıp vermekten hoşlanan ama eşyaları genellikle pek işe yaramayacak kadar dökünтü olan Jo.

"Hazine sandığında çok hoş, inci bir gerdanlık da vardı ama annem gerçek çiçeklerin bir genç kız için en güzel süs olduğunu söyledi ve Laurie de bana istediğim kadar çiçek göndereceğine dair söz verdi," diye karşılık verdi Meg. "İşte yeni gri yürüyüş kıyafetlerim burada –Beth, şu tüyü şapkama takar mısın– pazar günü ve küçük partilerde giyeceğim poplinimi de aldım ama ilkbahar için biraz ağır gözüküyor, değil mi? Menekşe rengi ipekli çok daha güzel olurdu, tüh!"

"Boşver, büyük parti için tarlatanın var işte ve beyazlar içinde hep bir melek gibi görünürsün zaten sen," dedi ruhuna keyif veren bu küçük şık eşya yığınını büyülenmiş gibi inceleyen Amy.

"Yakası açık değil, üstelik etek boyu da yeterince uzun sayılmaz ama idare etmek zorunda. Mavi ev elbisem ters-yüz edilip süslendikten sonra çok güzel oldu, yeni gibi duruyor. İpek pelerinim biraz eski moda, şapkam ise Sallie'ninki gibi durmuyor. Bir şey söylemek istemedim ama şemsiyem de beni hayal kırıklığına uğrattı doğrusu. Anneme beyaz saplı siyah bir şemsiye istediğimi söylemiştim ama unutup sarımtırak saplı yeşil bir şemsiye almış. Sağlam ve düzgün, bu nedenle şikâyet etmemem gerekiyor ama biliyorum ki

Annie'nin altın rengi tepesi olan ipek şemsiyesinin yanında şemsiyemden utanacağım," diye iç çekti Meg, şemsiyesine hoşnutsuzlukla bakarken.

"Değiştir o halde," diye akıl verdi Jo.

"Böyle bir saçmalık yapmam, yoksa bunları ayarlayabilmek için o kadar uğraşan Marmee'yi üzerim. Benimki biraz anlamsız bir düşünce. İpek çoraplarım ve iki çift yeni eldivenim bana yeter. Seninkileri ödünç vermekle de çok iyi ettin Jo. İki çift yeni eldiven, bir de gündelik kullanım için temizlenmiş eskilerle kendimi öylesine zengin ve seçkin hissediyorum ki..." dedi Meg ve büyük bir rahatlamayla eldiven kutusuna baktı.

"Annie Moffat'ın gece taktığı başlıklarda mavi ve pembe kurdeleler var, benimkine de diker misin?" diye sordu sonra, Beth elinde Hannah'nın ütülediği kar beyaz muslin yığınıyla içeri girince.

"Hayır, yapamam. Şık başlıklar, üzerinde hiç süsleme olmayan sade geceliklere yakışmaz. Yoksullar aşırı süse kaçmamalıdır," dedi Jo kararlılıkla.

"Acaba bir gün elbiselerimde gerçek danteller ve şapkalarımda fiyonklar bulunmasının mutluluğunu tadacak mıyım?" diye söylendi Meg sabırsızlıkla.

"Geçen gün Annie Moffat'lara gidebilirsen yeterince mutlu olacağını söylüyordun oysa," dedi Beth, her zamanki gibi usulca.

"Evet, söyledim! Mutluyum da, huysuzluk etmeyeceğim ama insan hep daha fazlasını istiyor, öyle değil mi? İşte bavulum hazır, balo kıyafetimden başka her şey tamam. Onu da annem katlayıp koyacak," dedi Meg neşelenerek; bakışlarını yarı dolu bavulundan, büyük bir ciddiyetle "balo kıyafetim" dediği, defalarca ütülenip tamir edilmiş beyaz tarlatan elbiseye çevirdi.

Ertesi gün hava güzeldi. Meg, on beş günlük değişiklik ve eğlence için, usulüne uygun olarak evden ayrıldı. Bayan

March, aslında gönülsüzce izin vermişti. Meg'in eve eskisinden daha hoşnutsuz halde dönmesinden korkuyordu. Ama kız çok yalvarmış ve Sallie de ona iyi bakacağına söz vermişti, bezdirici işlerle dolu bir kıştan sonra Meg küçük bir eğlenceyi hak ediyordu; bu yüzden annesi karşı koyamadı ve kızı da bu şık ve şatafatlı hayatı ilk kez gidip yerinde görme şansı buldu.

Moffat'lar oldukça şık insanlardı; evin ihtişamı ve sakinlerinin zarafeti karşısında sade, süssüz Meg'in gözü korkmuştu. Ama sürdükleri gösterişli hayata rağmen kendileri sevecen insanlardı, kısa süre içinde küçük konuklarının ortama alışmasını sağladılar. Belki de Meg, nedenini anlamadan, aslında pek zeki ve kültürlü olmadıklarını hissetmişti, bütün o gösterişleri ve süsleri, yaradılışlarındaki bayağılığı saklayamıyordu. Her gün abartılı sofralarda oturmak, güzel arabalarla gezmek, en iyi elbiseleri giymek, eğlenmekten başka bir şey yapmamak tabii ki hoştu. Bu tam da onun istediği gibi bir hayattı; kısa süre sonra etrafındakilerin konuşmalarını ve davranışlarını taklit etmeye, kendini önemli bir insanmış gibi göstermeye, Fransızca sözcükler kullanmaya, saçlarını sardırmaya, elbiselerinin eteklerini tutmaya ve becerebildiği kadarıyla modadan bahsetmeye başladı. Annie Moffat'ın güzel eşyalarını gördükçe, ona daha çok imreniyor ve zenginliğe duyduğu özlem artıyordu. Kendi evi artık çıplak ve mutsuz bir yer olarak görünüyordu gözüne, çalışmaksa eskisinden daha zor olacaktı sanki. İpek çoraplarına ve yeni eldivenlerine rağmen, kendini çok incinmiş ve muhtaç bir kız gibi hissediyordu.

Ama yine de kendine acıyıp yakınacak vakit bulamıyordu, çünkü üç genç kız "iyi vakit geçirmekle" oldukça meşguldüler. Alışverişe çıkıyor, yürüyüş yapıyor, ata biniyor, birilerini ziyaret ediyor, tiyatro ve operaya gidiyor, bazen de akşamları evde eğleniyorlardı; Annie'nin pek çok arkadaşı vardı ve onları nasıl eğlendireceğini biliyordu. Büyük ablala-

rı çok hoş genç hanımlardı, içlerinden biri nişanlıydı ki Meg bunu oldukça ilginç ve romantik buluyordu. Bay Moffat, Meg'in babasını da tanıyan, şişman, neşeli bir beyefendiydi; şişman ve neşeli bir hanımefendi olan Bayan Moffat da tıpkı kızı gibi Meg'den hoşlanmıştı. Herkes onu seviyor ve kendisini bir papatyaya benzeterek taktıkları isimle *Daisy*'nin haklı olarak başı dönüyordu.

"Küçük parti" akşamı geldiğinde, Meg poplin elbisesinin işe yaramayacağını fark etti; çünkü diğer kızlar giydikleri incecik elbiselerin içinde gerçekten çok şık görünüyorlardı. Tarlatan ortaya çıktığında, Sallie'nin o yepyeni elbisesinin yanında daha da eski, pejmürde ve soluk kaldı. Kızların önce elbiseye, sonra birbirlerine baktıklarını gören Meg'in yanakları yanmaya başladı; bütün nezaketine rağmen çok da gururluydu. Hiç kimse elbiseyle ilgili tek kelime etmedi, ama Sallie saçını yapmayı, Annie de kuşağını bağlamayı önerdi; nişanlı abla Belle de kızın bembeyaz kollarına iltifat etti. Oysa Meg onların bu nezaketinde, yalnızca fakirliğine acıdıklarını görüyordu; insanlar etrafında gülüp konuşur, kelebekler gibi tiril tiril uçuşurken, o tek başına duruyor ve kalbinin ağırlaştığını hissediyordu. Bu acı, yorucu hisler giderek kötüleşiyordu ki hizmetçi elinde bir kutu çiçekle geldi. Kız daha konuşamadan Annie kutunun kapağını açtı, içindeki güzel gülleri, fundaları ve eğreltiotlarını görünce hep bir ağızdan heyecanla bağrışmaya başladılar.

"Belle içindir tabii ki, George ona hep çiçek gönderir ama bu seferkiler hepten büyüleyici," dedi Annie, çiçekleri koklayarak.

"Getiren kişi bunların Bayan March için olduğunu söyledi. İşte bu da not," dedi hizmetçi ve kutuyu Meg'e uzattı.

"Ne harika! Kimden gelmiş? Bir sevgilin olduğunu bilmiyorduk," diye haykırdı kızlar, büyük bir merak ve şaşkınlıkla Meg'in etrafında dönüp duruyorlardı.

"Not annemden, çiçekler de Laurie'den," dedi Meg kısaca, Laurie'nin onu unutmadığına çok memnun olmuştu.

"Ah, gerçekten mi!" dedi Annie komik bir ifadeyle, Meg elindeki not kâğıdını kıskançlık, özentilik ve yersiz kibire karşı bir tür muska gibi cebine attı; bu birkaç sevgi dolu sözcük ona çok iyi gelmiş, güzel çiçekler de onu neşelendirmişti.

Yeniden mutlu olduğunu hisseden Meg, güllerden bir kısmını kendine ayırdı; kalanlarla da arkadaşları yakalarına, saçlarına ya da eteklerine taksın diye zarif buketler hazırladı. Annie'nin büyük ablası Clara, onun "gördüğü en tatlı ufaklık" olduğunu söyledi, diğerleri de bu nazik jestten çok etkilenmişlerdi. Her nasıl olduysa bu yaptığı hareket, içinde bulunduğu kederi dağıtmaya yetmişti ve diğer kızlar kendilerini Bayan Moffat'a göstermeye gittiklerinde, Meg aynada mutlu, gözleri parlayan bir yüz gördü; dalgalı saçlarına eğreltiotları takmıştı, artık *o kadar* pejmürde görünmeyen elbisesini de güllerle süslemişti.

O akşam çok eğlendi, çünkü içinden geldiği gibi dans etti; herkes ona karşı nazikti, üç kere iltifat almıştı. Annie ona şarkı söyletti ve biri ona sesinin gerçekten güzel olduğunu söyledi. Binbaşı Lincoln "güzel gözlü genç kız"ın kim olduğunu sordu, Bay Moffat da kız "gelişigüzel sallanmadığı ve çok canlı olduğu için" ısrarla onunla dans etmek istedi. Meg çok güzel zaman geçiriyordu, ta ki kendisini fena halde rahatsız eden bir konuşmaya kulak misafiri oluncaya kadar. Serada oturup kavalyesinin kendisine dondurma getirmesini beklerken, çiçeklerle kaplı duvarın ardından şöyle diyen bir ses duydu:

"Delikanlı kaç yaşında?"

"On altı ya da on yedi, tam olarak bilmiyorum," diye cevap verdi diğer ses.

"O kızlardan biri için büyük bir piyango olur, değil mi? Sallie artık çok samimi olduklarını söylüyor, ihtiyar da onlara pek düşkünmüş."

"Bayan M. planlarını yapmış bana kalırsa, kartlarını da hemen, doğru şekilde oynayacak. Kız belli ki henüz böyle bir şey düşünmüyor," dedi Bayan Moffat.

"Sanki bilmiyormuş gibi annesiyle ilgili o yalanı uydurdu hemen, çiçekler gelince de yüzü kızardı. Zavallı yavrucak! Biraz modaya göre giyinse çok güzel olur. Perşembe akşamı için ona bir kıyafet ödünç vermeyi teklif etsek alınır mı dersin?" diye sordu başka bir ses.

"Gururludur ama umursayacağını sanmam, giydiği pejmürde tarlatan onun tek elbisesi. Belki bu akşam yırtılır, bu da ona doğru dürüst bir elbise vermeyi teklif etmek için iyi bir bahane olur."

"Göreceğiz. Ona bir hoşluk olsun diye genç Laurence'ı çağıracağım ve sonrasında çok eğleneceğiz."

Kavalyesi geldiğinde Meg'in yüzü kızarmıştı, huzursuz görünüyordu. Evet, gururlu biriydi ve o anda gururu işe yaradı; işittiği sözlerin yarattığı aşağılanmayı, öfkeyi ve nefreti saklamasına yardımcı oldu. Ne kadar masum ve saf olsa da arkadaşlarının yaptığı dedikoduyu anlamamak elinde değildi. Unutmaya çalıştığı halde bunu başaramadı; sürekli olarak kendi kendine "Bayan M. planlarını yapmış," "annesiyle ilgili yalan" ve "pejmürde tarlatan" sözcüklerini tekrarlayıp duruyordu, ağlayarak eve koşup dertlerini anlatacak ve ne yapması gerektiğini soracak hale gelmişti neredeyse. Bu mümkün olmadığından, elinden geldiğince neşeli görünmeye çalıştı; bunda o kadar başarılı oldu ki kimse onun nasıl bir çaba harcadığını fark edemedi. Her şey nihayet bittikten sonra sessizce yatağına girmekten çok memnun oldu ve başı ağrıyana, yanaklarındaki ateş kendi gözyaşlarıyla serinleyene kadar düşündü, şaşırdı, öfkelendi. Bu aptalca ama iyi niyetli sözler, Meg'in önünde yeni bir dünya açmıştı ve şimdiye kadar bir çocuk gibi mutlu mutlu yaşadığı eski dünyasının huzurunu kaçırmıştı. Laurie'yle olan masum arkadaşlığı, duyduğu o saçma sapan sözlerle altüst olmuştu; annesine

olan inancıysa başkalarını da kendi gibi zanneden Bayan Moffat tarafından ona atfedilen dünyevi planlar nedeniyle az da olsa sarsılmıştı. Yoksul bir adamın kızına yakışan basit kıyafetlerle yetinme konusundaki makul kararı, eski bir elbisenin dünyadaki en büyük felaket olduğunu düşünen kızların yersiz acıması yüzünden darbe almıştı.

Zavallı Meg çok huzursuz bir gece geçirdi; sabah şiş gözlerle, mutsuz bir ifadeyle uyandı, bir tarafı arkadaşlarına dargındı ve bir tarafı da onlarla açıkça konuşup sorunu halledemediği için kendinden utanıyordu. O sabah herkes tembellik ediyordu ve kızlar ördükleri yünleri ellerine alacak enerjiyi bulana kadar öğlen olmuştu. Arkadaşlarının tavırlarındaki bir şey hemen Meg'in dikkatini çekti. Ona daha saygılı davranıyorlardı sanki, söylediklerini ilgiyle dinliyorlar ve meraklarını ele veren gözlerle onu seyrediyorlardı. Tüm bunlar onu şaşırttı ve hoşuna gitti ama Bayan Belle yazdığı mektuptan başını kaldırıp düşünceli bir tavırla konuşmaya başlayıncaya kadar olanların nedenini anlayamadı.

"Daisy'ciğim, arkadaşın Bay Laurence'a perşembe akşamı için bir davetiye gönderdim. Onunla tanışmak istiyoruz, sanırım bu sana karşı da münasip bir jest olur."

Meg'in yüzü kızardı, ama kızlarla dalga geçebilmek için eline gelen fırsatı da kaçırmayarak ağırbaşlılıkla yanıt verdi: "Çok naziksiniz, ama korkarım ki gelmeyecektir."

"Neden gelmesin, *chérie*?" diye sordu Belle.

"Çok yaşlıdır."

"Çocuğum, ne demek istiyorsun? Yaşı kaç ki, bilmek istiyorum!" dedi Bayan Clara.

"Sanırım yetmiş civarında," diye karşılık verdi Meg, gözlerindeki neşeyi saklamak için dikişleri sayarak.

"Seni küçük kurnaz! Biz tabii ki genç olanını kastettik," dedi Bayan Belle gülerek.

"Ama genç olanı zaten yok ki, Laurie sadece bir çocuk." Meg sözümona sevgilisi hakkında böyle konuşurken, kız kardeşlerin birbirlerine tuhaf tuhaf baktıklarını görünce güldü.

"Senin yaşlarında," dedi Nan.

"Benim değil, kız kardeşim Jo'nun yaşlarında; ben ağustosta on yedime basacağım," diyerek başını gururla kaldırdı Meg.

"Ama sana çiçek göndermesi çok hoş bir davranıştı, değil mi?" dedi Annie, kurnaz görünmeye çalışarak.

"Evet, bunu sıkça yapar, hepimize çiçek gönderir; çünkü evleri çiçek dolu ve biz çiçekleri çok seviyoruz. Annem ile yaşlı Bay Laurence eski dosttur, bu yüzden biz çocukların birlikte oynamaları da çok doğal bir şey," diyen Meg, artık konuyu kapatmalarını umuyordu.

"Bu çiçeğin henüz açmadığı belli oluyor," dedi Bayan Clara, Belle'e bir baş işaretiyle.

"Ortalıkta kırlara has bir masumiyet havası var," diye karşılık verdi Bayan Belle omuz silkerek.

"Ben gidip kızlarıma ufak tefek şeyler alacağım, benden istediğiniz bir şeyler var mı hanımlar?" diye sordu Bayan Moffat, dantelalar ve ipekler giydirilmiş bir fil edasıyla odaya dalmıştı.

"Hayır, teşekkürler efendim," diye karşılık verdi Sallie. "Yeni bir pembe ipeklim var perşembe günü için, başka bir şey istemiyorum."

Meg, "Ben de istemiyorum," diyecekti ki birden durdu; çünkü aslında istediği bazı şeyler olduğunu ve onları alamayacağını fark etti.

"Sen ne giyeceksin?" diye sordu Sallie.

"Şu eski beyaz elbisemi giyeceğim yine, tabii onu idare edecek kadar tamir edebilirsem, dün gece kötü yırtıldı da..." dedi Meg, rahat bir tavırla konuşmaya çalıştığı halde, kendini çok huzursuz hissediyordu.

"Neden evden başka bir elbise getirtmiyorsun?" diye sordu, pek de düşünceli bir genç kız olmayan Sallie.

"Başka elbisem yok." Bunu söylemek için büyük bir çaba sarf etmesi gerekmişti Meg'in, ama Sallie bunu anla-

mamış ve büyük bir şaşkınlıkla devam etmişti: "Yalnızca bu mu? Ne kadar garip..." Sözünü bitiremeden, Belle başını sallayıp araya girdi ve kibarca konuşmaya başladı:

"Ne var bunda? Henüz sosyeteye takdim edilmediyse, toplum içine karışmaya başlamadıysa, bir sürü elbisesinin olmasına ne gerek var? Evinde bir düzine elbisen olsa bile, kimseyi eve gönderip bir şeyler aldırmana gerek yok Daisy'ciğim; benim bir kenara ayırdığım çok hoş mavi ipekli bir elbisem var, bana küçük geliyor artık, onu giyersen beni sevindirirsin, olur mu tatlım?"

"Çok naziksiniz, teşekkür ederim ama benim eski elbisem sizin için sorun değilse benim için de sorun yaratmıyor; benim gibi küçük bir kızı idare eder," dedi Meg.

"Lütfen izin ver de seni istediğim gibi giydireyim. Bunu yapmaktan büyük keyif alacağım, küçük dokunuşlarla gerçekten çok güzel bir küçükhanım olacaksın. İşimiz bitene kadar kimsenin seni görmesine izin vermeyeceğim; sonra da Sindirella ve onu baloya gönderen peri gibi karşılarına çıkacağız," dedi Belle ikna edici bir ses tonuyla.

Meg böylesine kibarca yapılan teklifi reddedemedi, birkaç küçük dokunuştan sonra "güzel bir küçükhanım" olup olamayacağını görmek için yanıp tutuşuyordu; bu istek, Moffat'lara karşı hissettiği rahatsızlık verici duyguları kabullenip unutmasına yetmişti.

Perşembe akşamı Belle, hizmetçisiyle birlikte kendini bir odaya kapadı ve ortalarına aldıkları Meg'i hoş bir hanımefendiye dönüştürdüler. Saçlarını sarıp kıvır kıvır yaptılar, boynunu ve kollarını kokulu bir pudrayla parlattılar; daha kırmızı görünmesi için dudaklarına mercan kırmızısı bir merhem sürdüler, hatta Meg karşı çıkmasa Hortense "azıcık" ruj da sürecekti. Kıza gök mavisi bir elbise giydirdiler ama öylesine dardı ki zorlukla nefes alıyordu içinde ve göğsünün ne kadar açık olduğunu aynada görünce Meg'in yüzü kızardı. Bir dizi gümüş takı eklendi; bilezikler, kolye, broş ve hatta küpe; Hortense bunları görünmeyecek şekilde pembe

bir ipekle sabitlemişti. Göğsüne eklenen gül tomurcuklarından bir demet ve danteller, Meg'i güzel, beyaz omuzlarının açıkta kalmasına ikna etti. Yüksek topuklu ve mavi ipekli bir çift ayakkabı da giyince Meg'in gönlünden geçenler gerçek olmuştu. İşlemeli bir mendil, tüylü bir yelpaze ve gümüş saplı bir çiçek demetiyle artık tamamdı ve Bayan Belle, oyuncak bebeğine yeni kıyafetini giydirmiş küçük bir kızın mutluluğuyla ona bakıyordu.

"Matmazel ne kadar da *charmante, très jolie*, değil mi?" diye bağırdı Hortense, ellerini büyük bir sevinçle çırparak.*

"Gel de kendini göster," dedi Bayan Belle, kızı diğerlerinin beklediği odaya doğru götürerek.

Meg de yerlere sürünen eteği, şangırdayan küpeleri ve dalgalanan bukleleriyle hışırdayarak peşinden gitti; kalbi eğlencenin nihayet başladığını hissetmiş gibi çarpıyordu, ayna onun gerçekten "güzel bir küçükhanım" olduğunu göstermişti işte. Arkadaşları o övgü dolu sözleri içtenlikle tekrarladılar; diğer konuklar bir saksağan sürüsü gibi gevezelik ederlerken Meg, fabldaki o küçük karga gibi ödünç tavus kuşu tüylerinin tadını çıkararak birkaç dakika öylece durdu.

"Nan, ben giyinirken sen de ona eteğini ve şu topuklu ayakkabıları nasıl idare edeceğini gösteriver, ayağı takılıp düşmesin; Clara, sen de gümüş kelebeğini alıp Meg'in başının sol tarafındaki uzun bukleyi tuttur; bu arada hiçbiriniz benim kendi ellerimle yarattığım bu güzelliği bozmaya kalkmasın," dedi Belle, başarısından çok memnun görünerek koşa koşa giyinmeye gitti.

O sırada zil çaldı ve Bayan Moffat haber yollayıp genç hanımların hemen aşağı inmesini istedi; Meg, Sallie'ye dönüp "Aşağı inmeye korkuyorum, kendimi çok tuhaf hissediyorum, sanki kaskatı ve yarı çıplağım," dedi.

"Eski halinden eser kalmadı ama çok güzelsin. Ben senin yanında sönük kalıyorum; Belle çok zevklidir, tam da Fran-

* Fr. Büyüleyici, çok güzel. (e.n.)

sız kızlara benzemişsin, bana güven. Çiçeklerinle o kadar oynama, bırak sarksınlar ve dikkat et de ayağın takılmasın," dedi Sallie, Meg'in kendisinden çok daha güzel olduğuna aldırmamaya çalışarak.

Bu uyarıyı aklının bir köşesine kaydeden Margaret, dikkatlice merdivenlerden indi ve Moffat'lar ile erken gelen birkaç konuğun toplandığı odaya süzüldü. Meg çok geçmeden güzel kıyafetlerin belli sınıftan insanları etkileyecek ve saygılarını kazandıracak bir albenisinin olduğunu keşfetti. Daha önce ona hiç aldırış etmeyen birkaç genç hanım, birdenbire onunla çok samimi oldular. Bir önceki partide ona yalnızca bakmakla yetinen birkaç genç beyefendi, şimdi hayranlıkla bakmakla kalmamış, onunla tanışmak için sıraya girmiş ve bir sürü saçma sapan iltifatta bulunmuşlardı; kanepelerde oturup partideki diğer her şeyi eleştiren birkaç yaşlı hanım ise ilgiyle onun kim olduğunu soruşturdular. Meg, Bayan Moffat'ın bunlardan birine söylediklerini işitti.

"Daisy March, babası albay, önde gelen ailelerden biridir, fakat talihleri pek yaver gitmedi; Laurence ailesinin yakın dostudurlar; sizi temin ederim, çok hoş bir kız; oğlum Ned onun için deli oluyor."

"Öyle mi?" diyen yaşlı kadın Meg'e daha iyi bakabilmek için gözlüklerini taktı; Bayan Moffat'ın yalanlarıyla şoke olan Meg, konuşmaları duymamış gibi görünmeye çalışıyordu.

O "garip duygu" geçmedi ama Meg kendini hoş bir genç kadın rolü oynuyormuş gibi hayal etti ve dar elbisenin belini acıtmasına, elbisenin kuyruğunun sürekli ayaklarına dolanmasına, küpelerinin düşüp kaybolacağından ya da kırılacağından korkmasına rağmen epey iyi idare etti. Yelpazesini sallayıp duruyor ve esprili olmaya çalışan genç bir delikanlının yaptığı kötü şakalara gülüyordu ki birden gülmeyi kesti ve suratına şaşkın bir ifade yerleşti; çünkü tam karşısında Laurie'yi görmüştü. Bariz bir şaşkınlıkla ve biraz da hoşnut-

suz bir edayla Meg'e bakıyordu; eğilip selam vererek gülümsediği halde, hiçbir şeyi saklayamadığı gözlerindeki ifade, kızın yüzünün kızarmasına ve eski kıyafetlerinin içinde olmayı dilemesine neden oldu. Bu kafa karışıklığının üstüne, bir de Belle'in Annie'yi dürttüğünü ve her ikisinin de alışılmadık biçimde çocuksu ve utangaç görünen –ki bu durum Meg'i mutlu etmişti– Laurie'ye baktıklarını gördü.

"Aptal yaratıklar! Kafama o saçma sapan şeyleri soktular. Hiç umursamayacağım, beni değiştirmelerine de izin vermeyeceğim," diye düşündü Meg ve arkadaşıyla tokalaşmak için odanın öbür ucuna doğru seğirtti.

"Geldiğine sevindim, gelemeyeceksin diye korkmuştum," dedi Meg, en olgun tavrıyla.

"Jo gelmemi ve nasıl göründüğünü ona anlatmamı istedi, ben de geldim," dedi Laurie, gözlerini kıza çevirmedi ama kızın anaç ses tonu karşısında dudaklarında hafif bir gülümseme belirmişti.

"Ne anlatacaksın ona?" diye sordu Meg, çocuğun fikrini öğrenmek için yanıp tutuşsa da onun yanında ilk kez rahatsız hissediyordu.

"Ona seni tanıyamadığımı, çünkü bir yetişkine benzediğini, kendin gibi görünmediğini ve senden çok korktuğumu söyleyeceğim," dedi, eldiveninin düğmesiyle oynarken.

"Ne kadar da saçma! Kızlar beni eğlence olsun diye böyle giydirdiler, benim de çok hoşuma gitti. Jo beni böyle görse şaşırmaz mıydı?" dedi Meg; onun kendisini daha iyi halde bulup bulmadığını öğrenmeye çalışıyordu.

"Evet, sanırım şaşırırdı," diye karşılık verdi Laurie ciddiyetle.

"Beni böyle beğenmedin mi?" diye sordu Meg.

"Hayır, beğenmedim," oldu yanıt dürüstçe.

"Neden beğenmedin?" dedi kız sinirli bir ses tonuyla.

Laurie onun lüle lüle saçlarına, çıplak omuzlarına ve fevkalade biçimde süslenmiş elbisesine her zamanki kibarlığı-

nın zerresini taşımayan bir ifadeyle baktı ve bu Meg'i aldığı yanıttan daha fazla utandırdı.

"Böyle abartılı süs püs hoşuma gitmiyor."

Kendinden çok daha küçük bir çocuğun bu sözleri de fazla oluyordu artık; Meg huysuzca "Sen gördüğüm en kaba oğlansın!" dedi yanından çekip giderken.

İyice öfkelenen Meg, yanaklarını soğutabilmek için ıssız bir pencere kenarına geçti, sıkan kıyafetinin rahatsızlığı yüzüne vuruyordu. Orada dururken Binbaşı Lincoln yanından geçti ve birkaç dakika sonra annesine şöyle dediğini duydu:

"Şu kızcağızla dalga geçiyorlar, senin de onu görmeni istemiştim ama onu iyice şımartıp değiştirmişler. Bu akşam oyuncak bir bebekten farksız durumda."

"Of!" diye iç çekti Meg. "Keşke akıllı davranıp kendi kıyafetimi giyseydim, böylece başkalarını kendimden nefret ettirmez ya da böyle utanıp rahatsız olmazdım."

Alnını soğuk cama dayadı; perdelerin ardında yarı gizlenmiş halde, en sevdiği valsin başladığına aldırış etmeksizin, biri gelip de ona dokununcaya kadar öylece durdu. Başını çevirdiğinde Laurie'yi gördü; en nazik reveransıyla ve pişmanlığını gösteren bir yüz ifadesiyle elini uzatmış, onu dansa davet ediyordu.

"Lütfen kabalığımı bağışla ve benimle dans et."

"Korkarım bu senin için pek hoş olmayacak," dedi Meg, kırgın görünmeye çalışıyor ama bunu hiç beceremiyordu.

"Hiç sanmam, dans etmek için sabırsızlanıyorum. Hadi gel, söz iyi davranacağım. Elbiseni beğenmedim ama bence sen... muhteşemsin." Sanki sözcükler hayranlığını göstermeye yetmezmiş gibi ellerini salladı.

Meg gülümseyip kabul etti ve tempoyu yakalamak için beklerken de fısıldadı: "Eteğime dikkat et de takılıp düşme. Bu hayatımın felaketi, bunu giymekle kaz kafalılık ettim."

"Boynuna tuttur bari eteklerini, o zaman işe yarar," dedi Laurie, beğendiğini belli ettiği küçük mavi ayakkabılara bakarken.

Uçarcasına, zarafetle dans ettiler, evde daha önce çalıştıklarından gayet uyumluydular; o ufak dargınlıktan sonra her zamankinden daha iyi dost olan bu tasasız çifti neşeyle dönüp dururken seyretmek, güzel bir manzaraydı.

"Laurie, senden bir iyilik istesem yapar mısın?" diye sordu Meg, nedenini anlamasa da çabucak nefesi kesildiğinden durmuşlardı ve Laurie de onu yelpazeyle serinletmeye çalışıyordu.

"Hiç yapmaz mıyım?" dedi Laurie hevesle.

"Lütfen evdekilere bu geceki kıyafetimden bahsetme. Yapılan şakayı anlamazlar, bu da annemi endişelendirir."

Laurie'nin gözleri sanki açıkça "Öyleyse neden yaptın?" diyordu ki Meg aceleyle ekledi:

"Her şeyi kendim anlatacağım ve anneme ne kadar aptalca davrandığımı itiraf edeceğim. Ama bunu kendim yapmak istiyorum; o nedenle sen anlatma, olur mu?"

"Anlatmayacağıma söz veriyorum. Peki ama bana sorduklarında ne söyleyeceğim onlara?"

"Yalnızca çok güzel göründüğümü ve iyi vakit geçirdiğimi söyle."

"İlkini en içten halimle anlatabilirim ama ya ikincisi? Hiç de iyi vakit geçiriyormuşsun gibi gelmedi bana. Öyle değil mi?" Laurie kıza öyle bir baktı ki Meg fısıldayarak yanıt vermek zorunda hissetti kendini:

"Evet, şu an iyi vakit geçirmiyorum. Benim korkunç biri olduğumu düşünme. Yalnızca biraz eğlenmek istemiştim, ama anladım ki bu tür eğlenceler bana göre değilmiş, sıkıldım artık."

"Ned Moffat geliyor, ne istiyor acaba?" dedi Laurie. Genç ev sahibinin aralarına katılmasından pek hoşlanmamıştı, kara kaşlarını çattı.

"Ona üç dans sözü vermiştim, sanırım o yüzden geliyor. Ne sıkıcı!" dedi Meg, Laurie'yi epey eğlendiren ruhsuz bir tavırla.

Laurie, onunla yemek saatine kadar bir daha konuşamadı; bir ara onu Ned ve arkadaşı Fisher'la şampanya içerken görmüş ve iki delikanlının da "süzme salak" olduğunu düşünmüştü, sanki kardeşleriymiş gibi March kızlarını koruyup gözetmeye ve ihtiyaç duyduklarında onları savunmaya hakkı olduğunu düşünüyordu.

Laurie kızın sandalyesinin üzerinden eğilip "Bu kadar çok içersen yarın başın çatlayacak. Ben olsam bu kadar içmezdim Meg, annen bundan hiç hoşlanmayacak, biliyorsun," diye fısıldadı. O sırada Ned kızın bardağını yeniden dolduruyor, Fisher da kızın yelpazesini yerden kaldırıyordu.

"Ben bu gece Meg değilim, her türlü çılgınlığı yapabilecek bir 'oyuncak bebeğim.' Yarın bu 'abartılı süsü püsü' bir kenara bırakıp son derece iyi biri olurum yine," diye karşılık verdi Meg, yapmacık bir kahkahayla.

"Keşke hemen yarın olsaydı," diye mırıldandı Laurie uzaklaşırken, Meg'de gördüğü bu değişim hiç hoşuna gitmemişti.

Meg de diğer kızlar gibi dans edip kur yaptı, gevezelik edip kıkırdadı. Yemekten sonra Alman dansı yapmaya başladı ama sürekli tökezliyordu ve neredeyse uzun eteğiyle kavalyesini düşürecekti; yaptığı haşarılıklar, onu seyreden ve vereceği nasihatleri düşünen Laurie'yi çok mahcup etti. Oğlan planladığı konuşmayı yapma fırsatı bulamadı, çünkü Meg, Laurie veda etmeye gelene kadar ondan uzak durmayı başardı.

"Söylediklerimi unutma!" dedi kız, gülümsemeye çalışarak; o şiddetli baş ağrısı şimdiden başlamıştı.

"*Silence á la mort*," diyerek* melodram misali bir karşılık verdi Laurie giderken.

Bu kısa konuşma Annie'nin merakını uyandırmıştı ama Meg dedikodu yapamayacak kadar yorgun olduğundan doğruca yatağa gitti; sanki bir maskeli baloya katılmış ve

* Fr. Ölümüne sessizlik. (e.n.)

umduğu kadar eğlenememiş gibi hissediyordu. Ertesi günü hasta geçirdi. Cumartesi günü de on beş günlük eğlenceden bıkmış halde, "lüks içindeki hayatta" yeterince uzun kaldığını düşünerek eve döndü.

"Sürekli davranışlarına dikkat etmek zorunda kalmadan, sessizce oturmak da oldukça keyifli görünüyor. Evimiz, görkemli olmasa da güzel bir yer," dedi Meg, pazar akşamı annesi ve Jo'yla birlikte oturmuş, sakin bir yüz ifadesiyle etrafına bakınıyordu.

"Bunu duyduğuma sevindim hayatım, çünkü o lüks yaşamdan sonra evimizin sana sıkıcı ve yoksul görüneceğinden korkmuştum," diye karşılık verdi annesi, o gün birçok kez kızına endişeli gözlerle bakmıştı; çünkü bir annenin gözleri, çocuklarının yüzlerindeki değişimi hemen fark eder.

Meg maceralarını büyük bir keyifle anlatmış ve defalarca ne kadar güzel zaman geçirdiğini söylemişti ama sanki bir şey canını sıkıyor gibiydi; ufaklıklar yatmaya gittiğinde düşünceli düşünceli ateşi seyrederek öylece oturdu, çok az konuştu ve kaygılı görünüyordu. Saat dokuzu vurunca Jo uyumaya gitmeyi önerdi, Meg ise birdenbire sandalyesinden kalktı ve Beth'in taburesine çöküp dirseklerini annesinin dizlerine dayayarak cesurca konuşmaya başladı:

"Marmee, bir şey itiraf etmek istiyorum."

"Bunu anlamıştım zaten, ne oldu canım?"

"Ben çıkayım mı?" diye sordu Jo, sağduyulu bir tavırla.

"Tabii ki çıkma. Sana her şeyimi anlatmıyor muyum zaten? Çocukların önünde bundan bahsetmeye utandım ama senin de Moffat'larda yaptığım bütün o korkunç şeyleri bilmeni istiyorum."

"Dinlemeye hazırız," dedi Bayan March, gülümsüyordu ama yine de biraz endişeli gözüküyordu.

"Beni giydirdiklerini anlatmıştım size; ama beni allayıp pulladıklarını, saçlarımı sardıklarını ve bir gösteriş budalasına çevirdiklerini söylememiştim. Laurie hiç de düzgün görünmediğimi düşünüyordu. Bana söylemese de öyle düşün-

düğünü biliyorum, adamın biri bana 'oyuncak bebek' dedi. Biliyorum saçmaydı ama bana iltifat ettiler, güzel olduğumu falan söylediler. Ben de beni aptal yerine koymalarına izin verdim."

"Hepsi bu mu?" diye sordu Jo; Bayan March güzel kızının mahzun yüzüne bakıyor, yaptığı küçük aptallıklardan dolayı onu suçlamaya gönlü razı olmuyordu.

"Hayır, ayrıca şampanya içtim, haşarılık ettim, kur yapmaya çalıştım; tümüyle iğrençtim yani," dedi Meg, kendini ayıplayarak.

"Daha fazlası da var sanıyorum." Bayan March, kızının usulca yanıt verirken pembeleşen yumuşak yanağını okşadı.

"Evet. Çok saçma, biliyorum ama yine de anlatmak istiyorum, çünkü insanların sağda solda Laurie ve bizimle ilgili böyle şeyler söylemesi hiç ama hiç hoşuma gitmiyor."

Sonra Moffat'larda duyduğu dedikoduları bir bir anlattı; o konuşurken, Jo annesinin dudaklarını sıktığını fark etti, Meg'in masum kafasına böyle düşüncelerin sokulmasından hiç memnun olmamıştı.

"Eh, bu benim hayatımda duyduğum en saçma şey," diye bağırdı Jo öfkeyle. "Peki neden hemen yanlarına gidip bunu yüzlerine karşı söylemedin?"

"Yapamazdım, benim için çok utanç vericiydi. İstemeyerek kulak misafiri oldum, sonra çok kızdım ve utandım, oradan uzaklaşmam gerektiği gelmedi aklıma."

"Ben Annie Moffat'ı görene kadar bekle de göstereyim sana bu tür saçmalıkların nasıl halledildiğini. 'Planlar' yapmak ve sırf Laurie zengin diye, belki içimizden biriyle evlenir diye ona iyi davranmak nasıl fikir ama! Biz yoksul çocuklar hakkında böyle konuşulduğunu duyunca Laurie de bağırıp çağırmayacak mı?"Sonra Jo gülmeye başladı, sanki tekrar düşününce bu konu ona iyi bir şaka gibi gelmişti.

"Eğer bunları Laurie'ye söylersen seni asla affetmem! Anlatmaması gerekiyor, değil mi anne?" dedi Meg, çok endişeli görünüyordu.

"Evet, kimseye anlatmayacak; bu saçma dedikoduyu bir daha asla tekrarlamayın ve olabildiğince çabuk unutun!" dedi Bayan March, büyük bir ciddiyetle. "Çok az tanıdığım o insanların arasına seni göndermekle hata etmişim; belki kibarlar ama dünya zevklerine düşkünler, terbiye görmemişler ve gençler hakkında böyle bayağı fikirleri var. Bu ziyaretin sende yol açabileceği hasardan dolayı ne kadar üzüldüğümü anlatamam Meg."

"Üzülme anne, bunun beni incitmesine izin vermem. Kötü taraflarını unutup sadece iyi taraflarını hatırlayacağım; çünkü aslında epey eğlendim ve gitmeme izin verdiğin için de ayrıca teşekkür ederim. Ne duygusal ne de nankör olacağım anneciğim. Küçük aptal bir kız olduğumu biliyorum ve kendime bakabilecek duruma gelene kadar seninle birlikte kalacağım. Ama yine de övülmek ve beğenilmek güzel bir şey, bundan hoşlandığımı söylemezsem olmaz," dedi Meg, itirafından dolayı biraz utanmış görünüyordu.

"Bu kesinlikle doğal ve oldukça zararsız bir şey, tabii bu hoşlanma bir tutku haline gelip de aptalca ya da genç bir kıza yakışmayacak şeyler yaptırmadığı sürece. Değerli ve gerçek övgüleri anlamayı, güzelliğin kadar alçakgönüllülüğünle de mükemmel insanların hayranlığını kazanmayı öğrenmelisin Meg."

Margaret bir an oturup düşünürken, hem ilgili hem de biraz kafası karışmış gözüken Jo, ellerini arkasına koymuş duruyordu; zira Meg'in utanıp kızarması ve hayranlıktan, sevgililerden ve bu tür şeylerden bahsetmesi yeni bir durumdu. Jo son iki haftada kız kardeşinin şaşırtıcı biçimde büyüdüğünü ve artık onu izleyemeyeceği bir dünyaya doğru kayıp gittiğini hissediyordu.

"Anne, Bayan Moffat'ın dediği gibi 'planların' var mı senin?" diye sordu Meg kızararak.

"Evet hayatım, benim de bir sürü planım var, bütün anneler gibi; ama benimkiler Bayan Moffat'ınkinden biraz

farklı sanıyorum. Size bir kısmını anlatacağım, çok ciddi bir konudan bahsederek senin şu romantik zihnini ve kalbini doğru yere yönlendirmenin zamanı geldi sanırım. Evet, henüz küçüksün Meg ama beni anlayamayacak kadar değil; senin gibi kızlara bu tür şeylerden bahsetmeye en uygun kişi anneleridir. Jo, belki de zaman içinde senin de sıran gelecek, o nedenle sen de benim 'planlarımı' dinle. Bunlar sizin için de iyi planlarsa, gerçekleştirmeme yardım edin."

Jo gidip koltuğun koluna oturdu, çok ciddi bir meseleye dahil olacaklarmış gibi görünüyordu. İki kızının da elini tutarak bu genç çehreleri sevgiyle seyreden Bayan March, o ciddi ama neşe saçan tavrıyla konuşmaya başladı:

"Kızlarımın güzel, başarılı ve iyi olmalarını isterim; onların beğenilmesini, sevilmelerini, saygı görmelerini de... Mutlu bir gençlik geçirmelerini, iyi ve düzgün bir evlilik yapabilmelerini, Tanrı'nın onlara göndermeyi uygun bulduğu zorlukları ve üzüntüleri mümkün olduğunca çabuk atlatacakları yararlı, mutlu bir hayat sürebilmelerini isterim. Sevilmek ve iyi bir erkek tarafından eş olarak kabul edilmek bir kadının başına gelebilecek en güzel şeydir; kızlarımın da bu güzel deneyimi yaşamalarını canı gönülden umuyorum. Bunu düşünmen çok doğal, bunu ummak ve beklemek hakkın, buna hazırlanmak da çok akıllıca bir hareket Meg; böylece o mutlu günler gelip çattığında, görevlerini yerine getirebilir, bunun tadını çıkarabilirsin. Sevgili kızlarım, sizin için isteklerim var elbette; ama dünyaya öylece atılmanızı, sırf paraları var ya da muhteşem evlere sahipler diye zengin adamlarla evlenmenizi istemiyorum, o evler içinde sevgi yokken yuva olamazlar. Para kıymetli ve gerekli bir şeydir, hatta iyi amaçlarla kullanıldığında asil bir şeydir de; fakat onu uğruna mücadele edilecek tek ödül olarak görmenizi asla istemem. Mutlu, sevgi dolu ve halinizden memnun olacaksanız, sizi yoksul adamların eşleri olarak görmeyi tercih ederim, kendine saygısı ya da huzuru olmadan bir tahtta oturan kraliçeler olarak değil."

"Yoksul kızlar kendilerini öne çıkarmadıkça hiç şansları olmaz, diyor Belle," diyerek iç çekti Meg.

"O halde biz de evde kalmış kızlar oluruz," dedi Jo cesurca.

"Haklısın Jo. Mutsuz eşler ya da koca peşinde koşup yakışıksız hareketler yapan kadınlar olmaktansa, mutlu ve bekâr hanımlar olmak yeğdir," dedi Bayan March kararlı bir ifadeyle. "Sıkılma Meg; yoksulluk, gerçek bir sevgiyi alt edemez. Tanıdığım en iyi ve en onurlu kadınların çoğu, yoksul kadınlardı ama sevilmeyi gerçekten hak ediyorlardı ve hiçbiri evde kalmadı. Böyle şeyleri zamana bırakın ve bu evde mutlu olun; böylece zamanı geldiğinde kendi evlerinizde de mutlu olabilirsiniz, o zaman hiç gelmezse de burada kanaatkâr olursunuz. Şunu hiç unutmayın kızlarım; anneniz daima sırdaşınız olmaya hazır, babanız da dostunuz olacaktır. Her ikimiz de, ister evli olsunlar ister bekâr, kızlarımızla yaşamımız boyunca gurur duyacağımıza eminiz."

Anneleri onlara iyi geceler dilerken, "Sizi gururlandıracağız Marmee," diye haykırdılar bütün içtenlikleriyle.

X. Bölüm

Pickwick Kulübü ve Postane

Bahar yaklaştıkça yeni moda eğlenceler de ortaya çıkmaya başladı; günlerin uzaması sayesinde, öğleden sonra hem çalışmak hem de her türden oyunlar oynamak için bolca vakit kalıyordu. Bahçenin düzene sokulması gerekmişti; kız kardeşlerden her birinin, canlarının istediği gibi değerlendirdikleri birer alanı vardı. Hannah, "Çin'de bile görsem hangi bahçe hangisinin, anlarım," derdi. Gerçekten de anlayabilirdi; kızların zevkleri de kişilikleri kadar birbirinden farklıydı. Meg'in bahçesinde güller, helyotrop çiçeği, mersin ağacı ve küçük bir portakal ağacı vardı. Jo'nun çiçekliği her mevsim değişirdi, çünkü hep yeni bir şeyler deniyordu; bu yıl ayçiçeği tarlası olacaktı, bu neşeli ve bereketli bitkinin tohumlarıyla İbibik Teyze ve civciv ailesini besleyecekti. Beth'in bahçesinde bildiğimiz güzel kokulu çiçekler vardı: ıtırşahi, muhabbetçiçeği, hezaren çiçeği, karanfil, hercaimenekşe; kuşlar için karapelin ve kuş otu, kediler için kedi nanesi. Amy'nin bahçesinde biraz eğri ve küçük olsa da güzel görünen bir çardak vardı; hanımelleri ve akşamsefaları rengârenk çiçeklerini ve taç yapraklarını zarif çelenkler halinde sarkıtıyor, beyaz zambaklar, zarif eğreltiotları ve orada yetişmeye rıza göstermiş her türlü alımlı, güzel çiçek bahçede kendine yer buluyordu.

Bahçeyle uğraşmak, yürüyüş yapmak, nehirde kürek çekmek ve çiçek toplamak iyi havalardaki uğraşlarıydı; yağmurlu günlerdeyse kimi eski kimi yeni, ama hepsi öyle ya da böyle kendilerine özgü ev eğlenceleri vardı. Bunlardan biri de "P. K." idi. O günlerde gizli cemiyetler moda olduğundan, kendilerine bir cemiyet kurmanın uygun olduğuna kanaat getirmişler ve kızların hepsi de Charles Dickens hayranı olduklarından, *The Pickwick Papers* romanındaki kulüpten esinlenerek bu cemiyete "Pickwick Kulübü" adını vermişlerdi. Birkaç küçük kesintiye rağmen, bir yıldır ayakta tutuyorlardı bu kulübü; her cumartesi akşamı tavanarasında toplanırlar ve süreç şöyle ilerlerdi: Bir masanın karşısına üç sandalye sıralanır ve masanın üzerinde bir lamba, her birinde farklı bir renkle "P. K." harflerinin yazılı olduğu dört beyaz yaka kartı ve hepsinin katkıda bulunduğu haftalık *Pickwick Dosyaları* gazetesi bulunurdu. Kalemlerle ve mürekkeple haşır neşir olmaktan büyük keyif alan Jo, editördü. Saat yedide bu dört üye kulüp odasına çıkar, yaka kartlarını takar ve büyük bir ciddiyetle yerlerine otururlardı. En büyükleri olan Meg, Samuel Pickwick rolünü üstlenmişti; edebi kabiliyeti olan Jo, Augustus Snodgrass; Beth, toparlak ve pembe yanaklı olduğundan Tracy Tupman ve daima yapamayacağı şeyleri yapmaya çalışan Amy de Nathaniel Winkle idi. Başkan Pickwick özgün hikâyelerin, şiirlerin, yerel haberlerin, komik ilanların ve birbirlerine iyi huylu bir üslupla hatalarını ve eksiklerini hatırlattıkları önerilerin yer aldığı gazeteyi okurdu. Toplantılardan birinde, Bay Pickwick camı olmayan gözlüğünü taktı, parmaklarıyla masayı tıklattı, öksürüp boğazını temizledi, sandalyesinde geriye doğru kaykılmış duran Bay Snodgrass'a kendini düzeltsin diye dik dik baktı ve sonra okumaya başladı:

"PICKWICK DOSYALARI"

20 MAYIS 18—

Şairin Köşesi

YILDÖNÜMÜ MANZUMESİ

Toplandık tekrar kutlamak için
Arma ve törenlerimizle
Elli ikinci yıldönümümüzü,
Pickwick Salonu'nda bu gece.

Hepimizin sağlığı yerinde,
Eksik yok içimizde;
Bildik yüzlerle birlikteyiz yine,
Uzatılan dost ellerle.

Sevgili Pickwick, her daim
görevde,
Selamlıyoruz onu hürmetle,
Gözlükleri gözünde,
Dolu dolu haftalık gazetemiz
elinde.

Fena halde nezle olsa da
Konuşması hoşumuza gider,
Çünkü kurbağa ya da karga
sesi değil,
Bilgelik sözcükleri dökülür
ağzından.

Bir seksenlik Snoodgrass
uzakta belirir,
Bir fil gibi zariftir,
Esmer, neşeli yüzüyle,
Bu küçük grubu aydınlatır.

Şiirin ateşi gözlerini parlatır,
Dostlarına karşı savaşır.
Alnında gayret görülür,
Burnunda mürekkep lekesi!

İşte barışçıl Tupman'ımız
geliyor,
Gül yanaklı, tombul ve sevimli.
Kelime şakalarına gülmekten
katılıp
Koltuğundan düşüveriyor.

Pek kuralcı Winkle da burada,
Her bir saç teli yerli yerinde,
Tam bir adabımuaşeret örneği,
Yüzünü yıkamaktan
hoşlanmaz gerçi.

Bu yıl da geçti, toplandık yine
Şakalaşıp gülmeye, okuyup
dinlemeye.
Zafere götürecek edebiyat
yolunu
Adım adım yürümeye.

Uzun ömürlü olsun gazetemiz,
Dağılmasın kulübümüz,
Gelecek yıllar kutsasın,
Güzel "P. K." çok yaşasın!

A. SNODGRASS

MASKELİ EVLİLİK

Bir Venedik Hikâyesi

Sıra sıra gondollar mermer merdivenlere yanaşıyor ve taşıdıkları güzelim yolcuları Kont de Adelon'un muhteşem salonlarını dolduran kalabalığa karışsınlar diye rıhtıma bırakıyordu. Şövalyeler ve leydiler, periler ve uşaklar, rahipler ve çiçekçi kızlar hep birlikte neşeyle dans ediyorlardı. Şen şakrak sesler ve tatlı melodiler ortalığı kaplamıştı ve bu maskeli balo, neşe ve müzik eşliğinde sürüp gidiyordu.

"Majesteleri, bu gece Leydi Viola'yı gördüler mi?" diye sordu yiğit bir ozan, kolunda uçar gibi yürüyen peri kraliçesine.

"Evet, ne de sevimli ama bir o kadar da hüzünlü değil mi? Elbisesi iyi seçilmiş, zira bir hafta içinde o çok nefret ettiği Kont Antonio'yla evlenecek."

"İnanın bana, ona imreniyorum. İşte geliyor, damat gibi giyinmiş ama kapkara bir maskesi var. Maskesi çıktığında, zalim babasının zorla evlendirdiği ve kalbini asla kazanamayacağı zavallı kıza ne gözle baktığını göreceğiz," dedi ozan.

"Söylentilere göre kız, onun peşinden ayrılmayan İngiliz bir sanatçıya âşıkmış, yaşlı kont onu kesin suretle reddetmiş," dedi leydi, dansa katılırlarken.

Eğlencenin en görkemli anında rahip ortaya çıktı ve genç çifti mor kadifelerin asıldığı bir çardağa çağırarak önünde diz çökmelerini istedi. Neşeli kalabalığın üzerine aniden bir sessizlik çöktü; çeşmelerin şırıltısı ve ay ışığında uyuyan portakal ağaçlarının yaprak hışırtısı bu sükûneti bozuyordu, sonra Kont de Adelon söze girdi:

"Hanımefendiler ve beyefendiler, davetimdeki hileyi mazur görün, sizi buraya kızımın evlilik töreni için topladım. Sizi bekliyoruz peder."

Bütün gözler evlenecek çifte çevrildi ve damat da gelin de yüzündeki maskeleri çıkarmadığı için, kalabalığı bir şaşkınlık uğultusu kapladı. Merak ve hayret tüm yürekleri sardı ama kutsal tören bitene kadar herkes saygıyla dilini tuttu. Sonra meraklı konuklar bir açıklama bekleyerek kontun etrafında toplandılar.

"Yapabilsem memnuniyetle açıklardım, ama tek bildiğim bunun utangaç Viola'mın bir

dileği olduğu. Ben de ona boyun eğdim. Evlatlarım, artık oyunu bitirelim. Maskelerinizi çıkarın ve duamı alın."

Fakat ikisi de diz çökmedi, genç damat bütün dinleyenleri hayrete düşüren bir ses tonuyla konuşmaya başladı, yüzündeki maske düştü ve o sanatçı sevgilinin, Ferdinand Devereux'nun asil yüzü ortaya çıktı; sevinç ve güzellikle parıldayan Viola, başını şimdi üstünde bir İngiliz soyluluk nişanı parıldayan göğse dayamıştı.

"Lordum, beni küçümseyerek ancak Kont Antonio gibi yüksek bir mevkiye ve servete sahip olduğum zaman kızınızı istemeye gelebileceğimi söylediniz. Daha fazlasını da yapabilirim, çünkü sizin açgözlü ruhunuz, şu an karım olan bu güzel hanımefendiyle evlenebilmek için ismini ve sınırsız zenginliğini sunan Devereux ve De Vere Kontu'nu reddedemez."

Kont taş kesilmiş gibi donakaldı; şaşkın kalabalığa doğru dönen Ferdinand, yüzünde zafer kazanmanın getirdiği bir gülümsemeyle ekledi: "Ey neşeli dostlarım, size de talihinizin benimki kadar açık olmasını ve benim bu maskeli düğünde sahip olduğum kadar güzel bir eş bulmanızı dilerim."

S. PICKWICK

P. K. neden Babil Kulesi'ne benzer? Çünkü itaatsiz üyelerle dolu...

BİR BALKABAĞININ TARİHÇESİ

Bir zamanlar, çiftçinin biri bahçesine küçücük bir tohum ekti. Bir süre sonra bu tohum sürgün verdi ve bir sürü balkabağı oldu. Bir ekim günü, iyice olgunlaştıklarında, çiftçi bir tanesini koparıp pazara götürdü. Bir manav onu satın alarak dükkânına koydu. Aynı sabah, kahverengi şapkalı, mavi elbiseli, toparlak suratlı ve kalkık burunlu küçük bir kız dükkâna gitti ve bu kabağı annesi için satın aldı. Kız onu güçlükle eve taşıdı, kesti ve büyük bir tencerede haşladı; bir kısmını tuz ve tereyağıyla ezerek akşam yemeği için hazırladı. Kalanına da yarım litre süt, iki yumurta, dört kaşık şeker, muskat ve biraz kraker karıştırdı, derin bir

kaba koydu, iyice kahverengi oluncaya dek fırında pişirdi ve ertesi gün March adında bir aile onu afiyetle yedi.

T. TUPMAN

Sayın Bay Pickwick,

Size günah işleyen biriyle ilgili olarak yazıyorum, yani günahkâr demek istedim, adı Winkle ve sürekli gülerek ve bazen de bu güzel gazetede yazmayarak sürekli kulübünde sorun çıkarıyor ve umarım siz onun bu kötülüklerini bağışlarsınız ve onun yazı olarak bir Fransız fablı göndermesine izin verirsiniz, çünkü o aklından bir şeyler yazamıyor, üstelik bir sürü ödevi de var, kafası da pek çalışmıyor, ileride bir gün zamanı kuyruğundan yakalayıp *commy la fo** yani düzgün bir şeyler yazarım ama şimdi okul vakti geldiğinden acelem var.

Saygılarımla, N. Winkle.

[Yukarıdaki yazı, geçmişteki hataların mertçe ve güzelce kabulüdür. Genç dostumuz imla ve noktalamaya dikkat ederse, daha iyi olacaktır.]

ELİM BİR KAZA

Geçen cuma, hepimiz bodrum kattan gelen gürültü ve onu takip eden endişe dolu çığlıklar üzerine yerimizden sıçradık. Hep birlikte kilere gidip baktığımızda gördük ki sevgili Başkanımız, evdeki işler için odun getirmeye çalışırken tökezleyip düşmüş; başı omuzlarına kadar su dolu bir tenekeye girmiş, bu erkeksi figürün üzerine yumuşak sabun dökülmüş ve kıyafetleri de fena halde yırtılmış. Onu bu kötü ve tehlikeli durumdan kurtardıktan sonra, birkaç sıyrıkla atlattığını gördük. Şu anda gayet iyi olduğunu memnuniyetle bildiririz.

Editör

---

* Amy burada Fransızca *comme il faut* yani "münasip" demek istiyor. (e.n.)

GENEL MATEM

Sevgili dostumuz Bayan Kartopu Yumuşak Pençe'nin aniden, gizemli bir şekilde ortadan kaybolduğunu büyük bir üzüntüyle bildirmek bizim görevimiz. Bu şirin ve çok sevilen kedi, ona hayran dostlardan oluşan geniş bir topluluğun gözdesiydi, güzelliğiyle bütün gözleri kamaştırırdı, zarafetiyle kendini herkese sevdirmişti. Kaybı, herkesin yüreğinde derinden hissediliyor.

Son görüldüğünde, bahçe kapısında oturmuş, kasabın arabasını seyrediyordu; kendisinin, cazibesine kapılan bir alçak tarafından çalındığından endişe ediliyor. Haftalar geçmiş olmasına rağmen bir iz bulunamadı, biz de tüm ümidimizi kaybettik. O nedenle sepetine siyah bir kurdele bağladık, tabağını bir kenara kaldırdık ve ebediyen aramızdan ayrılmış gibi gözyaşı döküyoruz.

Üzüntümüzü paylaşan bir dostumuz bu mücevheri gönderdi:

K.T. YUMUŞAK PENÇE İÇİN
Bir Mersiye

Küçük kedimizin yasını tutuyoruz
İçimiz yanıyor kötü kaderine
Bir daha ne ateşin yanında oturacak
Ne de eski yeşil kapıda oynayacak.

Bebeğinin uyuduğu o küçük mezar
Kestane ağacının altında
Ama onun mezarını da bilmiyoruz ki
Gözyaşı dökelim başında.

Yatağı boş, topu sahipsiz
Onu bir daha göremeyeceğiz
Ne mırlaması ne de hoş tıkırtıları
İşitilmeyecek artık kapımızda.

Kirli yüzlü bir başka kedi düşüyor peşine
Vaktiyle onun kovaladığı farelerin
Ama o bizim güzelimiz gibi avlayamaz,
Bu kedide yok onun zarafeti.

Sinsi patileriyle dolaşıyor,
Kartopu'nun oynadığı yerlerde.

Ama cesur dostumuzun
kovaladığı köpeklere
O ancak uzaktan tıslayabiliyor.

İşe yarar ve uslu bir kedi
Ve yapıyor elinden geleni
Ama onu görmek üzüyor bizi
Ona senin yerini veremeyiz
canım,
Ne de sevebiliriz seni
sevdiğimiz gibi.

A. S.

DUYURULAR

Başarılı ve iradeli öğretmen hanım ORANTHY BLUGGAGE, gelecek cumartesi akşamı, her zamanki gösterilerin ardından Pickwick Salonu'nda "Kadın ve Kadının Konumu" başlıklı ünlü konuşmasını yapacak.

Mutfak mekânında, genç hanımlara yemek yapmayı öğretme amaçlı haftalık toplantı yapılacak. Dersi Hannah Brown verecek, dileyen herkes katılabilir.

FARAŞ DERNEĞİ gelecek çarşamba toplanacak ve Kulüp Binası'nın üst katında bir geçit töreni gerçekleştirecek. Bütün üyelerin üniformalarını giymeleri ve omuzlarında süpürgeleriyle katılmaları gerekmektedir.

BAYAN BETH BOUNCER, önümüzdeki hafta yeni Bebek Şapkaları çeşitlerini görücüye çıkaracak. En son Paris modasına uygun modeller gelmiştir, önceden sipariş vermeniz rica edilir.

Birkaç hafta içinde Ambar Tiyatrosu'nda, Amerika sahnelerinde şimdiye kadar sergilenmiş olanlardan çok daha üstün yeni bir oyun sahnelenecek. Bu heyecanlı dramanın adı "YUNAN KÖLE ya da İntikamcı Constantine."

UYARILAR

Eğer S.P. ellerini yıkamak için o kadar çok sabun kullanmazsa, kahvaltıya da sürekli geç kalmaz. A.S.'nin sokaklarda ıslık çalmaması talep ediliyor. T.T. lütfen Amy'nin peçetesini unutma. N.W. elbisesinde dokuz pli olmadığı için huysuzluk etmesin.

HAFTALIK RAPOR

Meg – İyi
Jo – Kötü
Beth – Çok iyi
Amy – Orta

Başkan gazeteyi okumayı bitirince (okurlarımı bunun bir zamanlar *bona fide* yani "gerçek" kızlar tarafından yazılan *bona fide* bir kopya olduğuna temin ederim) bir alkış tufanı koptu ve sonra Bay Snodgrass bir teklif sunmak üzere ayağa kalktı:

"Sayın Başkan, sayın üyeler," diyerek, parlamentoya uygun bir tavır ve ses tonu takındı: "Size, yeni bir üyenin kabulü için teklifte bulunmak istiyorum. Kendisi bu şerefe kesin suretle layıktır ve buna son derece minnettar olacaktır. Kulübün ruhuna katkıda bulunacak, gazetenin edebi değerini yükseltecek, çok neşeli ve nazik olacaktır. Size Bay Theodore Laurence'ın P. K. onur üyesi olarak kabulünü teklif ediyorum. Hadi artık, aranıza kabul edin onu."

Jo'nun ses tonundaki bu ani değişim kızları güldürdü, ama hepsi aslında gergin görünüyordu ve Snodgrass yerine otururken kimse tek kelime etmedi.

"Oylamaya sunalım," dedi Başkan. "Bu önergeyi kabul edenler lütfen 'evet' desin."

Snodgrass'ın yüksek sesli yanıtından sonra, herkesi şaşırtacak şekilde Beth'in mahcup sesi duyuldu:

"Karşı çıkanlar da 'hayır' desinler."

Meg ve Amy karşıt görüşteydiler; Bay Winkle büyük bir zarafetle ayağa kalkıp konuşmaya başladı: "Burada erkek istemiyoruz; onlar yalnızca dalga geçip övünürler. Burası bir hanımlar kulübüdür; biz de buranın özel ve düzenli kalmasını istiyoruz."

"Korkarım ki o gazetemize gülecek ve sonra da bizimle dalga geçecek," dedi Pickwick, şüpheye düştüğü her seferinde yaptığı gibi, alnına düşen küçük bukleyle oynadı.

Snodgrass, ciddi bir tavırla ayağa kalktı. "Beyler, size erkek sözü veriyorum, Laurie asla böyle şeyler yapmayacaktır. Yazmayı seviyor; katkılarıyla gazetemize ayrı bir hava verecek ve bizleri duygusal olmaktan alıkoyacaktır, anlamıyor

musunuz? Onun için çok az şey yapabiliyoruz ama o bizim için çok şey yaptı, en azından ona aramızda bir yer teklif edebilir ve gelirse de onu hoş karşılayabiliriz."

Yapılan iyiliklerle ilgili bu zekice ima, kesin kararını vermiş gibi görünen Tupman'ı ayağa kaldırdı.

"Evet, korksak bile bunu yapmamız gerekiyor. Ben, gelebilir diyorum; hatta dilerse büyükbabası bile gelebilir."

Beth'in bu hevesli çıkışı kulüptekileri heyecanlandırdı. "O halde tekrar oylayalım. Unutmayalım ki o bizim Laurie'miz, o nedenle hep birlikte 'evet' diyelim," diye bağırdı Snodgrass hararetle.

"Evet! Evet! Evet!" diye karşılık verdi üç ses aynı anda.

"Yaşasın! Çok şükür! Şimdi de Winkle'ın kendine has bir üslupla söylediği gibi, 'zamanı kuyruğundan yakalamak için' izninizle size yeni üyemizi takdim ediyorum." Ve odadaki diğer üyelerin dehşet dolu bakışları altında, Jo dolabın kapısını ardına kadar açtı ve bir paçavra torbasının üzerinde oturmuş bekleyen Laurie göründü; kahkahalarını bastırmaya çalışırken yüzü iyice kızarmıştı.

"Alçak! Hain! Jo, bunu nasıl yapabildin?" diye bağırdı diğer üç kız; o esnada Snodgrass, zafer kazanmış bir edayla arkadaşını çıkarıp kaşla göz arasında yaka kartı ve iskemle ayarlayarak oturttu.

"Sizi gidi serseriler! Soğukkanlılığınız insanı hayrete düşürüyor," diye konuşmaya başladı Bay Pickwick; bir yandan kaşlarını çatmaya çalışsa da dostça gülümsemesine engel olamıyordu. Yeni üye duruma uyum sağlayarak ayağa kalkıp başkanı selamladı ve en sevimli ses tonuyla konuşmaya başladı: "Bay Başkan ve hanımlar... Affedersiniz, beyler, size kendimi tanıtmama müsaade edin. Ben Sam Weller, kulübünüzün naçiz hizmetkârı."

"Güzel! Güzel!" diye bağırdı Jo, eskiden yatak ısıtmak için kullandıkları kaba yaslanmış, ısıtıcının sapıyla vurarak tezahürat yapıyordu.

"Beni size böyle pohpohlayarak takdim eden sadık dostum ve asil koruyucum," diye devam etti Laurie, "bu geceki sefil hilemizden dolayı kesinlikle suçlanmamalıdır. Bunu ben planladım; o bana yalnızca uygulamada yardımcı oldu."

Bu şakadan çok hoşlanan Bay Snodgrass, sözünü kesip araya girdi: "Hadi ama, bütün suçu üstüne alma! Biliyorsun ki dolaba girmeni ben önerdim."

"Dediklerine aldırmayın. Bunu yapan münasebetsiz benim efendim," dedi yeni üye, Weller ile özdeşleşen bir baş işareti yaparak. "Fakat size şerefim üzerine söz veriyorum, bir daha böyle bir şey yapmayacağım ve bundan sonra kendimi bu ölümsüz kulübün menfaatine adayacağım."

"Dinleyin! Dinleyin!" diye bağırdı Jo su ısıtma kabının kapağını zil gibi kullanarak.

"Devam et, devam et!" diye ekledi Winkle ve Tupman, Başkan uysalca başını eğdi.

"Yalnızca şunu söylemek istiyorum ki bana sunulan bu onura karşılık duyduğum minnettarlığın bir göstergesi ve komşu uluslar arasındaki dostluğun pekişmesine bir aracı olarak, bahçenin alt köşesindeki çitte bir postane kurdum, Kapısında asma kilitler var, postalarımız için her türlü kolaylığı sağlayacak mükemmel ve ferah bir yer. Eskiden kırlangıç yuvasıydı, fakat alttaki kapı kısmını kapatıp çatıyı açtım; böylece içine her türlü eşyayı koyabilir, değerli zamanımızdan tasarruf edebiliriz. Mektuplar, el yazmaları, kitaplar, küçük paketler buradan gönderilebilir; her ulusun kendi anahtarı olacağı için kusursuz bir yöntem olacağını sanıyorum. İzninizle size kulüp anahtarını takdim edeyim. Beni kabul etme lütfunuz için teşekkür ederek yerime geçiyorum."

Bay Weller küçük anahtarı masanın üzerine bırakıp oturduğunda büyük bir alkış koptu; su ısıtma kabı delice sallandı ve durdu. Düzenin tekrar sağlanması epey sürdü; bunu uzun bir tartışma izledi, herkes elinden gelen gayreti gösterdi. Bu seferki olağandışı ve canlı bir toplantı olmuştu;

oturum geç saatlere kadar sürdü ve sonra yeni üye tiz seslerle üç kez selamlandı.

Hiç kimse Sam Weller'in üyeliğinden dolayı pişmanlık duymadı; çünkü onun kadar kendini adamış, iyi huylu ve neşeli bir üye hiçbir kulüpte yoktu. Toplantılara gerçekten "ruh" kattı, gazeteye "ayrı bir hava" getirdi, söylevleri dinleyicileri gülmekten kırıp geçiriyordu; kulübe mükemmel katkılarda bulunuyordu, yurtsever, komik ve coşkuluydu ama asla duygusal değildi. Jo, onun yazdıklarının Bacon, Milton ya da Shakespeare'inkiler kadar değerli olduğu kanısındaydı; kendi yazılarını bunları örnek alarak değiştiriyordu.

Postane kusursuz, küçük bir kurumdu ve olağanüstü şekilde gelişti. Gerçek bir posta merkeziymiş gibi bir sürü garip şey geçip gidiyordu oradan. Tragedyalar ve boyun bağları, şiirler ve turşular; bahçe tohumları ve uzun mektuplar; notalar ve tarçınlı kurabiyeler; lastik ayakkabılar, davetiyeler, azar dolu notlar ve köpek yavruları bunlardan sadece birkaçıydı. Yaşlı beyefendi de bu eğlenceyi sevmişti; tuhaf paketler, gizemli mesajlar ve komik notlar göndermekten keyif alıyordu. Hannah'nın cazibesine kapılan bahçıvanı da, Jo'nun aracılığıyla bir aşk mektubu göndermişti. Bu sır açığa çıktığında, ileride bu postaneden ne kadar çok aşk mektubu geçeceğini hiç düşünmeden nasıl da katıla katıla gülmüşlerdi...

XI. Bölüm

Deneyler

"Bugün haziranın biri. King ailesi yarın deniz kıyısına gidiyor ve ben de boş kalıyorum. Üç aylık tatil! Ah, nasıl da tadını çıkaracağım!" dedi Meg, sıcak bir günde eve döndüğünde. Jo alışık olmadıkları bir bitkinlikle kanepeye uzanmıştı; Beth onun tozlu ayakkabılarını çıkarıyor, Amy de hepsini serinletmek için limonata yapıyordu.

"March Hala da gitti bugün, çok şükür! Giderken beni de götürecek diye ödüm koptu. İsteseydi, onunla gitmek zorunda hissedecektim ama Plumfield denen yer ancak bir mezarlık kadar eğlenceli, sizin de bildiğiniz gibi. Gitmemeyi tercih ederim. Yaşlı hanımefendiyi hazırlarken telaş içindeydik ve benimle konuştuğu her an ödüm patlıyordu; işler bir an önce bitsin diye her zamankinden fazla yardımsever ve sevecen davrandım, o yüzden de bir an benden ayrılamayacak diye korktum. Arabaya binene kadar korkudan tir tir titredim; hele bir de araba hareket eder etmez başını dışarı uzatıp "Josephine, acaba sen..." diye seslenince iyice korktum ve ne dediğini duymamak için dönüp kaçtım. Hakikaten koşar adım kaçtım ve ancak köşeyi dönünce kendimi güvende hissettim."

"Zavallı Jo! Sanki peşinden ayılar kovalıyormuş gibi geldi eve," dedi Beth, bir anne şefkatiyle kız kardeşinin ayaklarını ovalarken.

"March Hala tam bir sampir, değil mi?" diye sordu Amy yaptığı karışımı dikkatle tadarken.

"*Vampir* demek istiyor ama fark etmez. Hava insanın nasıl konuştuğuna aldırmayacak kadar sıcak," diye homurdandı Jo.

"Tatilde ne yapacaksınız?" diye sordu Amy, incelikle konuyu değiştirerek.

"Öğlene kadar yataktan çıkmayacağım, hiçbir şey yapmayacağım," dedi Meg, oturduğu sallanan koltuğa iyice gömülmüştü. "Bütün kış erkenden kalkıp başkaları için çalıştım, şimdi biraz yatıp kafamı dinleyeceğim."

"Yok," dedi Jo, "böyle tembellik etmek bana uymaz. Bir kucak dolusu kitap biriktirdim; ihtiyar elma ağacımın tepesine tüneyip onları okuyacağım, kalan zamanlarda da Laurie'yle eğleneceğim, tıpkı tarla..."

"Tarlakuşu deme ne olur," dedi Amy, az önceki "sampir" sürçmesinin düzeltilmesine karşılık.

"O halde bülbül derim, Laurie'nin sesi de güzel hem, daha uygun olur."

"Biz de ders çalışmayalım Beth, en azından bir süreliğine; kızların yapacağı gibi oyun oynayıp dinlenelim," diye önerdi Amy.

"Olur, annem de izin verirse... Yeni şarkılar öğrenmek istiyorum; ayrıca bebeklerime de yazlık giysiler hazırlamam gerek, perişan haldeler ve onlara yeni kıyafetler lazım."

"Olur mu, anne?" diye sordu Meg, "Marmee'nin Köşesi" dedikleri yerde oturmuş örgü ören Bayan March'a dönerek.

"Madem öyle, bir hafta boyunca bu deneyi yapın ve sevecek misiniz bir bakın... Bana kalırsa cumartesiye kadar 'sürekli eğlenip hiç çalışmamanın' da en az 'sürekli çalışıp

hiç eğlenmemek' kadar sıkıcı olduğunu fark edeceksiniz sanırım."

"Hiç de bile! Harika olacak, eminim bundan," dedi Meg sakince.

Limonatalar dağıtıldıktan sonra bardağını havaya kaldıran Jo, "Şimdi, dostum ve ortağım Sairy Gamp'ın* dediği gibi, sağlığımıza içelim! Sonsuza kadar eğlenelim ve didinip durmayalım!" dedi.

Hepsi neşeyle limonatalarını içtiler ve deneylerini uygulamaya koyup günün kalanını aylaklık ederek geçirdiler. Ertesi sabah, Meg saat ona kadar ortalıkta görünmedi, tek başına ettiği kahvaltı hiç de keyifli gelmemişti; oda boş ve dağınık görünüyordu, çünkü Jo vazoları doldurmamıştı, Beth toz almamıştı, Amy'nin kitapları da ortalığa saçılmıştı. Hiçbir şey temiz ve düzenli değildi, bir tek "Marmee'nin köşesi" her zamanki gibi görünüyordu; Meg de orada "kitap okuyup dinlendi" ki bu da maaşıyla alacağı güzel yazlık kıyafetleri düşleye düşleye esnemek anlamına geliyordu. Jo sabahleyin Laurie'yle nehirde kayıkla dolaştı; öğleden sonrasını ise elma ağacının tepesinde *The Wide, Wide World*** okuyup ağlayarak geçirdi. Beth, bebek ailesinin ikamet ettiği büyük dolabı didik didik ederek boşaltmaya başladı; fakat daha işi yarılayamadan yoruldu ve ortalığı öylece bırakıp bulaşık yıkamayacağı için sevinerek piyanosunun başına gitti. Amy bahçedeki çardağını düzenledi, en güzel beyaz elbisesini giydi, saçlarını taradı ve oradan geçen birilerinin, resim yapan bu genç sanatçının kim olduğunu merak edeceğini umarak hanımelilerin altında resim yapmaya başladı. Yaptıklarını dikkatle izleyen meraklı bir örümcek dışında kimse gelmediğinden, yürüyüşe çıktı ve sağanak yağmura yakalanınca da sırılsıklam bir halde eve döndü.

---

* Charles Dickens'in *Martin Chuzzlewit* (1843-1844) adlı romanında yer alan, genelde sarhoş olan hemşire. (e.n.)

** Susan B. Warner'ın 1850'de yayımlanan romanı. Bir genç kızın saygın bir Hıristiyan hanım olma yolculuğunu anlatır. (e.n.)

Çay saatinde oturup yaptıklarını karşılaştırdılar ve her zamankinden uzun gelse de keyifli bir gün geçirdikleri konusunda hemfikir oldular. Öğleden sonra alışverişe gidip "hoş, mavi muslin" kumaş alan Meg, kumaşı kestikten sonra yıkanmayan türden olduğunu fark etmiş ve bu aksilik biraz canını sıkmıştı. Sabah kayıkla gezen Jo'nun güneşten burnu soyulmuştu, uzun süre kitap okuduğu için de şiddetli bir baş ağrısı çekiyordu. Beth dolabındaki karışıklıktan, aynı anda üç dört şarkıyı öğrenmenin zorluğundan dolayı kaygılıydı. Amy elbisesinin uğradığı zarardan ötürü üzülüyordu; çünkü ertesi gün Katy Brown bir parti verecekti ve tıpkı Flora McFlimsey gibi onun da "giyecek bir şeyi yoktu."* Ama bunlar önemsiz şeylerdi; annelerine deneyin yolunda gittiğini söylediler. Anneleri gülümsedi ve tek kelime etmedi; Hannah'nın da yardımıyla kızların ihmal ettiği işleri halletti, evi derli toplu hale getirdi ve evdeki düzenin işlemesini sağladı. Bu "dinlenme ve rahatlama" döneminin bir dizi garip ve rahatsız edici durum yaratması şaşırtıcıydı. Günler gittikçe uzuyor, havalar da ruh halleri de sürekli değişiyordu; hepsini bir huzursuzluk duygusu kaplamıştı, şeytan da bu boş gezenlere yaptıracak bir sürü muzurluk buluyordu. Lüksün doruklarında dolaşmak isteyen Meg bazı dikişlerini ortaya çıkardı ama zaman öyle ağır geçiyordu ki elbiselerini Moffat stili süslemek isterken makasla hepsini kırpıp berbat etti. Jo gözleri yorgunluktan yanana kadar okudu, sonunda kitaplardan gına geldi, bunun sonucu olarak öylesine huysuzlaştı ki iyi huylu Laurie'yle bile kavga etti; morali öyle bozuktu ki March Hala'yla gitmiş olmayı bile diledi. Beth ise durumu gayet iyi idare ediyordu; çünkü o çok eğlenip hiç çalışmama döneminde olduklarını arada bir unutup olağan işlerine dönüyordu. Gelgelelim evde oluşan hava onu da etkiliyordu ve

* William Allen Butler'ın 1857'de *Harper's Weekly*'de yayımlanan "Nothing to Wear" adlı şiirinde McFlimsey bütün parasını kıyafete harcar ama yine de giyecek bir şeyi yoktur. (e.n.)

bu nedenle huzuru fena halde bozuluyordu; öyle ki bir keresinde zavallı Joanna'sını gerçekten sarsıp onun "korkunç" olduğunu söylemişti. En kötü durumda olan ise Amy'ydi; çünkü onun eğlence kaynakları daha sınırlıydı, kız kardeşleri onu evde kendi haline bıraktıklarında, marifetli ve önemli saydığı kişiliği ona yük oluverdi. Oyuncak bebekleri sevmiyordu, ona göre peri masalları çocuklara göreydi, insan her zaman resim yapamazdı. Çay partileri bir işe yaramıyordu, iyi planlanmayan piknikler de öyle. "İnsanın bir sürü tatlı kızla dolu güzel bir evi varsa ya da seyahate çıkabiliyorsa, bütün yazları muhteşem geçer. Ama üç bencil kız kardeş ve yetişkin bir oğlan insanın sabrını taşırıyor," diye şikâyet etti Bayan Mızmız, zevk, huysuzluk ve sıkıntıyla geçen birkaç günün ardından.

Hiçbiri bu deneyden sıkıldığını kabullenmiyordu; ama cuma akşamı, bu haftanın bitmek üzere olduğuna memnun olduklarını kendilerine itiraf ettiler. İyi bir mizah duygusu olan Bayan March, bu dersin daha etkili izler bırakması için, deneyi uygun bir sonla noktalandırmayı aklına koydu. Bu yüzden Hannah'ya izin verdi ve kızların bu düzenin tüm etkisini yaşamasına müsaade etti.

Kızlar cumartesi sabahı uyandıklarında mutfakta ateş yanmıyordu; kahvaltı hazır değildi ve anneleri de ortalıkta görünmüyordu.

"Amanın! Ne olmuş böyle?" diye bağırdı korkuyla Jo, etrafına dehşetle bakınarak.

Meg üst kata koştu ve çok geçmeden geri döndüğünde biraz rahatlamış görünüyordu, ama hem şaşırmış hem de utanmış bir haldeydi.

"Annem hasta değil, yalnızca yorgun düşmüş; bütün gün sessizce odasında kalacağını ve bizim de elimizden geleni yapmamızı söylüyor. Böyle yapması çok tuhaf, hiç de kendisi gibi davranmıyor; ama zor bir hafta geçirdiğini, bu yüzden homurdanmadan kendi başımızın çaresine bakmamızı söyledi."

"Orası kolay, sevdim bu fikri. Ben de yapacak bir iş çıksa diyordum... yeni bir eğlence yani," diye ekledi Jo çabucak.

İşin aslına bakılırsa, yapacak bir şeylerinin olması hepsini çok rahatlattı ve istekle işe koyuldular ama bir süre sonra Hannah'nın sözlerinin doğruluğunu fark ettiler: "Ev işleri çocuk oyuncağı değildir." Kilerde bolca yiyecek vardı; Beth ile Amy sofrayı kurarken, Meg ile Jo kahvaltıyı hazırladılar; bunu yaparken de hizmetçilerin neden bu işin zor olduğunu söylediklerini merak ediyorlardı.

"Biraz da anneme götüreceğim, gerçi onu düşünmememizi, kendi işini görebileceğini söylemişti ama ziyanı yok," dedi çaydanlığın başında kendini tam bir ev kadını gibi hisseden Meg.

Böylece henüz kimse kahvaltıya başlamadan bir tepsi hazırlanıp aşçıbaşının selamlarıyla yukarı gönderildi. Fazla kaynamış çay çok acı, omlet yanıktı, çöreklerin üstüne de kabartma tozu bulaşmıştı; ama Bayan March yemeğini teşekkürlerle kabul etti ve Jo gittikten sonra epey güldü.

"Zavallıcıklar, korkarım ki çok yorulacaklar ama en azından acı çekmeyecekler ve bu onlara iyi bir ders olacak," diyerek, daha önceden kendi için hazırladığı makbul kahvaltıyı çıkardı ve kızlarının hazırladığı o kötü kahvaltıyı da incinmesinler diye ortadan kaldırdı. Kızların minnettar olacağı, küçük bir anne aldatmacasıydı bu.

Aşağıdaysa bol bol şikâyet vardı ve aşçıbaşı, başarısızlığından dolayı çok utanmıştı. "Aldırma, akşam yemeğini ben yapar, size hizmet ederim, sen de evin hanımı olursun, keyfine bakar, misafir kabul eder, emirleri verirsin," dedi, mutfakla ilgili meselelerde Meg kadar bile olamayan Jo.

Bu yardımsever teklif memnuniyetle kabul edildi ve Margaret oturma odasına gidip döküntüleri kanepenin altına tıkıştırdı, toz alma belasından kurtulmak için pencereleri kapattı ve ortalığı alelacele toparladı. Jo kendi gücüne olan muhteşem inancıyla, Laurie'yle yaptığı tartışmayı telafi et-

meye niyetlenerek derhal postaneye gidip onu yemeğe davet eden bir not bıraktı.

"Misafir çağırmadan önce ne yapacağına karar versen iyi ederdin," dedi Meg, bu konuksever ama aceleci daveti duyunca.

"Salamura sığır eti ve bir yığın da patates var; Hannah'nın dediği gibi 'çeşni olarak' biraz kuşkonmaz ve ıstakoz alırım. Marul salatası da yaparız. Nasıl yapacağımı bilmiyorum ama yemek kitabında yazıyordur. Tatlı olarak da pelte ve çilek veririz; kahve de olur tabii, kibarlık etmek istersek."

"Fazla karmaşık işlere girme Jo, tarçınlı kurabiye ile pekmezli şekerlemeden başka bir şey yapamazsın sen. Ben bu yemek işine karışmıyorum, Laurie'yi sen çağırdığın için de bu iş senin sorumluluğunda, onunla sen ilgileneceksin."

"Senden bir şey yapmanı istemiyorum, sadece ona karşı kibar davran ve tatlıya yardım et. Başımı belaya sokarsam beni uyarırsın, değil mi?" diye sordu Jo, hayli incinmişti.

"Peki, ama ben de fazla bir şey bilmiyorum, ekmek ve ufak tefek tatlılar yapmak dışında. Alışverişe gitmeden önce annemden izin istesen iyi edersin," dedi Meg, tedbirli davranarak.

"Tabii ki izin isteyeceğim. Aptal değilim ben." Ve Jo, becerisinden şüphe edilmesine sinirlenerek çekip gitti.

"Ne istersen al, beni rahatsız etme. Ben yemeği dışarıda yiyeceğim," dedi Bayan March, Jo'yu dinledikten sonra. "Oldum olası ev işlerinden hoşlanmam zaten; bugün istirahat edeceğim; kitap okuyacağım, mektuplarımı yazacağım, ziyaretler yapacağım ve kendimi eğlendireceğim."

Her zaman meşgul olan annesinin, sabahın erken vaktinde koltukta keyfince sallanarak kitap okuduğunu gören Jo, sanki bir doğa olayına şahit oluyormuş gibi hissetti; o anda bir güneş tutulması, deprem ya da volkan patlaması olsa daha tuhafına gitmezdi.

"Her şey bir tuhaf," dedi kendi kendine, merdivenlerden inerken. "Al işte, Beth de ağlıyor, belli ki ailede bir şeyler ters

gidiyor. Eğer onun canını Amy sıkıyorsa, bunun hesabını soracağım."

Kendini pek huysuz hisseden Jo, aceleyle salona daldı; Beth'i, kafesin dibinde ölü yatan kanaryası Pip'in başucunda ağlarken buldu. Kuşun küçücük pençeleri, yokluğu yüzünden öldüğü yemeğini ararken acınası bir şekilde öne uzanmıştı.

"Hepsi benim suçum, onu unutmuşum; ne tek bir yem tanesi kalmış ne de bir damla su. Ah Pip! Ah, canım Pip! Nasıl bu kadar zalimce davranabildim sana?" diye ağlıyordu Beth; zavallı hayvanını eline almış, canlandırmaya çalışıyordu.

Jo, kuşun yarı açık gözlerine baktı, küçük kalbini dinledi ve tamamen soğuyup kaskatı kesildiğini görünce başını sallayarak tabut olarak kullanması için domino kutusunu önerdi.

"Onu fırına koyalım, ısınınca belki canlanır," dedi Amy, bir umut.

"Açlıktan ölmüş; ısıtmanın anlamı yok, o artık ölü. Ona bir kefen hazırlayacağım, bahçeye gömebiliriz ama bir daha asla kuş almayacağım, asla! Zavallı Pip! Ben kuş sahibi olamayacak kadar kötü biriyim," diye mırıldanıyordu Beth, hayvancağızı ellerinin arasına almış, yerde otururken.

"Cenaze töreni bu öğleden sonra yapılacak, hepimiz katılacağız. Artık ağlama Beth'çiğim. Üzücü bir durum bu evet, ama bu hafta hiçbir şey yolunda gitmiyor zaten ve Pip de bu deneyimizin en kötü sonucunu yaşadı. Kefeni hazırlayıp benim domino kutuma koyarız, yemek davetinden sonra da onun için küçük bir tören düzenleriz," dedi Jo; üzerine büyük bir sorumluluk aldığını hissediyordu.

Diğerlerini Beth'i teselli ederken bırakıp mutfağa gitti; mutfaktaki manzara cesaret kırıcıydı. Büyük bir önlük bağlayıp işe koyuldu; tabakları yıkamak üzere bir kenara ayırdığında sobanın yanmadığını fark etti.

"Aman ne güzel!" diye söylenerek sobanın kapağını açtı ve sönmüş olan ateşin küllerini büyük bir gayretle karıştırmaya başladı.

Ateşi yeniden yaktıktan sonra, su ısınıncaya kadar alışverişe gitmeye karar verdi. Yürüyüş onu kendine getirdi; çok taze bir ıstakoz, çok kart kuşkonmazlar ve iki paket çilek aldıktan sonra, iyi pazarlık ettiği için kendini tebrik ede ede ağır adımlarla eve döndü. İşlerini hallettiğinde yemek vakti gelmiş, soba da iyice ısınmıştı. Hannah kabarması için bir tepsi ekmek hamuru bırakmıştı. Meg ise sabah bunu tekrar yoğurmuş ve ikinci kez kabarması için ocağın yanına koyup unutmuştu. Meg salonda arkadaşı Sallie Gardiner'i ağırlamakla meşguldü ki kapı açıldı, una ve ise bulanmış, suratı kızarmış, saçı başı dağılmış biri içeri girerek, "Hamur, kabın kenarlarından taştığı zaman yeterince kabarmış olur mu?" diye sordu.

Sallie kahkahalar atmaya başlamıştı; fakat Meg başını evet anlamında salladı ve kaşlarını kaldırabileceği kadar kaldırdı; soruyu soran hemen ortadan kayboldu ve daha fazla gecikmeden mayalı hamuru fırına koydu. Bayan March işlerin nasıl gittiğini görmek için oraya buraya göz attı, tabutunda yatan sevgili kuşunu seyreden Beth'i biraz teselli etti ve sonra dışarı çıktı. Gri şapka köşeyi dönüp gözden kaybolurken, kızların üzerine garip bir çaresizlik çöktü ve birkaç dakika sonra Bayan Crocker kapıda bitip onlara yemeğe geldiğini söylediğinde umutsuzlukları daha da arttı. Bu hanım, keskin burnu ve meraklı gözleriyle her şeyi gören ve gördüğü her şeyin dedikodusunu yapan, sıska, sarı benizli bir kız kurusuydu. Onu sevmezlerdi ama ona nazik davranmaları öğretilmişti, çünkü kendisi yaşlı ve yoksuldu, ayrıca çok az arkadaşı vardı. Meg kadını en rahat koltuğa oturttu ve onu güzelce ağırlamaya çalıştı; bu sırada kadın ha bire soru sorup her şeyi eleştiriyor, tanıdığı kimseler hakkında hikâyeler anlatıyordu.

Jo'nun o sabah yaşadığı gerginliği, öğrendiklerini, gösterdiği gayreti anlatmaya sözcükler yetmiyordu ama hazırladığı yemek alay konusu oldu. Daha fazla tavsiye istemeye çekindiğinden, tek başına elinden geleni yaptı ve yemek pişirmek için gayretten ve iyi niyetten öte bir şeylerin de gerektiğini keşfetti. Kuşkonmazı bir saat kadar kaynattı, başlarının fazla pişmekten dağıldığını ve saplarının eskisinden de sertleştiğini gördü. Ekmek kömür gibi yanmıştı; çünkü yenecek hale getiremeyeceğini anlayıncaya kadar salata sosuyla o kadar çok uğraştı ki diğer her şeyi kendi haline bıraktı. Istakoz ise onun için tam bir muammaydı ama kabuğunu kırana kadar çekiçle vurdu, içinden çıkan azıcık eti de marul yaprakları arasına gizledi. Kuşkonmazı bekletmemek için patateslerin de bir an önce pişmesi gerekiyordu, sonunda o da çiğ kaldı. Pelte topak topak oldu; en güzellerini maharetle üste koyduğu çilekler de göründükleri kadar olgun çıkmadı.

"Açsalar salamura et, ekmek ve tereyağıyla idare ederler ama bütün sabahı bir hiç uğruna harcamak ve ortaya hiçbir şey çıkmaması çok sinir bozucu," diye düşündü Jo, yemek zilini her zamankinden yarım saat geç çaldığında. Kızgın, yorgun ve keyifsiz bir halde, her türlü lükse alışık olan Laurie ve meraklı gözlerle bütün kusurları görüp bunu her yere yetiştirecek olan Bayan Crocker için hazırladığı ziyafet sofrasına şöyle bir baktı.

Zavallı Jo yemekler tek tek tadılıp bir kenara bırakılırken masanın altına saklanmayı seve seve tercih ederdi; Amy kıkırdıyor, Meg sıkıntılı görünüyordu, Bayan Crocker dudaklarını bükmüştü, Laurie ise ziyafet sofrasına neşe getirmek için ha bire konuşup gülüyordu. Jo'nun en güvendiği şey tatlıydı; çilekleri iyice şekerlemişti, yanında bir sürahi de krema vardı. Güzel cam tabaklar elden ele dolaşıp herkes krema denizinde yüzen küçük pembe adacıklara sevgiyle bakarken Jo'nun al al olmuş yanakları biraz serinledi ve rahat bir nefes aldı. İlk tadan Bayan Crocker oldu; tattıktan sonra yüzünü

buruşturup aceleyle bir bardak su içti. Ayıklandıktan sonra maalesef epey ufaldıkları için misafirlerine yetmeyeceğini düşünerek kendine çilek almayan Jo, Laurie'ye baktı. Laurie tepki göstermeden, cesurca yiyordu ama o da sonunda hafifçe dudak büküp gözlerini tabağına dikti. Tatlıları çok seven Amy dopdolu bir kaşık aldı, öksürdü, yüzünü peçeteyle saklayıp aceleyle masadan kalktı.

"Ne oluyor yahu?" diye sordu Jo titreyerek.

"Şeker yerine tuz koymuşsun, krema da ekşi," dedi Meg, yüzünde acıklı bir ifadele.

Jo, mutfak masasındaki iki kutudan birini kapıp aceleyle çileklere serptiğini ve sütü de buzdolabına koymayı unuttuğunu hatırlayınca inleyerek sandalyeye çöküverdi. Kıpkırmızı kesilmişti ve ağlamak üzereydi, tam o anda bütün kahramanca çabalarına rağmen muziplikle bakan Laurie'yle göz göze geldi. Birdenbire olayın komik tarafını fark etti ve gözlerinden yaşlar gelene kadar güldü. Sonra diğerleri de gülmeye başladı, hatta kızların "Dırdırcı" adını taktıkları yaşlı kadın bile gülüyordu. Böylece, bu talihsiz yemek neşe içinde, ekmek, tereyağı, zeytin ve kahkahalarla sona erdi.

"Ortalığı toparlayacak kadar yerinde değil kafam şimdi, cenaze töreninde biraz ciddileşip kendimize geliriz," dedi Jo, kalkarlarken. Bayan Crocker da bu hikâyeyi başka bir dostun sofrasında anlatma hevesiyle çıkıp gitti.

Beth'in hatırı için ciddileştiler. Laurie koruluktaki eğreltiotlarının altına bir mezar kazdı; küçük Pip, merhametli sahibinin gözyaşları arasında mezara kondu, üzeri yosunla örtüldü ve mezar taşına menekşelerden yapılmış minik bir çelenk kondu. Jo, yemekle uğraşırken mezar taşı için şu kitabeyi yazmıştı:

"7 Haziran'da ölen
Pip March yatıyor burada;
Sevgimiz de matemimiz de çok büyük,
Yaşayacak hatıralarımızda."

Törenden sonra Beth, hem üzüntü hem de ıstakoz ağır geldiği için odasına çekildi ama huzur bulabileceği bir yer yoktu, yataklar düzeltilmemişti; o da yastıkları kabartıp ortalığı toplamanın üzüntüsünü epey hafiflettiğini fark etti. Meg, yemekten arta kalanları toplaması için Jo'ya yardım etti ki bu da öğleden sonralarının yarısını aldı. Çok yorgun düştüklerinden, akşam yemeğini çay ve tostla geçiştirmeye karar verdiler. Laurie de büyük bir iyilik yaparak Amy'yi arabayla gezmeye götürdü, çünkü ekşimiş krema kızın sinirlerini fena halde bozmuştu. Bayan March eve döndüğünde üç büyük kızını evde uğraşıp didinirken buldu ve odaya şöyle bir bakınca, deneyin bir bölümünün başarıyla sonuçlandığını düşündü.

Ev hanımları dinlenemeden birkaç misafir geldi, gelenleri ağırlama telaşına düştüler. Sonra çay hazırlamak, ufak tefek bazı işleri yapmak ve son ana kadar ihmal edilen birkaç parça dikişi halletmek gerekti. Nemli ve sakin alacakaranlık çöktüğünde, haziran güllerinin tomurcuklandığı verandada toplandılar; her biri otururken yorgun ve sıkıntılıymış gibi iç çekip homurdandı.

"Ne gündü ama!" dedi, genelde ilk konuşan kişi olan Jo.

"Her zamankinden kısa göründü, ama hiç de güzel değildi," dedi Meg.

"Hiç de evimizdeymişiz gibi değildi," diye ekledi Amy.

"Annem ve küçük Pip yokken ev, eve benzemiyor," diye iç çekti Beth, başının üzerinde duran boş kafese dolu dolu olmuş gözlerle bakarak.

"Annen artık burada canım, hem istersen yarın başka bir kuş alabilirsin."

Beth konuşurken, Bayan March da gelip aralarındaki yerini almıştı; görünüşe bakılırsa onun tatil günü de onlarınkinden daha iyi geçmemişti.

"Bu deneyiniz sizi tatmin etti mi kızlar, yoksa bir hafta daha devam etmek ister misiniz?" diye sordu. Ardından

Beth annesinin göğsüne yaslandı, diğerleri de güneşe dönen çiçekler gibi aydınlanmış yüzlerle annelerine döndüler:

"Ben istemem!" diye bağırdı Jo kararlılıkla.

"Ben de!" dedi diğerleri de hep bir ağızdan.

"O halde artık evde bazı görevlerinizin olması ve biraz da başkaları için yaşamanız sizce de daha iyi, öyle değil mi?"

"Yan gelip yatmak bir işe yaramıyor," dedi Jo başını sallayarak. "Ben bundan yoruldum, hemen bir işe başlamak istiyorum."

"Basit yemekler yapmayı öğrenmeye ne dersin? Bu çok kullanışlı bir beceri ve her kadın bu hünere sahip olmalı," dedi Bayan March. Jo'nun verdiği ziyafeti düşünerek içten içe gülüyordu, yolda Bayan Crocker'ı görmüş ve tüm hikâyeyi ondan dinlemişti.

"Anne, yoksa sen bizi ne yapabileceğimizi görmek için mi bırakıp gittin?" diye bağırdı, bütün gün şüphe içinde dolanan Meg.

"Evet, herkesin rahatlığının sizin kendi payınıza düşen şeyleri yapmanıza bağlı olduğunu görmenizi istedim. Hannah ve ben sizin işlerinizi yaparken her şey gayet yolunda gidiyordu; hoş, ben o durumdan da pek memnun olduğunuzu söyleyemem. Bu yüzden size küçük bir ders olsun diye, herkes kendini düşünürse ne olacağını göstermem gerekiyordu. Siz de birbirinize yardım etmenizin, boş vakitlerinizi anlamlı ve keyifli hale getirecek küçük işler yapmanızın, evimizin daha rahat ve huzurlu olması için bir şeylere sebat etmenizin daha iyi olduğunu düşünmüyor musunuz?"

"Evet anne, bizce de öyle," diye bağrıştı kızlar.

"O halde size yüklerinizi yeniden sırtlamanızı öğütleyeyim, bazen ağır görünseler de bizim için yararlılar ve taşımayı öğrendikçe hafifleyecekler. Çalışmak faziletli bir eylemdir ve herkese yetecek kadar iş var. Çalışmak bizi bezginlikten ve yanlış işler yapmaktan kurtarır, hem ruh hem beden sağlığımıza iyi gelir, para ya da modanın vereceğinden daha fazla güç ve özgürlük duygusu aşılar."

"Arı gibi çalışacağız ve bunu severek yapacağız, göreceksin," dedi Jo. "Ben tatil ödevim olarak yemek yapmayı öğreneceğim ve bir sonraki yemek davetinde başarılı olacağım."

"Ben de babama gömlekler dikeceğim anneciğim, sen artık uğraşma. Bunu becerebilirim ve emin ol yapacağım, dikiş dikmeyi hiç sevmememe rağmen. Şu anki halleriyle zaten güzel olan elbiselerimle uğraşıp durmaktan daha iyi olur," dedi Meg.

"Ben de her gün ders çalışacağım, müzikle ve bebeklerimle daha az zaman geçireceğim. Zaten aptal bir yaratığım, piyano çalmak yerine ders çalışmam gerekiyor," şeklinde bir karara vardı Beth. Amy de "Ben de düğme deliği açmasını öğreneceğim ve konuşmamı düzelteceğim," diye kahramanca ortaya atılarak onların izinden gitti.

"Çok güzel! O halde bu deney beni memnun etmiş oldu, sanırım tekrarlamamıza gerek kalmayacak, yalnızca bu sefer de aşırıya kaçıp köle gibi çalışmayın. Çalışma ve eğlenme zamanlarınız düzenli olsun, her gününüzü hem verimli yaşayın hem eğlenceli; onu iyi kullanarak zamanın değerini anladığınızı kanıtlayın. Böyle yaparsanız gençliğinizden keyif alırsınız, yaşlılığınızda da çok az pişmanlığınız olur; nihayetinde, yoksul da olsanız, yaşam güzel bir armağana dönüşür."

"Bunu unutmayacağız anne!" dediler ve sözlerini de tuttular.

XII. Bölüm

Laurence Kampı

Beth postane müdiresiydi, çoğunlukla evde olduğundan bu işi düzenli olarak yapabiliyordu; postanenin küçük kapısının kilidini açıp aldığı mektupları dağıtma işini seviyordu. Bir temmuz sabahı yine elleri dolu geldi, mektup ve paketleri dağıta dağıta bütün evi dolaştı.

"Çiçek postan geldi anne! Laurie seni hiç unutmuyor," dedi Beth, elindeki taze çiçek demetini Marmee'nin köşesinde duran ve bu sevgi dolu oğlan tarafından hiç boş bırakılmayan vazoya yerleştirdi.

"Bayan Meg March için bir mektup ve bir eldiven," diye devam etti Beth, annesinin yanı başında durup kol ağızlarını teyelleyen kardeşine postalarını bıraktı.

"Ben bir çift eldiven bırakmıştım ama burada bir teki var," dedi Meg elindeki pamuklu gri eldivene bakarken. "Tekini bahçede düşürmüş olmayasın?"

"Hayır, düşürmediğime eminim, postanede bir tane vardı yalnızca."

"Teki olmayan eldivenlerden nefret ediyorum! Neyse, diğeri de bulunur belki. Benim mektubum da istediğim Almanca şarkının çevirisi sadece. Sanırım Bay Brooke göndermiş, bu Laurie'nin yazısı değil."

Bayan March, alnına düşen bukleleri ve pötikareli sabahlığıyla çok güzel görünen Meg'e baktı, beyaz kumaş rulolarıyla dolu küçük, tertipli tezgâhının başında dikiş dikerken yetişkin bir kadın gibi duruyordu; annesinin aklından geçenlerden habersiz şarkı söylüyor, dikiş diken parmakları sanki uçuşuyor, aklından kemerindeki hercaimenekşeler kadar masum ve taze genç kızlık hayalleri geçiyordu, bu manzara karşısında Bayan March halinden memnun bir ifadeyle gülümsedi.

"Doktor Jo'ya iki mektup, bir kitap, bir de tüm postaneyi kaplayıp dışarı taşan tuhaf, eski bir şapka," dedi Beth ve oturmuş yazı yazan Jo'nun bulunduğu çalışma odasına gülerek girdi.

"Ne sinsi bir çocuk şu Laurie! 'Sıcak günlerde hep yüzümü yakıyorum, keşke büyük şapkalar moda olsaydı,' demiştim geçenlerde. O da, 'Moda niye umurunda ki? Büyük bir şapka tak ve rahat et!' demişti. Ben de öyle bir şapkam olsa takacağımı söylemiştim, o da sırf benimle uğraşmak için bunu göndermiş. Eğlence olsun diye giyeceğim ve ona modayı umursamadığımı göstereceğim." Geniş kenarlıklı antika şapkayı Platon'un büstüne giydiren Jo, mektuplarını okumaya koyuldu.

Annesinden gelen mektup yanaklarını kızarttı, gözlerini doldurdu. Çünkü şöyle diyordu:

> Canım,
>
> Kendini ve öfkeni kontrol etme konusundaki çabalarını görmekten ne denli memnun olduğumu söylemek için yazıyorum bu satırları. Denemelerin, dertlerin, başarıların veya başarısızlıkların hakkında hiçbir şey söylemiyorsun ve belki de rehber kitabının yıpranmış kapağından anladığım kadarıyla, her gün yardımını dilediğin Dost dışında kimsenin bu çabalarının farkında olmadığını düşünüyorsun. Tüm bunları ben de görüyor ve

verdiğin kararın içtenliğine yürekten inanıyorum, çünkü artık semeresini vermeye başladı. Devam et canım, sabırla ve cesurca devam et ve sakın unutma, kimse seni benim kadar iyi anlayamaz.

Annen

"Bu bana çok iyi geldi. Bu mektup milyonlarca liraya, binlerce iltifata bedel benim için. Ah Marmee, devam edeceğim! Çabalamaya devam edeceğim ve asla yorulmayacağım, çünkü yanımda sen varsın."

Başını kollarına dayayan Jo, okuduğu romanı birkaç damla mutluluk gözyaşıyla ıslattı; gerçekten de iyi biri olmak için gösterdiği çabayı kimsenin fark etmediğini ve takdir etmediğini düşünüyordu, bu güvence beklenmedik bir anda ve takdirine en çok önem verdiği insandan geldiği için iki kat kıymetli, iki kat cesaretlendiriciydi. Apollyon ile karşılaşıp ona boyun eğdirebilmek için kendini her zamankinden güçlü hissediyordu; bu mektubu gafil avlanmasın diye bir kalkan ve hatırlatıcı olarak elbisesinin içine iğneledi, sonra da iyi ya da kötü her habere hazırlıklı olarak diğer mektubu açtı. Büyük, gösterişli el yazısıyla Laurie şöyle yazmıştı:

Sevgili Jo,

Ne var ne yok?

Yarın birkaç İngiliz arkadaşım beni görmeye geliyor ve ben de iyi vakit geçirmek istiyorum. Hava güzel olursa Longmeadow'da çadır kuracağım ve bütün grubu yemek yemek ve kroket oynamak için oraya götüreceğim; çingeneler gibi ateş yakıp, şarkı söyleyecek, biraz ortalığı dağıtacağız. Gelenler iyi insanlardır ve bu tür şeyleri severler. Biz oğlanları uslu tutabilmek için Brooke başımızda olacak; Kate Vaughn de kızları kontrol edecek. Hepinizin gelmesini istiyorum, Beth'i de ne olursa olsun orada bırakmam, kimse onu üzmeyecek. Yiyecekleri de

dert etmeyin, ben her şeyi halledeceğim, siz yalnızca gelin, bir sürü arkadaşınız olacak.

Şu an fena halde acelesi olan
Dostunuz Laurie

"İşte zenginlik bu!" diye bağırdı Jo, haberi Meg'e vermek için koşarken.

"Tabii ki gidebiliriz, değil mi anne? Laurie'ye yardımımız dokunmuş olur. Çünkü ben kürek çekebilirim, Meg yemek işleriyle ilgilenir, çocuklar da bir şekilde işe yararlar."

"Umarım Vaughn'lar yetişkin, ciddi insanlar değillerdir. Onlar hakkında bir bilgin var mı Jo?" diye sordu Meg.

"Yalnızca dört kardeş olduklarını biliyorum. Kate senden büyük, ikizler Fred ile Frank benim yaşlarımda, küçük Grace ise dokuz on yaşlarında. Laurie onlarla yurtdışında tanışmış, oğlanlarla da kaynaşmış. Ama Kate'ten bahsederken dudak bükmesinden anladığım kadarıyla, Laurie ona pek bayılmıyor."

"Fransız model basma elbisemin temiz olmasına çok seviniyorum, tam da lazım olan kıyafet, çok münasip!" dedi Meg, sakince. "Giyecek doğru dürüst bir şeyin var mı Jo?"

"Gri-kırmızı kayıkçı kıyafetim bana yeter. Ben kürek çekip etrafta dolanacağım için öyle kolalı, ciddi kıyafetler istemiyorum. Sen de geleceksin, değil mi Betty?"

"Eğer oğlanların benimle konuşmasına izin vermeyecekseniz gelirim."

"Tek bir oğlan bile seninle konuşmayacak!"

"Laurie'yi mutlu etmek hoşuma gidiyor, Bay Brooke'tan da korkmuyorum, o kadar nazik ki... Ama oynamak, şarkı söylemek ya da konuşmak istemiyorum. Elimden ne iş geliyorsa yapacağım, kimsenin başına dert olmayacağım, sen de bana göz kulak olacaksın Jo, o şartla gelirim."

"Aferin benim kızıma! Utangaçlığınla mücadele etmen beni sevindiriyor. Kusurlarla başa çıkmak kolay değil, bili-

yorum ve neşeli sözcükler insana güç veriyor. Teşekkür ederim anne." Jo annesinin solgun yanağına minnet dolu bir öpücük kondurdu, bu öpücük Bayan March'a gençliğinin pembe yanaklarını geri verse bu kadar değerli olmazdı.

"Bana bir kutu damla çikolata gelmiş, bir de kopya etmek istediğim bir resim," dedi Amy, gelenleri göstererek.

"Bana da Bay Laurence'dan bir mesaj var; bu akşam lambalar yanmadan oraya gidip ona piyano çalmamı rica ediyor, ben de gideceğim," diye ekledi, yaşlı beyefendiyle dostluğu günden güne pekişen Beth.

"Hadi şimdi çalışmaya koyulalım ve iki günlük işi aradan çıkaralım, böylece yarın eğlenirken kafamız rahat olur," dedi Jo, elindeki kalemi süpürgeyle değiştirmeye hazırlanarak.

Ertesi sabah erken saatlerde güneş güzel bir günü müjdelemek için kızların odasına girdiğinde, komik bir manzarayla karşılaştı. Her biri o günkü şenlik için uygun ve gerekli gördüğü hazırlığı yapmıştı. Meg, alnının hizasına her zamankinden bir sıra fazla kâğıt bigudi takmıştı, Jo güneşten yanan yüzüne bolca soğuk krem sürmüştü. Beth, yaklaşan ayrılık sebebiyle gönlünü almak için Joanna'yı yatağına almıştı; Amy ise yüzündeki can sıkıcı özelliğini düzeltebilmek için burnuna taktığı çamaşır mandalıyla komediyi doruğa çıkarıyordu. Bu mandal, ressamların kâğıdı çizim tahtasına tutturmak için kullandıkları cinsten olduğundan, şu anda kullanıldığı amaç için oldukça uygun ve etkiliydi. Bu komik manzara, güneşi eğlendirmiş olacak ki bütün ışıltısıyla odaya doldu; Jo hemen kalktı ve Amy'nin aksesuarını görünce bir kahkaha patlatarak kardeşlerini de uyandırdı.

Gün ışığı ve kahkahalar, yaklaşan eğlencenin güzel geçeceğine alametti; kısa süre sonra her iki evde de heyecanlı bir koşuşturma başladı. İlk hazırlanan Beth, yandaki evde neler olup bittiğini anlık olarak bildiriyor, içeride hazırlanmakta olan kız kardeşlerini pencereden verdiği haberlerle neşelendiriyordu.

"İşte, bir adam çadırı taşıyor! Bayan Barker'ın öğle yemeğini büyük sepetlere yerleştirdiğini görüyorum. Şu anda Bay Laurence gökyüzüne ve rüzgârgülüne bakıyor; keşke o da gelseydi. İşte Laurie burada, bir denizciye benziyor, hoş çocuk. Amanın! İnsanlarla dolu bir araba geldi. Uzun boylu bir hanım, küçük bir kız ve iki de korkunç oğlan var. Yazık, biri sakat, koltuk değneği var. Laurie bize bunu söylememişti. Hadi kızlar, acele edin! Geç oluyor! Aaa, Ned Moffat da burada! Meg baksana, geçenlerde alışverişteyken sana selam veren adam değil mi şu?"

"Evet, o. Gelmesi ne kadar garip. Dağlarda olduğunu sanıyordum onun. İşte Sallie de geliyor, zamanında dönmüş olmasına sevindim. Nasıl görünüyorum Jo?" dedi Meg telaşla.

"Tam bir papatya gibisin. Eteğini topla ve şapkanı düzelt, böyle eğik yapınca pek romantik duruyor ve sanki ilk rüzgârda uçup gidecek. Hadi artık, gidelim!"

"Aman Jo, o çirkin şapkayı takmayacaksın değil mi? Çok komik duruyor! Seninle dalga geçecekler," diye söylendi Meg; kardeşi, Laurie'nin şaka olsun diye gönderdiği geniş kenarlı, modası geçmiş hasır şapkayı kırmızı kurdeleyle bağlarken.

"Takacağım tabii ki, kusursuz bir şapka bu; hem büyük hem hafif hem de gölge yapıyor. Komik olacak ve rahat ediyorsam maskara olmak umurunda değil." Jo bunu dedikten sonra yürümeye başladı ve diğerleri de peşinden gitti; hepsi en güzel yaz kıyafetlerini giymiş, siperlikli şapkaların altındaki gülen yüzleriyle neşeli bir kız kardeşler grubu oluşturmuşlardı.

Laurie koşarak geldi ve en candan haliyle onları arkadaşlarına tanıttı. Çimenlik alan kabul odası olmuştu, birkaç dakika boyunca keyifli sahneler yaşandı. Meg, Bayan Kate'in yirmi yaşında olmasına rağmen Amerikan kızlarının özeneceği bir sadelikte giyinmesine memnun oldu, ayrıca

Bay Ned'in sırf kendisini görmek için geldiğini söylemesi de çok hoşuna gitmişti. Jo, Laurie'nin Kate'ten bahsederken neden dudak büktüğünü anladı: Bu kızda, diğer kızların rahat ve dost canlısı tavırlarıyla taban tabana zıtlık oluşturan bir uzak-durun-sakın-bana-dokunmayın havası vardı. Beth yeni oğlanları gözlemlemeye başladı ve topal olanının aslında "korkunç" değil, uysal ve çıtkırıldım biri olduğunu anladı, bu yüzden ona nazik davranmaya karar verdi. Amy, Grace'in terbiyeli, neşeli bir ufaklık olduğuna kanaat getirdi ve birkaç dakika sessizce birbirlerini süzdükten sonra, çok iyi arkadaş oluverdiler.

Çadırlar, yemekler ve kroket malzemeleri önceden kayıkla gönderildiğinden, grup vakit kaybetmeden kayıklara bindi; iki kayık, onları şapkasını sallayarak uğurlayan Bay Laurence'ı kıyıda bırakarak hareket etti. Laurie ve Jo bir kayıkta, Bay Brooke ve Ned de diğer kayıkta kürek çekiyordu; ikizlerden haşarı olanı Fred Vaughn ise bir sandalda huzursuz bir suböceği gibi kürekleri savurarak her iki kayığı da devirmek için elinden geleni yapıyordu. Jo'nun komik şapkası ise bir teşekkürü hak ediyordu, çünkü herkese yararı dokundu: Herkesi güldürerek başlangıçtaki buzları eritti ve kürek çekerken öne arkaya savrularak serin bir esinti yarattı; hatta Jo'nun dediğine göre, yağmur başlayacak olursa herkesi koruyabilecek harika bir şemsiye görevi de görürdü. Kate, Jo'nun davranışlarını şaşkınlıkla izliyordu; Jo küreğini kaybettiğinde "Christopher Colombus!" diye haykırmıştı ve Laurie yerine geçerken onun ayağına takılıp düşünce kıza dönüp "Canım arkadaşım, bir yerini acıttım mı?" demişti. Gözlüğünü takıp bu acayip kızı bir süre inceleyen Bayan Kate, Jo'nun "tuhaf ama epey zeki biri" olduğuna karar verdi ve ona uzaktan gülümsedi.

Diğer kayıktaki Meg, kürekleri alışılmadık bir "beceri ve çabuklukla" çeken ve manzaraya hayranlıkla bakan bu iki kürekçiyle karşılıklı oturmaktan oldukça memnundu. Bay

Brooke, kahverengi güzel gözleri olan, ses tonu hoş, ağırbaşlı ve sessiz bir delikanlıydı. Meg adamın sakin tavırlarını beğeniyor, ona yararlı bilgilerle dolu ayaklı ansiklopedi gözüyle bakıyordu. Meg'le çok konuşmuyor ama oldukça sık bakıyordu; Meg onun kendisi hakkında kötü şeyler düşünmediğine emindi. Üniversiteye giden Ned, elbette ilk sınıftakilerin sahip olmak zorunda hissettikleri bütün tavırları takınmıştı; çok bilgili değildi ama çok iyi huyluydu ve bir piknik için mükemmel bir arkadaş sayılırdı. Sallie Gardiner bütün dikkatini beyaz elbisesini temiz tutmaya yöneltmişti; bir yandan da şakalarıyla sürekli Beth'i korkutan, her yere yetişen Fred'le çene çalıyordu.

Longmeadow uzak sayılmazdı ama vardıklarında çadır kurulmuş, oyun için yerde sıra sıra kaleler hazırlanmıştı. Ortasında kocaman üç tane meşe ağacı ve kroket oynamak için uygun, düz bir çimenlik alanı olan güzel bir araziydi.

"Laurence Kampı'na hoş geldiniz!" dedi genç ev sahibi, hoşnut nidalar arasında karaya çıkarken.

"Brooke başkomutanımız, ben de levazım subayıyım, diğer arkadaşlar da kurmay subaylar, siz genç hanımlar ise konuklarımızsınız. Çadır emrinize amadedir, şuradaki meşe oturma odanız, buradaki yemekhane ve üçüncü meşe ağacı da kampımızın mutfağı. Şimdi sıcak basmadan biraz oynayalım, yemek işini sonra hallederiz."

Frank, Beth, Amy ve Grace oturup diğer sekizinin oynadığı oyunu izliyordu. Bay Brooke takımına Meg, Kate ve Fred'i seçmişti; Laurie de Sallie, Jo ve Ned'i aldı. İngilizler iyi oynuyordu ama Amerikalılar daha iyiydi; sanki 1776 devriminin ruhu onlara ilham veriyormuşçasına her karış alanı tüm güçleriyle savunuyorlardı. Jo ve Fred birkaç kez tartıştılar, hatta bir keresinde neredeyse ağır sözler sarf edeceklerdi. Jo son kaleye varmış ama atışı kaçırmıştı, bu başarısızlık da epey sinirini bozmuştu. Fred hemen arkasındaydı ve onun sırası Jo'dan önce geldi, atışı kullandı, top kalenin direğine

çarptı ve iki santim uzakta durdu. Kimse yakında değildi; incelemek için koşan Fred ayağının ucuyla topa hafifçe dokundu ve top son kaleden de geçti.

"Ben bitirdim! Evet Bayan Jo, şimdi de sizi geçip birinci olacağım," diye bağırdı genç adam, yeni bir vuruş için sopasını sallayarak.

"Topu ittin, gördüm; şimdi sıra bende," dedi Jo sertçe.

"Yemin ederim ki itmedim; belki biraz yuvarlanmıştır ama bu kadarına müsaade edilir. O yüzden geri çekil lütfen, atışımı yapayım."

"Biz Amerika'da hile yapmayız ama sen istersen yapabilirsin tabii," diye bağırdı Jo öfkeyle.

"Yankilerin epey hilekâr olduğunu herkes bilir. Buyur bakalım!" diye karşılık verdi Fred, Jo'nun topunu epey uzağa fırlatırken.

Jo kaba bir şeyler söylemek için ağzını açtı ama tam zamanında tuttu kendini, alnına kadar kızardı; Fred topu kalelerin sonundaki kazığa da isabet ettirdi, o sevinç çığlıkları atarken Jo bir süre durup bütün gücüyle sopasını bir kalenin direklerine indirdi. Daha sonra topunu aramaya gitti ve çalılıkların arasında onu bulması epey zaman aldı; geri döndüğünde daha sakin ve sessizdi, sabırla sırasını bekledi. Yitirdiği sıralamayı kazanması için birkaç vuruş yapması gerekti, bunu başardığında diğer takım neredeyse kazanmış gibiydi; Kate'in topu sondan bir önceki toptu ve kazığın çok yakınındaydı.

"Vay canına! Yolun sonuna gelmişiz! Güle güle Kate. Bayan Jo'nun bir atış hakkı kaldı, senin işin tamam," diye bağırdı Fred heyecanla, hep birlikte finali görmek için yaklaştılar.

"Yankilerin düşmanlarına karşı cömert davranmak gibi bir numaraları vardır," dedi Jo; öyle bir bakış attı ki oğlan kızardı. "Özellikle de düşmanlarını yenerken," diye ekledi; Kate'in topuna hiç dokunmadan, zekice bir atışla oyunu kazandığında.

Laurie şapkasını havaya fırlattı, fakat konuklarının yenilgisine bu kadar sevinmenin doğru olmayacağını hatırlayıp sevincini yarıda kesti ve dostunun kulağına şöyle fısıldadı: "Aferin sana Jo! Hile yaptı, ben de gördüm. Yüzüne karşı söyleyemeyiz bunu ama emin ol, bir daha yapmayacak."

Meg, gevşemiş örgüsünü düzeltme bahanesiyle onu bir kenara çekti ve takdirle konuşmaya başladı: "Fena halde tahrik etmişti ama sen kendine hâkim olabildin; çok sevindim Jo."

"Beni takdir etme Meg, çünkü şu an tokatı patlabilirim ona. Dilimi tutabilmek için çalılıkların arasında öfkemi kontrol altına alana kadar beklemeseydim, kesinlikle patlayacaktım. Hâlâ içten içe kaynıyorum, umarım yoluma çıkmaz," diye karşılık verdi Jo, koca şapkasının altından Fred'e ters ters bakarken dudaklarını ısırıyordu.

"Yemek zamanı!" dedi Bay Brooke saatine bakarak. "Levazım subayı, ateşi yakıp su getirir misin? O arada Bayan March, Bayan Sallie ve ben masayı hazırlayalım. İyi kahve yapabilen var mı aranızda?"

"Jo yapar," dedi, kız kardeşini tavsiye etmekten mutlu olan Meg. Böylece son günlerde aldığı yemek derslerinin meyvesini vereceğini düşünen Jo, kahve demliğinin başına geçti; çocuklar kuru çalı çırpı topladılar, oğlanlar da ateş yakıp yakınlardaki bir pınardan su getirdiler. Bayan Kate resim çiziyor, Frank ise sazları örerek tabak yapan Beth'le sohbet ediyordu.

Başkomutan ve yaverleri kısa sürede masa örtüsünün üzerini yeşil yapraklarla süsleyip, masayı davetkâr yiyecek ve içeceklerle donattılar. Jo kahvenin hazır olduğunu haber verdi ve herkes doyurucu bir yemek için sofradaki yerini aldı; gençler pek hazımsızlık çekmezler ve hareket etmek de iştahlarını açar. Yemek çok keyifli geçti, her şey taze ve gülünç görünüyordu; sık sık çınlayan kahkahalar, yakınlarında otlayan yaşlı bir atı ürküttü. Masaya hoş bir düzensizlik hâ-

kimdi; bardak ve tabakların başına bir sürü talihsizlik geliyor, meşe palamutları sütün içine düşüyor, küçük karıncalar davet edilmedikleri halde yiyeceklerden payını alıyor, tüylü tırtıllar olan biteni görmek için ağaçtan aşağı sallanıyorlardı. Açık renk saçlı üç çocuk çitin üzerinden onları gözetliyor, münasebetsiz bir köpek bütün gücüyle nehrin karşı yakasından havlayıp duruyordu.

"Buyrun, isterseniz burada tuz da var," dedi Laurie, Jo'ya çilek dolu tabağı uzatırken.

"Teşekkür ederim, ben örümcek alayım," diye karşılık verdi Jo, kremalı bir ölüme doğru giden iki dikkatsiz örümceği tutup çıkararak. "Senin davetin her açıdan böyle güzel giderken, benim verdiğim korkunç yemeği hatırlatmaya nasıl cüret ediyorsun?" dedi Jo; bir yandan birlikte gülüyor, bir yandan da porselenler yetmediği için aynı tabaktan yiyorlardı.

"O gün olağanüstü güzel vakit geçirdim ve hâlâ unutmadım. Bugünkü durum benim marifetim değil farkındaysan, ben bir şey yapmadım. İşlerin yürümesini sen, Meg ve Brooke sağladınız, size sonsuz minnet borçluyum. Artık yiyemeyecek hale geldiğimizde ne yapacağız peki?" diye sordu, yemekle birlikte elindeki son kozun da tükeneceğini hisseden Laurie.

"Hava serinleyinceye kadar oyun oynarız. 'Yazarlar' oyununu* getirdim yanımda, bana kalırsa Bayan Kate de yeni ve güzel oyunlar biliyordur. Gidip bir sorsana... Kendisi misafir, onunla biraz daha fazla ilgilenmelisin."

"Sen de misafir değil misin? Brooke'la uyuşacaklarını düşünmüştüm ama o sürekli Meg'le konuşuyor; Kate ise o komik gözlüklerinin ardından onları izliyor. Gidiyorum, böylece doğru davranışlar konusunda vaaz vermek zorunda kalmazsın, zaten hiç beceremiyorsun bunu Jo."

---

* "Yazarlar" 1861 yılından beri oynanan bir kart oyunudur. Bir destede 13 ayrı yazarın en önemli 4 eserinin yer aldığı 52 kart bulunur. Amaç, değiş tokuş ederek bir yazara ait 4 kartı eksiksiz toplamaktır. (e.n.)

Bayan Kate gerçekten de birkaç yeni oyun biliyordu; kızlar daha fazla yemek yemek istemedikleri, erkekler de artık daha fazla yiyemeyecekleri için, hep birlikte "Zırvalamaca" oynamak üzere oturma odasına geçtiler.

"Biri hikâye anlatmaya başlar, istediği kadar saçma olabilir ve dilediği kadar uzatabilir; sadece heyecanlı bir yerde hikâyeyi kesmeye özen göstermesi gerek, sonra sıradaki kişi onun kaldığı yerden alıp hikâyeyi devam ettirir. İyi oynandığında oldukça eğlenceli bir oyundur, hem trajik hem komik şeyleri bir araya toplar, gülünecek çok şey çıkar. Lütfen siz başlayın Bay Brooke." Kate'in bu emir verici tavrı, bu öğretmene de diğer beyefendilere gösterdiği saygıyı gösteren Meg'i şaşırtmıştı.

İki genç hanımın ayakları dibinde, otların üzerine uzanmış olan Bay Brooke itaat etti ve güzel, kahverengi gözlerini güneş ışıklarının vurduğu nehre dikip hikâyeyi anlatmaya başladı.

"Bir zamanlar bir şövalye kısmetini bulmak için dünyayı dolaşmaya çıkmış, kılıcı ve kalkanından başka bir şeyi yokmuş hayatta. Uzunca bir süre seyahat etmiş, neredeyse yirmi sekiz yılı bulan zor günler geçirmiş, en sonunda bir gün iyi yürekli yaşlı bir kralın sarayı çıkmış karşısına. Kral çok sevdiği ama kimsenin bir türlü ehlileştiremediği tayını evcilleştirip eğitecek olana bir ödül vermeyi vaat ediyormuş. Şövalye denemeye karar vermiş, ağır ağır ama kendinden emin şekilde çalışmaya başlamış. Yaman bir taymış bu, biraz kaprisli ve yabani olsa da bir süre sonra yeni efendisini sevmeyi öğrenmiş. Kralın gözdesine dersler veren şövalye, her gün taya binip şehrin sokaklarında dolaşmış; dolaşırken de defalarca düşlerinde gördüğü ama hiç bulamadığı güzel bir yüzü ararmış her yerde. Günlerden bir gün, sessiz sakin bir sokaktan dörtnala geçerken, harap olmuş bir şatonun penceresinde o güzelim yüzü görmüş. Sevinç içinde, bu eski şatoda kimin yaşadığını soruşturmuş; birkaç prensesin orada büyüyle esir

tutulduklarını ve özgürlüklerini satın alacak parayı biriktirinceye kadar bütün gün yün eğirdiklerini öğrenmiş. Şövalye, onları kurtarmayı yürekten istiyormuş; ama yoksul olduğundan, tek yapabildiği her gün oraya gitmek ve o güzel yüzü gün ışığında görmeyi umarak beklemekmiş. Sonunda şatoya girmeye ve onlara nasıl yardımcı olabileceğini sormaya karar vermiş. Gidip kapıyı çalmış, büyük kapı ardına kadar açılmış ve karşısında..."

"Büyük bir heyecanla 'Nihayet! Nihayet!' diye bağıran göz kamaştırıcı güzellikte bir kız görmüş," diye devam etti bir sürü Fransız romanı okuyup üsluplarına hayranlık duyan Kate. "Kont Gustave, 'İşte o kız!' diye bağırmış ve sevinç içinde kendinden geçerek onun ayaklarının dibine çökmüş. 'Ayağa kalk!' demiş kız, mermer beyazlığındaki elini uzatarak. 'Asla! Sizi nasıl kurtaracağımı söylemeden, ayağa kalkmam!' diye yemin etmiş şövalye, dizlerinin üstünde. 'Ah! Kötü kaderim, bana zulmeden kişi ortadan kaldırılmadıkça burada kalmaya mahkûm ediyor beni.' 'Nerede o alçak?' 'Leylak rengi salonda. Git cesur yüreklim ve beni bu dertten kurtar.' 'İtaat ediyorum size. Ya kazanıp döneceğim ya da öleceğim!' diyerek oradan ayrılmış şövalye, leylak rengi salonun kapısını açmış, tam girmek üzereyken..."

"Siyah cüppeli yaşlı bir adamın fırlattığı büyük Grekçe sözlük şövalyeye çarpıp onu afallatmış," diye devam etti Ned. "Sör Adı-her-neyse derhal kendini toparlayıp bu yaşlı zorbayı pencereden atmış ve kaşının üzerindeki şişlik dışında sapasağlam ve muzaffer bir halde kadının yanına gitmek için arkasını dönmüş ama kapı kapalıymış, o da perdeleri yırtmış, ip bir merdiven yapmış, yarı yoldayken ip kopunca yaklaşık yirmi metre aşağıdaki hendeğe kafa üstü düşmüş. Ördek gibi yüzebildiğinden, şatonun etrafında yüzerek iki tıknaz nöbetçinin beklediği küçük bir kapıya ulaşmış. Adamların kafalarını birer ceviz gibi birbirlerine tokuşturarak patlatmış, sonra muhteşem kuvvetinin çok azını kul-

lanarak kapıyı kırmış ve yumruğunuz büyüklüğünde kurbağalarla, ödünüzü patlatabilecek örümceklerle ve bir karış tozla kaplı taş merdivenlerden yukarı çıkmış. Bu merdivenlerin tepesinde, nefesini kesen ve kanını donduran bir manzarayla karşılaşmış."

"Baştan aşağı beyazlar giyen, yüzü peçeli ve zayıf elinde bir fener tutan uzun boylu birini görmüş," diye devam etti Meg. "Bir mezar kadar soğuk ve karanlık olan koridorda, şövalyenin karşısından süzülerek geçip gitmiş. Koridorun iki yanını gölgeler içindeki zırhlı suretler kaplıyormuş, tam bir ölüm sessizliği hüküm sürerken fenerin ışığı maviye dönmüş, hayaletimsi figür arada bir dönüp şövalyeye beyaz peçesinin ardındaki korkunç gözlerinin ışıltısını gösteriyormuş. Perdeli bir kapıya varmışlar, kapının ardından güzel bir müzik sesi duyuluyormuş. Şövalye içeri girmek için atılmış, fakat bu hortlak onu tutup çekmiş ve tehdit edercesine salladığı..."

"Enfiye kutusunu göstermiş," dedi Jo, çok kasvetli ve ciddi bir ses tonuyla; bu da dinleyicilerinin kahkahalarla sarsılmalarına neden oldu. "Şövalye büyük bir kibarlıkla 'Teşekkürler,' demiş, bir tutam alıp burnuna çekmiş ama tam yedi kez öyle şiddetli hapşırmış ki sonunda kafası düşmüş. 'Ha ha ha!' diye gülmüş hayalet ve canları pahasına yün eğiren prensesleri anahtar deliğinden gözetlemiş; sonra bu kötü ruh, kurbanını yerden kaldırıp onu büyük bir teneke kutuya koymuş; kutuda kafaları olmayan on bir şövalye daha varmış ve hepsi birden kalkıp..."

"Dans etmeye başlamışlar," diye araya girdi Fred, Jo nefeslenmek için durduğunda. "Ve onlar dans ederlerken, o eski harap şato, pupa yelken ilerleyen bir savaş gemisine dönüşmüş. 'Flok yelken fora, yelken halatlarını bağlayın, dümen orsa alabanda, topları doldurun!' diye bağırmaya başlamış kaptan, direğinde mürekkep kadar kara bir bayrak sallanan Portekiz korsan gemisini görünce. 'Hadi aslanla-

rım, gidin ve kazanın!' demiş kaptan ve müthiş bir çarpışma başlamış. Tabii ki Britanyalılar kazanmış, her zaman olduğu gibi."

"Hayır, kazanmamışlar," dedi Jo kenardan.

"Korsanların kaptanını esir aldıktan sonra çıktıkları iki direkli yelkenli geminin güvertesi ölülerle doluymuş ve geminin frengi deliklerinden oluk oluk kan akıyormuş, çünkü aldıkları emir 'Kamalarınızı kullanın ve kolay teslim olmayın' şeklindeymiş. 'Lostromo, ön direkteki halatları çöz ve adamın ellerini bağla; bu cani hemen günahlarını itiraf etmezse, denize at onu,' diye emir vermiş Britanyalı kaptan. Portekizli inatla dilini tutmuş ve gemiciler deli gibi bağrışırlarken kalas üzerinde yürümeye başlamış. Sinsi köpek suya dalıp savaş gemisinin altına girmiş ve onu batıracak bir delik açmış. Ve bu güzelim gemi, bütün yelkenleri fora halde denizin dibini boylamış. Orada..."

"Of, nedir bu başıma gelen? Ben şimdi ne anlatacağım?" diye söylendi Sallie, Fred'in sevdiği kitaplardan birinde geçen denizcilik terimlerini karman çorman ederek anlattığı zırvalama bitince. "Neyse, gemi denizin dibini boylamış, onları orada güzel bir denizkızı karşılamış ama kafasız şövalyelerin olduğu kutuyu bulunca çok üzülmüş ve meraklı bir kadın olduğundan, olayın esrarını çözmek için deniz suyuyla hepsinin turşusunu kurmuş. Bir süre sonra bir dalgıç çıkagelmiş ve denizkızı, 'Eğer yukarı taşıyabilirsen sana şu inci dolu kutuyu vereceğim,' demiş; çünkü o zavallıları yeniden canlandırmak istiyor ama ağır yükü tek başına dipten çıkaramıyormuş. Dalgıç kutuyu yukarı çekmiş, içinden inci çıkmayınca büyük bir hayal kırıklığı yaşamış. Kutuyu geniş, ıssız bir arazide öylece bırakmış. Kutuyu..."

"O arazide yüz besili kaza bakan küçük kaz çobanı kız bulmuş," dedi Amy, Sallie'nin hayal gücü tükenince. "Küçük kız onlar için üzülmüş; yaşlı bir kadına, onlara yardım etmek için ne yapması gerektiğini sormuş. 'Kazların sana

söylesin, onlar her şeyi bilir,' demiş yaşlı kadın. Kız, eski kafaları kayıp olduğu için kafa olarak ne kullanması gerektiğini sorunca, yüz kaz hep bir ağızdan bağırmaya başlamış..."

"Lahana!" diyerek devam etti Laurie hemen. "Kız 'Tamam, işte şimdi oldu,' diyerek koşa koşa bahçeye gitti ve en iyilerinden on iki tane lahana getirdi. Lahanaları yerlerine koyunca şövalyeler hemen canlanıverdi, kıza teşekkür edip sevinç içinde yollarına gittiler. Aradaki değişikliği hiç fark etmemişlerdi, çünkü dünyada o kadar çok çeşitte kafa vardı ki kimse üzerine düşünmezdi. Bizi ilgilendiren şövalye ise, o güzel kızı aramaya gitti ve prenseslerin yün eğirerek özgürlüklerini kazandıklarını ve biri dışında hepsinin evlendiğini öğrendi. Bunu duyunca aklı başından uçtu ve iyi günde kötü günde yanından hiç ayrılmamış olan tayına atlayıp hangisinin evlenmediğini öğrenmek üzere o eski şatoya koştu. Çitlerin üzerinden bakınca, kalbindeki güzelin bahçede çiçek topladığını gördü. 'Bana da bir gül verir misiniz?' dedi. 'Gelip almanız gerekiyor. Yanınıza gelemem, bu doğru olmaz,' dedi kız, bal gibi tatlı bir ifadeyle. Şövalye çitin üzerinden atlamayı denedi ama çit gittikçe yükseliyordu. Sonra çitlerin arasından geçmek istedi ama çitler gittikçe kalınlaşıyordu, umutsuzluğa kapılmıştı. Büyük bir sabırla, dalları tek tek kırarak küçük bir delik açmayı başardı. Buradan içeri bakarak 'İzin ver de geleyim! Lütfen izin ver, yanına geleyim!' diye yalvardı. Ama güzel prenses anlamamış gibiydi, hızla gülleri topladı ve adamı kendi haline bırakıp oradan ayrıldı. İçeri girmeyi başarıp başaramadığını da size Frank anlatacak."

"Anlatamam. Ben oynamıyorum ki, hiç oynamadım," dedi Frank. Bu tuhaf çifti kurtarması gereken kötü vaziyet karşısında dehşete düşmüştü. Beth, Jo'nun arkasına gizlenmişti, Grace ise uyuyakalmıştı.

"Demek ki zavallı şövalye çitlerin arasına saplanıp kalmış halde terk edilecek, öyle mi?" diye sordu, hâlâ nehri izleyerek yakasındaki yabani gülle oynayan Bay Brooke.

"Sanırım bir süre sonra prenses ona bir buket çiçek verdi ve kapıyı açtı," dedi Laurie, öğretmenine bir meşe palamudu fırlatırken kendi kendine gülümsüyordu.

"Amma da saçma bir hikâye uydurduk! Biraz uğraşsak çok daha akıllıca şeyler yapabilirdik. Doğruluğu bilir misiniz?"

"Sanırım biliyorum," dedi Meg ciddiyetle.

"Oyunu kastetmiştim."

"O da ne?" diye sordu Fred.

"Ellerinizi üst üste koyup bir sayı seçersiniz, sonra sırayla elinizi çekersiniz; o seçilen sayıda kim elini çekerse diğerlerinin sorduğu sorulara doğru yanıt vermek zorunda kalır. Çok eğlencelidir."

"Deneyelim öyleyse," dedi yeni deneyimleri seven Jo.

Bayan Kate, Bay Brooke, Meg ve Ned oynamak istemediler ama Fred, Sallie, Jo ve Laurie toplanıp oynamaya başladılar; kurada ilk Laurie çıktı.

"Kahramanların kimler?" diye sordu Jo.

"Büyükbabam ve Napoléon."

"Sence buradaki en hoş kız kim?" diye sordu Sallie.

"Margaret."

"En çok hangisini seviyorsun?" diye sordu Fred.

"Jo'yu tabii ki."

"Ne kadar saçma sorular soruyorsunuz!" Diğerleri Laurie'nin heyecandan uzak, duygusuz ses tonuna gülerken, Jo kibirle omuz silkti.

"Tekrar deneyelim. Doğruluk kötü bir oyun değil," dedi Fred.

"Senin için çok iyi bir oyun," dedi Jo alçak sesle. Sonra sıra ona geldi.

"En büyük kusurun nedir?" diye sordu Fred, kendinde eksik olan erdemi onda aramak ister gibiydi.

"Çabuk öfkelenmek."

"En çok ne istersin?" diye sordu Laurie.

"Bir çift ayakkabı bağı," diye karşılık verdi Jo, Laurie'nin amacını tahmin ederek.

"Bu doğru bir yanıt değil. Gerçekten en çok istediğin şeyi söylemen gerekiyor."

"Deha; bunu bana bahşetmek istemez misin, Laurie?" Ve sonra oğlanın hüsrana uğramış suratına kurnazca güldü.

"Bir erkekte en takdir ettiğin erdemler nelerdir?" diye sordu Sallie.

"Cesaret ve dürüstlük."

"Şimdi sıra bende," dedi Fred, en sonuncu onun eli oldu.

"Hadi şuna dersini verelim," diye fısıldayan Laurie'ye başını sallayarak onay veren Jo şöyle sordu:

"Kroket oynarken hile yaptın mı?"

"Şey, evet, biraz."

"Güzel! Hikâyeyi *Deniz Aslanı* kitabından* mı alıntıladın?" diye sordu Laurie.

"Büyük bir kısmını."

"İngiliz ulusunun her anlamda mükemmel olduğunu düşünüyor musun?" diye sordu Sallie.

"Düşünmeseydim kendimden utanırdım."

"Kendisi tam bir John Bull**. Evet, Bayan Sallie, sıranın size gelmesini beklemeden bir şansınız olacak. Önce ben seni biraz rahatsız edeceğim ama kendini işveli bulup bulmadığını sormak istiyorum," dedi Laurie; Jo başını sallayarak Fred'e barışın sağlandığını işaret etti.

"Seni küstah! Tabii ki değilim!" diye bağırdı Sallie, tam tersini doğrulayan bir edayla.

"En çok neden nefret edersin?" diye sordu Fred.

"Örümceklerden ve pirinç lapasından."

"En çok neyi seversin?" diye sordu Jo.

"Dans etmeyi ve Fransız eldivenlerini."

---

* Sylvanus Cobb'un *The Sea-Lion; or, The Privateer of the Penobscot* (1853) adlı kitabı. (e.n.)

** Tipik bir İngiliz'i temsil eden karakter. (e.n.)

"Bana kalırsa 'Doğruluk' çok saçma bir oyun. Hadi gelin şöyle 'Yazarlar' gibi mantıklı bir oyun oynayalım da zihnimiz açılsın biraz," diye bir teklifte bulundu Jo.

Ned, Frank ve küçük kızlar bu oyuna katıldı, bu sırada büyükler de bir kenara çekilip kendi aralarında konuşmaya başladılar. Bayan Kate çizdiği resmi tekrar eline aldı, Margaret onu izliyordu, Bay Brooke ise okumadığı bir kitapla çimlerin üzerine uzanmıştı.

"Ne kadar da güzel çiziyorsun! Keşke ben de çizebilseydim," dedi Meg, sesinde gıpta ve pişmanlık birbirine karışmıştı.

"Neden öğrenmiyorsun? Bana kalırsa buna uygun zevkin ve yeteneğin var," diye karşılık verdi Kate kibarca.

"Zamanım yok."

"Sanırım annen başka işler yapmanı tercih diyor. Benimki de öyleydi ama ben gizlice birkaç ders aldıktan sonra ona bu konuda yeteneğim olduğunu kanıtladım ve o da devam etmem konusunda çok istekli davrandı. Mürebbiyenizle benzer bir plan yapamaz mısın?"

"Mürebbiyem yok benim."

"Amerika'daki genç kızların okula bizden çok gittiklerini unutmuşum. Çok iyi okullarmış hem de, babam öyle diyor. Özel bir okula gidiyorsun sanırım?"

"Okula gitmiyorum ben. Kendim mürebbiyelik yapıyorum."

"Ya, gerçekten mi?" dedi Bayan Kate; gerçi "Aman Tanrım, ne kadar korkunç!" da diyebilirdi, çünkü ses tonu bunu ima ediyordu. Yüzündeki ifade, Meg'in kızarmasına ve bu kadar açık sözlü olmamayı dilemesine yol açtı.

Bay Brooke hemen başını kaldırıp, "Amerikalı genç hanımlar, ataları kadar özgürlüklerine düşkündürler ve kendi yaşamlarını kazanabildikleri için hem beğenilirler, hem de saygı görürler," dedi.

"Ah, tabii ki böyle yapmaları çok münasip ve güzel. Bizde de pek çok kıymetli ve saygıdeğer genç hanım aynı

şekilde yaşıyor ve soylular tarafından işe alınıyorlar; çünkü kendileri de kibar beyefendilerin kızları olduklarından, hem terbiyeli hem de yeteneklidirler," dedi Bayan Kate. Öyle küçümseyici bir ses tonuyla konuşuyordu ki Meg'in gururu incindi ve yaptığı işin ona hem nahoş hem de onur kırıcı görünmesine neden oldu.

"Almanca şarkıyı beğendiniz mi Bayan March?" diye sordu Bay Brooke, bu konuşmanın ardından oluşan tuhaf sessizliği bozarak.

"Ah, evet! Çok hoştu, benim için kim çevirdiyse, ona müteşekkirim." Konuşurken Meg'in mahzun yüzü aydınlandı.

"Almanca okuyamıyor musunuz?" diye sordu Bayan Kate, şaşkın bir ifadeyle.

"Pek okuyamıyorum. Bana Almanca öğreten babam şimdi uzaklarda ve ben de tek başıma fazla ilerleyemiyorum, çünkü telaffuzumu düzeltecek kimsem yok."

"Şimdi biraz deneyebilirsiniz. İşte Schiller'in *Maria Stuart*'ı ve öğretmeyi seven bir öğretmen var karşınızda." Ve Bay Brooke, davetkâr bir gülümsemeyle kitabını kızın kucağına bıraktı.

"O kadar zor ki denemeye korkuyorum," dedi Meg, müteşekkir ama yanındaki becerikli genç hanımdan dolayı utanmış bir ifadeyle.

"Sizi cesaretlendirmek için ben biraz okuyayım." Ve Bayan Kate, kitaptaki en güzel parçalardan birini tamamen doğru ama aynı zamanda tamamen ifadesiz bir şekilde okudu.

Bay Brooke hiçbir yorum yapmadan kitabı aldı, çok masumca "Bunun bir şiir olduğunu sanıyordum," diyen Meg'e verdi.

"Bazı yerleri öyledir. Şu bölümü deneyin."

Zavallı Maria'nın mateminin olduğu kısmı açan Bay Brooke'un dudaklarında garip bir gülümseme belirmişti.

Meg, yeni öğretmeninin satırları işaret etmek için kullandığı uzun ot sapını uysalca takip ederek usul usul okumaya başladı; o ahenkli sesinin yumuşak tonlamasıyla zor sözcükleri farkında olmadan şiir gibi okuyordu. Yeşil kılavuz sayfanın alt kısımlarına kaydı ve Meg zamanla o hüzünlü sahnenin güzelliği karşısında dinleyicilerini unutup mutsuz kraliçenin sözlerine dokunaklı bir hava vererek, tek başınaymış gibi okudu. O esnada kendisine bakan o kahverengi gözleri görseydi okumayı keserdi, ama hiç kafasını kaldırmadı ve dersi de mahvolmadı.

"Çok güzel!" dedi Bay Brooke, kız durduğunda; gerçekten "öğretmeyi seven" biri gibi görünüyordu ve yaptığı hataları görmezden geldi.

Bayan Kate gözlüğünü indirdi, karşısındaki tabloyu şöyle bir inceledi, çizim defterini kapadı ve küçümser bir edayla, "Hoş bir aksanınız var, zamanla çok daha iyi okuyabilirsiniz. Bunu öğrenmenizi öneririm; çünkü Almanca, öğretmenler için kıymetli bir beceridir. Şimdi gidip Grace'e bakmam gerekiyor, haşarılık ediyor," dedi. Ardından Bayan Kate kendi kendine, "Buraya genç ve güzel de olsa bir mürebbiyeyle arkadaşlık etmeye gelmedim ben. Şu Yankiler de ne garip insanlar... Korkarım Laurie de bunların arasında bozulup gidecek," diye düşünerek omuz silkip uzaklaştı.

"İngilizlerin mürebbiyelere burun kıvırıp onlara bizim gibi davranmadıklarını unutmuşum," dedi Meg, giden kızın ardından sinirli bir ifadeyle bakarak.

"Bildiğim kadarıyla ne yazık ki öğretmenler de orada çok sıkıntı çekiyor. Bizim gibi çalışanlar için Amerika gibisi yoktur Bayan Margaret." Bay Brooke o kadar kanaatkâr ve neşeli görünüyordu ki, Meg kaderinden şikâyet etmeye utandı.

"O halde burada yaşadığıma memnunum. Yaptığım işi sevmiyorum ama sonuçta beni epey tatmin ediyor, o nedenle şikâyet etmeyeceğim. Keşke ben de öğretmeyi sizin kadar sevebilseydim tabii..."

"Laurie gibi bir öğrencin olsaydı severdin sanırım. Gelecek yıl onu kaybedeceğime çok üzülüyorum," dedi Bay Brooke, çimin üzerinde delikler açarken.

"Üniversiteye gidecek sanıyorum?" Meg'in dudakları böyle soruyordu ama gözleri "Peki siz ne olacaksınız?" diyordu.

"Evet, zamanı çoktan geldi, artık buna hazır ve o gider gitmez ben de askere gideceğim. Bana ihtiyaçları var."

"Buna sevindim!" dedi Meg. "Bence her delikanlı askere gitmek istemeli, geride kalan anneler ve kız kardeşler için zor olsa da," diye ekledi üzüntüyle.

"Ne annem var ne de kardeşim, ayrıca yaşayıp yaşamadığımı da umursayacak çok az dostum var," dedi Bay Brooke hayli buruk bir ifadeyle, sonra da elindeki solmuş gülü açtığı deliğe koyup üzerini küçük bir mezar gibi örttü.

"Laurie ve büyükbabası sizi çok umursuyor, size bir zarar gelecek olursa biz de çok üzülürüz," dedi Meg içtenlikle.

"Teşekkür ederim, bunu duymak güzel," diye konuşmaya başladı Bay Brooke, neşesi yerine gelmiş gibi görünüyordu; ama o sözünü bitiremeden, yaşlı bir atın sırtına binmiş olan Ned, genç hanımlara binicilik yeteneklerini göstermeye geldi ve o günkü bütün sükûnet sona erdi.

"Ata binmeyi sevmez misin?" diye sordu Grace, Amy'ye; Ned'in önderliğinde hep birlikte arazinin etrafında yarıştıktan sonra oturup dinleniyorlardı.

"Bayılırım... Babam zenginken ablam Meg hep ata binerdi; ama artık atımız yok, yalnızca Ellen Ağacı var," dedi Amy gülerek.

"Ellen Ağacı da ne demek? Eşek mi yoksa?" diye sordu Grace merakla.

"Gördüğün gibi Jo atlar için deli oluyor, ben de öyle; ama atımız yok, sadece eski bir eyerimiz var. Evimizin bahçesinde çok güzel, alçak bir dalı olan bir elma ağacı var; Jo eyeri o dala yerleştirdi, yukarı dönük kısımlara dizginleri sabitledi, böylece istediğimiz zaman Ellen Ağacı'na binebiliyoruz."

"Ne kadar komik!" diye güldü Grace. "Benim evde bir midillim var, neredeyse her gün parkta Fred ve Kate ile birlikte biniyorum. Çok güzel oluyor, arkadaşlarım da oraya gidiyor, Rotten Row beyefendi ve hanımefendilerle dolup taşıyor."

"Ah, ne kadar da güzel! Umarım bir gün ben de yurtdışına gidebilirim, gerçi Row yerine Roma'ya gitmeyi tercih ederim," dedi Amy. Row'un neresi olduğu konusunda hiçbir fikri yoktu ve kıza da hayatta soramazdı.

Küçük kızların tam arkasında oturan Frank konuşulanları duydu ve türlü türlü jimnastik hareketleri yapan çevik delikanlıları izlerken sabırsız bir hareketle koltuk değneğini kendinden uzağa itti. Dağılmış olan "Yazarlar" oyunu kartlarını toplayan Beth ona baktı ve utangaç ama dostane bir ifadeyle, "Sanırım biraz yoruldun. Senin için yapabileceğim bir şey var mı?" diye sordu.

"Konuş benimle lütfen. Tek başına oturmak çok sıkıcı," diye karşılık verdi, evde el üstünde tutulduğu her halinden belli olan Frank.

Latince bir nutuk çekmesini isteseydi, bu utangaç Beth için daha az imkânsız bir görev olurdu ama o an ne kaçabilecek bir yeri vardı, ne de arkasına saklanabileceği Jo ortalıklardaydı; zavallı çocuk ona öyle istekli bakıyordu ki Beth cesaretini toplayıp konuşmaya karar verdi.

"Neden bahsetmek istersin?" diye sordu; elindeki oyun kartlarını beceriksizce tutuyor ve bağlamaya çalışırken yarısını yere düşürüyordu.

"Kriket, kürek ya da avcılık üzerine konuşmak istiyorum," dedi, henüz gücüne uygun eğlenceleri seçmeyi öğrenmemiş olan Frank.

"Amanın! Ne yapacağım ben şimdi? Bu konular hakkında bir şey bilmiyorum ki!" diye düşünen Beth, telaştan çocuğun halini unutup onu konuşturacağını umarak söze başladı: "Ben hiç ava gitmedim, ama sanırım sen av hakkında her şeyi biliyorsundur."

"Bir kere yapmıştım ama bir daha asla ava çıkamayacağım, çünkü beş parmaklıklı kahrolası bir kapının üzerinden atlarken sakatlandım; bu yüzden artık ne atlar var hayatımda ne de av köpekleri," dedi Frank, Beth'in yaptığı masum gaf yüzünden kendinden nefret etmesine yol açan bir iç çekişle.

"Sizin geyikleriniz bizim çirkin bufalolarımızdan daha sevimli," dedi Beth, konuyu değiştirmek için kırlardan medet ummuştu. Jo'nun sevdiği "oğlan çocuğu" kitaplarından birini okumuş olduğu için mutluluk duydu bir an.

Bufalo konusu hem eğlendirici hem de yatıştırıcı etki gösterdi ve karşısındakini eğlendirmeye heveslenen Beth kendini unuttu; kız kardeşlerinin onun korunmak için yalvardığı korkunç oğlanlardan biriyle konuştuğunu gördüklerinde, bu alışılmadık manzara karşısında ne kadar şaşırıp mutlu olduklarını da hiç fark etmedi.

"Tanrı onu korusun! Oğlana acıdığından bu kadar iyi davranıyor," dedi Jo kroket sahasından ona gülümseyerek.

"Hep onun küçük bir azize olduğunu söylemişimdir," diye ekledi Meg, sanki artık bundan şüphe duymaya gerek kalmamış gibi.

"Frank'in bu kadar çok güldüğünü duymamıştım uzun zamandır," dedi Grace, Amy'ye; birlikte oturmuş, bebeklerden bahsediyor ve meşe palamutlarından çay takımları yapıyorlardı.

"Kız kardeşim Beth istediğinde çok *seçici* bir dost olabilir," dedi Amy, Beth'in başarısından memnun bir ifadeyle. Aslında "seçici" değil de "sahici" demek istemişti ama Grace her ikisinin de anlamını tam bilmediğinden, "seçici" kulağa daha hoş geldi ve iyi bir etki bıraktı.

Doğaçlama eğlenceler, yakalamaca oyunu ve ardından yapılan dostça bir kroket maçından sonra gün bitti. Günbatımında çadır söküldü, sepetler toplandı, kroket kaleleri çıkarıldı, eşyalar kayıklara yüklendi ve tüm ekip avazları çıktığı kadar bağıra bağıra şarkı söyleyerek nehirde ilerleme-

ye başladı. Duygusallaşan Ned, nakaratı hüzünlü bir melodi tutturmuştu:

Yalnız, yalnız, ah! Yazık, yalnız...

Bir de şu vardı:

İkimiz de genciz, ikimizin de bir kalbi var,
Ah, neden böyle ayrı duralım biz?

Meg'e öyle bezgin bir ifadeyle bakıyordu ki kız kahkahalar atmaya başlayarak delikanlının şarkısını mahvetti.

"Nasıl bu kadar zalim olabiliyorsun bana karşı?" diye fısıldadı Ned, neşeli koronun gürültüsü arasında. "Bütün gün şu kolalanmış İngiliz kızın yanından ayrılmadın, şimdi de beni hor görüyorsun."

"Öyle yapmak istemedim ama o kadar komik görünüyordun ki elimde değildi," diye karşılık verdi Meg, oğlanın dediklerinin ilk kısmını atlayıp ikincisine yanıt vererek; çünkü gerçekten de gün boyu ondan kaçmıştı, Moffat'lardaki partiyi ve orada konuşulanları hâlâ hatırlıyordu.

Ned incinmişti ve kendisini avutması için Sallie'ye dönüp hırçın bir tavırla "Şu kız hiç flört etmeyi bilmez mi?" diye sordu.

"Bir nebze bile anlamaz ama iyi biridir," dedi Sallie, arkadaşının eksik taraflarını itiraf etse de onu savunuyordu.

"O kadar da iri değil," dedi Ned, "iyi" sözcüğünü "iri" şeklinde algılayıp zekice bir şaka yapmaya niyetlenerek; ama bunda ancak küçük bir çocuk kadar başarılı olabildi.

Sabah bir araya geldikleri bahçede akşam içtenlikle vedalaşan küçük grup, iyi geceler ve iyi yolculuklar dilekleriyle dağıldı; Vaughn'lar Kanada'ya gitmek üzere yola çıkacaklardı. Dört kız kardeş bahçeyi aşıp evlerine giderken, Bayan Kate arkalarından baktı ve sesindeki o küstah tını olmaksızın "Abartılı hareketlerine ve tavırlarına rağmen, tanıyınca Amerikan kızları da oldukça hoş görünüyor," dedi.

"Bu konuda sizinle hemfikirim," dedi Bay Brooke.

XIII. Bölüm

Hayali Şatolar

Sıcak bir eylül günü öğleden sonra, Laurie hamağında keyifle sallanıyor ve bir yandan da komşularının ne yaptığını merak ediyordu ama gidip bakamayacak kadar üşengeçti. Yine o huysuz zamanlarından biriydi, günü hem verimsiz hem de keyifsiz geçmişti; bütün günü en baştan yaşayabilmeyi diliyordu. Sıcak hava onu uyuşturmuştu; derslerinden kaytarmış, Bay Brooke'un sabrını sonuna kadar tüketmiş, uzunca bir süre piyano çalarak büyükbabasını kızdırmış, muziplik edip köpeklerinden birinin kudurduğunu söyleyerek hizmetçilerin aklını başından almış, atının ihmal edildiği varsayımıyla seyise ağır sözler etmiş ve sonra kendini hamağa bırakarak, bütün huysuzluğuna rağmen günün güzellikleri ortaya çıkıp sinirlerini yatıştırıncaya kadar dünyadaki aptallıklara köpürmüştü. Şimdi tepesindeki atkestanesi ağacının yeşil yapraklarına bakarak türlü türlü hayaller kuruyordu ve kendini bir dünya seyahatinde, okyanusun ortasında savrulurken düşlediği sırada, dışarıdan gelen sesler onu bir çırpıda kıyıya taşıdı. Hamağın fileleri arasından göz ucuyla bakınca March'ların, sefere gider gibi dışarı çıktıklarını gördü.

"Bu kızlar neyin peşinde yine?" diye düşündü Laurie, daha iyi görebilmek için uykulu gözlerini açtı, çünkü kom-

şularının görünüşünde bir tuhaflık vardı. Hepsi de geniş kenarlı, kocaman şapkalardan giymişlerdi; omuzlarında kahverengi ketenden birer heybe sallanıyordu ve uzun birer sopa taşıyorlardı. Meg'in elinde bir yastık, Jo'nun elindeyse bir kitap vardı. Beth bir sepet, Amy de resim çantasını taşıyordu. Hep birlikte sessizce bahçenin küçük arka kapısından çıkıp ev ile nehrin arasında kalan tepeye tırmanmaya başladılar.

"İşe bak!" dedi Laurie kendi kendine, "Pikniğe gidip bana haber vermiyorsunuz demek! Kayıkla gidemezler, anahtarları yok. Belki de unuttular. Ben alıp anahtarı götüreyim ve neler oluyor bir bakayım."

Yarım düzine şapkası olduğu halde, birini bulması bile epey zaman aldı, sonra anahtar avına başladı ve en sonunda cebinden çıktı, çiti aşıp peşlerine düştüğünde kızlar çoktan gözden kaybolmuşlardı. Kayıkhaneye giden en kestirme yolu izleyip orada gelmelerini beklemeye başladı; ama gelen giden yoktu, o da ortalığı kolaçan etmek için tepeye çıktı. Tepenin bir bölümü çam korularıyla kaplıydı ve bu yeşil alanın tam ortasından, çamların hışırtısından ve cırcırböceklerinin uykulu ötüşünden daha berrak bir ses duyuluyordu.

"Manzaraya bak!" diye düşündü Laurie, çalılıklar arasında ortalığı gözetliyordu; uykusu tamamen dağılmış, keyfi yerine gelmişti.

Gerçekten de güzel bir manzaraydı: Loş bir kuytuda oturan kız kardeşlerin üzerinde güneş ve gölgeler göz kırpıyor, güzel kokular taşıyan rüzgâr saçlarını dağıtıp ısınan yanaklarını serinletiyor ve tüm orman ahalisi, sanki bu kızlar yabancı değil de eski dostlarıymış gibi olağan işlerine devam ediyordu. Meg yastığa oturmuş, bembeyaz elleriyle zarifçe dikiş dikiyor ve yeşillikler arasında o pembe elbisesiyle, bir gül kadar taze ve güzel görünüyordu. Beth, yakınlarındaki bir ağacın dibinde epeyce birikmiş kozalakları ayıklayıp

topluyordu, çünkü bunlardan güzel şeyler yapıyordu. Amy bir eğreltiotu kümesinin resmini çiziyor, Jo ise hem yüksek sesle kitap okuyor hem de örgü örüyordu. Onları izlerken çocuğun yüzü gölgelendi, davetli olmadığı için oradan ayrılması gerektiğini hissediyordu; fakat yine de tereddütlüydü, çünkü şu sıkıntılı ruhuyla evi çok kasvetli görünüyor, koruluktaki sessiz toplantı ise çok çekici geliyordu. O kadar hareketsiz duruyordu ki kışlık erzakını hazırlayan bir sincap çam ağacından inip tam yanında durdu, aniden çocuğu fark edip geri çekildi ve tiz bir çığlık attı; Beth başını kaldırıp bakınca çalıların ardındaki istekli yüzü gördü, güven veren bir gülümsemeyle yanlarına gelmesini işaret etti.

"Gelebilir miyim? Yoksa sizi rahatsız mı ederim?" diye sordu Laurie, yavaşça ilerleyerek.

Meg kaşlarını kaldırdı ama Jo ona meydan okuyan gözlerle bakıp hemen söze girdi. "Tabii ki gelebilirsin. Sana önceden sormamız gerekiyordu, ama böyle bir kız oyununa katılmazsın diye düşündük."

"Sizin oyunlarınızı hep sevmişimdir ama Meg istemezse hemen giderim."

"Hiçbir itirazım olmaz, eğer sen de bir iş yapacaksan. Burada boş oturmak kurallara aykırıdır," diye karşılık verdi Meg, ciddi ama kibar bir edayla.

"Minnettar olurum. Burada biraz olsun kalmama izin verirseniz, her şeyi yapabilirim; çünkü ev Sahra Çölü kadar boş ve sıkıcı. Dikiş mi dikeyim, kitap mı okuyayım, resim mi çizeyim, kozalak mı toplayayım? Yoksa hepsini birden mi yapayım? Hazırım, emirlerinizi bekliyorum," diyen Laurie, seyretmesi keyif veren bir itaatkârlıkla oturdu.

"Ben topuk kısmını örerken sen de hikâyeyi bitir," dedi Jo, kitabı uzatarak.

"Peki efendim," diyen Laurie, "Çalışkan Arılar Cemiyeti"ne kabul edilme lütfuna karşılık minnetini göstermek için elinden gelenin en iyisini yapmaya başladı.

Hikâye pek uzun değildi ve bittiğinde de yaptığının ödülü olarak birkaç soru sormaya cesaret etti:

"Lütfen hanımefendi, bu hayli önemli, öğretici yanı yüksek ve ilgi çekici cemiyetin yeni mi kurulduğunu sorabilir miyim?"

"Ona söyleyecek misiniz?" diye sordu Meg, kardeşlerine dönüp.

"Gülecektir," dedi Amy uyararak.

"Kimin umurunda?" dedi Jo.

"Bence hoşuna gider," diye ekledi Beth.

"Tabii ki hoşuma gider! Gülmeyeceğime dair söz veriyorum. Hadi anlat Jo, korkma!"

"Senden korkmak mı, daha neler? Bak, eskiden 'Hacının Yolculuğu' oynardık ve şimdi de büyük bir ciddiyetle bunu yaz kış devam ettiriyoruz."

"Evet, biliyorum," dedi Laurie, bilgiç bilgiç başını sallayarak.

"Kim anlattı sana?" diye sordu Jo.

"Ruhlar."

"Hayır, ben anlattım. Bir akşam hiçbiriniz evde yoktunuz ve ben de onu eğlendirmek istemiştim, canı sıkılıyordu. Ama hoşuna gitti, o yüzden bana kızma Jo," dedi Beth ürkekçe.

"Sen de hiç sır saklayamıyorsun. Neyse, en azından şimdi anlatma derdinden kurtulduk."

"Devam et lütfen," dedi Laurie, biraz hoşnutsuz görünen Jo tekrar işine dalınca.

"Eh, Beth sana yeni planımızdan bahsetmedi mi? Tatilimizi boşa geçirmemeye çalıştık, hepimiz bir görev üstlendik ve gönüllü olarak o işi yaptık. Tatil bitmek üzere, bütün görevler halledildi, aylaklık etmediğimiz için de hepimiz çok memnunuz."

"Evet, tahmin ediyorum," dedi Laurie ve boş boş geçen günlerini pişmanlıkla düşündü.

"Annem mümkün olduğu kadar çok açık havada olmamızdan hoşlanıyor, o nedenle biz de işlerimizi gelip burada

yapıyoruz ve iyi vakit geçiriyoruz. Keyifli olsun diye de eşyalarımızı bu heybelere koyuyoruz, eski şapkalar takıyoruz, tepeye tırmanmak için de bu değnekleri kullanıyoruz; yine yolculuk oyununu oynuyoruz, yıllar önce yaptığımız gibi. Biz buraya Keyif Dağı diyoruz, çünkü buradan uzaklara bakıp gelecekte yaşamak istediğimiz yerleri görüyoruz."

Jo eliyle ileriyi işaret etti, Laurie ayağa kalkıp bakmaya başladı; koruluktaki bir açıklıktan geniş, mavi nehir, nehrin öte yakasındaki ovalar, daha uzaktaki büyük şehrin banliyö mahalleleri ve göğe yükselen yeşil tepeler görünüyordu. Güneş alçalmıştı ve gökyüzü bir sonbahar günbatımının görkemiyle ışıldıyordu. Altın renkli ve mor bulutlar tepelerin üzerinde uzanıyor, İlahi Kent'in kuleleri gibi parıldayan gümüş rengi doruklar kızıl ışığa doğru yaklaşıyordu.

"Ne kadar da güzel!" dedi Laurie usulca, o bütün güzellikleri anında görüp hissederdi.

"Çoğunlukla böyle, burada durup seyretmeyi seviyoruz; çünkü hiçbir zaman aynı manzara olmuyor ama hep muhteşem," dedi Amy, bu anın resmini yapabilmeyi umarak.

"Jo bir gün yaşamayı umduğumuz yerlerden bahsediyor, domuzları, tavukları, harman yerleriyle gerçek kırlık bölgelerden... Çok hoş olurdu, keşke o güzel ülke gerçek olsaydı ve gidip orada yaşayabilseydik," dedi Beth, derin derin düşüncelere dalarak.

"Zamanı gelince, yeterince iyi insanlar olduğumuz zaman gideceğimiz bundan da güzel bir ülke var," diye cevap verdi Meg, en tatlı ses tonuyla.

"Bunu beklemek uzun, başarmak da zor görünüyor. Ben şu kırlangıçlar gibi hemen uçup o muhteşem kapıdan girmek istiyorum."

"Oraya varacaksın Beth, eninde sonunda oraya varacaksın, bundan şüphen olmasın," dedi Jo. "Mücadele etmek, sürekli çalışmak, tırmanıp beklemek zorunda olan benim ve belki de oraya hiç giremeyeceğim."

"Seni rahatlatacaksa, ben sana eşlik edebilirim. Sizin İlahi Kent'inizi görebilmek için benim daha çok yolculuk etmem gerekecek. Geç kalırsam, benim için güzel şeyler söylersin, değil mi Beth?"

Çocuğun yüzündeki ifade küçük dostunu üzdü ama yine de neşeyle, durgun gözlerini değişen bulutlara dikerek, "İnsanlar oraya gerçekten gitmek isterler ve hiç usanmadan hayatları boyunca gerçekten çabalarlarsa, sanırım içeri girebilirler, çünkü oranın kapısında kilit ya da bekçi olduğuna inanmıyorum. Ben orayı daima kitapta gördüğümüz resimdeki gibi, parıldayan ruhların ellerini uzatarak nehirden çıkagelen zavallı Christian'ı karşıladıkları bir yer olarak düşlüyorum," dedi.

"Kurduğumuz hayallerin hepsi gerçek olsa ve o hayali şatolarımızda yaşayabilsek, güzel olmaz mıydı?" dedi Jo, kısa bir sessizlikten sonra.

"Benim o kadar çok şatom var ki aralarında seçim yapmam zor olacak," dedi Laurie, yere uzanmış, kendisini ele veren sincaba kozalak atıyordu.

"En sevdiğini seçmek zorundasın. Hangisi?" diye sordu Meg.

"Ben söylersem siz de söyler misiniz?"

"Evet, kızlar da isterlerse tabii."

"İsteriz. Hadi, Laurie."

"Dünyanın görmek istediğim her yerini gördükten sonra, Almanya'ya yerleşip dilediğim gibi müzik yapmak istiyorum. Ünlü bir müzisyen olmuşum, tüm dünya beni dinlemeye akın ediyor; parayı da işleri de dert etmiyorum, yalnızca eğleniyor ve kendi istediğim şekilde yaşıyorum. İşte benim en sevdiğim hayali şatom bu. Seninki ne Meg?"

Margaret kendi hayalini anlatırken biraz zorlanıyor gibiydi, hayali sivrisinekleri kovalarcasına bir eğreltiotu dalını yüzüne doğru salladı ve yavaş yavaş anlatmaya başladı: "İçinde her türlü lüksün olduğu güzel bir evim olsun istiyo-

rum: leziz yemekler, güzel kıyafetler, şahane mobilyalar, hoş insanlar ve kucak dolusu da para. Ben ev sahibesi olacağım ve istediğim gibi yöneteceğim orayı, bir sürü hizmetçim olacak, o nedenle çalışmama gerek bile kalmayacak. Ama boş durmamak için de iyilikler yapıp, insanların beni içtenlikle sevmesini sağlayacağım."

"Bu hayali şatonda bir efendi olmayacak mı?" diye sordu Laurie kurnazca.

"Eh, 'Hoş insanlar' dedim ya..." Meg konuşurken ayakkabısını öyle dikkatle bağlıyordu ki kimse yüzünü göremedi.

"Neden mükemmel, akıllı, iyi bir koca ve melek gibi çocuklar istiyorum demiyorsun? Biliyorsun ki onlar olmadan şaton asla mükemmel olmaz," dedi lafını sakınmayan Jo, onun böyle narin arzuları yoktu henüz ve kitaplar dışındaki her yerde aşka burun kıvırırdı.

"Senin de şatonda atlardan, mürekkep hokkalarından ve kitaplardan başka bir şey olmazdı herhalde," diye karşılık verdi Meg terslenerek.

"Tabii ki! Arap atlarıyla dolu bir ahırım, tıka basa kitap yığdığım odalarım ve büyülü bir mürekkep hokkam olacak, böylece o mürekkeple yazacağım kitaplar da Laurie'nin müziği kadar ün kazanacak. Şatoma girmeden önce muhteşem bir şey yapmak istiyorum, ben öldükten sonra da unutulmayacak kadar kahramanca ya da mükemmel bir şey. Ne olduğunu bilmiyorum ama hep tetikteyim ve bir gün hepinizi şaşırtmaya niyetliyim. Sanırım kitaplar yazacağım, hem ünlü hem de zengin olacağım, bu tam bana göre, işte benim en sevdiğim hayalim bu."

"Benim hayalim de anne ve babamla birlikte, evimizde huzur içinde yaşayıp ailemle ilgilenmek," dedi Beth, kanaatkâr bir ifadeyle.

"Başka bir şey istemez misin?" diye sordu Laurie.

"Küçük piyanom da var, beni yeterince mutlu ediyor. Sadece hepimizin iyi ve bir arada olmasını istiyorum, başka bir şey değil."

"Benim birçok dileğim var, ama en gözdesi ressam olmak, Roma'ya gidip orada güzel resimler yapmak ve dünyanın en iyi ressamı olmak," diyerek mütevazı dileğini belirtti Amy.

"Hırslı bir ekibiz, değil mi? Beth dışında her birimiz zengin ve ünlü olmak, her alanda muhteşem olmak istiyoruz. Acaba herhangi birimizin düşleri gerçek olur mu bir gün?" dedi Laurie, düşüncelere dalmış bir dana gibi ot çiğneyerek.

"Gökyüzündeki şatomun anahtarı bende ama kapısını açıp açamayacağımı zaman gösterecek," dedi Jo gizemli bir ifadeyle.

"Benim de anahtarım var ama denememe izin verilmiyor. Kahrolsun üniversite!" diye söylendi Laurie, can sıkıntısıyla iç çekip.

"İşte benimki!" diyerek elindeki kalemi salladı Amy.

"Bende yok," dedi Meg ümitsizce.

"Hayır, var," dedi Laurie hemen.

"Nerede?"

"Yüzünde."

"Saçmalama, bu işe yaramaz."

"Sana kıymetli bir şey kazandırıp kazandırmayacağını bekle de gör bakalım," dedi delikanlı, bildiğini zannettiği o cazip küçük sırrı düşünerek güldü.

Meg'in elindeki eğreltiotunun arkasına sakladığı yüzü kızardı ama hiçbir şey sormadı ve Bay Brooke'un şövalye hikâyesini anlatırken takındığına benzer, ümitli bir yüz ifadesiyle nehre baktı.

"Bundan on yıl sonra hepimiz hayatta olursak buluşalım ve bakalım kaçımız isteklerimize kavuşmuşuz ya da şimdikinden daha çok yaklaşmışız," dedi hep bir planı olan Jo.

"Amanın! Kaç yaşında olacağım ben, yirmi yedi mi?" diye bağırdı, on yedi yaşına henüz girdiği için kendini çoktan yetişkin gibi hisseden Meg.

"Sen ve ben yirmi altı yaşımızda olacağız, Teddy; Beth yirmi dört, Amy de yirmi iki. Ne güzel bir buluşma olur!" dedi Jo.

"Umarım o zamana kadar gurur duyulacak bir şey yapmış olurum, ama o kadar tembel tenekeyim ki korkarım aylaklıktan başka bir şey yapamayacağım Jo."

"Bir amaç gerekiyor sana, annem öyle diyor, bir amacın varken çok başarılı olacağından emin."

"Öyle mi? Tanrıların tanrısı Jüpiter'in yardımıyla elimden geleni yapacağım, bir fırsatını bulayım!" diye bağırdı ani bir enerji patlamasıyla yerinden kalkan Laurie. "Büyükbabamı memnun etmekle yetinmem gerekiyor ve bunun için çabalıyorum ama bu benim istediğim şey değil, o yüzden zor geliyor. Benim Hindistan'la iş yapan tüccarlardan olmamı istiyor kendi gibi, ama beni vursunlar daha iyi. Çaydan, ipekten, baharattan ve o eski gemilerinin getirdiği her türlü süprüntüden nefret ediyorum, benim olduklarında denizin dibini boylamalarını hiç umursamam. Üniversiteye gitmem onu tatmin eder, onun için dört yılımı verirsem beni bu işten azat edecek. Ama o kararını vermiş. Babam gibi kaçıp istediğimi yapmadığım sürece, onun dediğini yapmak zorundayım. Bu yaşlı beyefendiyle birlikte kalacak birileri olsaydı, hiç düşünmeden yanından ayrılırdım."

Laurie büyük bir heyecanla konuşuyordu, en ufak bir teşvik görse bu tehdidini hemen uygulamaya koyacak gibiydi, çünkü çok hızlı büyüyordu ve üşengeç haline rağmen, genç bir erkeğin boyunduruk altında olmaya karşı duyduğu nefret ve dünyayı bizzat deneyimlemeye yönelik huzursuz arzu onun içinde vardı.

"Bence sen o gemilerinizden biriyle yelken aç ve dünyayı istediğin gibi tanıyana kadar bir daha eve dönme," dedi Jo; hayal gücü böyle cesur bir patlama fikriyle alevlenmiş ve "Teddy'ye yapılan haksızlıklar" dediği şeye üzülmüştü.

"Bu doğru değil Jo. Böyle konuşmamalısın, Laurie de bu kötü tavsiyeni dinlememeli. Sen büyükbabanın isteklerini yerine getirmelisin sevgili çocuğum," dedi Meg, en şefkatli ses tonuyla. "Üniversitede elinden gelenin en iyisini yap, o

da senin onu memnun etmeye çabaladığını görünce, eminim ki sana karşı huysuzluk ya da haksızlık etmeyecektir. Dediğin gibi, yanında kalacak ve onu sevecek başka kimsesi yok; onun iznini almadan gidersen, kendini asla bağışlayamayacaksın. Umutsuzluğa kapılma ve endişelenme, görevlerini yap, böylece sen de Bay Brooke gibi, saygı görerek ve sevilerek bunun ödülünü almış olacaksın."

"Onun hakkında ne biliyorsun?" diye sordu Laurie, verilen öğütlere minnet duysa da nutuk çekilmesi hoşuna gitmemişti ve bu alışılmadık isyanından sonra konuyu kendinden başka bir tarafa çekebileceği için sevinmişti.

"Sadece büyükbabanın bize anlattıklarını; ölümüne kadar annesine nasıl iyi baktığını, onu bırakamadığı için zengin birinin öğretmenlik teklifini reddedip başka ülkeye gitmediğini söyledi. Şimdi de bir zamanlar annesine bakmış olan yaşlı bir hanıma yardım edip bunu kimseye söylemediğinden, mümkün mertebe cömert, iyi huylu, sabırlı biri olduğundan bahsetti."

"Gerçekten de öyledir, benim sevgili öğretmenim," dedi Laurie içtenlikle; Meg sustu, söylediklerinden dolayı yüzü kızarmıştı ve ciddileşmişti. "Hiç fark ettirmeden biri hakkında bilgi edinip yaptığı iyilikleri başkalarına anlatarak insanların onu sevmesini sağlamak tam da büyükbabamın yapacağı bir iş. Brooke, annenizin ona neden bu kadar iyi davrandığını, benimle beraber neden onu da davet ettiğini ve böyle dostça davrandığını anlamakta güçlük çekiyordu. Onun her haliyle mükemmel biri olduğunu düşündü, günlerce bu konuda konuştu ve sizlerden de şevkle bahsedip durdu. Bir gün dileğim gerçekleşirse, Brooke için neler yapabileceğimi göreceksiniz."

"Şimdiden onu canından bezdirmeyerek işe başlayabilirsin," dedi Meg sertçe.

"Öyle yaptığımı da nereden çıkardınız hanımefendi?"

"Sizden giderken yüzünün aldığı ifadeye bakarak anlayabiliyorum. Eğer iyi davrandıysan, halinden memnun gö-

rünüyor ve canlı adımlarla yürüyor. Eğer canını sıktıysan üzgün görünüyor ve geri dönüp işini daha iyi yapmak istermiş gibi yavaş yürüyor."

"Bu hoşuma gitti. Demek ki Brooke'un yüzüne bakıp benim iyi ve kötü notlarımın çetelesini tutuyorsun, öyle mi? Onun geçerken pencereden sana selam verdiğini görürdüm, telgraflaştığınızı bilmiyordum."

"Telgraflaşmıyoruz ki... Kızma sakın ve lütfen sana anlattıklarımdan bahsetme ona! Bunu yalnızca senin durumuna önem verdiğimi göstermek için anlattım ve burada konuşulanlar burada kalır, bildiğin gibi," dedi Meg, ağzından çıkan dikkatsizce sarf edilmiş sözlerin nelere mal olabileceğini düşünmenin verdiği telaşla.

"Ben öyle hikâyeler anlatmam," dedi Laurie, arada bir takındığı ve Jo'nun "mağrur ve kudretli" olarak adlandırdığı tavrıyla. "Eğer Brooke bir termometre olacaksa, kendime dikkat edeyim de güzel bir havam olsun bari."

"Lütfen darılma. Nutuk çekmek ya da masal anlatmak değildi niyetim. Ben yalnızca Jo'nun seni daha sonra pişman olacağın bir şey yapmaya teşvik ettiğini düşündüm. Bize karşı çok kibarsın, seni erkek kardeşimiz gibi görüyor ve düşündüklerimizi sana dolandırmadan söylüyoruz. Affet beni, iyi niyetle söylemiştim." Ardından Meg hem sevecen hem çekingen bir hareketle elini uzattı.

Anlık parlamasından utanan Laurie, uzatılan küçük nazik eli sıktı ve içtenlikle karşılık verdi: "Affedilmesi gereken tek kişi benim. Huysuz biriyim ve bugünlerde hepten keyifsizim. Bana kusurlarımı söylemeniz ve kardeşçe davranmanız çok hoşuma gidiyor; bu nedenle bazen huysuzlanırsam, lütfen aldırmayın. Hepinize çok teşekkür ederim."

Gücenmediğini göstermek için elinden geldiğince nazik ve uysal davranmaya çalıştı; Meg'in ipliğini sardı, Jo'yu memnun etmek için şiir okudu, Beth için kozalak düşürdü ve Amy'ye eğreltiotları konusunda yardım etti; "Çalışkan

Arılar Cemiyeti"ne layık bir üye olduğunu kanıtladı. Kaplumbağaların evcil tabiatları konusunda yaptıkları ateşli tartışmanın tam ortasında (o sırada bu sevimli yaratıklardan biri nehirden çıkıyordu, tartışma bu yüzden başlamıştı) duydukları belli belirsiz zil sesi, Hannah'nın çayı koyduğunu ve akşam yemeğine ucu ucuna yetişebileceklerini haber veriyordu.

"Buraya tekrar gelebilir miyim?" diye sordu Laurie.

"Evet, okula yeni başlayan çocuklara dendiği gibi, eğer uslu durup kitabını seversen," dedi Meg gülümseyerek.

"Denerim."

"O halde gelebilirsin, ben de sana İskoç erkekleri gibi örgü örmeyi öğretirim. Bu aralar çoraba çok ihtiyaç var," diye ekledi Jo ve kapıda ayrılırlarken elindeki çorapları büyük mavi bir yün bayrak gibi salladı.

O akşam Beth, Bay Laurence'a piyano çalarken, Laurie de perdenin arkasında dikilip yalın ezgileriyle daima onu dinginleştiren küçük Davut'u* dinledi ve kırlaşmış başını eline yaslayarak o çok sevdiği ve yitirdiği ufaklığı düşüne düşüne oturan ihtiyarı seyretti. O öğleden sonra yaptıkları konuşmaları hatırlayınca, ona düşen fedakârlığı mutlulukla yapmaya karar verdi ve kendi kendine, "Şatomu terk edecek ve bana ihtiyacı olduğu süre boyunca bu sevimli ihtiyarla kalacağım, çünkü benden başka kimsesi yok," diye düşündü.

---

* Eski Ahit'in *1. Samuel* kitabında (16:16-23) İsrail kralı Saul'e sıkıntı veren kötü ruhların Davut'un lir çalışıyla uzaklaştığından bahsedilir. (e.n.)

XIV. Bölüm

Sırlar

Jo tavan arasında çok meşguldü; aylardan ekimdi, havalar gittikçe soğumaya başlamış ve günler kısalmıştı. Güneş yüksek pencereden iki üç saatliğine içeriye doluyor, Jo'nun eski kanepeye oturup kâğıtları etrafa dağıtarak acele acele yazı yazdığını ve sevgili faresi Scrabble'ın bıyıklarıyla iftihar ettiği her halinden belli büyük oğluyla birlikte tavandaki tahtaların üzerinde gezindiğini gösteriyordu. İşine iyice dalmış olan Jo, son sayfa dolana kadar çalakalem yazıp durdu, sonunda havalı bir imza attı ve kalemi fırlatarak bağırdı:

"İşte, elimden gelenin en iyisini yaptım! Bu da olmazsa daha iyisini yazana kadar beklemem gerekecek."

Kanepeye uzandı, yazdıklarını dikkatle baştan sona okudu, oraya buraya tireler ekledi, balona benzeyen bir sürü ünlem işareti koydu. Sonra bunları güzel kırmızı bir kurdeleyle bağladı ve ne kadar sıkı çalıştığını gösteren bir ciddiyet ve hevesle kitabını seyretti. Jo'nun buradaki yazıhanesi, duvara dayalı duran eski teneke kuzineydi. Kâğıtlarını ve birkaç kitabını, önüne çıkan kitapların yapraklarını yiyerek artık neredeyse yürüyen bir kütüphaneye dönüşen Scrabble'dan korumak için burayı kullanıyordu. Jo bu teneke depodan başka bir el yazması daha çıkardı ve ikisini de cebine koydu;

sonra arkadaşlarını kalemlerini kemirip mürekkebinin tadına bakmak üzere ardında bırakarak sessizce merdivenlerden indi.

Mümkün olduğu kadar sessizce şapkasını ve ceketini giydi, arka taraftaki pencereye gidip, alçak bir verandanın damına atladı, sonra oradan kendini çimlerin üzerine bıraktı ve dolambaçlı bir yoldan anacaddeye çıktı. Oraya varınca kendine çekidüzen verdi, geçen otobüse işaret etti, pek neşeli ve gizemli bir halde şehre doğru yola koyuldu.

Onu bir gören olsaydı, hareketlerini kesinlikle çok garip bulurdu; otobüsten indikten sonra kalabalık sokaktaki belli bir binaya gelinceye kadar uzun ve hızlı adımlarla yürüdü, güçlükle de olsa aradığı yeri bulduktan sonra kapısına gitti, kirli merdivenlere baktı ve bir dakika kadar hareketsiz durduktan sonra birdenbire sokağa daldı ve gerisingeri hızla oradan uzaklaştı. Bu manevrayı birkaç kez tekrarlaması, karşı binadaki pencerelerden birinde duran siyah gözlü genç adamı oldukça eğlendirdi. Üçüncü sefer dönerken, Jo kendini şöyle bir sarstı, şapkasını gözlerinin önüne kadar indirdi ve bütün dişlerini çektirecekmiş gibi görünerek merdivenlerden yukarı çıktı.

Girişi süsleyen tabelalar arasında bir dişçinin de tabelası vardı ve güzel dişlere dikkat çekmek için yavaşça açılıp kapanan yapay bir çift çenenin yer aldığı işarete bakan genç beyefendi, ceketini giydi, şapkasını aldı ve karşıdaki kapının önünde beklemek üzere aşağıya indi; gülümseyip hafifçe ürpererek "Buraya tek başına gelmek tam da ona göre bir iş, ama kötü olursa eve dönmesine yardım edecek birine ihtiyacı olacak," dedi.

On dakika sonra Jo kıpkırmızı bir surat ve sıkıntılı bir durum yaşadığını belli eden bir ifadeyle koşarak merdivenlerden indi. Genç beyefendiyi gördüğünde buna hiç memnun olmamış gibi görünerek, yalnızca bir baş selamıyla yanından geçip gitti ama genç adam onu takip edip sevecen bir ifadeyle sordu: "Kötü zaman mı geçirdin?"

"Çok da kötü değil."

"Çok çabuk çıktın."

"Evet, iyi ki öyle oldu!"

"Niçin tek başına gittin?"

"Kimsenin bilmesini istemedim."

"Tanıdığım en garip insansın sen. Kaç dişini çektirdin?"

Jo, anlamamış gibi arkadaşına baktı; sonra da çok komik bir şey olmuş gibi kahkahalarla gülmeye başladı.

"Çıkmasını istediğim iki tane vardı ama bir hafta beklemem gerekiyor."

"Niye gülüyorsun? Yine yaramazlık peşindesin Jo," dedi Laurie, neler olduğunu anlamamıştı.

"Sen de öyle. Peki, o bilardo salonunda siz ne yapıyordunuz beyefendi?"

"Affedersiniz hanımefendi, orası bir bilardo salonu değil, bir jimnastik salonu ve eskrim dersi alıyordum."

"Buna sevindim."

"Neden?"

"Bana da öğretirsin, sonra *Hamlet*'i oynarken sen Laertes olursun, bir güzel düello sahnesi yaparız."

Laurie öyle içten bir kahkaha attı ki yoldan geçenler kendilerine hâkim olamayıp gülümsediler.

"*Hamlet* oynasak da oynamasak da sana öğretirim. Büyük keyif olur, senin de çok işine yarar. Ama öyle kesin bir ifadeyle 'Buna sevindim' demenin tek nedeninin bu olduğuna inanmıyorum. Öyle değil mi?"

"Hayır, bilardo salonunda olmadığına sevinmiştim, umarım o tür yerlere gitmiyorsundur. Gidiyor musun yoksa?"

"Sık değil."

"Keşke hiç gitmeseydin..."

"Zararlı değil ki Jo. Evde de bilardo masam var ama karşında iyi bir oyuncu olmayınca eğlenceli olmuyor, ben de bu oyunu sevdiğimden arada sırada buraya gelip Ned Moffat'la ya da başka bir arkadaşımla bir iki el oynuyorum."

"Ah canım, çok üzgünüm, çünkü gittikçe daha çok seveceksin bunu; sonra paranı ve zamanını bu oyunlara harcayacaksın ve o berbat çocuklara benzeyeceksin. Oysa ben senin saygın biri olarak kalacağını ve dostlarının seninle gurur duyacağını düşünüyordum," dedi Jo başını sallayarak.

"Bir insan saygınlığını kaybetmeden de masum bir oyun oynayamaz mı ara sıra?" diye sordu Laurie sıkkınlıkla.

"Bu nerede ve nasıl olduğuna bağlı. Ben Ned'i ve arkadaş çevresini sevmiyorum, keşke sen de ondan uzak dursaydın. Gelmek istediği halde, annem onun evimize gelmesine izin vermiyor; sen de ona benzeyecek olursan, seninle şimdiki gibi arkadaşlık etmemize izin vermeyecek."

"İzin vermeyecek mi?" diye sordu Laurie endişeyle.

"Evet, yeni moda gençlere hiç tahammülü yok; onlarla arkadaşlık etmemizdense, bizi şapka kutularına kapatmayı tercih eder."

"O halde şimdilik o kutuları çıkarmasına gerek yok. Ben o yeni moda gençlerden değilim ve hiç de onlara benzemek gibi bir niyetim yok; ama ara sıra zararsız eğlencelere katılmakta da bir sakınca görmüyorum, ne dersin?"

"Evet, bu tür şeyleri kimse umursamaz, o yüzden git istediğince eğlen ama yabanileşme, olmaz mı? Yoksa beraber geçirdiğimiz güzel zamanların sonu olur."

"İki kere damıtılmış, saf bir aziz olacağım."

"Azizlere hiç tahammülüm yok; sadece yapmacıksız, dürüst, saygın bir çocuk ol ve biz de seni terk etmeyelim. Bay King'in oğlu gibi davransaydın ne yapardım, bilemiyorum. Bir dolu parası vardı ama nasıl harcayacağını bilmiyordu; sürekli kafayı bulup kumar oynamaya başladı ve sıfırı tüketti, bence babasının adını lekeledi, korkunç şeyler yaptı."

"Benim de aynısını yapacağımı mı düşünüyorsun? Çok teşekkürler!"

"Hayır, öyle düşünmüyorum, tabii ki hayır canım! Ama insanların paradan cezbedici bir şey olarak bahsettiklerini

duyuyorum ve bazen keşke sen de yoksul olsaydın diyorum. O zaman senin için endişelenmezdim."

"Benim için endişeleniyor musun Jo?"

"Biraz, huysuz ve hoşnutsuz olduğun zamanlarda. Çünkü o kadar güçlü bir iraden var ki yanlış bir yola saparsan korkarım ki seni o yoldan çevirmek zor olur."

Laurie birkaç dakika sessizce yürüdü, Jo da dilini tutmuş olmayı dileyerek onu seyrediyordu; çocuğun dudakları Jo'nun uyarılarına gülümser gibi dursa da gözleri öfkeyle bakıyordu.

"Eve gidene kadar nutuk mu çekeceksin?" diye sordu çocuk birdenbire.

"Tabii ki hayır. Neden?"

"Eğer devam edeceksen otobüse bineceğim. Nutuk çekmeyi bırakacaksan seninle yürüyüp ilgini çekecek bir şey anlatmak istiyorum."

"Artık vaaz vermeyeceğim ve hemen duymak istiyorum söyleyeceklerini."

"Harika, hadi bakalım. Bu bir sır ve ben bunu söylersem, senin de bana bir sırrını söylemen gerek."

"Benim sırrım yok ki!" diye söze başladı Jo ama aslında olduğunu hatırlayınca sustu.

"Biliyorsun ki var, hiçbir şeyi gizleyemezsin, ya itiraf edersin ya da anlatmam."

"Senin sırrın önemli bir şeyle mi ilgili?"

"Hem de nasıl! Tanıdığımız insanlarla ilgili ve eğlenceli. Duyman gerek, çünkü uzun zamandır söylemek için can atıyordum. Hadi, sen başla."

"Evdekilere bundan bahsetmeyeceksin, tamam mı?"

"Tek kelimesinden bile!"

"Yalnız kaldığımızda da benimle dalga geçmeyeceksin."

"Asla dalga geçmem."

"Hep geçiyorsun. İnsanlardan her istediğini alabiliyorsun. Nasıl yaptığını bilmiyorum ama sen doğuştan kandırıkçısın."

"Teşekkür ederim. Gönder bakalım!"

"Şey, bir gazeteciye iki hikâyemi bıraktım, yanıtını önümüzdeki hafta verecek," diye fısıldadı Jo, sırdaşının kulağına.

"Yaşasın! Ünlü Amerikalı yazar Bayan March!" diye bağırdı Laurie; artık şehir dışında olduklarından, iki ördek, dört kedi, beş tavuk ve altı yedi İrlandalı çocuğun şaşkın bakışları arasında şapkasını havaya fırlatıp tuttu.

"Şşşt! Bir sonuç çıkmayacak bence ama denemeden de duramadım, kimseye bir şey söylemedim, çünkü kimsenin hayal kırıklığına uğramasını istemiyorum."

"Başarısız olmayacaksın. Her gün gazetelerde çıkan o zırvaların yanında seninkiler Shakespeare'in eserleri gibi durur. Bunların basıldığını görmek çok keyifli olacak ve sevgili yazarımızla gurur duyacağız."

Jo'nun gözleri parladı, zira birilerinin size inanması güzel bir şeydir ve bir dostun övgüsü gazetelerdeki düzinelerce övgüden daha değerlidir.

"Senin sırrın nedir? Sakın hile yapma Teddy, yoksa bir daha sana asla inanmam," dedi Jo. Tek bir cesaret sözcüğüyle parlayan umutlarını sakinleştirmeye çalışıyordu.

"Söylediğim için başım derde girebilir ama söylemeyeceğime de söz vermemiştim, zaten öğrendiğim küçücük bir şeyi bile hemen sana söylemezsem içim rahat etmiyor. Meg'in eldiveninin nerede olduğunu biliyorum."

"Bu muydu?" dedi Jo, hayal kırıklığına uğramış gibiydi; Laurie başıyla onayladı ve gizemli bilgilerle dolu bir yüzle gözlerini kırpıştırdı.

"Şimdilik bu kadarı bile yeterli, nerede olduğunu söylediğimde sen de bana hak vereceksin."

"Söyle o halde."

Laurie eğilip Jo'nun kulağına birkaç kelime fısıldadı ve bu da kızda gülünç bir değişikliğe yol açtı. Bir an hem şaşırmış hem de gücenmiş bir halde öylece dikilip delikanlıya baktı; sonra yürümeye devam ederek sertçe sordu: "Nereden biliyorsun?"

"Gördüm."

"Nerede?"

"Cebinde."

"Bunca zamandır mı?"

"Evet, çok romantik değil mi?"

"Hayır, korkunç."

"Hoşuna gitmedi mi?"

"Tabii ki gitmedi. Çok saçma, buna izin verilemez. Ya sabır! Meg ne diyecek buna peki?"

"Kimseye söyleyemezsin, unutma bunu."

"Söz vermedim."

"Bu konuda anlaşmıştık ve sana güvendim."

"Peki, şimdilik kimseye söylemeyeceğim ama bu hiç hoşuma gitmedi, keşke bana söylemeseydin."

"Memnun olacağını sanmıştım."

"Birilerinin gelip de Meg'i götüreceği fikrine mi? Yok sağ ol, ben almayayım."

"Biri gelip de seni istediği zaman hoşuna gidecek ama."

"Bir denesinler bakalım, ne olacak!" dedi Jo öfkeyle.

"Ben de görmek isterdim!" dedi Laurie, bu fikre gülerek.

"Sır tutmanın bana göre olduğunu sanmıyorum, bunu söylediğinden beri kafam allak bullak oldu," dedi Jo, hayli hoşnutsuz bir ifadeyle.

"Şu tepeden aşağı doğru bir yarışa var mısın benimle, bir şeyciğin kalmaz," dedi Laurie.

Görünürlerde kimse yoktu, karşısındaki düz yol da çok davetkâr biçimde eğimleniyordu; bu teklifin cazibesine dayanamayan Jo fırladı, şapkasını ve tarak tokasını ardında bıraktı, firketelerini düşürerek koşmaya başladı. Hedefe ilk ulaşan Laurie oldu ve bulduğu tedavinin başarısından dolayı da oldukça memnundu; çünkü uçuşan saçları, ışıl ışıl gözleri ve al yanaklarıyla Atalante'si*, yüzünde mutsuzluktan eser olmayan bir halde nefes nefese peşinden geliyordu.

---

* Arkadya bölgesinde tanrıça Artemis'i simgeleyen ve iyi bir koşucu olan avcı kız. (e.n.)

"Keşke bir at olsaydım, o zaman bu güzel havada nefesim kesilmeden kilometrelerce koşabilirdim. Muhteşemdi, ama bak ne hale geldim... Hadi git de eşyalarını topla; nasıl olsa melek gibi bir çocuksun," dedi Jo, yere kızıl yapraklardan bir örtü sermiş olan akçaağacın dibine çökerken.

Laurie düşen eşyaları toplamak için hiç acele etmeden harekete geçti; örgülerini tepesinde toplayan Jo, kendini düzeltene kadar kimsenin geçmemesi için dua ediyordu. Ama biri geçti ve bu da misafirlikten döndüğü için tavrı ve kıyafetiyle gerçekten hanım hanımcık görünen Meg'den başkası değildi üstelik.

"Sen ne yapıyorsun bu halde buralarda?" diye sordu, darmadağınık görünen kardeşine şaşırmış bir ifadeyle bakıp.

"Yaprak topluyorum," dedi kız uysalca, o an topladığı bir avuç kızıl yaprağı göstererek.

"Bir de firkete," diye ekledi Laurie, yarım düzine firketeyi Jo'nun kucağına atıp. "Bunlar yolda yetişiyor Meg, taraklar ile kahverengi hasır şapkalar da öyle."

"Yine koştun değil mi Jo? Nasıl yaparsın bunu? Ne zaman bırakacaksın bu haşarılıkları?" dedi Meg azarlayarak; o sırada Jo yakasını düzeltti, rüzgârın dağıttığı saçlarını topladı.

"Saçına aklar düşmüş bastonlu bir ihtiyar olunca. Zamanından önce büyümem için uğraşma Meg. Senin böyle birdenbire değişmene alışmak yeterince zor oluyor zaten. Bırak da mümkün olduğunca küçük bir kız olarak kalayım."

Jo, konuşurken dudaklarının titrediği görünmesin diye yaprakların üzerine eğildi, son zamanlarda Margaret'in hızla bir kadın olduğunu hissediyordu ve Laurie'nin verdiği şu sır, bir gün nasıl olsa gerçekleşecek olan ama şu an her zamankinden de yakın görünen ayrılıktan dolayı onu dehşete düşürmüştü. Laurie kızın yüzündeki sıkıntıyı fark etti ve Meg'in dikkatini dağıtmak için çabucak, "Bu şık kıyafetle nereden geliyorsun böyle?" diye sordu.

"Gardiner'lardan, Sallie bana Belle Moffat'ın düğününü anlattı. Harikaymış, kışı geçirmek üzere Paris'e gitmişler. Kim bilir ne kadar muhteşemdir!"

"Onu kıskanıyor musun Meg?"

"Korkarım evet."

"Buna sevindim," diye homurdandı Jo, aceleyle şapkasını takarken.

"Neden?" diye sordu Meg, şaşırmıştı.

"Çünkü zenginlik senin için bu kadar önemliyse, yoksul bir adamla evlenmezsin," dedi Jo; bu arada sözlerine dikkat etmesi için sessizce onu uyarmaya çalışan Laurie'ye kaşlarını çattı.

"Ben asla evlenmeyeceğim," dedi Meg, vakarla yürürken; diğerleri de onu izliyor, gülüyor, fısıldaşıyor, taş kaydırıyor ve Meg'in kendi kendine dediği gibi "çocuk gibi davranıyorlar" dı; gerçi üzerinde en güzel kıyafeti olmasaydı Meg de dayanamayıp onlara katılabilirdi.

Bir iki hafta boyunca Jo öyle tuhaf davrandı ki kardeşleri bile şaşırdı. Postacı geldiğinde kapıya koşuyor, Bay Brooke'la ne zaman karşılaşsalar kaba davranıyor, kederli bir yüzle oturup Meg'e bakıyor, arada sırada silkelenip kendine geliyor ve sonra da gizemli bir tavırla gidip kardeşini öpüyordu. Laurie'yle birbirlerine işaretler yapıyor, sürekli "Spread Eagles" pozisyonundan, yani buz patenindeki kartal duruşundan bahsediyorlardı; en sonunda kızlar, her ikisinin de aklını kaçırdığına hükmettiler. Jo'nun pencereden çıkıp gitmesinden sonraki ikinci cumartesi günü, pencere kenarında oturmuş dikiş diken Meg, Laurie'nin bahçede Jo'yu kovaladığını, sonra da Amy'nin bahçesine girdiklerini görünce çok utandı. Orada olan biteni göremiyordu ama katıla katıla güldüklerini, ardından gelen mırıltıları ve gazete sayfalarının hışırtılarını duyabiliyordu.

"Ne yapacağız bu kızla? Asla bir hanımefendi gibi davranmayacak," diye iç çekti, bahçedeki yarışı onaylamayan bir yüzle seyrederken.

"Umarım hep böyle kalır, bu haliyle öyle komik ve içten ki," dedi, Jo'nun kendisinden başka biriyle sırlarını paylaşmasına biraz incindiğini kimseye belli etmeyen Beth.

"Çok uğraşıyor ama onu asla *commy la fo* hale getiremeyiz," dedi Amy. Elbisesine yeni fırfırlar yapıyordu ve buklelerini de çok güzel sarmıştı. Bu ikisi, kendini her zamankinden zarif ve hanım hanımcık hissetmesini sağlıyordu.

Birkaç dakika sonra Jo içeri dalıp kanepeye uzandı ve okuyormuş gibi yapmaya başladı.

"İlginç bir şeyler var mı?" diye sordu Meg lütfederek.

"Bir tane hikâyeden başka bir şey yok, ama o da pek işe yaramaz herhalde," dedi Jo, gazetenin adını gizlemeye özen göstererek.

"Öyleyse yüksek sesle okuyuver. Bu hem bizi eğlendirir hem de senin bir süre yaramazlık yapmanı engeller," dedi Amy, bir yetişkin edasıyla.

"Adı ne?" diye sordu Beth, Jo'nun yüzünü gazetenin ardına gizlemesinin nedenini merak ederek.

"Rakip Ressamlar."

"Kulağa güzel geliyor, okusana," dedi Meg.

Boğazını temizleyip derin bir nefes alan Jo, hızla okumaya başladı. Kızlar ilgiyle dinliyordu; çünkü hikâye romantik ve biraz da acıklıydı, sonunda karakterlerin çoğu ölüyordu.

"Şu muhteşem resimle ilgili kısmı beğendim," dedi Amy takdirle, Jo okumayı bitirdiğinde.

"Ben aşk sahnesini beğendim. Viola ve Angelo bizim en sevdiğimiz isimlerden, çok tuhaf değil mi?" dedi Meg, bu "aşk sahnesi" acıklı olduğu için yaşaran gözlerini silerek.

"Kim yazmış?" diye sordu, Jo'nun yüzündeki ifadeyi fark eden Beth.

Jo birden ayağa kalktı, gazeteyi bir kenara attı, kızarmış suratı ortaya çıktı, ciddiyet ve heyecan karışımı bir tavırla, yüksek perdeden yanıt verdi: "Kardeşiniz!"

"Sen mi?" diye çığlık attı Meg, elindeki işi bırakarak.

"Çok iyi bu!" dedi Amy, bir eleştirmen edasıyla.

"Biliyordum! Biliyordum! Ah, canım Jo, seninle gurur duyuyorum," dedi Beth. Koşarak kız kardeşinin boynuna sarıldı ve bu büyük başarıyı kutladı.

İnanın bana, hepsi o kadar mutluydu ki! Meg, "Bayan Josephine March" kelimelerinin gerçekten de gazeteye basıldığını görene kadar inanamadı. Amy hikâyeyi sanatsal olarak değerlendirdi ve ne yazık ki ana karakterlerin ikisi de öldüğü için yazılamayacak olan bir devam hikâyesi fikri verdi. Beth heyecandan sevinç içinde şarkılar söyleyip zıplamaya başladı. Jo'nun yaptığına çok şaşıran Hannah içeri girip "Amanın! Kim inanırdı ki!" diye bağırdı. Bayan March öğrendiğinde çok gururlandı. Jo gözünde yaşlarla kahkahalar atıyordu, bir tavuskuşu gibi böbürlendiğini itiraf etmişti. Elden ele dolaşan *Spread Eagles* gazetesi March'ların evinde muzaffer bir edayla kanat çırpıyordu sanki.

Jo'nun etrafında toplanan aile bireyleri, hiç soluk almadan sorularını sıralamaya başlamıştı: "Anlat bakalım, nasıl oldu bu iş?" "Ne zaman geldi?" "Ne kadar verdiler?" "Babam ne diyecek?" "Laurie dalga geçer mi?" Bu delidolu, şefkatli insanlar, evdeki en küçük olayı bile büyük bir şenliğe dönüştürebiliyordu.

"Gevezeliği kesin kızlar, her şeyi anlatacağım," dedi Jo; bir yandan da Bayan Fanny Burney *Evelina*'yı yazdığında kendisinin "Rakip Ressamlar"ı yazdığında hissettiği kadar muhteşem hissetmiş midir diye düşünüyordu. Hikâyeleri nasıl götürdüğünü anlattıktan sonra, şöyle devam etti: "Yanıtı almaya gittiğimde adam bana, her ikisini de sevdiğini söyledi; ama yeni başlayanlara ödeme yapmıyorlarmış, yalnızca gazetesinde yayımlayıp hikâyelerin fark edilmesini sağlayacağını söyledi. Bu iyi bir pratik olurmuş ve yeni yazarlar kendilerini geliştirdikleri zaman, herkes onlara ödeme yaparmış. Ben de iki hikâyemi onda bıraktım. Bugün de bunu gönderdiler, Laurie beni elimde gazeteyle yakaladı, görmek

için ısrar etti, ben de gösterdim. İyi olduğunu söyledi, artık daha fazla yazacağım ve o da bir dahaki sefere bana ödeme yapmalarını sağlayacak; çok mutluyum, belki bu sayede hem kendi masraflarımı karşılar hem de zaman içinde kızlara yardım ederim."

Jo'nun nefesi bu noktada kesildi, başını gazeteye gömerek hikâyesini birkaç damla gözyaşıyla ıslattı; çünkü özgür olmak ve kendisini seven insanların takdirini kazanmak kalbindeki en büyük dilekti ve bu, o mutlu sona doğru atılan ilk adımdı.

XV. Bölüm

Bir Telgraf

"Kasım, koca yılın en sıkıcı ayı," dedi Margaret; kasvetli bir öğleden sonra pencerenin önünde dikiliyor, kırağı düşmüş bahçeye bakıyordu.

"Ben de o yüzden bu ay doğmuşum," dedi Jo düşünceli bir edayla, burnunun üstündeki lekeden habersizdi.

"Şu anda çok güzel bir şey olsaydı, bu ayın keyifli bir ay olduğunu düşünecektik," dedi, her şeye, hatta kasım ayına bile umutla bakmayı başarabilen Beth.

"Öyle ama bu aileye hiç güzel bir şeyler olmuyor," dedi keyifsiz olan Meg. "Her gün çalışıp didinip duruyoruz, hiçbir şey değişmiyor ve çok az eğlenebiliyoruz. Aynı değirmende dönüp duruyoruz sanki."

"Ya sabır... Ne kadar da hüzünlüyüz böyle!" diye bağırdı Jo. "Bu hislerine hiç şaşmıyorum zavallıcığım, yıllar geçip giderken öteki kızların gülüp eğlendiğini görüyorsun, sense burada öğütüle öğütüle tükeniyorsun. Ah, keşke hikâye kahramanlarının yaşamını yönettiğim gibi seninkini de yönetebilseydim... Zaten yeterince güzel ve iyisin, bir de zengin bir uzak akrabandan sana beklenmedik bir miras bıraktırırdım. Sen de vâris olarak ortaya çıkar, bir zamanlar seni küçümseyenlere tepeden bakar, dünyayı gezer, bir zarafet

ve ihtişam parıltısı içinde benim sevgili Lady Bilmemkim'im olarak eve dönerdin."

"Artık insanlara öyle servetler kalmıyor; erkekler çalışmak, kadınlar da evlenmek zorunda geçinmek için. Korkunç adaletsiz bir dünya bu!" dedi Meg acı acı.

"Jo ve ben hepiniz için bir servet kazanacağız; yalnızca on yıl bekleyin ve görün," dedi Amy; bir kenarda oturmuş, Hannah'nın çamurlu turta adını verdiği kilden surat, kuş ve meyve modelleri yapıyordu.

"Bekleyemem, iyi niyetleriniz için minnettarım ama korkarım ki mürekkeple çamura o kadar güvenmiyorum."

Meg iç çekerek kırağı düşmüş bahçeye çevirdi yine yüzünü. Jo homurdandı, ümitsizliğe kapılmış bir halde iki dirseğini de masaya dayadı; Amy ise var gücüyle ağız dalaşına girişti. Diğer pencerenin kenarında oturan Beth, "Az sonra iki güzel şey olacak. Marmee yoldan aşağı doğru yürüyor, Laurie de sanki müjdeli bir haber verecekmiş gibi hızlı adımlarla bahçede dolanıp duruyor," dedi gülümseyerek.

İkisi birlikte içeri girdiler, Bayan March her zamanki sorusunu sordu: "Babanızdan mektup var mı kızlar?" Laurie ise en ikna edici ses tonuyla, "Benimle araba gezisine çıkmak isteyen var mı? Bütün gün kafam patlayıncaya kadar matematik çalıştım, şimdi de gidip biraz canlanmak, zihnimi tazelemek istiyorum," dedi. "Çok sıkıcı bir gün ama hava fena değil; Brooke'u evine bırakacağım, o nedenle dışarısı olmasa bile arabanın içi eğlenceli olacak. Hadi Jo, sen ve Beth gelirsiniz, değil mi?"

"Geliriz tabii."

"Teşekkür ederim ama benim işim var." Meg dikiş sepetini çıkardı; çünkü bu genç beyefendiyle sık sık araba gezisine çıkmamanın, en azından kendisi için, çok daha doğru olacağı konusunda annesiyle anlaşmışlardı.

"Biz üçümüz bir dakikada hazırlanırız," dedi Amy, ellerini yıkamak için koşarak.

"Sizin için yapabileceğim bir şey var mı sevgili anne?" diye sordu Laurie, Bayan March'a karşı her zaman takındığı sevgi dolu bakışları ve ses tonuyla koltuğun üzerinden eğilerek.

"Hayır, teşekkür ederim, yalnızca postaneye bir uğrarsanız çok sevinirim canım. Mektup zamanı geldi de geçiyor ama postacı henüz gelmedi. Babaları güneş kadar dakiktir ama yolda bir aksama olmuş demek ki."

Keskin bir zil sesi konuşmasını böldü ve bir dakika sonra Hannah elinde bir mektupla içeri girdi.

"Şu telgraf denen korkunç şeylerden biri geldi, hanımım," dedi; elindekini patlayıp da ortalığa zarar verecekmiş gibi korkarak tutuyordu.

"Telgraf" sözcüğünü duyan Bayan March hemen kâğıdı kaptı, üzerinde yazılı iki satırı okudu ve küçük kâğıt bir mermi olup da yüreğine saplanmış gibi bembeyaz kesilip koltuğa yığıldı.

BAYAN MARCH:
Kocanız çok hasta. Hemen gelin.
S. HALE
BLANK HASTANESİ, WASHINGTON.

Onlar bu telgrafı nefeslerini tutarak dinlerken, oda nasıl da sessizleşmişti... Gün birdenbire kararmış, sanki tüm dünya birdenbire değişmiş gibiydi; kızlar annelerinin etrafında bir halka oluşturmuşlardı, kendilerini tüm mutlulukları ve yaşam kaynakları ellerinden alınmak üzereymiş gibi hissediyorlardı. Bayan March kendini çabuk toparladı, mesajı tekrar okudu ve kollarını kızlarına uzatıp asla unutmayacakları bir ses tonuyla konuştu: "Hemen yola çıkacağım ama çok geç kalmış da olabilirim. Ah, evlatlarım, lütfen bana dayanma gücü verin!"

Birkaç dakika boyunca odada hıçkırıklar, kırık dökük teselli sözleri ve gözyaşları içinde sönüp giden ümitlendirici

fısıltılar dışında bir şey duyulmadı. Kendini ilk toparlayan zavallı Hannah oldu ve hiç farkında olmadığı bir bilgelikle, diğerlerine de iyi bir örnek oldu; çünkü ona göre çalışmak, çoğu üzüntünün ilacıydı.

"Tanrı o iyi adamın yardımcısı olsun! Ağlamakla zaman kaybetmemek gerek, hemen gidip eşyalarınızı hazırlayayım," dedi içtenlikle; önlüğüyle gözyaşlarını sildi, hanımının elini kendi nasırlı elleriyle dostça sıktı ve büyük bir özveriyle üç kadınlık işi tek başına yapmaya koyuldu.

"Hannah haklı, gözyaşı dökmeye vaktimiz yok. Sakin olun kızlar, izin verin de biraz düşüneyim."

Sakinleşmeye çalıştı zavallıcıklar; anneleri solgun ama sağlam görünerek ayağa kalktı, acısını bir kenara koyup düşünmeye ve plan yapmaya başladı.

"Laurie nerede?" diye sordu, düşüncelerini toparlayıp ilk yapılması gerekenlere karar verdiğinde.

"Buradayım hanımefendi. Lütfen bir şeyler yapmama izin verin!" diye bağırdı çocuk, ailevi üzüntülerin kendi dost gözleri için bile mahrem olduğunu düşünerek çekildiği yan odadan hızla gelerek.

"Hemen geleceğimi bildiren bir telgraf gönder. İlk tren sabah erkenden kalkıyor. Ona bineceğim."

"Başka? Atlar hazır; nereye isterseniz gidebilir, ne isterseniz yapabilirim," derken, dünyanın öbür ucuna bile uçmaya hazır görünüyordu.

"March Hala'ya bir not gönderelim. Jo, bana kâğıt kalem ver."

Jo yeni kopyaladığı nüshalardan birinin boş sayfasını koparak, masayı annesinin önüne çekti; bu uzun ve sıkıntılı yolculuk için borç para almaları gerektiğini biliyor ve babası için toplanacak paraya bir miktar daha ekleyebilmek için bir şeyler yapabileceğini düşünüyordu.

"Hadi git canım, ama fazla hızlı gidip de kendini harap etme sakın. Buna hiç gerek yok."

Bayan March'ın öğüdünün hemen bir kenara atıldığı ortadaydı, çünkü beş dakika sonra Laurie en çevik atına binip sanki canı pahasına gidiyormuş gibi dörtnala camın kenarından geçmişti.

"Jo, sen de koş, Bayan King'e gelemeyeceğimi söyle. Hazır çıkmışken şunları da al, yanımda götüreceğim, orada ihtiyacım olabilir, hastabakıcılığa hazırlanmam gerekiyor. Hastanelerde her zaman her şey bulunmuyor. Beth, sen de Bay Laurence'a gidip bir iki şişe yıllanmış şarap rica et. Babanız için gururumu bir kenara bırakabilirim. O her şeyin en iyisine layıktır. Amy, Hannah'a söyle, siyah sandığı indirsin. Meg, sen de gel bana yardım et, eşyalarımı toparlayayım, yarı şaşkın haldeyim."

Bir yandan yazmak, bir yandan düşünmek ve herkesi yönlendirmek zavallı kadını elbette afallatmıştı. Meg bir süre sakin sakin odasında oturmasını ve işleri onlara bırakmasını rica etti. Herkes bir fırtınaya kapılmış yapraklar gibi dağılmıştı ve sakin, mutlu hane o kâğıt parçası uğursuz bir büyü getirmiş gibi birdenbire parçalanmıştı.

Bay Laurence, Beth'le birlikte, bir hastanın gereksinim duyabileceğini düşündüğü her türlü malzemeyi yanına alarak telaş içinde geldi; annelerinin yokluğu esnasında kızlarına her türlü korumayı sağlayacağı konusunda verdiği dostane sözler kadının içini çok rahatlattı. Kendi ropdöşambrını vermekten kadına refakat etmeye kadar, teklif etmediği hiçbir şey kalmamıştı. Ama bu sonuncusu imkânsızdı. Bayan March yaşlı beyefendinin bu uzun yolculuğa çıkması düşüncesini duymak bile istemedi; ama adam bundan bahsederken bile kadının yüzünde bir rahatlama ifadesi belirmişti, çünkü gerginlik ve endişe yolculuk için iyi değildir. Adam kadının gözlerindeki bakışı gördü, kaşlarını çattı, ellerini ovuşturdu ve hemen döneceğini söyleyerek aceleyle çıktı. Kimsenin onu tekrar düşünecek zamanı olmamıştı ki Meg bir elinde bir çift lastik ayakkabı diğerinde bir fincan çayla antrede koştururken birdenbire Bay Brooke'la karşılaştı.

"Olanları duyduğuma çok üzüldüm Bayan March," dedi, kızın yaralı yüreğine merhem olabilecek kadar kibar, sakin bir ses tonuyla. "Annenize refakat etme isteğimi söylemeye gelmiştim. Bay Laurence, bazı işlerinden dolayı beni Washington'a gönderiyor ve orada bulunduğu sürece annenize yardımcı olmak bana büyük bir mutluluk verecek."

Lastik eldivenler yere düştü, Meg elini uzatınca neredeyse çay fincanı da düşecekti; yüzünde o kadar minnet dolu bir ifade vardı ki Bay Brooke yapmak üzere olduğu bu ehemmiyetsiz işten çok daha büyük bir fedakârlığın karşılığını alıyormuş gibi hissetti.

"Ne kadar naziksiniz! Annem kabul edecektir, eminim; onunla ilgilenecek birinin olduğunu bilmek bizim için çok büyük bir teselli olacak. Çok, çok teşekkür ederiz!"

Meg kendini tamamen unutmuş, içtenlikle konuşuyordu; sonunda o kahverengi gözlerde gördüğü bir şey ona elindeki çayın soğumakta olduğunu hatırlattı, adamı salona götürdü ve annesini çağıracağını söyledi.

Laurie, içinde istenen miktarın da olduğu bir notla geri döndüğünde her şey ayarlanmıştı, March Hala'nın notunda daha önce de sık sık söylediği şeyleri tekrarladığı birkaç satır da vardı; March'ın orduya katılmasının çok saçma olduğunu, bunun sonunun kötü biteceğini, bir dahaki sefere öğüdünü dinleyeceklerini umduğunu söyleyip dururdu. Bayan March notu ateşe attı, parayı cüzdanına koydu, hazırlıklarına devam etti; orada olsaydı Jo'nun nedenini anlayabileceği bir şekilde dudaklarını bükmüştü.

Kısa öğleden sonra geçip gitti; bütün ayak işleri tamamlanmıştı, Meg ve annesi gerekli bazı dikiş işlerini yaparlarken Beth ve Amy çayı hazırladı, Hannah ütüyü kendi deyişiyle "şipşak" bitirdi ama Jo ortalıkta yoktu. Endişelenmeye başladılar, Laurie de onu aramaya çıktı, çünkü Jo'nun kafasında ne gibi saçmalıklar olduğu hiçbiri bilmiyordu. Laurie onu bulamadan çıkageldi Jo; yüzünde tuhaf bir ifadeyle yü-

rüyordu, korkuyla neşe, mutlulukla pişmanlık karışımı bir ifadeydi bu; hem yüzünü hem de annesinin önüne bıraktığı para tomarını görünce bütün aile çok şaşırdı. "Babamı rahat ettirmek ve sağ salim eve getirmek için benim elimden gelen bu," dedi Jo yutkunarak.

"Canım, nereden buldun bunu? Yirmi beş dolar! Jo, umarım yanlış bir şey yapmamışsındır?"

"Hayır, hepsi hak edilmiş para bunun. Ne dilendim ne borç istedim ne de çaldım. Kendim kazandım ve bu yüzden beni suçlayacağınızı da sanmıyorum, sadece bana ait olan bir şeyi sattım."

Jo konuşurken şapkasını çıkardı ve herkesten bir çığlık yükseldi, o gür saçları kısacık kesilmişti.

"Saçların! O güzelim saçların!" "Ah Jo, nasıl yapabildin bunu? Tek güzelliğinden nasıl vazgeçtin?" "Sevgili kızım, buna hiç gerek yoktu." "Artık benim Jo'ma benzemiyor ama bu haliyle onu daha çok seviyorum işte!"

Herkes sözünü söyledikten sonra Beth, Jo'nun kısa saçlı başına sevgiyle sarıldı; Jo kimseyi bir nebze bile kandıramadığı kayıtsız bir tavır takınarak kafasındaki kahverengi çalıyı karıştırmaya başladı ve çok hoşuna gitmiş gibi görünmeye çalışarak şöyle dedi: "Ülkenin kaderini etkilemeyecek ya Beth, hayıflanmayı bırak. Böylesi kibirli tarafım için de iyi olacak, son zamanlarda saçımla fazla gururlanmaya başlamıştım. Bu yığın kalktığı için beynim daha iyi çalışacak; kafam öyle güzel hafifledi ve serinledi ki... Berber kısa sürede kıvır kıvır saçlarımın olacağını söyledi, sanırım artık erkeksi duracak ve bakımı da kolay olacak. Ben halimden memnunum, hadi şimdi şu parayı alın da bir şeyler yiyelim."

"Her şeyi anlat bana Jo. Ben pek memnun değilim bu durumdan ama seni suçlayamam, çünkü gururunu sevgine nasıl seve seve feda ettiğini biliyorum. Ama hayatım, buna hiç gerek yoktu ve korkarım ki günün birinde buna pişman olacaksın," dedi Bayan March.

"Hayır, pişman olmayacağım," diye karşılık verdi Jo kendinden emin bir ses tonuyla; bir yandan da bu çılgınlığının tamamen kınanmadığını hissederek rahatlamıştı.

"Neden yaptın bunu?" diye sordu, o güzelim saçının yerine başının kesilmesini tercih edeceğini düşünen Amy.

"Babam için bir şeyler yapmayı çok istiyordum," dedi Jo, masanın etrafında toplandıklarında. Bilirsiniz, sağlıklı ve genç insanlar, belanın ortasındayken bile yemek yiyebilirler. "Annem gibi ben de borçlanmaktan nefret ederim, March Hala'nın söyleneceğini biliyordum, üç kuruş istesen bile söylenir. Meg üç aylık maaşının hepsini kira için kullanmıştı, bense benimkiyle birkaç kıyafet almıştım, o yüzden kendimi çok kötü hissettim ve burnumu satmak pahasına da olsa biraz para bulmaya mecburdum."

"Kendini bu kadar kötü hissetmene gerek yoktu ki evladım... Hiç kışlık kıyafetin yoktu, zar zor kazandığın kendi paranla da en temel ihtiyaçlarını karşılamışsın," dedi Bayan March, Jo'nun yüreğini ısıtan bir bakışla.

"Başlangıçta saçımı satmak aklımın ucundan bile geçmemişti, yürürken ne yapabileceğimi de düşünüp durdum, bazen şu zengin mağazalarından birine girip istediğimi alıverecek gibi oluyordum ama kendimi durdurdum. Bir berberin vitrininde, üzerinde fiyatlar olan saçlar görmüştüm, benimki kadar gür olmayan siyah bir saça bile kırk dolar fiyat konmuştu. Birdenbire bende de para edebilecek bir şeyler olduğu dank etti kafama ve hiç düşünmeden dükkândan içeri girdim ve saç alıp almadıklarını, benim saçıma ne kadar verebileceklerini sordum."

"Bunu yapmaya nasıl cesaret edebildin, anlamıyorum," dedi Beth, korku ve hayranlık karışımı bir ifadeyle.

"Yalnızca saçını yağlamak için yaşıyormuş gibi görünen ufak tefek bir adamdı. Önce çok şaşırıp bakakaldı, sanki daha önce dükkânına girip de saçını satmak isteyen kız görmemiş gibi. Saçımla ilgilenmediğini söyledi, çok moda bir

renk değilmiş, zaten fazla para da veremezmiş, saçın fiyatını artıran işçilikmiş, falan filan. Saat geç oluyordu ve ben de o an yapmazsam hiçbir zaman yapamayacağımdan korkuyordum, bilirsiniz, bir şeye başlayıp da sonradan vazgeçmekten nefret ederim. O yüzden adama saçlarımı alması için yalvarmaya başladım ve ona neden acele ettiğimi anlattım. İtiraf ediyorum, aptalcaydı ama adamın fikrini değiştirmeye yetti bu, çünkü oldukça heyecanlanmıştım ve ona hikâyeyi her zamanki gibi karman çorman anlattım, karısı da duydu ve adama nazikçe 'Al bu saçları Thomas, al da genç hanımı sevindir. Para edecek bir tutam saçım olsaydı, ben de Jimmy'miz için aynı şeyi seve seve yapardım,' dedi."

"Jimmy de kim?" diye sordu, anlatılanları dinlerken her şeyin açıklanmasından hoşlanan Amy.

"Askerdeki oğlu olduğunu söyledi kadın. Bu tür şeyler yabancı insanları nasıl da kaynaştırıyor, değil mi? Adam saçımı keserken kadın durmadan konuşup kafamı dağıtmamı sağladı."

"Makası ilk vurduğunda kendini çok kötü hissetmedin mi?" diye sordu Meg ürpererek.

"Adam malzemelerini toparlarken son bir kez baktım saçlarıma, o kadar. Böyle önemsiz şeyler uğruna ağlayıp sızlanmam. Ama itiraf ediyorum, o sevgili saçlarımı masanın üzerinde görüp de kalan kısacık saçlarıma dokununca kendimi bir garip hissettim. Kolumu ya da bacağımı kaybetmişim gibi geldi bana. Kadın saçlarıma hüzünle baktığını fark edince saklamam için bana bir lüle saç verdi. Bunu sana vereceğim Marmee, sırf eski güzellikleri hatırlaman için, çünkü kısa saç o kadar rahat ki bir daha yelelerimi uzatacağımı sanmıyorum."

Bayan March kestane rengi, dalgalı lüleyi aldı ve masasındaki gri renkli kısa saçın yanına koydu. Yalnızca "Teşekkür ederim canım," dedi; ama yüzündeki ifade kızların konuyu değiştirmesine yol açtı ve ellerinden geldiğince neşeli görün-

meye çalışarak Bay Brooke'un nezaketinden, yarın havanın güzel olması ihtimalinden ve babaları iyileştirilmek üzereeve döndüğünde ne kadar mutlu olacaklarından bahsettiler.

Bayan March saat onda elindeki son işi de bitirip "Hadi kızlar," diye seslenene kadar hiç kimsenin canı yatmak istemedi. Beth piyanonun başına geçip babasının en sevdiği ilahiyi çaldı. Hep birlikte büyük bir metanetle söylemeye başladılar ama hepsi birer birer yarıda bıraktı, geriye bir tek o ilahiyi tüm kalbiyle söyleyen Beth kalmıştı, çünkü müzik onun için daima en güzel avuntuydu.

"Hadi şimdi gidip yatın ve çene çalmayın, sabah erkenden kalkmamız gerekiyor, ne kadar uyursak o kadar iyi," dedi Bayan March ilahi bittikten sonra, zira hiçbiri yeni bir ilahi söylemek istemiyordu.

Kızlar usulca annelerini öptüler ve sevgili hasta babaları yan odada yatıyormuşçasına gürültü çıkarmadan yataklarına gittiler. Beth ve Amy o büyük sıkıntıya rağmen hemen uykuya daldılar ama Meg uyanık kaldı, kısacık yaşamında karşılaştığı bu ciddi şeyleri düşünüyordu. Jo hareketsizce yatıyordu, kardeşi ise onun uyuduğunu zannediyordu, bastırdığı hıçkırıklarına artık engel olamayınca yakalandı; Meg kardeşinin ıslak yanağına dokundu.

"Jo, tatlım, ne oldu? Babamız için mi ağlıyorsun?"

"Hayır, şu an değil."

"Niçin ağlıyorsun o halde?"

"Saç... Saçlarım için!" diyerek patladı zavallı Jo, duygularını boş yere yastığında boğmaya çalışıyordu.

Bu durum Meg'e hiç komik gelmemişti; en şefkatli tavrıyla dertli kahraman kardeşine sarılıp onu öptü.

"Bunun için üzülmüyorum," dedi Jo, yutkunarak. "Yine olsa yine yaparım. Böyle aptalca ağlayan yalnızca benim bencil yanım. Kimseye söyleme, geçti gitti. Senin uyuduğunu sanmıştım, o yüzden tek güzelliğim bozulduğu için biraz yas tutayım demiştim... Sen neden uyumadın?"

"Uyuyamıyorum, çok endişeliyim," dedi Meg.

"Güzel şeyler düşün, hemen dalarsın."

"Denedim ama uykum daha da kaçtı."

"Ne düşündün?"

"Güzel yüzler... Özellikle de gözler," dedi Meg karanlıkta kendi kendine gülümseyerek.

"En çok hangi rengi seversin?"

"Kahverengi, yani bazen. Maviler de hoş oluyor."

Jo gülmeye başladı, Meg bu konuda konuşmamasını emretti, sonra saçlarını kıvırcık yapacağına söz verdi ve rüyasında gökyüzündeki şatosunda yaşadığını göreceği bir uykuya daldı.

Saat gece yarısını vurdu, odalarda büyük bir sessizlik hüküm sürüyordu, bir siluet sessizce yataktan yatağa dolaştı, birinin örtüsünü düzeltti, diğerinin yastığını yerleştirdi, oradaki varlığından habersiz uyuyan yüzlere uzun uzun, sevgiyle bakarak her birini sessizce kutsayarak öptü ve yalnızca bir annenin dilinden dökülebilecek en coşkun duaları etti. Kasvetli geceye bakmak için perdeyi kaldırdığında ay bulutların arasından sıyrılıp parlak, müşfik bir yüz gibi ışıldadı ve sanki sessizce şöyle fısıldadı: "Rahat ol, sevgili ruh! Bulutların ardında daima ışık vardır."

XVI. Bölüm

Mektuplar

Kardeşler, soğuk kurşuni günün şafağında lambalarını yakıp, kitaplarının o günkü bölümünü daha önce hiç hissetmedikleri bir içtenlikle okudular; gerçek bir sıkıntının gölgesinde olduklarından, bu küçük kitaplar hem onlara yardımcı oluyor hem de onları rahatlatıyordu. Giyinirlerken, annelerini o endişe dolu yolculuğuna neşeyle ve umutla, gözyaşları ve şikâyetlerden arınmış olarak uğurlamaya karar verdiler. Alt kata indiklerinde her şey çok garip görünüyordu; dışarısı loş ve sessiz, içerisiyse inadına aydınlık ve hareketliydi. O erken saatte kahvaltı etmek tuhaf gelmişti; hatta başında gece takkesiyle mutfakta koşuşturan Hannah'nın o tanıdık yüzü bile anormal görünüyordu. Büyük seyahat sandığı koridorda hazır duruyordu, annelerinin mantosu ve şapkası kanepenin üzerindeydi; kendisi de oturmuş bir şeyler yemeye çalışıyordu ama uykusuzluk ve gerginlik yüzünden öylesine yorgun ve solgun görünüyordu ki kızlar verdikleri kararı uygulamakta zorlanıyorlardı. Kendini tutmaya çalıştığı halde Meg'in gözleri sürekli dolu doluydu. Jo birkaç defa yüzünü merdanenin arkasına saklamak zorunda kalmıştı. Küçük kızların yüzündeyse, üzüntüyle yeni tanışıyorlarmış gibi kasvetli, endişeli bir ifade vardı.

Kimse pek konuşmadı ama vakit yaklaştıkça annelerine de yaklaştılar, arabanın gelmesini beklerken biri şalını katladı, diğeri şapkasının bağcıklarını düzeltti, bir üçüncüsü ayakkabılarını giydirdi, dördüncüsü de seyahat çantasının iplerini sağlamlaştırdı. Bayan March ise etrafında arı gibi çalışan kızlarına şunları söyledi:

"Çocuklar, sizi Hannah'nın bakımına ve Bay Laurence'ın himayesine bırakıyorum. Hannah zaten çok sadık biridir, iyi komşumuz da size kendi çocukları gibi bakacaktır. Sizden yana hiçbir korkum yok ama yine de bu sıkıntıyı rahatça atlatabileceğiniz konusunda biraz endişeliyim. Gittiğimde sakın üzülüp ağlamayın ya da tembellik ederek bu durumu unutabileceğinizi de sakın düşünmeyin. Her zamanki gibi çalışmayı sürdürün, çünkü çalışmak kutsal bir avuntudur. Umutlu olun, kendinizi meşgul edin, ne olursa olsun asla babasız kalmayacağınızı aklınızdan çıkarmayın."

"Peki, anne."

"Meg, hayatım, tedbirli davran, kardeşlerine göz kulak ol, Hannah'ya danış, başın sıkışırsa Bay Laurence'a git. Sabırlı ol, Jo, karamsarlığa kapılıp düşüncesizlik etme; bana sık sık yaz ve bize yardım etmeye, yüzümüzü güldürmeye hep hazır olan cesur kızım ol. Beth, sen de müziğinle rahatlamaya çalış, inancını kaybetme, ufak tefek ev işleriyle uğraş ve sen Amy, elinden gelen yardımı esirgeme, söz dinle ve evde mutlu mutlu oturup güvende ol."

"Dediğin gibi davranacağız, anne. Söz!"

Yaklaşan arabanın tıkırtılarıyla hepsi yerinden sıçrayıp sesi dinlediler. O zor an gelmişti ama kızlar buna iyi dayandılar. Babalarına sevgi ve selamlarını gönderirken, bunları iletmek için çok geç kalmış olabileceklerini düşününce yürekleri ağırlaşsa da kimse ağlamadı, kaçıp gitmedi, ağıtlar yakmadı. Sessizce annelerini öptüler, ona sevgiyle sımsıkı sarıldılar ve araba uzaklaşırken neşeyle el sallamaya çalıştılar.

Laurie ve büyükbabası da Bayan March'ı uğurlamaya gelmişlerdi; Bay Brooke da öylesine güçlü, duyarlı ve kibar görünüyordu ki kızlar hemen o an adama "Bay Kocayürek" adını* takarak onu kutsadılar.

"Hoşça kalın, canlarım! Tanrı hepimizi kutsasın ve korusun!" diye fısıldadı Bayan March, her birini tek tek öpüp aceleyle arabaya binerken.

Araba yola koyulduğunda güneş de ortaya çıktı, kadın dönüp ardına baktığında bahçe kapısındaki topluluğun üzerine düşen aydınlığı iyiye işaret saydı. Kalanlar için de öyleydi, hep birlikte gülümseyip el sallıyorlardı: Köşeyi dönerken Bayan March'ın gördüğü son manzara, dört aydınlık yüz, arkalarında koruma gibi duran Bay Laurence, sadık Hannah ve sadık Laurie oldu.

"Herkes bize ne kadar da iyi davranıyor!" dedi Bayan March, kendisine bunu doğrularcasına saygılı bir ifadeyle bakan genç adamı görünce.

"Başka türlü nasıl davranılabilir bilmiyorum," dedi Bay Brooke ve öylesine içten güldü ki Bayan March gülümsemeden edemedi. Ve böylece uzun yolculuk, güneşin hayra alamet parıltısı, gülümsemeler ve neşeli sözcüklerle başlamış oldu.

"Sanki deprem olmuş gibi hissediyorum," dedi Jo, komşuları dinlenip kendilerine gelmeleri için onları yalnız bırakıp kahvaltıya gitmişlerdi.

"Evin yarısı gitmiş gibi," dedi Meg, hüzünlü bir ifadeyle.

Beth bir şeyler söylemek için ağzını açacak oldu ama yalnızca annelerinin masasının üzerinde duran ve kadının en telaşlı anlarında bile onları düşündüğünü ve onlar için çalıştığını anımsatan güzelce onarılmış çorap yığınını gösterebildi. Küçük bir şeydi belki ama yüreklerine işledi ve aldıkları cesur kararlara rağmen, hep birlikte çözülüp acı acı ağladılar.

Hannah rahatça duygularını dökebilmeleri için düşünceli davranıp çıktı, bu yağmur bulutları dağılma alametleri

---

* *The Pilgrim's Progress* kitabında "Mr. Greatheart" hacı Christian'ın karısını ve çocuklarını İlahi Kent'e giden yolda korur ve gözetir. (e.n.)

gösterdiğinde de kahve demliğini hazırlayarak onları bundan kurtarmaya geldi.

"Evet, sevgili küçükhanımlar, annenizin dediklerini hatırlayın ve dövünüp durmayın. Gelin önce birer fincan kahve içelim, sonra da işe koyulup ailenin itibarını koruyalım."

Kahve büyük bir ikramiye oldu; Hannah o sabah kahve yapmakla büyük bir incelik göstermişti. Hiçbiri onun ikna edici tavırlarına ve kahve demliğinden yayılan mis kokulu davete kayıtsız kalamadı. Masanın etrafına toplandılar, gözlerini sildikleri mendilleri peçetelerle değiştirdiler, on dakikada hepsi tekrar kendine gelmişti.

"Bizim ilkemiz 'Umut edin ve işlerinizle meşgul olun' olmalı. Hadi bakalım, en çok kim uyacak görelim. Ben her zamanki gibi March Hala'ya gideceğim. Umarım yine nutuk çekmeye kalkmaz!" dedi Jo, geri gelen enerjisiyle kahvesini yudumlarken.

"Ben de King'lere gideceğim, aslında evde kalıp buradaki işleri toparlamak istiyorum ama..." dedi Meg, gözlerinin kızarmamış olmasını dileyerek.

"Buna hiç gerek yok. Beth ve ben evi gayet güzel idare edebiliriz," diye araya girdi Amy, büyümüş de küçülmüş bir edayla.

"Hannah bize yapmamız gerekenleri anlatır, siz gelene kadar her şeyi hallederiz," diye ekledi Beth ve hiç vakit kaybetmeden paspası ve kovayı çıkardı.

"Endişe çok ilginç bir duygu," dedi Amy, dalgın dalgın şeker yerken.

Meg, teselliyi şeker kâsesinde arayan genç hanıma bakıp kafasını sallasa da kızlar gülmeden edemediler ve hepsi kendini daha iyi hissetti.

Masanın üzerindeki çörekleri görünce, Jo yeniden ciddileşti; iki kardeş günlük görevlerini halletmek üzere dışarı çıktılar; evden çıktıklarında, annelerini görmeye alışık oldukları pencereye dönüp hüzünle baktılar. O yoktu ama

Beth bu küçük merasimi unutmamış, pencereye çıkmıştı; gül yüzlü bir bebek gibi onlara el sallıyordu.

"İşte benim Beth'im!" dedi Jo, minnet dolu bir yüz ifadesiyle şapkasını sallayarak. "Hoşça kal, Meggy, umarım King'ler bugün canını sıkmaz. Babamız için de üzülme," diye ekledi ayrılırlarken.

"Umarım March Hala da dırdır etmez. Saçın gittikçe güzelleşiyor, erkeksi ve hoş duruyor," dedi Meg, uzun boylu kardeşinin omuzları üzerinde komik duran kıvırcık saçlı kafaya bakıp gülmemeye çalışarak.

"Tek avuntum bu," dedi ve kendini bir kış günü kırpılmış koyun gibi hisseden Jo, Laurie gibi şapkasına dokunarak uzaklaştı.

Babalarından gelen haberler, kızları çok rahatlatıyordu, çünkü hastalık tehlikeli de olsa hemşirelerin en şefkatlisinin ve en iyisinin varlığı adamı biraz olsun iyileştirmeye yetmişti. Bay Brooke her gün durumla ilgili küçük bir rapor gönderiyordu ve ailenin reisi olarak Meg, haftalar geçtikçe daha neşeli olan bu haberleri ısrarla kendisi okuyordu. Başlangıçta herkes mektup yazmaya çok hevesliydi, kalın kalın zarflar, Washington'la yazıştıkları için kendilerini çok önemli hisseden kızlardan biri ya da öteki tarafından özenle posta kutusuna atılıyordu. Bu koca paketteki mektupların her biri yazanın karakteristik özelliklerini yansıttığından, şimdi hayali bir posta arabasını soyup bu mektupları okuyalım:

ÇOK SEVGİLİ ANNECİĞİM,

Son mektubunun bizi ne kadar sevindirdiğini bilemezsin, çünkü verdiğin haber o kadar güzeldi ki okurken hem güldük hem ağladık. Bay Brooke ne kadar da kibar; Bay Laurence'ın işleri nedeniyle senin yakınlarında uzun süre kalması ne büyük şans oldu, sana ve babama çok yardımı dokunuyor. Kızların hepsi melek gibi. Jo dikiş işlerinde bana yardımcı oluyor ve her türlü zor

işi yapmakta ısrar ediyor. Onun bu "iyilik krizinin" kısa süreceğini bilmesem, çalışmayı abarttığını düşüneceğim. Beth işleri konusunda saat gibi dakik, senin söylediklerini asla aklından çıkarmıyor. Babam için üzülüyor ve küçük piyanosunun başına oturmadığı zamanlarda, çok mahzun görünüyor. Amy benim sözümden çıkmıyor, ben de ona iyi bakıyorum. Kendi saçını kendi tarıyor, ona düğme deliği açmayı ve çoraplarını tamir etmeyi öğretiyorum. Çok sıkı çalışıyor, geldiğinde onda göreceğin gelişmelerin seni çok sevindireceğini biliyorum. Bay Laurence, Jo'nun ifadesiyle, anaç bir tavuk gibi üzerimize titriyor; Laurie de çok kibar ve iyi komşuluk ediyor. Jo'yla birlikte bizi eğlendiriyorlar; çünkü siz çok uzaklarda olduğunuzdan, biz de bazen hüzünleniyor, kendimizi öksüz kalmış gibi hissediyoruz. Hannah ise tam bir azize gibi, hiçbirimizi azarlamıyor, bana hep Bayan "Margaret" demesi de çok hoşuma gidiyor ve bana çok saygılı davranıyor. Hepimiz iyiyiz, işlerimizle meşgul oluyoruz, ama gece gündüz hasretle eve dönüşünüzü bekliyoruz. Babama en içten sevgilerimi ilet ve bana güven.

Hürmetlerimle,
MEG.

Kokulu kâğıda güzelce yazılan bu not, bir sonrakiyle tam bir tezat oluşturuyordu; zira kocaman, ince, ithal bir kâğıda, kuyruğu uzatılmış harflerle kargacık burgacık yazılmış, orasına burasına mürekkep damlamış bir mektuptu bu:

DEĞERLİ MARMEE,

Sevgili babam için, üç kere: Var ol, var ol, var ol! Brooke, babam daha iyi olduğu anda hemen telgraf çekip haber vererek çok iyi etti. Mektup geldiğinde koşarak tavan arasına çıkıp Tanrı'ya bize yaptığı iyilikler için teşekkür etmeye çalıştım ama yalnızca ağlayıp "Mutluyum! Çok mutluyum!" diyebildim. Bu da dua

yerine geçmez mi? Çünkü bunu yüreğimin derinliklerinde hissetmiştim. Çok güzel vakit geçiriyoruz ve herkes elinden geldiğince iyi olduğu için ben de bu vakitlerin tadını çıkarabiliyorum, kumru yuvasında yaşamak gibi bir şey bu. Meg'in masanın başköşesine kurulup annelik yapışını görsen, kahkahadan kırılırsın. Gittikçe güzelleşiyor, bazen ona hayran oluyorum. Ufaklıklar kanatsız birer melek gibi ve ben de, bu arada Jo'yum ben, öyleyim; başka bir şey olmayacağım asla. Ha bu arada, sana Laurie'yle neredeyse kavga edecek duruma geldiğimizi de anlatmam gerekiyor. Kafama takılan saçma sapan bir şeyi anlattım, o da bana küstü. Ben haklıydım ama söyleyeceklerimi gerektiği gibi söyleyemedim, o da ondan özür dileyene kadar bir daha gelmeyeceğini söyleyerek evine yollandı. Ben de sinirlenerek özür dilemeyeceğimi söyleyip direndim. Bu durum bütün gün sürdü; kendimi kötü hissettim, yanımda olmanı diledim. Laurie de ben de o kadar gururluyuz ki özür dilemek çok zor geliyor ama ben onun gelip özür dileyeceğini düşünüyordum, çünkü haklı olan bendim. Gelmedi ve gece olunca bana Amy'nin nehre düştüğü gece söylediklerini hatırladım. Küçük kitabımı okudum, kendimi daha iyi hissettim, öfkemin üzerine güneş batmasın istedim ve Laurie'ye üzgün olduğumu söylemek için dışarı çıktım. Bahçe kapısında karşılaştık onunla, o da aynı nedenle bize geliyordu. Her ikimiz de kahkahalarla güldük buna, birbirimizden özür diledik ve tekrar kendimizi huzurlu ve iyi hissettik.

Dün Hannah'nın çamaşırları yıkamasına yardım ederken bir "şiirimsi" yazdım; babamın benim yaptığım küçük saçma şeyleri sevdiğini bildiğimden onu keyiflendirmek için bu şiiri de mektuba ekliyorum. Onu her zamanki en içten sevgilerimle kucakla ve benim yerime onlarca kez öp...

KARMAKARIŞIK JO

Sabunlu Sulardan Yükselen Şarkı

Leğenimin ecesiyim, neşeyle çalar söylerim,
Ak köpükler yükselirken arşa
Bir güzel yıkar, durular, sıkarım,
Ve sonra da asarın kurutmaya,
Başlarlar dışarıdaki o temiz havada
Güneşli göğün altında sallanmaya.

Keşke yüreklerimizi de yıkayabilseydik
Geçen zamanın kirlerinden,
Ve tıpkı onlar gibi benliklerimizi de,
Arındırabilseydik su ve havanın büyüsüyle
İşte o zaman yeryüzü gerçekten de
Bayram yeri olurdu çamaşır gününde!

Yararlı bir yaşamın yolu üstünde
Hercaimenekşe çiçeklenir
Çalışan zihnin vakti olmaz düşünmeye
Ne üzüntü kalır, ne tasa ne de keder,
Belki endişeli düşünceler silinip gider
Cesurca sallanırsa süpürgeler.

Mutluyum bana bir iş verilmesinden
Gün boyu durmadan çalışmaktan,
Bana sağlık, güç ve ümit getiriyor,
Ve ben nihayet neşeyle söylüyorum:
"Başım, istersen düşün, yüreğim, istersen hisset,
Ama sen ellerim, sen hep çalış hep işlet!"

SEVGİLİ ANNE,

Bana yalnızca sevgimi ve babamın görmesi için evin bir kenarında sakladığım kurutulmuş birkaç hercaimenekşeyi gönderebileceğim kadar bir yer kaldı burada. Her gün kitabımızı okuyorum, gün boyunca iyi biri

olmaya çalışıyorum ve uyumak için babamın şarkısını söylüyorum kendi kendime. "Land of the Leal" parçasını söyleyemiyorum, beni ağlatıyor. Herkes çok nazik ve sensiz ne kadar olabilirsek o kadar mutluyuz. Amy sayfanın kalanına yazmak istiyor, bitirmem gerek. Kulpları elden geçirmeyi unutmadım, her gün saati kuruyorum ve odaları havalandırıyorum.

Babamı, benim olduğunu söylediği yanaklarından öp. Ve bir an önce, sizi sevenlerin yanına dönün...

KÜÇÜK BETH.

MA CHERE MAMMA,

Hepimiz iyiyiz ödevlerimi yapıyorum ve kızları hiç kızdırıp tasdik etmiyorum – Meg aslında tahrik etmek demek istediğimi söylüyor bu yüzden ikisini de buraya yazıyorum ki en düzgünlüsü hangisiyse sen seç. Meg bana büyük rahatlık sağlıyor ve her akşam jöle yememe izin veriyor çay saatinde ve Jo bu yüzden çok tatlı huylu olduğumu söylüyor. Laurie olması gerektiği kadar sayılı davranmıyor, saygılı mıydı yoksa, neyse ben onlu yaşlarıma girdim, ama bana civciv deyip duruyor. Ben ona Hattie King gibi "Merci" ya da "Bon Jour" dediğim zaman Fransızcayı çok hızlı konuşuyor ve kalbimi kırıyor. Mavi elbisemin yenleri hepten aşındı, Meg yenilerini yaptı ama ön taraflar yanlış oldu, elbisenin kendisinden daha mavi görünüyorlar. Kendimi kötü hissettim ama zırlamadım, kendi sıkıntılarımla baş ettim ama keşke Hannah da önlüğümü daha çok kolalasa ve bir de her gün karabuğday olsa. Olmaz mı? Merakımı güzelce dile getirdim, değil mi? Meram da olabilir. Meg noktalamalarının ve yazımın rezalet olduğunu söylüyor ve çok utanıyorum ama izninle yapacak çok işim var, elimde değil. Adieu, babama kucak kucak sevgi gönderiyorum.

Sevgi dolu kızın,

AMY CURTIS MARCH.

SEVGİLİ BAYAN MARCH,

Size bu satırları iyi oldumuzu söylemek için yazıyom. Kızlar çok akıllı uslu davranıyo. Bayan Meg çok iyi bir evhanımı olacak. Buna meyilli, her bir işi çarçabuk yapıyo. Jo da tabii elinden ne geldiyse yapıyo ama kendini sıkmaktan da vazgeçmiyo, ne yapacağını hiç bilemiyonuz. Pazartesi bir leğen çamaşır yudu ama durulamadan kolaladı, pembe basmayı mavi ediverdi, nerdeyse gülmekten ölcektim. En iyisi yine Beth, bana her şeyde yardımcı, çok düşünceli ve güvenilir. Her bir şeyi öğrenmeye çalışıyor, bu yaşına ramen pazara gidiyor, hesapları da benim yardımımla güzelcene tutuyor. Şimdiye kadar çok tutumlu olduk. Sizin istediğiniz gibi, haftada bir kereden fazla kaave vermiyom ve düzgün beslenmelerine dikat ediyom. Amy de zırlamadan idare ediyo, en güzel elbiselerini giyiyo, habire şeker yiyo. Bay Laurie her zamanki gibi zıpırlık edip evin altını üstüne getiriyo amma kızların moralini de yükselttiği için ses etmiyom. Yaşlı beyefendi de kucak dolusu şeyler gönderiyo ve bazen bezdiriyo ama hep iyiliğinden, bir şey demek hiç haddim deyil. Hamur kabardı, burada bitiriyom. Bay March'a hürmetlerimi iletin, umarım bu geçirdiği son zatürree olur.

Saygılarımla,
HANNAH MULLET.

İKİ NUMARALI KOĞUŞUN BAŞHEMŞİRESİ,

Rappahannock bölgesinde asayiş berkemal, birlikler iyi durumda, ikmalden sorumlu birim iyi idare ediliyor, Albay Teddy'nin himayesindeki İç Güvenlik görev başında, Başkumandan General Laurence her gün orduyu denetliyor, Levazım Subayı Mullet ordugâhta düzeni sağlıyor, Binbaşı Lion geceleri nöbet bekliyor. Washington'dan gelen güzel haber nedeniyle yirmi dört

pare top atışı yapıldı ve karargâhta bir resmigeçit düzenlendi. Başkumandan, benim de içtenlikle paylaştığım iyi dileklerini gönderiyor.

ALBAY TEDDY.

SEVGİLİ HANIMEFENDİ,

Küçükhanımların hepsi iyi. Beth ve benim oğlan her gün rapor veriyor; Hannah örnek alınacak bir hizmetkâr, güzel Meg'i bir ejderha gibi kolluyor. Havaların iyi gitmesine seviniyorum. Lütfen Brooke'tan istifade ediniz; masraflarınız tahmininizi aşarsa, benim hesabımdan kullanabilirsiniz. Kocanızın hiçbir eksiği kalmasın. Tanrı'ya şükür ki iyileşiyor.

Gerçek dostunuz ve hizmetkârınız,
JAMES LAURENCE.

XVII. Bölüm

Küçük Vefakâr

Bir hafta boyunca eski evdeki erdemli hava, tüm mahalleye yetecek kadar boldu. Bu gerçekten de şaşırtıcıydı, çünkü herkes zihnen yüce bir noktadaydı sanki ve özveride bulunmak yeni moda olmuştu. Babaları hakkındaki ilk endişeleri dağıldıktan sonra, kızlar farkında olmadan övgüye değer çabalarını biraz gevşetmiş, eski günlerine dönmeye başlamışlardı. Sorumluluklarını ve ilkelerini unutmadılar; ama umut etmek ve ev işleriyle uğraşmak gittikçe kolaylaşmıştı, bunca büyük çabanın ardından emeklerinin karşılığı olarak bir tatili hak ettiklerini hissettiler ve epeyce de tatil yaptılar.

Jo, kısa saçlı kafasını örtmeyi ihmal ettiğinden kötü bir nezleye yakalandı ve iyileşene kadar evde kalması emredildi, çünkü March Hala nezlesi olan insanların kitap okumasından hoşlanmıyordu. Oysa bu durum Jo'nun hoşuna gitti ve tavan arasından bodruma kadar her yeri altüst ettikten sonra, nezlesini ilaç ve kitaplarla tedavi etmek için kanepeye uzandı. Amy ev işleriyle sanatın el ele yürümediğini anladı ve çamur turtalarına geri döndü. Meg her gün öğrencilerine gitti, evde dikiş dikti, daha doğrusu diktiğini sandı, çünkü zamanının çoğunu annesine uzun mektuplar yazarak ve Washington'dan gelen mektupları defalarca okuyarak ge-

çirdi. Tembelliği veya üzüntüsü arada bir nüksetse de, Beth işlerini düzenli olarak yapmaya devam etti.

Beth, evdeki bütün küçük işleri ve pek unutkan oldukları için kız kardeşlerinin işlerini de her gün sadakatle yapıyordu; çünkü ev o zamanlar sarkacı misafirliğe gitmiş bir saati andırıyordu. Anne ve babasını özleyip yüreği ağırlaştığında, bir dolaba girip yüzünü çok sevdiği o eski elbisenin kıvrımları arasına saklıyor, kendi küçük yasını tutup yine kendi kendine sessizce dua ediyordu. Bu ağlama krizinden sonra onu neyin sakinleştirdiğini kimse bilmiyordu ama herkes Beth'in ne kadar tatlı ve iyiliksever olduğunu görüyor, ufak tefek konularda gidip ondan tavsiye ya da teselli istiyorlardı.

Hiç kimse bu deneyimin bir karakter sınavı olduğunun farkında değildi ve ilk heyecan yatıştığında, iyi iş başardıklarını ve takdiri hak ettiklerini hissettiler. Doğru, hak ediyorlardı ama asıl hataları iyi işler yapmayı bırakmak oldu; bu dersi de büyük bir sıkıntı ve pişmanlık yaşayarak öğrendiler.

"Meg, keşke gidip de Hummel'lere bir baksan... Biliyorsun, annem onları unutmamamızı tembihlemişti," dedi Beth, Bayan March'ın gidişinden on gün sonra.

"Bugün gidemeyecek kadar yorgunum," diye karşılık verdi Meg, dikiş diktiği koltukta keyifle sallanarak.

"Sen gidemez misin Jo?" diye sordu Beth.

"Böyle hasta biri için fazla fırtınalı bu hava."

"Havanın epey iyi olduğunu düşünüyordun."

"Evet, Laurie'yle dışarı çıkmak için güzel, ama Hummel'lere gidilemeyecek kadar kötü," dedi Jo kahkaha atarak ama tutarsızlığından dolayı biraz utanmış görünüyordu.

"Neden kendin gitmiyorsun?" diye sordu Meg.

"Ben her gün gidiyorum ama bebek hasta ve bu durumda ne yapabileceğimi bilmiyorum. Bayan Hummel işe gidiyor, Lottchen bakıyor ona. Ama bebeğin hastalığı gittikçe ilerliyor ve ben de Hannah ya da siz giderseniz daha iyi olur diye düşünmüştüm."

Beth çok ciddi ve içten konuşmuştu, Meg ertesi gün gideceğine söz verdi.

"Hannah'dan bir şeyler hazırlamasını iste ve sen götürüver Beth, bu hava sana da iyi gelir," dedi Jo ve özür dilercesine ekledi: "Ben giderdim ama şu yazıyı bitirmem gerekiyor."

"Başım ağrıyor, üstelik yorgunum, o nedenle sizden biri gider diye düşünmüştüm," dedi Beth.

"Amy birazdan burada olur, bizim yerimize o gider," dedi Meg.

Böylece Beth kanepeye uzandı, diğerleri de işlerinin başına döndü ve Hummel'ler unutuldu. Bir saat geçti. Amy gelmedi, Meg yeni bir elbise denemek için odasına çıktı. Jo yazdığı öyküye dalıp gitti, Hannah da mutfak sobasının önünde kıvrılıp uyuyakaldı. Beth sessizce başlığını taktı, sepetini yoksul çocuklara götüreceği öteberiyle doldurdu, ağrıyan başı ve hastalıklı gözlerindeki hüzünlü bakışlarıyla o soğuk havaya çıktı. Döndüğünde geç olmuştu, kimse onun gelip de üst kata çıktığını ve kendini annesinin odasına kapattığını görmedi. Yarım saat kadar sonra Jo annesinin dolabından bir şey almak için yukarı çıktığında Beth'i elinde kâfur şişesi, gözleri kıpkırmızı, çok üzgün bir halde ilaç dolabının üzerinde otururken buldu.

"Christopher Columbus! Ne oldu sana?" diye bağırdı Jo, Beth onu uyarmak için elini uzattı ve aceleyle sordu: "Sen kızıl hastalığı geçirmiştin, değil mi?"

"Yıllar önce, Meg'le birlikte. Ne oldu?"

"O halde söyleyebilirim. Ah, Jo, bebek öldü!"

"Hangi bebek?"

"Bayan Hummel'in bebeği. Kadın eve gelemeden, bebek benim kucağımda öldü," diyerek hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

"Ah canım, senin için ne korkunç bir şey bu! Benim gitmem gerekiyordu," dedi Jo; kız kardeşini kollarının arasına aldı, pişmanlık dolu bir yüzle annesinin koltuğuna oturttu.

"Korkunç değildi Jo, çok üzücüydü. Görür görmez bebeğin fenalaştığını anladım, Lottchen annesinin doktor getirmeye gittiğini söyledi, ben de bebeği aldım ve Lotty'ye dinlenmesini söyledim. Bebek uykudaymış gibi görünüyordu, ama birdenbire küçük bir çığlık atıp titremeye başladı, sonra kaskatı kesildi. Ayaklarını ısıtmaya çalıştım, Lotty biraz süt vermeye çalıştı ama içmedi, o zaman öldüğünü anladım."

"Ağlama canım! Ne yaptın sonra?"

"Öylece oturup Bayan Hummel doktorla birlikte gelene kadar onu kucağımda nazikçe tuttum. Doktor bebeğin öldüğünü söyledi, boğazları ağrıyan Heinrich ve Minna'yı muayene etti. 'Kızıl geçiriyorlar hanımefendi. Beni daha önce çağırmalıydınız,' dedi aksi aksi. Bayan Hummel yoksul olduğunu, bebeği kendi başına iyileştirmeye çalıştığını söyledi ama artık çok geçti, doktordan diğer çocuklarına yardım etmesini istedi ve ücretini hayır kurumundan alabileceğini söyledi. Bunun üzerine doktor gülümsedi ve kibarlaştı ama çok üzücüydü, ben de onlarla birlikte ağlarken doktor bana dönüp hemen eve gitmemi ve güzelavratotu kullanmamı, yoksa benim de kızıla yakalanacağımı söyledi."

"Hayır, yakalanmayacaksın!" dedi Jo kardeşine sarılarak, yüzünde korkunun izi vardı. "Ah Beth, hastalanırsan kendimi asla bağışlamayacağım! Ne yapacağız?"

"Korkma, sanırım benimki o kadar kötü geçmeyecek. Annemin kitabına baktım, bu hastalık bendeki gibi baş ve boğaz ağrısıyla başlıyormuş, kendini tuhaf hissediyormuşsun; ben de biraz güzelavratotu aldım, şimdi daha iyi hissediyorum," dedi Beth, soğuk ellerini sıcak alnına götürüp iyi görünmeye çalışarak.

"Keşke annem evde olsaydı!" dedi Jo; kitabı eline aldı, Washington'ın çok ama çok uzakta olduğunu hissetti. Bir sayfa okudu, Beth'e baktı, alnını yokladı, boğazını kontrol etti, sonra ciddi bir ifadeyle şöyle dedi: "O bebekle ve hastalığa yakalanacak olan diğer çocuklarla bir haftadan fazladır

her gün birliktesin; korkarım ki sen de kızıl olacaksın Beth. Hannah'yı çağıracağım, o bütün hastalıkları bilir."

"Amy'nin gelmesine izin verme; o bu hastalığı geçirmedi, ona da bulaştırmayı hiç istemem. Meg ve sen tekrar yakalanmazsınız, değil mi?" diye sordu Beth endişeyle.

"Sanırım yakalanmayız, hem yakalansam da sen aldırma. Ben hak ettim bunu, bencil bir domuz gibi davranarak senin gitmene izin verdim, oturup o saçma sapan hikâyeyi yazdım!" diye söylendi Jo, Hannah'ya danışmaya giderken.

İyi kalpli Hannah hemen uyandı ve idareyi ele aldı, telaşlanmalarına gerek olmadığı konusunda Jo'yu rahatlattı; herkes kızıl geçirebilirdi ve doğru tedavi edilirse, kimse kızıldan ölmezdi. Jo tüm bu söylenenlere inandı, biraz rahatladı ve gidip Meg'i çağırdılar.

"Şimdi ne yapacağımızı söyleyeyim," dedi Hannah, Beth'i kontrol edip sorguladıktan sonra. "Doktor Bangs'i çağıralım, sana bir baksın canım. Doğru işler mi yapmışız, görelim. Sonra da Amy'yi March Hala'nın yanına göndeririz, onu korumamız gerekiyor; siz kızlardan biri de evde kalır, bir iki gün Beth'i oyalarsınız."

"Tabii ki ben kalırım, büyük olan benim," diye konuşmaya başladı Meg, endişeli ve pişman görünüyordu.

"Ben kalacağım, çünkü hastalanması benim suçum; anneme getir götür işlerini yapacağımı söyledim ama yapmadım," dedi Jo kararlı bir ifadeyle.

"Sen hangisini istersin Beth? Yalnızca bir kişi yeterli," dedi Hannah.

"Jo kalsın lütfen." Ve Beth memnuniyetle başını kız kardeşine yasladı, bu da konuya son noktayı koymuş oldu.

"Ben de gidip Amy'ye anlatayım," dedi Meg, biraz incinmişti ama aslına bakılırsa hastabakıcılığı sevmediğinden ve Jo da bu işte iyi olduğundan epey rahatlamıştı.

Amy kıyameti kopardı ve büyük bir ısrarla March Hala'ya gitmektense kızıla yakalanmayı tercih edeceğini söyle-

di. Meg, yalvardı, yakardı, emretti ama boşuna. Amy inatla gitmeyeceğini söyledi ve Meg, ne yapmaları gerektiğini danışmak için umutsuzca Hannah'nın yanına gitti. Meg dönmeden Laurie salona girmiş, Amy'yi başını kanepenin yastığına gömmüş halde hıçkırırken görmüştü. Kız teselli edilmeyi umarak olan biteni anlattı ama Laurie sadece ellerini cebine koydu, odanın içinde bir aşağı bir yukarı yürüyerek ıslık çalmaya başladı; kaşlarını çatmış, derin düşüncelere dalmıştı. Sonra kızın yanına oturdu ve en ikna edici ses tonuyla konuşmaya başladı: "Şimdi mantıklı bir küçük kadın ol ve sana söyleneni yap. Hayır, ağlama da şu güzel planımı dinle. Sen March Hala'ya git, ben de her gün gelip seni alacağım ve arabayla gezmeye gidecek ya da yürüyüşe çıkacağız, çok güzel vakit geçireceğiz. Bu evde pineklemekten daha iyi olmaz mı?"

"Ayakaltında dolanıyormuşum gibi evden uzaklaştırılmak istemiyorum," diye konuşmaya başladı Amy, darıldığı sesinden belli oluyordu.

"Aşk olsun çocuk, bunların hepsi senin sağlığın için. Hastalanmak istemezsin, değil mi?"

"Hayır, tabii ki istemem ama hastalanacağım, çünkü ben de hep Beth'le birlikteydim."

"İşte bu nedenle hemen buradan uzaklaşman gerekiyor, böylece hastalıktan kurtulabilirsin. Hava değişikliği ve özenli bakım sana iyi gelecektir, hastalansan bile daha hafif atlatırsın. Sana bir an önce buradan uzaklaşmanı tavsiye ediyorum, kızılın şakası olmaz küçükhanım."

"Ama March Hala'nın evi çok sıkıcı, hem o çok aksi biri," dedi Amy, bir hayli korkmuş görünüyordu.

"Ben her gün gelip sana Beth'ten haber getireceğim ve seni gezmeye götüreceğim için çok sıkıcı gelmeyecektir. Yaşlı hanımefendi beni sever, ben de ona mümkün olduğu kadar iyi davranacağım, o nedenle ne yaparsak yapalım bizi azarlamaz."

"Beni Puck'ın çektiği arabayla gezmeye de götürecek misin?"

"Bir beyefendi olarak şerefim üzerine söz veriyorum."

"Ve her gün geleceksin..."

"Gelmezsem ne olayım."

"Ve Beth iyileşir iyileşmez beni eve geri getireceksin..."

"Hemen o anda."

"Ve tiyatroya da gideceğiz, öyle mi?"

"Bir düzine oyuna gideriz, izin alırsak."

"Tamam, sanırım gideceğim," dedi Amy usulca.

"Aferin akıllı kız! Şimdi Meg'i çağır ve ona pes ettiğini söyle," dedi Laurie ve onu "pes etmek"ten daha fazla kızdıracak şekilde Amy'nin sırtına hafifçe vurdu.

Meg ve Jo gerçekleşen mucizeyi görmek için aşağı koştular, kendini çok değerli ve fedakâr hisseden Amy, doktor Beth'in hastalanacağını söylerse gideceğine söz verdi.

"Benim küçük dostum ne durumda?" diye sordu Laurie, çünkü Beth'e karşı özel bir sevgisi vardı ve gösterdiğinden daha fazla endişeleniyordu onun için.

"Annemin yatağında uzanıyor, kendini biraz daha iyi hissediyor şimdi. Bebeğin ölümü sarsmış onu, umarım sadece soğuk algınlığı vardır. Hannah öyle olduğunu düşündüğünü söylüyor ama endişeli görünüyor, bu da beni ürkütüyor," diye yanıt verdi Meg.

"Ne yorucu bir dünya bu!" dedi Jo, sıkıntı içinde saçlarıyla oynayarak. "Bir dert bitmeden bir diğeri başlıyor. Annem yokken tutunacak dalımız kalmadı sanki, bu yüzden kafam çok karışıyor, afallıyorum."

"Kendini kirpiye benzetmesene, sana hiç yakışmıyor. Saçını düzelt Jo ve söyle bana... Annene telgraf mı çekeyim, başka bir şey mi yapayım?" dedi, arkadaşının güzelim saçlarının yok oluşuna henüz alışamayan Laurie.

"Benim canımı sıkan da bu," dedi Meg. "Bence Beth gerçekten hastaysa, bunu ona söylememiz gerekiyor ama Hannah söylemeyelim diyor, çünkü annemin babamın yanından

ayrılamayacağını ve bunun onları daha da endişelendireceğini düşünüyor. Beth'in hastalığı uzun sürmez ve Hannah ne yapılacağını bilir, annem de onun sözünden çıkmamamızı söylemişti, bu yüzden onu dinlemeliyiz sanırım ama bu bana çok doğru gelmiyor."

"Eh, bu konuda konuşmak bana düşmez ama doktor gördükten sonra büyükbabama bir danışsanız diyorum."

"Danışacağız. Jo, gidip Doktor Bangs'i çağır hemen," diye emir verdi Meg. "O gelmeden hiçbir şeye karar veremeyiz."

"Olduğun yerde kal Jo. Bu hanenin ayak işlerine ben bakarım," dedi Laurie şapkasını alıp.

"Vaktinin olmadığını sanıyordum," dedi Meg.

"Hayır, bugünlük ödevlerimi bitirdim."

"Tatilde de mi ders çalışıyorsun?" diye sordu Jo.

"Bana iyi örnek olan komşularımın izinden gidiyorum," oldu Laurie'nin yanıtı, sonra koşar adım odadan çıktı.

"Bu çocuğu çok takdir ediyorum," dedi Jo, oğlanın çitlerin üzerinden uçarcasına atlayışını yüzünde bir gülümsemeyle izlerken.

"Bir oğlana nazaran elinden geleni yapıyor," şeklinde sevimsiz bir karşılık verdi Meg, çünkü bu konu onu ilgilendirmiyordu.

Doktor Bangs geldi, Beth'te kızıl belirtileri olduğunu ama hafif geçireceğini düşündüğünü söyledi, gerçi Hummel olayından dolayı çok ciddi görünüyordu. Amy'nin hemen gönderilmesini istedi ve tehlikeyi önlemek için de bir şeyler verdi; Amy sorun çıkarmadan, Jo ve Laurie'nin eşliğinde evden ayrıldı.

March Hala onları her zamanki konukseverliğiyle karşıladı.

"Şimdi ne istiyorsunuz?" diye sordu, gözlüklerinin üzerinden sertçe bakarak, o esnada koltuğunun arkasına tüneyen papağan da laf attı:

"Defol git! Buraya erkek giremez."

Laurie pencere kenarına çekildi, Jo da kadına durumu anlattı.

"Yoksul insanlarla o kadar haşır neşir olursanız olacağı buydu zaten, söylemiştim size. Amy burada kalıp bana yardımcı olabilir hasta değilse, gerçi eminim hastalanacaktır çünkü şimdiden öyle görünüyor. Ağlama çocuğum, insanların burunlarını çektiğini duymak beni kaygılandırıyor."

Amy ağlamak üzereydi ama Laurie sinsice papağanın kuyruğunu çekti, bunun üzerine Polly de karga sesiyle çığlık atıp öyle komik bir şekilde, "Yandım anam!" diye bağırdı ki kız gülmeye başladı.

"Annenizden ne haberler var?" diye sordu yaşlı kadın terslenerek.

"Babam çok daha iyiymiş," diye yanıt verdi Jo, ciddiyetini korumaya çalışarak.

"Ya, sahi mi? Eh, sanırım bu da uzun sürmez. March'ın hiç direnci yoktur," dedi neşeli bir sesle.

"Ha ha! Ölecek deme, bir tutam enfiye çek, hoşça kal, hoşça kal!" diye ciyakladı Polly, Laurie onu arkadan çimdiklerken tüneğinde dans ediyor, bir yandan da yaşlı kadının şapkasını tırmalıyordu.

"Dilini tut, saygılı ol seni bunak kuş! Ve Jo, sen de hemen gitsen iyi olur. Bu geç saatte sokakta dolanmak hiç hoş değil, hele de böyle kuş beyinli bir çocukla birlikte..."

"Dilini tut, saygılı ol seni bunak kuş!" diye bağırdı Polly ve olduğu yerden sıçrayarak yere indi, bu son cümle üzerine kahkahalarla gülmeye başlayan "kuş beyinli" çocuğu gagalamaya koştu.

"Buna katlanabileceğimi sanmıyorum ama deneyeceğim," diye düşündü Amy, March Hala'yla yalnız kalınca.

"Git buradan, seni gidi cadı!" diye bağırdı Polly ve bu kaba sözler üzerine Amy burnunu çekmeden duramadı.

XVIII. Bölüm

Kara Günler

Beth kızıla yakalandı ve durumu Hannah ile doktor dışındakilerin düşündüğünden de ağırdı. Kızlar bu hastalık hakkında hiçbir şey bilmiyordu, Bay Laurence'ın da hastayı görmesine izin verilmiyordu; bu nedenle Hannah her konuda kendi bildiğini okuyor, işi başından aşkın olan Doktor Bangs elinden geleni yapsa da işin büyük bir kısmı mükemmel hemşiresine kalıyordu. Meg, hastalık King'lere de bulaşmasın diye evde kalıp ev işleriyle ilgileniyor, Beth'in hastalığından hiç bahsetmediği mektuplar yazdıkça da kendini gergin ve biraz suçlu hissediyordu. Annesini kandırmayı doğru bulmuyordu ama Hannah'ın sözünü dinlemesi söylenmişti; Hannah ise "Bayan March'a böyle önemsiz bir şeyi haber verip de onu telaşa düşürmenin" lafını bile duymak istemiyordu. Jo gecesini gündüzünü Beth'e adamıştı, zor bir iş değildi, çünkü Beth dayanıklıydı ve kendine hâkim olabildiği sürece ağrılarına şikâyet etmeden katlanıyordu. Ama öyle bir zaman geldi ki Beth, hastalık nöbetleri esnasında boğuk, çatallı bir sesle konuşmaya, yatak örtüsü üzerinde sevgili piyanosunun tuşlarına basar gibi parmaklarını oynatmaya, artık müzik icra edemeyecek kadar şişmiş boğazına rağmen şarkı söylemeyi denemeye başladı; bazen etrafındaki

bildik yüzleri çıkaramıyor, onlara yanlış isimlerle sesleniyor, yalvararak annesini yanına istiyordu. İşte o zaman Jo'nun korkusu arttı ve Meg gerçeği yazmasına izin vermeleri için yalvarmaya başladı, hatta Hannah bile "henüz bir tehlike olmasa da bu konuyu düşüneceğini" söyledi. Washington'dan gelen bir mektup, sıkıntılarını daha da artırdı, çünkü Bay March'ın hastalığı nüksetmişti ve uzunca bir süre daha eve gelemeyecekti.

Şimdi günler nasıl da karanlık görünüyordu, ev nasıl da hüzünlü ve ıssızdı; ölümün gölgesi bir zamanlar mutluluk taşan yuvalarında dolanırken kız kardeşlerin yürekleri nasıl da ağırlaşıyordu! İşte o zaman, tek başına oturup çalışırken elindeki işin üzerine gözyaşları damlayan Margaret, paranın satın alabileceği şeylerden çok daha değerli bir zenginliği olduğunu hissetti; sevgi, korunma, huzur ve sağlık yaşamın gerçek lütuflarıydı. İşte o zaman, kız kardeşi gözlerinin önünde acı çekerken ve kızın iç acıtan sesi kulaklarında yankılanırken o karartılmış odada yaşayan Jo, Beth'in tabiatının tatlılığını ve güzelliğini görmeyi öğrendi, küçük kızın herkesin yüreğinde ne kadar da derin ve hassas bir yeri olduğunu hissetti ve onun başkaları için yaşamaya yönelik özverili gayretinin kıymetini anladı; hepsinin sahip olması gereken ve aslında yetenek, servet ya da güzellikten daha çok sevip değer vermelerinin uygun düşeceği temel erdemleri sergileyerek orayı mutlu bir yuva yaptığını gördü. Sürgündeki Amy de evde olmayı yürekten istiyordu; Beth için bir şeyler yapabilirdi, artık hiçbir işin zor ya da sıkıcı olmayacağını düşünüyordu, pişmanlık ve üzüntüyle Beth'in o hevesli ellerinin kendisinin ihmal ettiği ne çok işi gördüğünü hatırladı. Laurie evin içinde huzursuz bir hayalet gibi dolanıyordu; Bay Laurence ise akşamın alacakaranlığını bir keyfe dönüştüren genç komşusunu hatırlatmasına dayanamadığından büyük piyanoyu kilitlemişti. Herkes Beth'i özlüyordu. Sütçü, fırıncı, bakkal, kasap onun nasıl olduğunu

soruyordu. Bayan Hummel ise düşüncesizliğinden dolayı özür dilemeye ve bebeği Minna için bir kefen almaya gelmişti. Komşuların hepsi geçmiş olsun dileklerini gönderdi; onu en iyi tanıyanlar bile utangaç Beth'in ne kadar da çok dost edindiğini görünce şaşırdılar.

Tüm bu zaman boyunca Beth, eski püskü Joanna'sıyla birlikte yatıyordu; bütün sayıklamaları arasında bile himayesindeki bu perişan bebeğini unutmamıştı. Kediciklerini özlemişti ama hastalık bulaşmasın diye onları yanına getirtmiyordu; kendine geldiği anlarda da Jo için endişelenmekten geri durmuyordu. Amy'ye sevgi dolu mesajlar gönderiyor, yakında mektup yazacağını annesine söylemelerini istiyor ve sık sık babasının onu ihmal ettiğini düşünmemesi için birkaç sözcük yazabilmek ümidiyle kâğıt kalem istiyordu. Ama çok geçmeden bilincinin açık olduğu bu kısa aralar bile sona erdi. Yatakta saatlerce dönüp durmaya, anlaşılmaz sözler etmeye ve ona hiç de huzur vermeyen derin uykulara dalmaya başladı. Doktor Bangs günde iki kez uğruyor, Hannah geceleri başında nöbet tutuyor, Meg her an göndermek üzere masasında bir telgraf bekletiyor, Jo bir an bile Beth'in yanından ayrılmıyordu.

Aralık ayının ilk günü, gerçekten de tam bir kış günüydü onlar için; acı bir rüzgâr esiyor, durmaksızın kar yağıyor ve yıl, ölüp gitmeye hazırlanıyor gibi görünüyordu. Doktor Bangs o sabah geldiğinde Beth'i uzun uzun muayene etti, kızın sıcak elini avuçlarının arasında bir dakika kadar tuttu, sonra o eli usulca bırakıp alçak sesle Hannah'a, "Bayan March kocasını bırakıp gelebilecekse, kendisine durumu haber vermek iyi olur," dedi.

Hannah konuşmadan başıyla onayladı, dudakları endişeyle titriyordu. Bu sözleri duyunca dizleri boşalan Meg sandalyeye yığılıp kaldı. Yüzü solan Jo, bir an öylece dikildi, sonra salona koştu, telgrafı kaptı, alelacele üstüne bir şeyler giyinip koşarak fırtınaya daldı. Kısa süre sonra döndü,

sessizce mantosunu çıkarırken Laurie elinde Bay March'ın tekrar iyileşmeye başladığını bildiren bir mektupla çıkageldi. Jo mektubu minnet duyarak okudu, fakat yüreğindeki ağırlık geçmedi. Yüzü o kadar hüzünlüydü ki Laurie telaşla "Ne oldu? Yoksa Beth kötüleşti mi?" diye sordu.

"Anneme telgraf çektim," dedi Jo, yüzünde trajik bir ifadeyle lastik çizmelerini çıkarırken.

"İyi yapmışsın Jo! Kendin mi karar verdin buna?" diye sordu Laurie; ellerinin nasıl titrediğini görünce, kızı holdeki sandalyeye oturtup asi çizmeleri ayağından çıkarmasına yardım etti.

"Hayır, doktor söyledi yapmamızı."

"Ah Jo, o kadar mı kötü?" diye bağırdı Laurie, korkmuş bir ifadeyle.

"Ne yazık ki kötü. Bizi tanımıyor, hatta yeşil güvercin sürüleri adını taktığı duvardaki asma yapraklarından bile bahsetmiyor. Benim Beth'ime benzemiyor artık ve buna katlanmamıza yardım edecek kimsemiz yok; annem de babam da burada değil ve Tanrı bile o kadar uzak görünüyor ki O'nu bulamıyorum."

Gözyaşları zavallı Jo'nun yanaklarından süzülürken, çaresiz bir halde karanlığı yoklarcasına elini uzattı; Laurie uzatılan bu eli tuttu, boğazındaki düğümün izin verdiği kadarıyla fısıldayarak, "Ben buradayım. Bana tutun sevgili Jo!" dedi.

Kız konuşamıyordu ama "tutundu" ve bir dost elinin sıcaklığı acılı yüreğini rahatlattı; bu sıcaklık sayesinde, onu bu sıkıntıdan çekip çıkarabilecek o İlahi Kol'a biraz daha yaklaştığını hissetti. Laurie yumuşak, huzur verici bir şeyler söylemek istiyordu ama söylenebilecek uygun bir şeyler gelmiyordu aklına; bu yüzden susmakla yetindi ve kızın saçlarını, annesinin yaptığı gibi şefkatle okşadı. Yapabileceği en iyi şey de buydu, en dokunaklı sözcüklerden daha etkiliydi; Jo bu sessiz sevgiyi hissetti ve o sessizlikte, gösterilen yakınlığın

üzüntü karşısında verdiği tatlı avuntuyu öğrendi. Kısa sürede, kendisini rahatlatan o gözyaşlarını sildi ve minnet dolu bir ifadeyle Laurie'ye baktı.

"Teşekkür ederim Teddy, şimdi daha iyiyim. Kendimi o kadar yalnız hissetmiyorum artık, bundan sonra olacaklara katlanmaya çalışacağım."

"Sen en iyisini ümit etmeye devam et Jo. Bu sana iyi gelir. Yakında annen de burada olacak ve her şey yoluna girecek."

"Babamın daha iyi olmasına sevindim; böylece annem onu bıraktığı için kendini o kadar da kötü hissetmeyecektir. Off! Sanki bütün belalar üst üste geliyor ve en ağırları da benim omuzlarıma biniyor," diye iç çekti Jo, kuruması için mendilini dizlerine koyarken.

"Meg payına düşen görevleri yapmıyor mu?" diye sordu Laurie, kızgın görünüyordu.

"Ah, evet, yapmaya çalışıyor ama o Bethy'yi benim sevdiğim kadar sevemez, benim özleyeceğim kadar özleyemez. Beth benim vicdanım ve ondan vazgeçemem. Yapamam! Yapamam!"

Jo yüzünü tekrar ıslak mendiline gömdü ve ümitsizce ağladı, o ana kadar cesurca davranmış ve tek damla gözyaşı dökmemişti. Laurie kendi gözlerini sildi ama boğazındaki düğüm geçip dudaklarının titremesi duruncaya kadar bir şey diyemedi. Bu hali bir erkeğe yakışmazdı belki ama elinde değildi ve ben de bundan gayet memnunum. Jo'nun hıçkırıkları dindikten sonra, Laurie umut dolu bir sesle konuşmaya başladı: "Beth'in öleceğini hiç sanmıyorum; o çok iyi biri ve hepimiz onu o kadar çok seviyoruz ki Tanrı'nın şimdilik onu bizden alacağına inanmıyorum."

"İyiler hep erken ölür," diye inledi Jo ama ağlamayı kesti, çünkü dostunun sözleri bütün kaygı ve korkularına rağmen onu ferahlatmıştı.

"Zavallıcık, sen çok yorulmuşsun... Böyle ümitsiz olmak sana hiç yakışmıyor. Biraz durup dinlen. Bak şimdi seni nasıl bir çırpıda canlandıracağım."

Laurie basamakları ikişer ikişer atlayarak gitti, Jo yorgun başını Beth'in masanın üzerine bıraktığı ve kimsenin kaldırmayı aklından bile geçirmediği küçük kahverengi başlığına yasladı. Muhtemelen bir büyü vardı o başlıkta, çünkü nazik sahibinin itaatkâr ruhu Jo'ya geçmiş gibiydi; Laurie elinde bir kadeh şarapla koşa koşa geldiğinde gülümseyerek kadehi aldı ve cesurca, "Bunu... Beth'in sağlığına içiyorum!" dedi. Şarap vücudunu gevşetip güzel sözler de kafasını dağıtınca ekledi: "Sen iyi bir doktorsun Teddy, aynı zamanda da sağlam bir dostsun. Senin hakkını nasıl ödeyeceğim?"

"Bir ara faturayı gönderirim; ayrıca bu gece sana, yüreğini litrelerce şaraptan daha çok ısıtacak bir şey vereceğim," dedi Laurie, bastırmaya çalıştığı bir mutluluk ifadesiyle kıza gülümseyerek.

"Nedir o?" diye bağırdı Jo, merakından bir anlığına kaygılarını unutmuştu.

"Dün annene telgraf çekmiştim; Brooke da bugün yanıt verip annenin hemen yola çıktığını söyledi, bu gece burada olacak ve her şey yoluna girecek. Bunu yaptığıma sevindin mi?"

Laurie çok hızlı konuşuyordu, bir an heyecandan yüzü kızardı, kızları boşa ümitlendirmemek ve Beth'e zarar vermemek için bunu onlardan saklamıştı. Jo'nun yüzü kireç gibi oldu, sandalyesinden kalktı ve Laurie sustuğu anda kollarını oğlanın boynuna doladı, neşeyle haykırarak "Ah, Laurie! Ah, anne! Öyle mutluyum ki!" dedi. Tekrar ağlamadı ama bu kez de gülme krizine girdi, duyduğu ani haberden dolayı biraz sersemlemiş bir halde titreyerek arkadaşına tutundu.

Laurie buna epey şaşırsa da gayet aklı başında davrandı. Hafifçe kızın sırtını sıvazladı, kızın kendine geldiğini fark edince bunu birkaç utangaç öpücük izledi ve bu Jo'nun aklını derhal başına getirdi. Tırabzanlara tutunan Jo, oğlanı hafifçe kendinden uzaklaştırdı ve nefes nefese konuşmaya başladı: "Ah, hayır! Böyle davranmak istememiştim, ne ka-

dar rezilim! Buna inanamıyorum! Ama sen şahane birisin, Hannah'ya rağmen bunu yapman beni öylesine mutlu etti ki tutamadım kendimi. Hadi, bana her şeyi anlat ve bir daha da şarap verme, beni yoldan çıkarıyor," dedi.

"Bence sakıncası yok," diye güldü Laurie, kravatını düzeltirken. "Bekledikçe huzursuz oluyordum, büyükbabam da öyle. Hannah'nın bu otorite işini biraz abarttığını ve annenin artık durumu bilmesi gerektiğini düşündük. Eğer Beth'e bir şey... Yani herhangi bir şey olsaydı, haberdar etmediğimiz için bizi asla affetmezdi. Bu yüzden büyükbabama artık bir şeyler yapmamız gerektiğini söyledim ve dün postaneye gidip telgraf çektim; çünkü doktor çok ciddi görünüyordu, ayrıca Hannah da telgraf çekmeyi teklif ettiğimde beni çok fena azarladı. Bana emir verilmesine hiç gelemem, o yüzden kararımı verdim ve uyguladım. Annen gelecek, biliyorum, son tren gece ikide geliyor. Gidip onu karşılayacağım, senin yapman gereken tek şey bu büyük sevincine hâkim olup iyi kalpli anneniz buraya gelene kadar Beth'i sakin tutmak."

"Laurie, sen bir meleksin! Sana nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum."

"Sarıl bana yine. Çok hoşuma gitti," dedi Laurie, iki haftadır hiç olmadığı kadar muzipçe bakarak.

"Hayır, teşekkürler. Büyükbaban geldiğinde, vekâleten ona sarılırım. Şimdi şakayı bırak da eve gidip biraz dinlen, gecenin bir yarısı kalkıp gideceksin. Tanrı seni kutsasın, Teddy, sana minnettarım!"

Jo bir köşeye çekildi ve konuşmasını bitirip aceleyle mutfağa daldı, bir dolabın üzerine oturdu; etrafını saran kedilere "mutlu, hem de çok mutlu" olduğunu söylüyordu. Bu arada Laurie de gerçekten çok güzel bir iş yaptığını düşünerek oradan ayrıldı.

"Kendisi gördüğüm en işgüzar çocuk ama onu yine de affediyorum, umarım Bayan March yoldadır," dedi Hannah rahatlamış bir edayla, Jo ona iyi haberleri anlattığında.

Meg sessizce sevindi ve mektubu düşünmeye daldı, o sırada Jo hasta odasını toparladı. Hannah da "beklenmedik bir misafir gelir diye" birkaç turta hazırladı. Evin içini tazelenmiş bir hava sarmış, sessiz odaları güneşten daha parlak bir ışık aydınlatmaya başlamıştı. Ortalıktaki her şeyde hissediliyordu bu umutlu değişim. Beth'in kuşu yeniden şakımaya başladı, Amy'nin pencerede duran gül çalısında yeni bir gonca belirdi, sanki ocaktaki ateş umulmadık bir neşeyle yanıyordu; kızlar yan yana geldiklerinde, solgun yüzleri gülüyor ve sarmaş dolaş olup "Annemiz geliyor, canımın içi! Annemiz geliyor!" diyerek birbirlerine cesaret veriyorlardı. Beth dışında herkes seviniyordu, kızcağız hâlâ sersem haldeydi; neşe ve umuttan da endişe ve tehlikeden de bihaberdi. İnsanın içini parçalayan bir manzaraydı bu; bir zamanlar pespembe olan yüzü şimdi solgun ve ifadesizdi, hiç durmadan işleyen elleri zayıf ve hareketsizdi, gülümseyen dudakları hep sessiz, özene bezene baktığı o güzelim saçları yastığın üzerinde darmadağınıktı. Gün boyu öylece yattı, arada bir ayılıp yalnızca "Su!" diyebildi çatlamış dudaklarının arasından zorlukla. Gün boyu Jo ve Meg başucunda onu seyrederek, bekleyerek, iyileşmesini ümit ederek, Tanrı'ya ve annelerine güvenerek pervane oldular. Gün boyu kar yağdı, acı rüzgâr öfkeyle kükredi, vakit geçmek bilmedi. Ve nihayet gece oldu; hâlâ yatağın iki yanında oturan kızlar, saatin her vuruşunda, geçen her an bekledikleri yardımı yakınlaştırdığı için parıldayan gözlerle birbirlerine bakıyorlardı. Doktor bir ara uğrayıp gece yarısı iyi ya da kötü bir değişiklik olabileceğini ve o saatlerde tekrar geleceğini söyledi.

Yorgunluktan halsiz düşen Hannah yatağın dibindeki kanepeye uzanıp uyuyakalmıştı. Bay Laurence salonda bir aşağı bir yukarı dolanıyor, Bayan March içeri girdiğinde yüzünde oluşacak endişeyi görmektense bir orduyla çarpışmayı tercih edebileceğini hissediyordu. Laurie dinlenir gibi yaparak kilimin üzerine uzanmıştı ama aslında kara gözleri-

ne çok güzel bir yumuşaklık ve berraklık katan düşünceli bir ifadeyle ateşe bakıyordu.

Kızlar o geceyi asla unutamadılar, böyle zamanlarda insanın üzerine çöken o korkunç çaresizlik duygusuyla nöbet tutarken gözlerine bir damla bile uyku girmedi.

"Tanrı Beth'i bize bağışlarsa, bir daha asla şikâyet etmeyeceğim," diye fısıldadı Meg ciddiyetle.

"Tanrı Beth'i bize bağışlarsa, hayatım boyunca O'nu sevecek ve emirlerini yerine getirmeye çalışacağım," diye karşılık verdi Jo, aynı coşkuyla.

"Keşke kalbim olmasaydı, çok acıyor," diye iç çekti Meg, kısa bir suskunluktan sonra.

"Yaşam hep böyle zor olacaksa, onunla nasıl baş edebileceğimizi bilemiyorum," diye ekledi kardeşi umutsuzca.

O anda saat on ikiyi vurdu, her ikisi de kendilerini unutup Beth'e baktılar, sanki o solgun yüzünde bir şeyler değişmişti. Evde tam bir ölüm sessizliği hüküm sürüyordu; bu derin sessizliği bozan tek şey, rüzgârın iniltileriydi. Yorgun Hannah hâlâ uyuyordu, iki kız kardeş dışındaki hiç kimse küçük yatağın üzerine düşen solgun gölgeyi görmedi. Bir saat geçti, Laurie'nin istasyona gitmek için sessizce evden ayrılması dışında bir şey olmadı. Bir saat daha geçti ama hâlâ gelen giden yoktu; fırtınadan dolayı olabilecek gecikmeleri, yolda kaza olması ihtimalini düşündüler, en kötüsü de Washington'dan gelebilecek kederli haberin korkusu çöktü kızların üzerine.

Saat ikiyi geçerken pencere kenarında durup bu kar örtüsü altındaki dünyanın ne kadar da korkutucu göründüğünü düşünen Jo, bir kıpırdanma duyup hemen döndü ve Meg'in annesinin koltuğu önünde diz çöküp yüzünü sakladığını gördü. Aklına ilk gelen düşünce, "Beth öldü ve Meg bunu bana söylemeye korkuyor" oldu ve Jo'yu korkunç, soğuk bir ürperti sardı.

Hemen görev yerine döndü ve o heyecanlı gözleri, büyük bir değişimin gerçekleştiğini fark etti. Ateşin verdiği kızarık-

lık ve acı ifadesi yok olmuştu, o güzelim küçük yüz mutlak istirahatinde öyle solgun ve huzurlu görünüyordu ki ne ağlamak ne de feryat etmek geldi Jo'nun içinden. En sevdiği kardeşinin üzerine eğilip, yüreği ağzında bir halde nemli alnını öptü ve usulca "Hoşça kal Beth'im, hoşça kal!" diye fısıldadı.

Hannah, sanki bir patırtıya uyanmış gibi hemen koşup yatağın başına geldi, Beth'e baktı, ellerini yokladı, nefesini dinledi. Sonra önlüğünü çıkarıp fırlattı, yere çöküp ileri geri sallanmaya başladı; bir yandan da fısıltı gibi bir sesle konuşuyordu: "Ateşi düşmüş, uykusu normale dönmüş, teni nemli, kolayca da nefes alıp veriyor. Şükürler olsun, Tanrım sana şükürler olsun!"

Kızlar bu sevindirici hakikate henüz inanamamışlardı ki doktor gelip onayladı. Kendisi hafiften çirkin bir adamdı ama kızlara babacan bir tavırla bakıp gülümseyerek "Evet canlarım, sanırım küçükhanım hastalığı atlattı. Gürültü etmeyelim, bırakın uyusun, uyandığında da ona şu..." diye söze başladığında, kızlar bu yüzün çok nurlu ve güzel olduğunu düşündüler.

Beth'e ne vereceklerini ikisi de duymamıştı, çünkü ikisi de hemen karanlık koridora çıkıp basamaklara oturdular, konuşamayacak kadar dolu yürekleriyle birbirlerine sımsıkı sarıldılar. Odaya döndüklerinde sadık Hannah onları kucakladı; bu sırada Beth eskiden olduğu gibi yanağını eline yaslamış yatıyordu, o korkunç solgunluk gitmişti ve uykuya yeni dalmış gibi sessizce nefes alıyordu.

"Keşke şimdi annem de gelse!" dedi Jo, o uzun kış gecesi sona ererken.

"Bak," dedi Meg, elinde yarı açmış beyaz bir gülle gelip, "Eğer Beth... Beth bugün aramızdan ayrılsaydı, bu çiçeği yarın onun eline koyamayacağımızı düşünüyordum, o zamana kadar açması çok zor ihtimaldi. Ama bak, gece vakti açıvermiş ve şimdi de onu şu vazoya koyacağım, böylece sevgili

kardeşimiz uyandığında göreceği ilk şey bu küçük gül ile annemizin yüzü olacak," dedi.

Uzun, hüzünlü bekleyişleri sona erdiğinde, sabahın ilk ışıklarına bakan Meg ve Jo'nun gitgide ağırlaşan gözleri ne daha güzel bir gündoğumu görmüştü daha önce, ne de bundan daha güzel bir dünya.

"Bir peri masalından çıkmış gibi görünüyor," dedi Meg, perdenin arkasında durup göz kamaştıran manzarayı seyrederken kendi kendine gülümseyerek.

"Duydun mu?" diye bağırdı Jo ayağa fırlayıp.

Evet, aşağıda kapının zili çalıyordu; önce Hannah'nın sevinç çığlığı duyuldu, ardından da Laurie'nin neşeli fısıltısı: "Kızlar, işte geldi! Anneniz geldi!"

XIX. Bölüm

Amy'nin Vasiyetnamesi

Evde bunlar olurken, Amy de March Hala'nın evinde sıkıntılı zamanlar geçiriyordu. Yaşadığı sürgünü derinden hissediyor, yaşamında ilk kez evde ne kadar sevilip el üstünde tutulduğunu fark ediyordu. March Hala kimseyi pohpohlamaz ve bunu doğru bulmazdı ama kibar davranmaya çalışıyordu, çünkü hanım hanımcık küçük kız onu çok memnun ediyordu, ayrıca bunu itiraf etmeyi pek uygun bulmasa da March Hala'nın yüreğinde yeğeninin çocuklarına ayırdığı yumuşak bir yer vardı. Amy'yi mutlu etmek için elinden geleni yapıyordu, ama bazen de öyle hatalı davranıyordu ki... Bazı yaşlıların yürekleri, kırışıklıklarına ve ak saçlarına rağmen hep genç kalır, çocukların dilinden anlar, evlerindeymiş gibi hissetmelerini sağlar, güzel oyunlar aracılığıyla sezdirmeden bilgece dersler verir, en tatlı halleriyle arkadaşlık kurarlar. Ama March Hala bu kabiliyete sahip değildi; kuralları ve emirleriyle, ciddi tavırlarıyla, uzun ve yavan konuşmalarıyla Amy'yi çok korkutuyordu. Yaşlı kadın, küçük kızı ablasından daha cana yakın ve uysal gördüğünden, evdeki aşırı müsamahanın ve özgürlüğün kötü etkilerini elinden geldiğince ortadan kaldırmayı kendine bir görev bilmişti. Bu nedenle Amy'nin elinden tutup ona

altmış yıl önce kendine öğretilenleri öğretmeye kalktı ki bu da Amy'nin ruhunu sıkıntıyla doldurdu ve kendini aksi bir örümceğin ağına düşmüş sinek gibi hissetmesine yol açtı.

Amy her sabah fincanları yıkamak ve eski moda kaşıkları, büyük gümüş çaydanlığı, bardakları pırıl pırıl oluncaya kadar ovmak zorundaydı. Sonra odanın tozunu alıyordu ve bu öylesine yorucu bir işti ki! Bir toz zerresi bile kaçmıyordu March Hala'nın gözünden; üstelik bütün mobilyaların toz almayı zorlaştıran pençeli ayakları ve oymaları vardı. Sonra Polly'nin doyurulmasına, köpeğin tüylerinin taranmasına geliyordu sıra; ardından da yaşlı kadın topal olduğundan ve büyük koltuğundan nadiren kalktığından, isteklerinin yerine getirilmesi için defalarca merdiven inip çıkması gerekiyordu. Bu yorucu işlerin üzerine bir de ders çalışmak zorundaydı, bu da sahip olduğu meziyetlerin her gün sınanması demekti. Sonra da egzersiz yapması ya da dinlenmesi için bir saat izni vardı, daha ne istesin ki kızcağız? Laurie her gün uğrayıp Amy'nin onunla çıkmasına izin verilene kadar March Hala'ya dil döküyordu; sonra da çıkıp yürüyorlar, arabayla geziyorlar, keyifli vakit geçiriyorlardı. Öğle yemeğinden sonra yüksek sesle kitap okuması ve yaşlı kadın çoğunlukla daha ilk sayfada uyuyakalıp bir saat kadar şekerleme yaptığından o uyanana kadar sessizce oturması gerekiyordu. Bunun ardından kırkyamalar ya da havlular çıkardı ortaya, Amy içten içe isyan etse de hiç sesini çıkarmadan hava kararıncaya kadar dikiş dikerdi; sonra da çay saatine kadar istediği gibi eğlenmesine izin verilirdi. Ama akşamları hepsinden kötüydü; çünkü March Hala oturup kendi gençliğiyle ilgili uzun hikâyeler anlatıyordu ki bunlar Amy için son derecede sıkıcı olduğundan, hemen yatağına gidip kötü kaderine ağlamaya niyetleniyor ama genellikle uyumadan önce ancak birkaç damla gözyaşı dökebiliyordu.

Laurie ve yaşlı hizmetçi Esther olmasaydı, o korkunç zamanlara katlanamayacağını hissediyordu. Aklını kaçırması

için tek başına papağan bile yeterdi; kızın kendisinden hoşlanmadığını hemen hissetmiş, elinden gelen yaramazlığı yaparak intikam almaya girişmişti. Yanına ne zaman yaklaşsa kızın saçını çekiyor, kız tam kafesini temizlemişken ona iş çıkarmak için ekmeğini ve sütünü döküyor, hanımı uyuklarken Mop'u gagalayıp havlatıyor, insanların önünde kıza isimler takıyor, kısacası her açıdan ayıplanmayı hak eden yaşlı bir kuş gibi davranıyordu. Amy, tuvaletini yaparken ona bakıp hırlayan, sırtüstü yatıp ayaklarını havaya kaldıran ve yemek istediğinde, yani günde on-on iki kez, yüzünde aptal bir ifadeyle dolaşan o şişko, aksi köpeğe de katlanamıyordu. Aşçı huysuzun tekiydi, yaşlı arabacı sağırdı; gün boyu genç hanımla ilgilenen tek kişi Esther'di.

Esther, "Madam" dediği hanımıyla uzun yıllardır yaşayan bir Fransız'dı; onsuz yapamayacağını bildiğinden, yaşlı kadının üzerinde biraz tahakküm kuruyordu. Gerçek adı Estelle idi ama March Hala adını değiştirmesini emrettiğinde, asla dinini değiştirmeme koşuluyla bunu kabul etmişti. Matmazeli de pek sevmişti; kendisi Madam'ın dantelalarıyla uğraşırken Amy de yanında oturuyor, kadın Fransa'daki yaşamıyla ilgili ilginç öyküler anlatarak onu çok eğlendiriyordu. Üstelik Amy'nin o koca evin içinde gezinmesine, March Hala'nın bir saksağan gibi biriktirerek büyük gardıroplara ve eski sandıklara doldurduğu tuhaf ve güzel şeyleri kurcalamasına da izin veriyordu. Amy'nin en sevdiği şey, içinde kimi değerli, kimi sadece tuhaf ama hepsi öyle ya da böyle antika sayılabilecek her türlü süs eşyasının bulunduğu garip çekmeceleri, küçük gözleri, gizli bölmeleriyle Hint usulü bir dolaptı. Bunlara bakmak, özellikle de bundan kırk yıl önce güzel bir kadının boynunu süsleyen ve şimdi kırmızı kadife yastıklarda duran mücevherleri düzenlemek Amy'ye büyük keyif veriyordu. Sonra başka bir kutu vardı; March Hala'nın sosyeteye takdim edildiğinde taktığı lâl taşından set, evlendiği gün babasının hediye ettiği inciler, sevgilisinin ver-

diği elmaslar, siyah kehribardan matem yüzükleri ve süs iğneleri, içinde ölen dostlarının resimleri ve saçlardan yapılma salkımsöğütlerin olduğu madalyonlar, biricik kızının takmış olduğu bebek bilezikleri, March Enişte'nin üzerinde bir sürü çocuk elinin gezindiği kırmızı mühürlü büyük saati bu kutudaydı. Başka bir kutuda ise içlerindeki en değerli mücevhermiş gibi tek başına yerleştirilmiş, March Hala'nın kalın parmaklarına artık dar gelen evlilik yüzüğü duruyordu.

"Bunlardan biri size miras kalacak olsaydı, matmazel hangisini seçerdi?" diye sordu, daima onu kollamak ve bu kıymetli parçaları kutusuna kilitlemek için yakınında oturan Esther.

"Ben en çok pırlantaları seviyorum ama bunların içinde hiç pırlanta kolye yok; ben kolyelere bayılırım, çok güzel duruyorlar. İlla seçeceksem, şunu seçerdim," diye yanıt verdi Amy ucundan büyük bir altın haç sarkan, altın zincire dizilmiş abanoz boncuklardan oluşan kolyeye hayranlıkla bakarak.

"Ben de onu seçerdim ama kolye olarak değil. Ah, hayır! Bana göre bu bir tespih ve iyi bir Katolik olarak onu amacına uygun kullanırdım," dedi Esther, o güzel nesneye özlemle bakarak.

"Sicime dizilmiş o güzel kokulu ahşap boncuklarınızı kullandığınız gibi mi kullanılması gerekiyor?"

"Evet, dua etmek için. Bunu boş bir mücevherat olarak takmak yerine hakiki bir tespih olarak kullanmak azizleri pek memnun ederdi."

"Görünüşe göre dualarınız sizi çok rahatlatıyor Esther, aşağıya geldiğinizde daima sessiz ve mutlu görünüyorsunuz. Keşke ben de yapabilsem."

"Matmazel Katolik olsaydı, sahici bir rahatlama bulabilirdi ama durum böyle olmadığına göre tefekkür ve dua için bir süre her şeyden uzaklaşmanız sizin için iyi olabilir, Madam'dan önce hizmet ettiğim iyi hanımım öyle yapardı."

"Benim de öyle yapmam uygun olur mu?" diye sordu Amy, yalnızlığında nasıl olursa olsun bir yardıma ihtiyaç duyuyordu ve şimdi yanında hatırlatacak Beth olmayınca küçük kitabını kolayca unutabildiğini fark etmişti.

"Mükemmel ve çok hoş olur, isterseniz küçük giyinme odasını sizin için memnuniyetle hazırlarım. Madam'a bir şey söylemeyin; o uyuyunca gidip orada bir süre yalnız başına oturun, iyi şeyler düşünün ve yüce Tanrı'ya kardeşinizi esirgeyip iyileştirmesi için dua edin."

Esther, dini bütün biriydi, tavsiyesinde de gerçekten samimiydi; şefkatli bir yüreği vardı ve kardeşlerin endişesini anlıyordu. Amy bu fikri sevdi, bunun kendisine iyi geleceğini umarak odasının yanındaki giyinme odasını düzenlemesine müsaade etti.

"March Hala öldükten sonra bütün bu güzel şeylere ne olacağını bilseydim keşke," dedi Amy, parıldayan tespihi yerine koyup mücevher kutularını tek tek kapatırken.

"Sana ve kardeşlerine kalacak. Biliyorum, Madam bana açıkladı. Vasiyetnamesini gördüm, böyle olacak," diye fısıldadı Esther gülümseyerek.

"Ne güzel! Ama keşke şimdi verseydi... Uzun zaman bekletmek hiç iyi bir şey değil," dedi Amy elmaslara son bir kez bakarken.

"Genç kızların böyle şeyleri takması için henüz erken. İlk evlenen incileri alacak, Madam öyle söyledi ve sanırım şu küçük turkuaz yüzük de giderken size verilecek, çünkü Madam sizin içten tavırlarınızı ve yaptıklarınızı takdir ediyor."

"Gerçekten mi? Ah, kuzu gibi olurum, yeter ki o güzel yüzüğü bana versin! Kitty Bryant'ınkinden bile güzel. Ne olursa olsun March Hala'yı çok seviyorum." Amy yüzünde bir keyif ifadesi ve onu muhakkak kazanma kararlılığıyla turkuaz yüzüğü denedi.

O günden sonra Amy tam bir itaat abidesi kesildi; yaşlı kadınsa verdiği eğitimin başarısıyla gurur duyuyordu. Esther

odaya küçük bir masa ayarladı, önüne bir tabure koydu, üstüne de kapalı odalardan birinden alınmış bir resim yerleştirdi. Bunun çok değerli bir parça olmadığını düşünse de uygun düştüğünden resmi ödünç aldı, Madam'ın bunu asla öğrenmeyeceğini, öğrense de önemsemeyeceğini çok iyi biliyordu. Gelgelelim dünyanın en meşhur resimlerinden birinin kıymetli bir kopyasıydı bu. Amy'nin güzelliğe aç gözleri ilahi annenin tatlı yüzüne bakmaktan hiç usanmıyordu, kalbiyse hassas duygularla dolup taşıyordu. Masanın üzerine küçük kutsal kitabıyla ilahi kitabını koymuştu, bir vazoyu da sürekli Laurie'nin ona getirdiği en güzel çiçeklerle dolduruyordu; her gün buraya gelip "bir süre yalnız başına oturuyor, iyi şeyler düşünüyor ve yüce Tanrı'ya kardeşini esirgeyip iyileştirmesi için dua ediyordu." Esther ona gümüş haçlı, siyah boncuklu bir tespih vermişti, fakat Amy onu kullanmadı ve bir köşeye astı, çünkü bunun kendi Protestan dualarına uygun olup olmadığı konusunda şüpheleri vardı.

Küçük kız bütün duygularında çok samimiydi, güvenli yuvasının dışında tek başına kaldığını hissettiğinde tutunabileceği bir ele ihtiyacı vardı; içgüdüsel olarak o güçlü, sevgi dolu Dost'a dönüyordu, onun baba sevgisi özellikle küçük çocuklarını sarıp sarmalardı. Kendini anlama ve idare etme konusunda annesinin yardımlarını arıyordu ama nereye bakması gerektiği öğretildiğinden, doğru yolu bulmak ve güvenle ilerlemek için elinden geleni yapıyordu. Ancak Amy henüz genç bir hacıydı ve yükleri ona şu an ağır geliyordu. Kimse görüp övgüler yağdırmasa da kendini unutup neşelenmeye, doğru şeyler yaparak memnun olmaya çalışıyordu. Çok iyi bir insan olma yolundaki ilk çabaları esnasında March Hala'nın yaptığı gibi bir vasiyetname hazırlamaya karar verdi; böylece hastalanıp ölecek olursa, malvarlığı adil ve cömert bir şekilde paylaştırılmış olacaktı. Gerçi kendi gözünde March Hala'nın mücevherleri kadar değerli olan küçük hazinelerini verme düşüncesi bile ona acı veriyordu.

Oyun saatlerinden birinde bu önemli belgeyi elinden geldiğince ciddiyetle kaleme aldı, bazı yasal terimler konusunda Esther'den yardım aldı. İyi yürekli Fransız kadın adını yazıp imzaladığında, Amy kendini rahatlamış hissetti ve ikinci tanık olmasını istediği Laurie'ye de gösterip imzalatmak üzere vasiyetnamesini bir kenara koydu. Yağmurlu bir gün olduğundan, Polly'yi de yanına alarak oyalanmak için üst kattaki büyük odalardan birine girdi. Bu odada, Esther'in oynamasına izin verdiği eski moda kıyafetlerle dolu bir dolap vardı ve en büyük eğlencesi de, sırmalı ipek kumaştan yapılma bu rengi solmuş elbiseleri giyip süslenmek, kulağına hoş gelen bir hışırtıyla eteğini sürüyerek büyük aynanın karşısında ileri geri yürümekti. O gün kendini o kadar kaptırmıştı ki, ne Laurie'nin zili çaldığını duymuştu ne de kendisi mavi sırmalı elbisesi ve sarı kapitone iç etekliğiyle tuhaf bir tezat oluşturan kocaman pembe sarığını takıp başını sallaya sallaya, yelpazesini savurarak büyük bir ciddiyetle odada dolaşırken oğlanın kendisini seyreden yüzünü fark edebilmişti. Yüksek topuklu ayakkabılarından dolayı dikkatli yürümesi gerekiyordu ve Laurie'nin sonradan Jo'ya anlattığına göre bu çok komik bir manzaraymış; kız o parlak elbisesi içinde yürürken Polly de arkasından bağıra çağıra onu taklit ederek "Ne güzeliz değil mi? Defol git şuradan pis yaratık! Tut dilini! Öp beni hayatım! Ha! Ha!" deyip duruyormuş.

Laurie, majestelerinin hislerini incitmemek için kahkahalarını zar zor tutarak kapıya vurdu ve zarifçe buyur edildi.

"Otur da biraz dinlen ben şunları kaldırırken, sonra sana önemli bir konuda danışmak istiyorum," dedi Amy, ardından ihtişamını şöyle bir göstererek Polly'yi köşesine bıraktı. "Şu kuş beni öldürecek," diye devam etti başındaki pembe dağı çıkarırken. O sırada Laurie bir koltuğa atmıştı kendini.

"Dün March Hala uyurken, ben de bir fare kadar sessizce oturuyordum ki Polly kafesinde huysuzlanıp çırpınmaya başladı. Ben de onu kafesten çıkarıp bıraktım ve orada koca

bir örümcek gördüm. Onu kafesten çıkardım ama hayvan kitaplığın altına girdi. Polly de peşinden gidip kitaplığın altına doğru eğildi ve o kendine özgü komik haliyle göz kırparak, 'Hadi dışarı çık da gezmeye gidelim güzelim,' diye bağırmaya başladı; ben de kendimi tutamayıp kahkaha attım, Polly de küfretmeye başladı, tabii March Hala uyanıp her ikimizi de bir güzel payladı."

"Örümcek, yaşlı çapkının teklifini kabul etti mi bari?" diye sordu Laurie esneyerek.

"Evet, dışarı çıktı, Polly neredeyse korkudan ölüyordu, kaçıp March Hala'nın koltuğuna tünedi ve ben örümceği kovalarken 'Yakalayın şunu! Yakalayın şunu!' diye bağırmaya başladı."

"Yalan bu! Ah Tanrım, koca bir yalan!" diye bağırdı papağan, Laurie'nin ayak parmaklarını gagalayarak.

"Benim olsaydın boynunu koparırdım senin, seni gidi yaşlı gaddar!" diye çıkıştı Laurie başını yana eğip ve "Amanın! Tanrı düğmelerini korusun güzelim!" diye bağıran papağana doğru yumruğunu savurdu.

"Artık hazırım," dedi Amy, dolabı kapatıp ve cebinden bir parça kâğıt çıkardı. "Bunu okumanı ve bana yasal olup olmadığını söylemeni istiyorum. Bunu yapmam gerektiğini hissettim, çünkü yaşam belirsizliklerle dolu, mezarımda huzur içinde yatmak istiyorum."

Laurie dudaklarını ısırdı ve endişeli arkadaşından biraz uzaklaşıp aşağıdaki belgeyi övgüye değer bir ciddiyetle, yazım kurallarını da dikkate alarak okudu:

Son Arzum ve Vasiyetnamem

Ben, Amy Curtis March, dünyalık malımı, aklım başımda olarak, aşağıdaki şekilde paylaştırıyorum.

En güzel resimlerimi, karalamalarımı, haritalarımı ve sanat çalışmalarımı, çerçeveleriyle birlikte, babama

bırakıyorum. Ayrıca, 100 dolarım da istediği gibi kullanabilsin diye onundur.

Cepli mavi önlüğüm dışındaki bütün kıyafetlerimi, portremi ve madalyamı bütün sevgimle anneme bırakıyorum.

Sevgili ablam Margaret'e turkuaz yüzüğümü (tabii alabilirsem), üzerinde kumrular olan yeşil kutumu, gerçek dantelden boyunluğumu ve "küçük kızı"ndan bir hatıra olarak yaptığım portre çizimini bırakıyorum.

Jo'ya balmumuyla onarılmış broşumu, bronz mürekkep hokkamı –kapağını kendi kaybetmişti– ve hikâyesini yaktığım için çok üzgün olduğumdan, çok değerli alçıdan yapılma tavşanımı bırakıyorum.

Beth'e (benden sonra yaşarsa) bez bebeklerimi, küçük yazı masamı, yelpazemi, keten yakalıklarımı ve iyileştiğinde zayıflamış olursa giyebileceği yeni terliklerimi bırakıyorum. Ve bununla birlikte, ihtiyar Joanna'yla dalga geçtiğim için pişman olduğumu da belirtmek istiyorum.

Dostum ve komşum Theodore Laurence'a kâğıt hamurundan resim çantamı, boynu olmadığını iddia etse de kilden yaptığım atımı bırakıyorum. Ayrıca, ıstıraplı günlerde gösterdiği büyük nezakete karşılık olarak da istediği eserimi alabilir, en iyisi Noter Dame.

Saygıdeğer ve yardımsever Bay Laurence'a, kalemlerini koyması, ayrıca ailesi ve özellikle de Beth için yaptıklarından dolayı minnettar olan küçük merhumeyi hatırlatması için kapağında ayna olan mor kutumu bırakıyorum.

Mavi ipekli önlüğümü ve altın boncuklu yüzüğümü, öpücüklerimle birlikte en sevdiğim oyun arkadaşım Kitty Bryant'ın almasını istiyorum.

Hannah'ya hep istediği şapka kutusunu ve baktığında beni hatırlayacağını umarak bütün kırkyama işlerimi bırakıyorum.

Ve artık tüm değerli eşyalarımı paylaştırdım; herkesin memnun olacağını ve merhumeyi suçlamayacaklarını umuyorum. Herkesi bağışlıyorum, son borazan çalındığında yeniden buluşacağımıza inanıyorum. Amin.

Bu son arzum ve vasiyetnameme Milattan Sonra 20 Kasım 1861 tarihinde, elimi ve mührümü basıyorum.

AMY CURTIS MARCH
Tanıklar:
ESTELLE VALNOR,
THEODORE LAURENCE.

Son isim kurşunkalemle yazılmıştı; Amy, Laurie'ye adını mürekkepli kalemle yeniden yazması gerektiğini ve ardından doğru düzgün şekilde mühürlemesini söyledi.

"Nereden geldi aklına bu? Birileri sana Beth'in eşya dağıttığını falan mı söyledi?" diye sordu Laurie ciddiyetle. Bu arada Amy masaya bir parça kırmızı şerit, balmumu, ince bir mum ve mürekkep hokkası getirdi.

Kendi nedenini açıkladı ve sonra endişeyle sordu: "Beth'in durumu nasıl?"

"Ağzımdan kaçırdığım için üzgünüm ama madem oldu bir kere, sana anlatayım. Bir gün kendini çok hasta hissediyordu, bu yüzden piyanosunu Meg'e, kedilerini sana, zavallı eski bebeğini onun hatırı için hep sevecek olan Jo'ya vermek istediğini söylemiş Jo'ya. Verebilecek çok az şeyi olduğu için çok üzülmüş, o yüzden de kalanlara saç buklelerini ve en derin sevgisini de büyükbabama bırakmış. Ama vasiyetname yazmayı düşünmemiş hiç."

Laurie konuşurken vasiyetnameyi imzalayıp mühürledi, kâğıdın üzerine koca bir damla gözyaşı düşene kadar da başını kaldırmadı. Amy'nin yüzü kederliydi ama ardından "İnsanlar vasiyetnamelerine sonradan ekleme yapabilir mi?" diye sordu.

"Evet, 'vasiyetname eki' derler buna."

"O zaman benimkine de koyalım; ben de bütün saç buklelerimin kesilip arkadaşlarıma verilmesini istiyorum. Unutmuştum bunu, ama görüntümü bozacak olsa da bunun yapılmasını istiyorum."

Laurie, Amy'nin bu son ve en büyük fedakârlığına gülümseyerek istenen kısmı ekledi. Sonra bir saat kadar kızı eğlendirdi ve her türlü sıkıntısıyla yakından ilgilendi. Laurie gitmek üzereyken Amy onu durdurup titreyen dudaklarıyla, "Beth için gerçekten de büyük bir tehlike var mı?" diye fısıldadı.

"Korkarım ki var, ama hep en iyisini umut etmeliyiz, bu yüzden ağlama canım," diyen Laurie, onu rahatlatacak kardeşçe bir tavırla kıza sarıldı.

Laurie gittikten sonra Amy küçük şapeline çekildi; alacakaranlıkta oturup gözünden akan yaşlar ve yüreğindeki acıyla Beth için dua etti; milyonlarca turkuaz yüzüğün sevgi dolu, küçük kardeşinin kaybını telafi edemeyeceğini hissediyordu.

XX. Bölüm

Mahrem

Anne ile kızlarının kavuşma anını anlatabilecek sözcük bulabileceğimi hiç sanmıyorum; böyle zamanları yaşamak keyifli, anlatmaksa zordur, bu nedenle bunu okurlarının hayal güçlerine bırakıp evde müthiş bir sevinç yaşandığını ve Meg'in masum dileğinin gerçekleştiğini, çünkü Beth uzun, iyileştirici uykusundan uyandığında gözlerinin gördüğü ilk şeyin o küçük gül ve annesinin yüzü olduğunu söylemekle yetineceğim. Beth, hiçbir şeye şaşıramayacak kadar zayıf düştüğünden, yalnızca gülümseyip onu sevgiyle kucaklayan kollara bıraktı kendini; o arsız hasretin nihayet sona erdiğini hissediyordu. Sonra tekrar uykuya daldı, kızlar da annelerine hizmet ettiler; çünkü anneleri, uykusunda bile eline sımsıkı yapışan o zayıf eli bırakmak istemiyordu.

Heyecanını başka türlü gideremeyeceğini anlayan Hannah, uzun yoldan gelen bu yolcu için harika bir kahvaltı hazırlamıştı, Meg ile Jo da hürmetkâr yavru leylekler gibi annelerini beslediler; bu sırada annelerinin fısıldayarak babalarının durumunu anlatmasını, Bay Brooke'un kalıp adama bakma sözü verdiğini, eve dönüş yolunda fırtınanın neden olduğu gecikmeleri ve yorgun, endişeli, üşümüş bir halde vardığında gördüğü Laurie'nin umut dolu yüzünün ona yaşattığı tarifsiz rahatlama hissini dinlediler.

Garip ama çok güzel bir gündü. Dışarısı aydınlık ve keyifliydi, tüm dünya ilk kar yağışını karşılamak için dışarı çıkmıştı sanki; evin içi sakindi, herkes yorgunluktan uyuyakalmıştı, pazar mahmurluğu hüküm sürüyordu sanki, Hannah ise kapıda kafasını sallaya sallaya nöbet bekliyordu. Yüklerinin hafiflediği duygusuyla mutlu olan Meg ve Jo yorgun gözlerini kapatıp, fırtınadan sonra sakin bir limana demir atmış gemiler gibi uykuya daldılar. Bayan March, Beth'in yanından ayrılmıyor, koltuğunda dinlenirken ikide bir kalkıyor, hazinesini önce kaybedip sonra bulan biri gibi, kızına bakıyor, dokunuyor, kara kara düşünüyordu.

Bu arada Laurie, Amy'yi rahatlatmak için yanına gidip olan biteni öyle güzel anlattı ki March Hala bile burnunu çekti ve bir kerecik bile "Ben demiştim!" diyemedi. Amy olanları büyük bir soğukkanlılıkla dinledi, sanırım o küçük şapelinde oturup güzel şeyler düşünmesi nihayet meyvelerini vermeye başlamıştı. Çabucak gözyaşlarını sildi, annesini görmek için duyduğu sabırsızlığı dizginledi; March Hala, Laurie'nin Amy hakkındaki "tam bir küçük kadın gibi davrandığı" fikrini canıgönülden onayladığında bile, turkuaz yüzüğü bir kerecik olsun aklına getirmedi. Bundan Polly bile etkilenmiş görünüyordu, çünkü ona "iyi kız" dedi, düğmeleriyle oynadı ve hatta en sevimli haliyle, "Dışarı çıkıp yürüyelim canım," bile dedi. Amy o güzelim kış havasının tadını çıkarmak için memnuniyetle evden çıkardı ama Laurie'nin yorgunluğunu saklamak için gösterdiği olağanüstü çabaya rağmen gözlerinin kapandığını fark edince gidip kanepede dinlenmesini söyledi, bu arada oturup annesine bir mektup yazdı. Yazması uzun sürmüştü, odaya döndüğünde, Laurie iki kolunu da başının altına koymuş uyuyordu, March Hala ise hiç de ondan beklenmeyecek bir sevecenlikle perdeleri çekmiş sessizce oturuyordu.

Bir süre sonra akşama kadar uyanamayacağına kanaat getirdiler; bana kalırsa Amy'nin annesini karşısında gördü-

günde attığı çığlık olmasaydı, o zaman da uyanmazdı. O gün o yörede mutlu olan muhtemelen pek çok kız çocuğu vardı ama bana göre en mutluları Amy'ydi; annesinin kucağına oturup yaşadığı zorlukları anlattı, anlayışlı gülümsemeler ve sevgi dolu okşamalarla teselli buldu. Birlikte şapelde yalnızdılar, buranın amacı kendisine açıklanınca annesi de karşı çıkmamıştı.

"Aksine, çok hoşuma gitti canım," dedi, tozlu tespihten yıpranmış küçük kitaba, oradan da çam dallarından bir çelenkle süslenmiş güzel resme baktı. "Bir şeyler bizi üzdüğünde ya da canımızı sıktığında sessizce oturmak için gidebileceğimiz bir yer olması mükemmel bir plan aslında. Bizim hayatımızda bir sürü ama bir sürü zor zaman oldu, olacak ama doğru şekilde yardım istersek onlara daima katlanabiliriz. Sanıyorum benim küçük kızım bunu öğreniyor."

"Evet anneciğim, eve gittiğimde de büyük odada kitaplarımı ve şu tablonun yapmaya çalıştığım kopyasını koyabileceğim bir köşe hazırlamak istiyorum. Kadının yüzü iyi olmadı, benim çizemeyeceğim kadar güzel ama bebek daha iyi sanki; çok sevdim. Onun bir zamanlar küçük bir çocuk olduğunu düşünmek hoşuma gidiyor, böylece o kadar da uzakta hissetmiyorum kendimi ve bu bana yardımcı oluyor."

Amy annesinin dizinde gülümseyerek oturan bebek İsa'yı gösterirken, Bayan March kızının havaya kaldırdığı elinde gülümsemesine neden olan bir şey gördü. Yorum yapmadı ama Amy bu bakışın ne anlama geldiğini anladı; kısa bir duraksamadan sonra ciddiyetle ekledi: "Seninle bu konuyu da konuşmak istemiştim ama unuttum. Halam bugün bana verdi bu yüzüğü. Yanına çağırdı, beni öptü ve parmağıma taktı; beni takdir ettiğini ve hep yanında kalmamı istediğini söyledi. Çok büyük olduğu için, turkuaz taşı tutsun diye de garip bir yüzük daha verdi. Bunu takmak istiyorum anne, takabilir miyim?"

"Çok güzeller canım, ama sanırım şimdilik bu tür takıları takamayacak kadar küçüksün Amy," diyerek kızın o tombul küçük eline, işaretparmağındaki gök mavisi taşlı şeride ve bu taşı tutan, birbirine kenetli iki küçük altın elden ibaret antika yüzüğe baktı.

"Kibirli olmamak için elimden geleni yapacağım," dedi Amy. "Bu yüzüğü yalnızca güzel olduğu için sevdiğimi sanmıyorum, bunu o hikâyedeki kızın bileziği* gibi bana bir şeyler hatırlatması için takmak istiyorum."

"March Hala'yı mı kastediyorsun?" diye sordu annesi kahkahalarla.

"Hayır, bana bencil olmamayı hatırlatsın diye." Amy öylesine ciddi ve içten görünüyordu ki annesi gülmeyi bırakıp kızın küçük planını saygıyla dinledi.

"Son zamanlarda yaramazlıklarla dolu heybemi çok düşündüm ve bencilliğin bu yüklerin en ağırı olduğuna karar verdim; artık bunu düzeltmek için çok çaba harcayacağım. Beth hiç bencil değil, işte bu yüzden de herkes onu seviyor ve onu kaybetme düşüncesiyle kahroluyor. Ben hastalansam insanlar benim için bunun yarısı kadar üzülmezdi, ben onları hak etmiyorum ama artık ben de arkadaşlarım tarafından sevilmek ve özlenmek istiyorum, işte bu yüzden elimden geldiğince Beth gibi olmak için çaba harcayacağım. Verdiğim kararları unutabilirim ama üzerimde bana bunu sürekli hatırlatacak bir şey olursa, sanırım daha iyisini yapabilirim. Bir de böylesini deneyelim mi?"

"Peki, öyle olsun; gerçi ben odanın köşesinde hazırlayacağın yere daha çok itimat ediyorum. Yüzüğünü tak hayatım ve elinden geleni yap. Bana kalırsa bunda başarılı olacaksın, çünkü iyi olmayı içtenlikle istemek, başarmanın yarısıdır. Şimdi Beth'in yanına dönmem gerekiyor. Böyle devam et küçüğüm, çok yakında seni tekrar eve götüreceğiz."

---

* Amy, Maria Edgeworth'un "The Bracelet of Memory" (1825) adlı hikâyesinden bahsediyor olabilir. Rosamond karakterinin ona unuttuklarını hatırlatan tılsımlı bir bileziği vardır. (e.n.)

O gece Meg babasına, annelerinin sağ salim eve ulaştığını bildiren bir mektup yazarken, Jo da üst kata çıkıp Beth'in odasına süzüldü, annesi her zamanki yerinde oturuyordu; endişeli ve kararsız bir tavırla, bir dakika kadar orada dikilip parmaklarıyla saçlarını karıştırdı.

"Ne oldu hayatım?" diye sordu Bayan March, yüzünde güven telkin eden bir ifadeyle elini uzattı.

"Sana bir şey anlatmak istiyorum anne."

"Meg'le mi ilgili?"

"Nasıl da bildin! Evet, onunla ilgili; ufak bir şey de olsa, kafamı kurcalıyor."

"Beth uyuyor, alçak sesle konuş ve bana her şeyi anlat. Şu Moffat denen delikanlı gelmedi ya?" dedi Bayan March, sertçe.

"Hayır. Gelecek olsaydı yüzüne çarpardım kapıyı," dedi Jo, annesinin ayakları dibine otururken. "Geçen yaz Meg Laurence'lara gittiğinde eldivenlerini orada bırakmıştı, sonra da eldivenlerden yalnızca teki geri geldi. Bunu tamamen unutmuştuk ki Teddy bana eldiveni Bay Brooke'un sakladığını söyledi. Onu ceketinin cebinde saklıyormuş, sonra yere düşürüvermiş; Teddy de dalga geçince Bay Brooke, Meg'den hoşlandığını ama Meg çok genç, kendisi de çok yoksul olduğu için bunu söylemeye cesaret edemediğini itiraf etmiş. Şimdi bu çok korkunç bir durum değil mi?"

"Meg'in de ondan hoşlandığını düşünüyor musun?" diye sordu Bayan March endişeli bir bakışla.

"Tanrı esirgesin! Ben aşk gibi saçmalıklardan anlamam!" diye bağırdı Jo, merak ve küçümseme karışımı tuhaf bir ifadeyle. "Romanlardaki kızlar ayılıp bayılarak, yüzleri kızararak, zayıflayarak ve aptalca davranmaya başlayarak gösteriyorlar hislerini. Şimdilik Meg böyle şeyler yapmıyor. Aklı başında, mantıklı bir insan gibi yiyip içiyor, uyuyor, ben o adamdan bahsederken doğrudan yüzüme bakıyor, sadece Teddy âşıklarla ilgili şakalar yaptığında biraz yüzü kızarıyor. Teddy'ye bunu yasaklamıştım ama beni dinlemiyor."

"Yani sen, Meg'in John'la ilgilenmediğini düşünüyorsun, öyle mi?"

"Kiminle?" diye bağırdı Jo, şaşırarak.

"Bay Brooke'la. Artık ona 'John' diyorum. Hastanedeyken böyle demeye başladım, bu onun da hoşuna gidiyor."

"Amanın! Onun tarafını tutacağını biliyordum. Babama karşı çok iyi davrandı, onu uzaklaştırmayıp Meg isterse onunla evlendireceksiniz demek ki! Art niyetli herif! Babacığımı şımartıp sana yardım ederek kendini zorla sevdirmiş size." Jo çıldırmışçasına saçlarını çekmeye başladı.

"Hayatım, sinirlenme, sana her şeyi olduğu gibi anlatayım. John, Bay Laurence'ın isteği üzerine benimle geldi ve zavallı babanıza öyle yardımcı oldu ki onu sevmeden edemedik. Meg konusunda da oldukça açık yürekli ve onurlu bir tavır takındı; bize onu sevdiğini ama evlenme teklif etmeden önce rahat bir yuva kurmak için çalışıp para biriktireceğini söyledi. Bizden yalnızca, onu sevmesine, onun için çaba göstermesine ve elinden gelirse onun da kendisini sevmesini sağlamak için uğraşmasına izin vermemizi istedi. Gerçekten de mükemmel bir delikanlı o, onu dinlemeyi reddedemezdik, üstelik ben de Meg'in bu kadar genç yaşta nişanlanmasına razı olmam."

"Tabii ki olmaz öyle şey, çok aptalca olur bu! Bir şeyler döndüğünü biliyordum, bunu hissetmiştim ama durum sandığımdan da kötüymüş. Keşke Meg'le ben evlenebilseydim de ailemizle birlikte hep güven içinde yaşasaydı."

Bu tuhaf plan Bayan March'ı gülümsetse de ciddiyetini bozmadı: "Jo, sana güveniyorum ve şimdilik bu konuda Meg'e bir şey söylemeni istemiyorum. John döndüğünde ikisini yan yana bir göreyim, o zaman Meg'in ona karşı duyguları konusunda daha iyi karar verebilirim."

"Meg sürekli bahsettiği o güzel gözlere bakınca onu görecek ve her şey bitecek. Çok yumuşak bir kalbi var; biri ona sevgi dolu gözlerle bakınca güneşin altında kalmış tereyağı

gibi eriyecek. Onun babam hakkında yazdığı kısa notları senin mektuplarından daha çok okudu; ben bunu söyleyince de beni çimdikledi. Kahverengi gözlerden de hoşlanıyor, John'un çirkin bir isim olmadığını düşünüyor, sonunda gidip ona âşık olacak, bizim de bütün huzurumuz ve neşemiz kaçacak, birlikte geçirdiğimiz güzel günler bitecek. Her şeyi şimdiden görebiliyorum. Evin orasında burasında kıkırdayıp duracaklar, biz de ayakaltından çekilmek zorunda kalacağız. Meg sürekli onu düşünecek ve artık bana hiçbir faydası olmayacak. Brooke bir şekilde servet edinecek, onu alıp götürecek ve ailemizde koca bir delik açacak, benim kalbim kırılacak, her şey korkunç derecede huzursuzluk verecek. Of! Keşke hepimiz erkek olsaydık, o zaman böyle sıkıntılarımız olmazdı!"

Jo büyük bir kederle çenesini dizlerine dayadı ve o ayıplanası John'a hayalinde bir yumruk savurdu. Bayan March iç çekti, Jo rahatlamış bir edayla başını kaldırıp baktı.

"Bu senin de hoşuna gitmiyor, değil mi anne? Buna sevindim. John'u kendi halinde bırakalım ve Meg'e bundan hiç bahsetmeyelim, her zamanki gibi hep birlikte mutlu olalım."

"İç çekmekle hata ettim Jo. Zamanı gelince hepinizin kendi evlerinize gidecek olması çok doğal ve doğru bir şey, tabii ki ben de kızlarımın mümkün olduğunca yanımda kalmalarını isterim ve bu kadar çabuk olduğu için de üzgünüm, çünkü Meg henüz on yedi yaşında ve John'un ona bir yuva hazırlayabilmesi de birkaç yıl alacak. Baban ve ben onun yirmisinden önce hiçbir şekilde birine bağlanmamasına ya da evlenmemesine karar verdik. Eğer John'la birbirlerini seviyorlarsa, bekleyebilir ve sevgilerini sınayabilirler. Meg vicdanlıdır, onun John'a kötü davranacağını sanmıyorum. Ah benim güzel, hassas yürekli kızım! Umarım her şey onun gönlüne göre olur."

"Onun zengin biriyle evlenmesini istemez miydin?" diye sordu Jo, son sözcükleri söylerken annesinin sesinin titrediğini fark edince.

"Para iyi ve yararlı bir şeydir Jo ve umarım kızlarım ne paranın yokluğunu hissederler ne de peşine takılıp kendilerini kaybederler. John'un borçlanmadan yaşayabilecek ve Meg'i rahat ettirebilecek kadar gelir getiren iyi bir işe başladığını görmek isterim. Ben kızlarım için öyle büyük bir servet, lüks bir yaşam ya da şöhret istemiyorum. Eğer saygınlık ve para, sevgi ve erdemle kazanılmışsa bunu da memnuniyetle kabul eder, iyi talihlerinin keyfini çıkarırım; ama günlük rızkın kazanıldığı küçük bir evde ne kadar gerçek bir mutluluğun olabileceğini ve bazı yoksunlukların az sayıdaki zevkleri daha da güzelleştirdiğini kendi deneyimlerimden biliyorum. Meg'in böyle mütevazı bir hayata başlamasına memnunum; çünkü yanılmıyorsam, Meg iyi bir adamın kalbini kazanarak zenginleşecek ve bu da bir servetten daha değerlidir."

"Anlıyorum anne ve sana katılıyorum ama Meg'le ilgili hayal kırıklığına uğradım ben; çünkü onun ileride Teddy ile evlenip ömür boyu lüks içinde yaşamasını planlıyordum. Sence de güzel olmaz mıydı bu?" diye sordu Jo, daha aydınlık bir yüzle.

"Biliyorsun ki o Meg'den küçük," diye konuşmaya başlayan Bayan March'ın sözünü kesti Jo:

"Çok az yaş farkı var, hem o yaşına göre büyük gösteriyor, ayrıca uzun ve istediği zaman da bir yetişkin gibi davranabiliyor. Sonra zengin, cömert, iyi ve hepimizi seviyor; planım bozulduğu için çok üzüldüğümü itiraf edebilirim."

"Korkarım ki Laurie, Meg'e göre pek büyümüş sayılmaz ve şimdilik kimsenin bel bağlamayacağı kadar da uçarı. Plan yapma Jo, bırak da bu işi zaman halletsin, dostlarının kalbini eşleştirsin. Böyle konularda araya girmek pek uygun değil, senin deyişinle 'romantik saçmalıklar'la kafalarımızı bulandırıp dostluklarımızı bozmayalım."

"Peki, bozmayacağım ama biraz uğraşarak çeki düzen verilebilecek işlerin böyle garip, karmaşık bir hal almasın-

dan nefret diyorum. Keşke başımıza demir ütüler koyup da büyümemizi engelleyebilseydik... Ama er ya da geç goncalar gül oluyor, küçük kediler de büyüyor ne yazık ki!"

"Demir ütülerle kedilere ne olmuş?" diye sordu, elinde yeni bitirdiği mektupla odaya usulca giren Meg.

"Benim saçma sapan konuşmalarımdan biri işte. Ben yatmaya gidiyorum. Hadi gel Peggy," dedi Jo, canlı bir bilmece çözer gibi kendini toparlayıp.

"Çok iyi, güzel yazılmış. Lütfen John'a sevgilerimi gönderdiğimi de ekle," dedi Bayan March, mektuba şöyle bir göz attıktan sonra geri verirken.

"Ona 'John' mu diyorsun?" diye sordu Meg, masum gözleriyle annesine bakıp gülümseyerek.

"Evet, bize tam bir oğul gibi davrandı, onu çok sevdik," diye yanıt verdi Bayan March, dikkatli gözlerle kızına bakarak.

"Buna sevindim. O kadar yalnız biri ki... İyi geceler anneciğim. Senin burada olman anlatılamayacak bir rahatlık veriyor," diye karşılık verdi Meg.

Annesi kızını şefkatle öptü; kızın ardından, mutluluk ve üzüntü karışımı bir ifadeyle, "Henüz John'u sevmiyor ama yakında sevmeyi öğrenecek," dedi.

XXI. Bölüm

Laurie Ortalığı Karıştırıyor, Jo Toparlıyor

Ertesi gün Jo'nun yüzü allak bullaktı, taşıdığı sırona ağır geliyordu; gizemli ve ciddi görünmemek elinde değildi. Meg bu halini fark etti ama sormaya zahmet etmedi; çünkü şimdiye kadar Jo'yu idare etmenin en iyi yolunun karşıtlıklar yasasına uymak olduğunu öğrenmişti, sormadığı takdirde her şeyin kendisine anlatılacağından emindi. Bu yüzden de sessizlik bozulmayıp Jo da kibirli bir tavır takınınca çok şaşırdı ve buna karşılık ihtiyatlı davranarak kendisini annesine adadı. Jo da kendi haline kalmış oldu; çünkü Bayan March hastabakıcılık görevini üstüne almış, ona dinlenip eğlenmesini, uzun süre eve hapsolduktan sonra kendine vakit ayırmasını söylemişti. Amy de evde olmadığından, tek sığınağı Laurie'ydi; arkadaşlığından hoşlansa da o sıralar ondan korkuyordu, çünkü Laurie iflah olmaz bir muzipti ve onu kandırıp sırrını ele geçirebilirdi.

Bu konuda da oldukça haklı sayılırdı, çünkü yaramaz delikanlı çok geçmeden kızın bir sır sakladığından şüphelenmeye başladı ve bu sırrı açığa çıkarmaya çalışarak Jo'yu canından bezdirdi. Ağzından girdi, burnundan çıktı, tehdit etti, rüşvet vermeye kalktı, tersleyip durdu, yine olmadı; umursamaz davranınca kızın boş bulunup söyleyeceğini

sandı, zaten bildiğini ilan edip umursamadığını söyledi ve en nihayetinde inadının neticesi olarak bunun Meg ve Bay Brooke'la ilgili olduğuna kanaat getirdi. Öğretmeninin ona güvenip sırrını açmamasına içerlemişti, buna uygun bir karşılık vermek için kafa patlatmaya başladı.

Bu arada Meg görünüşe bakılırsa konuyu unutmuş, babasının dönüşü için hazırlıklara girişmişti ama sonra birdenbire değişti, birkaç gün hiç de kendi gibi davranmadı. Biri onunla konuştuğunda şaşırıyor, yüzüne bakıldığında kızarıyor, sessizce oturup, çekingen ve sıkıntılı bir ifadeyle dikiş dikiyordu. Annesinin sorularına oldukça iyi olduğunu söyleyerek karşılık veriyor, Jo sorduğundaysa yalnız kalmak istediğini dile getirerek susuyordu.

"Havada aşk kokusu alıyor ve çok hızlı gidiyor. Şimdiden bütün belirtileri göstermeye başladı; sinirli, aksi, yemeden içmeden kesildi, uyuyamıyor, hep köşelere kaçıyor. Onu, adamın verdiği şarkıyı söylerken yakaladım ve bir keresinde o da senin gibi 'John' dedi, sonra da gelincik gibi kızardı. Ne yapacağız şimdi?" dedi Jo, ne kadar şiddetli olursa olsun her önlemi almaya hazır görünüyordu.

"Beklemekten başka bir şey yapmayacağız. Kendi haline bırakıp sabırlı ve nazik olacağız. Babanın gelişi her şeyi yoluna koyacaktır," diye karşılık verdi annesi.

"Sana bir mektup var Meg, her tarafı mühürlü. Ne tuhaf! Teddy benimkileri hiç mühürlemez," dedi Jo, küçük postanelerinden aldıklarını dağıtırken.

Bayan March ve Jo kendi işlerine dalmışlardı ki duydukları ses üzerine dönüp baktıklarında Meg'in ürkmüş bir halde elindeki kâğıda bakakaldığını gördüler.

"Ne oldu evladım?" dedi annesi yanına koşup, bu arada Jo da bu fenalığa neden olan kâğıt parçasını almaya çalışıyordu.

"Bir yanlışlık olmalı, bunu o göndermiş olamaz. Ah Jo, bunu nasıl yaparsın?" dedi Meg; yüzünü ellerinin arasına saklıyor, kalbi kırılmış gibi ağlıyordu.

"Ben mi? Ben hiçbir şey yapmadım! Neden bahsediyor bu?" diye bağırdı Jo öfkeyle.

Meg'in uysal bakışlı gözleri öfkeyle alev aldı, cebinden buruşmuş bir kâğıt parçası çıkarıp Jo'ya fırlattı ve gücenmiş bir ses tonuyla, "Bunu sen yazdın, o kötü çocuk da sana yardım etti. Nasıl bu kadar kaba, terbiyesiz ve gaddarca davrandınız bize karşı?" dedi.

Jo onun söylediklerini duyamadı, çünkü o esnada annesiyle birlikte, garip bir el yazısıyla kaleme alınmış mektubu okuyordu.

> Canım Margaret'im,
>
> Artık dayanamıyorum ve oraya dönmeden başıma gelecekleri öğrenmek istiyorum. Henüz ailene söylemeye cesaret edemedim ama sanırım birbirimizi sevdiğimizi bilirlerse buna razı olurlar. Bay Laurence bana iyi bir yer ayarlayacak ve sonra canım benim, sen de beni mutlu edeceksin. Yalvarırım, şimdilik ailene hiçbir şey söyleme, ama Laurie aracılığıyla umutlu bir haber gönder...
>
> Seni seven John.

"Ah, seni küçük pislik! Annemeverdiğim sözü tutmamın bedelini böyle ödetiyor bana. Onu iyice bir azarlayıp sonra da özür dilemesi için buraya getireceğim," diye söyleniyordu Jo; adaleti derhal sağlamak için yanıp tutuşuyordu. Fakat annesi, nadiren takındığı bir ifadeyle onu durdurup konuşmaya başladı:

"Dur Jo, önce kendini temize çıkarmalısın. Sen de böyle bir sürü oyun yaptın vaktiyle ve korkarım ki bunda senin de parmağın var."

"Yemin ediyorum anne, benim hiçbir ilgim yok bununla. Bu mektubu daha önce hiç görmedim ve bununla ilgili hiçbir şey bilmiyorum, yemin ederim!" dedi Jo, öyle içten konuşuyordu ki ikna oldular. "Bu işte benim parmağım olsaydı

bundan iyisini yapar, duygu yüklü bir mektup yazardım. Bay Brooke'un böyle saçma sapan şeyler yazmayacağını bildiğinizi düşünüyorum," diye ekledi, küçümseyen bir tavırla elindeki kâğıdı buruşturup attı.

"Onun el yazısına benziyor," dedi Meg titreyen sesiyle, mektubu elindeki kâğıtla karşılaştırıyordu.

"Ah Meg, buna yanıt vermedin umarım," diye bağırdı Bayan March telaşla.

"Evet, verdim!" dedi Meg, utanıp tekrar yüzünü sakladı.

"Al başına belayı! İzin verin de o haini buraya getirip her şeyi anlattırayım. Onu elime geçirinceye kadar rahat etmeyeceğim," diyerek kapıya yöneldi Jo.

"Dur! Bırak bu işi ben halledeyim, çünkü durum sandığımdan da kötü. Margaret, şimdi bana bütün olan biteni anlatıver," dedi Bayan March; Meg'in yanına oturdu, bir yandan da kaçıp gitmesin diye Jo'yu tutuyordu.

"İlk mektubu, bu konu hakkında hiçbir şey bilmiyormuş gibi görünen Laurie'den almıştım," diyerek konuşmaya başladı Meg, başını kaldırmadan. "Başta telaşlandım ve size anlatmak istedim ama sonra Bay Brooke'u ne kadar çok sevdiğiniz aklıma geldi ve bu küçük sırrı birkaç gün saklamamın bir sakıncası olmadığını düşündüm. Bunu hiç kimsenin bilmediğini düşünmekle çok büyük aptallık ettim, ne diyeceğimi düşünmeye çalışırken de kendini romanlarda bu tür şeyler yapan kızlar gibi hissettim. Beni bağışla anne, aptallığımın bedelini ödüyorum şimdi. Bir daha onun yüzüne asla bakamam."

"Ne dedin ona?" diye sordu Bayan March.

"Sadece bu konuda bir şeyler yapmak için henüz çok genç olduğumu, sizden gizli saklı bir şeyimin olmasını istemediğimi, babamla konuşması gerektiğini söyledim. Nezaketinden dolayı ona çok minnettar olduğumu, onun arkadaşı olabileceğimi, uzunca bir süre bundan öteye geçemeyeceğimizi de ekledim."

Bayan March, duyduklarından hoşlanmış gibi gülümsedi, Jo ellerini çırpıp kahkahalar atarak konuştu: "Sen de tam bir ihtiyatlılık simgesi olan Caroline Percy* gibisin! Devam et Meg. O ne yazdı buna karşılık?"

"O bana tamamen farklı bir yanıt verdi. Bana hiç aşk mektubu göndermediğini, yaramaz kardeşim Jo'nun adımızı kullanarak böyle bir şey yapmasından dolayı üzüldüğünü yazdı. Çok nazik ve saygıdeğer bir yanıttı ama şu içine düştüğüm korkunç duruma bir bakın."

Meg çaresizlikle annesine yaslandı, Jo ise odada dolanıp Laurie'ye saydırıyordu. Birden durdu, her iki mektubu da eline aldı, dikkatle inceledi. "Brooke'un bu mektupların ikisini de gördüğüne inanmıyorum. Her ikisini de Teddy yazmış, sırrımı ona söylemediğim için seninkileri de bana karşı kullanmak amacıyla saklamıştır," dedi kararlı bir şekilde.

"Sakın sır saklama Jo. Her şeyi anneme anlat ve beladan uzak dur, benim yapmış olmam gerektiği gibi," diye uyardı Meg.

"Aman sen de! Bu sırrı bana annem söyledi zaten."

"Tamam artık Jo. Sen Laurie'yi getirene kadar ben Meg'i avuturum. Bu meseleyi enine boyuna ele alıp bu tür muzipliklere bir son vereceğim."

Jo koşa koşa gitti, Bayan March da Meg'e Bay Brooke'un gerçek duygularını yumuşak ve nazik bir tavırla anlattı. "Peki sen ne düşünüyorsun canım? Senin için bir yuva hazırlamasını bekleyebilecek kadar seviyor musun onu, yoksa şimdilik tamamen serbest kalmak mı istiyorsun?"

"Öylesine korkup telaşlandım ki uzunca bir süre aşk meşk işleriyle uğraşmak istemiyorum, belki de hiç âşık olmam," dedi Meg hırçın bir ifadeyle. "Eğer John'un bu saçmalıklardan haberi yoksa ona söylemeyelim ve Laurie ile

* Maria Edgeworth'un *Patronage* (1814) adlı romanındaki mantıklı, ihtiyatlı kadın karakter. (e.n.)

Jo'nun da çenelerini tutmalarını sağlayalım. Kandırılıp alay edilmek, aptal yerine konmak istemiyorum. Ayıp bu!"

Bu muzırlık yüzünden Meg'in genelde uysal olan tabiatının sarsıldığını, gururunun kırıldığını gören Bayan March, bundan kimseye bahsedilmeyeceği konusunda ısrarla söz vererek kızı yatıştırdı. Koridorda Laurie'nin ayak sesleri duyulduğu an, Meg çalışma odasına kaçtı ve Bayan March suçluyu tek başına karşıladı. Jo, gelmeyeceğinden korkarak ona ne için çağrıldığını söylememişti ama Bayan March'ın yüz ifadesini gördüğü an Laurie durumu anladı ve suçlu olduğunu derhal ele verecek bir tavırla, şapkasını elinde döndürmeye başladı. Jo dışarı gönderilmişti ama mahkûm kaçmasın diye bir nöbetçi gibi kapının önünde dolanıyordu. Odadaki sesler yarım saat kadar yükselip alçaldı, ama kızlar bu görüşme esnasında neler olduğunu asla öğrenemediler.

İçeri çağrıldıklarında Laurie annelerinin yanı başında duruyordu, yüzündeki pişmanlık dolu ifadeyi gören Jo oğlanı hemen o anda affetti ama bunu açığa vurmanın hiç de akıl kârı olmadığını düşündü. Meg onun utanarak dilediği özrü kabul etti ve Brooke'un bu şakadan hiç haberi olmadığını öğrenince rahatladı.

"Ölene kadar bunu ona söylemeyeceğim, dünya yansa ağzımdan tek laf alamayacaklar; lütfen beni bağışla Meg, ne kadar üzgün olduğumu göstermek için ne gerekiyorsa yapacağım," diye ekledi, yaptığından çok utandığı belliydi.

"Affetmeyi deneyeceğim ama yaptığın hiç de bir beyefendiye yakışacak şey değildi, senin bu kadar sinsi ve kötü bir şey yapabileceğin aklıma gelmezdi Laurie," diye karşılık verdi Meg; genç kızlık utangaçlığını, ciddi ve sitem dolu bir edayla saklamaya çalışıyordu.

"Çok yakışıksız bir davranıştı, bir ay boyunca benimle konuşulmasını hak etmiyorum ama siz benimle konuşacaksınız, değil mi?" Laurie yalvarırcasına ellerini ovuşturuyor ve dayanılamayacak kadar ikna edici olan ses tonuyla konu-

şuyordu, nihayetinde bu müthiş rezalete rağmen ona surat asmak imkânsızdı. Meg onu affetti ve ciddi görünmek için büyük çaba harcayan Bayan March, delikanlının işlediği günahların gerektirdiği bütün cezalara katlanacağını ve kalbi incinen genç kızın önünde bir solucan gibi yerlerde sürünebileceğini duyunca kasvetli yüzüne bir rahatlama ifadesi yerleşti.

Bu arada Jo, kalbini ona karşı katılaştırmak için uzak duruyordu ama yüzünü memnuniyetsizlikle buruşturmaktan öteye gidemedi. Laurie bir iki kez ona baktı ama hiçbir yumuşama belirtisi göstermediği için delikanlı incindi ve diğerleriyle işi bitinceye kadar ona sırtını döndü, sonra eğilip selam vererek tek kelime etmeden dışarı çıktı.

Delikanlı gider gitmez, "Keşke biraz daha affedici olsaydım," diye geçirdi içinden Jo; annesi ve Meg yukarı çıktığında kendini iyice yalnız hissetti ve koşup Teddy'sinin yanına gitmek istedi. Bir süre direndikten sonra içindeki isteğe teslim oldu ve iade etmesi gereken bir kitabı alıp büyük eve yollandı.

"Bay Laurence evde mi?" diye sordu, merdivenlerden inmekte olan bir hizmetçi kıza.

"Evet hanımefendi, ama şu anda hiç de uygun durumda olduğunu sanmıyorum."

"Neden? Hasta mı?"

"Yo, hayır efendim, ama Bay Laurie ile biraz tartıştı, delikanlının bugünlerde aksiliği üstünde, bu da yaşlı beyefendiyi sinirlendiriyor, o yüzden yanına gitmekten çekiniyorum."

"Laurie nerede?"

"Odasına kapandı, birkaç kez kapıyı çaldım ama yanıt vermedi. Yemeğe ne olacak onu da bilemiyorum, yemek hazır ama yiyecek kimse yok ortalıkta."

"Gidip de bir bakayım sorun neymiş. İkisinden de korkmuyorum ben."

Jo yukarı çıktı ve Laurie'nin küçük çalışma odasının kapısına kibarca vurdu.

"Kes şunu, yoksa yanına gelip gününü gösteririm!" diye bağırdı genç beyefendi, tehdit eder bir ses tonuyla.

Jo tekrar kapıya vurdu, kapı ardına kadar açılınca Laurie'nin şaşkınlığı geçmeden içeri daldı. Oğlanın gerçekten öfkeli ve keyifsiz olduğunu görünce, böyle durumlarda onun nasıl idare edilmesi gerektiğini bilen Jo, pişman bir ifade takınıp büyük zarafetle diz çökerek uysalca, "Lütfen öyle aksi davrandığım için beni affet. Yaptığım hatayı düzeltmeye geldim, bunu başarana kadar da gitmeyeceğim," dedi.

"Tamam, sorun yok. Ayağa kalk ve kaz kafalılık yapma Jo," şeklinde centilmence bir karşılık verdi Laurie.

"Teşekkür ederim, kalkıyorum. Peki sana ne olduğunu sorabilir miyim? Kafan pek yerinde değil gibi."

"Omuzlarımdan tutulup sarsıldım, buna katlanamam!" diye homurdandı Laurie öfkeyle.

"Kim yaptı?" diye sordu Jo.

"Büyükbabam. Bir başkası olsaydı, onu..." Fena halde gücenmiş olan delikanlı, cümlesini sağ kolunu hırsla havaya kaldırarak tamamladı.

"Ne olacak ki... Ben de seni sık sık sarsıyorum, bunu umursamıyorsun," dedi Jo yatıştırmak için.

"Peh! Sen kızsın, o zaman eğlenceli oluyor ama hiçbir erkeğin beni sarsmasına izin vermem!"

"Şu anda olduğun gibi bir fırtına bulutu şeklinde dolanırsan kimsenin bunu deneyeceğini sanmıyorum zaten. Neden öyle davrandı sana?"

"Annenin beni neden çağırdığını söylemediğim için... Söylemeyeceğime söz vermiştim, tabii ki sözümden dönemezdim."

"Büyükbabanı tatmin edecek başka bir şey söyleyemez miydin?"

"Hayır, sadece gerçeği bilmek istiyordu, sadece gerçeği. Eksiksiz olarak... İşin içine Meg girecek olmasa, kendi payı-

ma düşeni anlatırdım. Meg'den bahsetmeden onu da anlatamayacağım için, dilimi tuttum ve o ihtiyar bey yakama yapışana kadar da paylamalarına katlandım. Sonra öfkelenip kaçtım, çünkü kendimi tutamayabilirdim."

"Hoş bir durum değil ama eminim ki o da üzgündür, aşağı in de aranızı düzelt. Ben sana yardım ederim."

"Yaparsam ne olayım! Küçük bir muziplik yüzünden herkesten öğüt dinleyip dayak yemeyeceğim. Meg için üzüldüm ve gidip erkek gibi özür diledim ama hiçbir suçum yokken gidip de özür dilemem."

"Ama o bunu bilmiyor."

"Bana güvenmesi gerekiyor, bir bebekmişim gibi davranmamalı bana. Hiçbir işe yaramaz bu Jo, kendi başımın çaresine bakabileceğimi ve kimsenin desteği olmadan da ayakta kalabileceğimi öğrenmeli."

"Amma da hiddetlisin!" diye iç çekti Jo. "Peki, bu sorunu nasıl halletmeyi düşünüyorsun?"

"Benden özür dilemeli ve ona meselenin ne olduğunu anlatamayacağımı söylediğimde bana güvenmeli."

"Deli misin? Bunu yapmaz."

"Yapana kadar aşağı inmem."

"Hadi Teddy, mantıklı ol biraz. Sakinleş biraz da, sana ne yapabileceğimi anlatayım. Burada kalamazsın, böyle aşırı duygusal davranmakla ne geçecek eline?"

"Artık burada uzun süre kalmaya niyetim yok zaten. Başımı alıp gideceğim, neresi olursa. Büyükbabam da beni özleyince yelkenleri suya indirir."

"Kusura bakma ama gidip de onu üzmeye hakkın yok."

"Bana vaaz verme. Washington'a gidip Brooke'u göreceğim; orası eğlencelidir, bunca sıkıntıdan sonra biraz keyif çatarım."

"Ne güzel de eğlenirsin! Keşke ben de kaçıp gelebilseydim," dedi Jo, başkentteki cafcaflı hayatın hayaline kapılıp akıl hocalığı görevini unutarak.

"Gel öyleyse! Neden gelmeyesin ki? Gidip babana sürpriz yaparsın, ben de bizim Brooke'u şaşırtırım. Çok keyifli bir serüven olur bu Jo, hadi yapalım. İyi olduğumuzu bildiren bir mektup bırakırız, hemen yola çıkarız. Yeterli param var; sana da iyi gelir hem, babanın yanına gittiğin için bir sakıncası da olmaz."

Jo bir an kabul edecekmiş gibi göründü; çünkü plan, tam ona göre çılgınca bir plandı. Eve hapsolup sürekli uğraşıp durmaktan bunalmıştı, değişikliğe hasretti; babasını görme düşüncesi, kışlaların ve hastanelerin, özgürlüğün ve eğlencenin o yepyeni cazibesiyle iç içe geçmişti. Gözleri istekle parıldayarak pencereye döndü; fakat karşıdaki eski evi görünce, kederli bir kararla başını salladı.

"Erkek olsaydım birlikte kaçar, çok eğlenirdik ama ben acınası bir kız olduğumdan, uslu olup evde kalmam gerekiyor. Beni ayartma Teddy, bu çılgınca bir plan."

"Keyifli kısmı da bu zaten," dedi, işi inada bindiren ve bir şekilde sınırları aşmak isteyen Laurie.

"Tut şu dilini!" diye bağırdı Jo kulaklarını tıkayarak. "Nezaket ve terbiye benim felaketim zaten, kafama eserse dediğini yaparım. Oysa ben buraya senin ahlakını düzeltmeye geldim, beni bundan vazgeçirecek şeyler duymaya değil."

"Böyle bir teklifi Meg duysa hemen oyunbozanlık ederdi, oysa ben sende o ruhun olduğunu sanıyordum," dedi Laurie imalı imalı.

"Kötü çocuk, kes artık! Otur da kendi günahlarını düşün, günahlarıma günah ekletme benim. Büyükbabana gidip seni sarstığı için senden özür dilemesini sağlarsam, kaçmaktan vazgeçecek misin?" diye sordu Jo ciddiyetle.

"Evet ama yapamazsın ki," dedi Laurie; dargınlığı bitirmek istiyordu ama öncelikle kırılan gururunun onarılması gerekiyordu.

"Gencini idare edebiliyorsam, yaşlısını hayli hayli idare ederim," diye mırıldandı Jo, başını ellerinin arasına almış

Laurie'yi, bir demiryolu haritasının üzerine eğilmiş halde bırakıp giderken.

"Girin!" Jo kapıya vurduğunda, Bay Laurence'ın sesi her zamankinden daha aksi çıkmıştı.

"Benim efendim, kitabınızı iade etmeye geldim," dedi uysalca içeri girerken.

"Bir tane daha mı istiyorsun?" diye sordu yaşlı beyefendi, yüzü asık ve endişeliydi ama belli etmemeye çalışıyordu.

"Evet, lütfen. İhtiyar Sam'i o kadar sevdim ki ikinci cildi de okuyacağım sanırım," diye karşılık verdi Jo; adamın ısrarla tavsiye ettiği, James Boswell'in *The Life of Samuel Johnson* adlı kitabından ikinci dozu alarak adamı yumuşatabileceğini düşünmüştü.

Adamın çatık kaşları, merdiveni Johnson'ın eserlerinin bulunduğu raflara doğru iterken biraz gevşedi. Jo merdivene tırmandı, en üst basamağa oturdu ve istediği kitabı arıyormuş gibi yaptı ama aslında ziyaretinin tehlikeli amacını anlatmak için nasıl iyi bir giriş yapabileceğini düşünüyordu. Bay Laurence, kızın kafasında bir şeyler kurduğundan şüphelenmiş olacak ki odada biraz dolandıktan sonra karşısına dikildi ve öyle aniden söze girdi ki kızın elindeki *Rasselas,* kapağı alta gelecek şekilde yere düştü.

"Bizim oğlanın nesi var? Sakın bana onu savunmaya kalkma. Ev geldiğinde takındığı tavırlardan onun yanlış bir iş yaptığını hemen anladım ama ağzından tek kelime alamadım, bana doğruyu söylemesi için omuzlarından tutup da sarsınca üst kata kaçıp kendini odasına kilitledi."

"Bir hata yaptı ama onu bağışladık ve hepimiz bununla ilgili olarak kimseye tek kelime etmeyeceğimize dair söz verdik," diye konuşmaya başladı Jo isteksizce.

"Bu işe yaramaz. Sizin gibi yufka yürekli kızların iyi niyetli sözünün ardına saklanamaz. Yanlış bir şey yaptıysa bunu itiraf etmesi, özür dilemesi ve cezasını çekmesi gerekir. Hadi söyle Jo... Nasıl olsa öğreneceğim."

Bay Laurence öyle korkutucu görünüyor ve öyle hiddetle konuşuyordu ki Jo elinden gelse memnuniyetle kaçıp gidecekti ama basamakların tepesindeydi ve adam merdivenin dibinde bekliyordu; yani yoluna bir aslan çıkmıştı ve kalıp işin içinden kahramanca çıkmalıydı.

"Aslına bakarsanız, anlatamam. Annem yasakladı. Laurie suçunu itiraf etti, özür diledi ve cezasını yeterince çekti. Sessizliğimiz onu değil, bir başkasını korumak için ve siz araya girerseniz sorun daha da büyüyecek. Lütfen bunu istemeyin. Kısmen benim de suçumdu ama artık her şey yoluna girdi. Lütfen unutalım gitsin, isterseniz keyifli şeylerden, Johnson ve *Rambler*'dan falan bahsedelim, ne dersiniz?"

"Boş ver şimdi Rambler'ı! Aşağı in de şu benim gamsız oğlanın nahoş ya da saygısızca bir şey yapıp yapmadığını anlat bakalım. Eğer öyle bir şey yaptıysa, sizin ona karşı bütün kibarlığınıza rağmen, onu bir güzel pataklayacağım."

Bu tehdit kulağa çok korkunç geliyordu ama Jo telaşa kapılmadı, çünkü tam tersi sözler etse de huysuz ihtiyarın bütün öfkesine rağmen torununa el kaldırmayacağını biliyordu. Kız itaatkâr bir tavırla aşağı indi, Meg'e ihanet etmeden ve gerçeği de unutmadan, olayı önemli bir şey değilmiş gibi üstünkörü anlattı.

"Hımm... Peki. Eğer Laurie inadından değil de size söz verdiği için dilini tutuyorsa onu bağışlayacağım. Çok inatçı ve baş edilmesi zor biri," dedi Bay Laurence, saçlarını neredeyse fırtınadan çıkmış gibi oluncaya kadar karıştırıp, sonra rahatlamış bir ifadeyle çatık kaşlarını düzelterek.

"Ben de öyleyim ama tatlı dil yılanı bile deliğinden çıkarır," dedi Jo, bir beladan kurtulup diğerine bulaşan dostu için iyi bir şeyler söylemek istiyordu.

"Ona karşı nazik olmadığımı düşünüyorsun demek, öyle mi?" dedi adam sertçe.

"Ah, kesinlikle hayır efendim. Bazen gereğinden fazla naziksiniz ama sabrınız taştığında da biraz çabuk sinirlenebiliyorsunuz. Sizce de öyle değil mi efendim?"

Jo bu sorunu çözmeye ve düşündüklerini söylemeye azmetmişti, o cüretkâr konuşmasından sonra biraz titremeye başladıysa da soğukkanlılığını korumaya çalışıyordu. Yaşlı adamın tek yaptığı gözlüklerini çıkarıp pat diye masanın üzerine koymak ve sonra açık açık konuşmaya başlamak olunca, Jo hem şaşırdı hem de rahatladı.

"Haklısın kızım, öyleyim. Oğlanı seviyorum ama bazen sabrımı taşırıyor ve böyle giderse işin neye varacağını hiç kestiremiyorum."

"Ben söyleyeyim, kaçıp gidecek." Jo bu lafı eder etmez pişman oldu, oysa sadece adamı Laurie'nin kısıtlanmaya gelemediği konusunda uyarmak istemiş ve bundan sonra çocuğa daha hoşgörülü davranacağını ummuştu.

Bay Laurence'ın al yanaklı yüzü birden değişti, koltuğa çöküp masasının üzerinde duran yakışıklı bir adamın resmine üzüntüyle baktı. Resimdeki, Laurie'nin babasıydı; yaşlı adamın onaylamadığı bir evlilik yaparak genç yaşta kaçıp gitmişti. Jo, yaşlı adamın geçmişi hatırlayıp pişmanlık duyduğunu hissetti ve dilini tutmuş olmayı diledi.

"Canı çok sıkılmadıkça bunu yapmayacaktır. Ders çalışmaktan yorulduğunda tehdit olsun diye söylüyor bunu bazen. Ben de sıkça kaçıp gitmeyi düşünüyorum, özellikle de saçımı kestirdikten sonra. O nedenle ortadan kaybolacak olursak gazetelere iki kayıp delikanlı diye ilan verin, bir de Hindistan'a giden gemilere bakın."

Jo konuşurken kahkaha atınca, Bay Laurence da bütün bunların bir şaka olduğuna kanaat getirip rahatladı.

"Seni gidi edepsiz, nasıl böyle konuşursun? Nerede kaldı bana olan saygın, nerede kaldı aldığın terbiye? Ah siz çocuklar! Ne kadar eziyet etseniz de sizsiz yapamayız," dedi, kızın yanağından bir makas alarak. "Hadi git de şu keratayı yemeğe çağır, ona her şeyin yoluna girdiğini söyle ve büyükbabasına karşı böyle oyunlar oynamaya kalkışmamasını öğütle. Buna katlanamam."

"Getiremem efendim. Size olanları anlatamayacağını söylediğinde, ona inanmadığınız için kendini kötü hissediyor. Sanırım onu sarsmanız da duygularını çok incitmiş."

Jo üzgün görünmeye çalışıyordu ama anlaşılan o ki bunda pek başarılı olamamıştı; çünkü Bay Laurence kahkahalar atmaya başladı ve Jo günü kurtardığını anladı.

"Bunun için üzgünüm ve sanırım bana karşılık vermediği için de ona teşekkür etmem gerekiyor. Peki başka ne istiyormuş küçük bey?" Yaşlı beyefendi, kendi huysuzluğundan dolayı biraz utanmış görünüyordu.

"Sizin yerinizde olsam bir özür mektubu yazardım efendim. Bir özür alana kadar aşağı inmeyeceğini söylüyor, Washington'a gitmekten falan bahsedip saçma sapan konuşuyor. Resmi bir özür mektubu ona ne kadar aptalca davrandığını göstermeye yetecek ve sevimli bir halde aşağı inmesini sağlayacaktır. Bir deneyin. Eğlenmeyi seviyor, böylesi konuşmaktan daha iyi. Ben mektubu yukarı götürüp ona görevini öğretirim."

Bay Laurence sertçe baktı, gözlüklerini taktı, yavaşça konuştu: "Kurnaz bir kedi gibisin ama senin ve Beth'in istediklerini yapmaktan gocunmuyorum. Hadi, bana bir parça kâğıt getir de şu saçmalığa bir son verelim."

Mektup, bir beyefendinin başka bir beyefendiye ancak ağır hakaretlerden sonra özür dilemek için yazabileceği tarzda kaleme alındı. Jo, Bay Laurence'ın saçsız başına bir öpücük kondurdu, koşarak yukarı çıkıp mektubu Laurie'nin kapısının altından içeri kaydırdı; anahtar deliğinden de ona uysal ve terbiyeli olması gibi birkaç imkânsız tavsiyede bulundu. Kapının yine açılmadığını görünce de notun kendi görevini yapmasını umarak sessizce uzaklaşıyordu ki genç beyefendi merdivenin tırabzanından kayarak indi ve aşağıda kızı beklemeye başladı; sonra da en sevimli haliyle "Sen ne iyi bir dostsun be Jo!" dedi ve kahkahalar atarak ekledi: "Sen de fırça yedin mi?"

"Hayır, aslında oldukça ılımlıydı."

"Oh be, her şey halloldu. Sen bile beni orada öylece bırakmıştın, cehenneme gitmeye hazırdım sanki," diye konuşmaya başladı Laurie özür dilercesine.

"Böyle konuşmayı bırak ve yeni bir sayfa açıp en baştan başla sevgili Teddy."

"Sürekli yeni sayfalar açıyorum ve onları mahvediyorum, tıpkı yazı defterlerimi mahvettiğim gibi; öyle çok başlangıç yapıyorum ki hiçbirinin sonu gelmiyor," dedi hüzünle.

"Git de yemeğini ye, kendine gelirsin. Erkekler acıktıklarında hep vıraklayıp dururlar," dedi ve ön kapıdan fırlayıp çıktı.

Laurie, Amy'yi taklit ederek "Bu benim cinsime bir *irtifa*," diye seslendi Jo'nun arkasından ve sorumluluk bilinciyle, o mütevazı yemeklerini paylaşmak için günün geri kalanında bütün hareketleriyle bir meleği andıran büyükbabasının yanına gitti.

Herkes bu konunun kapandığını ve küçük kara bulutun dağıldığını düşünüyordu ama ortada yapılmış bir muzırlık vardı; diğerleri unutsa da Meg bunu hep hatırlıyordu. Malum kişinin adını anmasa da onu ciddi ciddi düşünüyor, eskisinden daha çok hayal kuruyordu. Bir keresinde Jo, pul ararken kardeşinin masasını karıştırıp defalarca "Bayan Brooke" kelimelerinin yazıldığı bir kâğıt parçası buldu, acı acı inleyerek kâğıdı ateşe attı, Laurie'nin yaptığı muzipliğin, o kara günü gittikçe yaklaştırdığını hissediyordu.

XXII. Bölüm

Güzel Çayırlar

Sonraki birkaç huzurlu hafta, fırtınadan sonra açan güneş gibiydi. Hastalar hızla iyileşti, Bay March yeni yılın ilk günlerinde eve dönmekten söz etmeye başladı. Beth kısa sürede salondaki kanepeye uzanabilecek duruma gelmişti; çok sevdiği kedileriyle oynayarak ve sonra da çok geride kaldığı bebek onarma işine usul usul geri dönerek kendine eğlenceler çıkardı. Bir zamanlar çok hareketli olan kol ve bacakları öylesine güçsüzleşmişti ki Jo her gün güçlü kollarıyla taşıyarak onu evde gezdirdi. Meg, "canları" için leziz yemekler pişirirken apak ellerinin yanıp kararmasına seve seve katlandı; ona verilen yüzüğün sadık kölesi olan Amy de eve dönüşünü, ablalarına kabul ettirebildiği kadarıyla, sahip olduğu hazineyi dağıtarak kutladı.

Noel yaklaştıkça, o her zamanki gizemli hava evi kaplamaya başladı; Jo bu olağanüstü mutlu Noel için sık sık bütünüyle imkânsız ya da aşırı saçma kutlamalar yapmayı önererek aileyi güldürüyordu. Laurie de uygulanamaz planlar konusunda ondan aşağı kalmadı, ona kalsa Noel'i şenlik ateşleri, havai fişekler, zafer taklarıyla kutlayacaklardı. Bir sürü tartışma ve hakaretten sonra, bu iki hevesli ruhun bastırıldığına kanaat getirildi; ümitsiz yüzlerle ortalıkta dolanı-

yorlardı ama ikisi baş başa kaldıklarında attıkları kahkahalar bu durumla çelişiyordu.

Birkaç gün devam eden olağandışı güzel hava, muhteşem bir Noel günü getirdi. Hannah bunun olağandışı güzel bir gün olacağını "kemiklerinde" hissediyordu. O gün her şey ve herkes büyük bir başarı elde etmeye hazır olduğundan, gerçek bir kâhin olduğunu da gösterdi. Öncelikle Bay March'ın kısa süre içinde yanlarında olacağını bildiren mektubu geldi; sonra Beth, o sabah kendini uzun süredir olmadığı kadar iyi hissetti ve annesinin hediye ettiği merinos yününden kızıl şala sarınarak pencere kenarına geldi ve Laurie ile Jo'nun sunduğu hediyeyi seyretti. "İflah olmazlar" adlarına yakışanı yapmışlar, gece boyu periler gibi çalışıp gülünç bir sürpriz hazırlamışlardı. Bahçede başında taç, bir elinde meyve ve çiçek dolu bir sepet, diğerinde bir tomar yeni nota olan, soğuktan üşümüş omuzlarına gökkuşağı renginde bir Afgan şalı örtünmüş görkemli bir kardan kız duruyordu; bir Noel şarkısının yazılı olduğu pembe şerit dudaklarından sarkıyordu:

Beth için *Jungfrau**

Tanrı sizi kutsasın, sevgili Kraliçe Bess!
Hiçbir şey karatmasın gönlünüzü.
Sağlık, huzur ve mutluluk
Sizinle olsun bu Noel günü.

İşte çalışkan arımız için meyveler,
Yanında koklasın diye çiçekler;
Piyanocuğu için de notalar,
Ayaklarına kadar uzansın Afgan şal.

Bak, Joanna'nın portresi,
İki numaralı Raffaello'dan,

* Alm. "Genç kız." Genellikle Meryem Ana için kullanılır. (e.n.)

Yapılmıştı büyük emekle
Gerçeğe benzesin diye.

Kırmızı bir kurdeleyi kabul buyur,
Yaraşır Madam Purrer'in kuyruğuna
Bir de dondurma yapmış sevgili Peg
Mont-Blanc'ı sığdırmış kovaya.

Beni yapanlar en içten sevgilerini
Sakladılar kardan yüreğime;
Lütfen kabul et bu Kar Güzeli'ni
Çünkü gönderenler Jo ve Laurie.

Beth bunu gördüğünde nasıl kahkahalarla güldü, Laurie nasıl koşa koşa gidip hediyeleri getirdi, Jo da bu hediyeleri dağıtırken ne kadar komik konuştu, anlatamam.

"Öylesine mutluyum ki, babam da burada olsaydı sevinçten gözyaşlarımı tutamazdım herhalde," dedi Beth huzurla iç çekerek; günün heyecanını giderip dinlenmek ve "Jungfrau"nun kendisine gönderdiği nefis üzümlerin tadına bakmak için Jo'nun kucağında küçük çalışma odasına gidiyordu.

"Ben de öyleyim," diye ekledi Jo, uzun süredir istediği *Undine ve Sintram*'ı koyduğu cebini okşayarak.

"Kesinlikle ben de çok mutluyum," dedi Amy, annesinin güzel bir çerçeve içinde hediye ettiği *Meryem ve Çocuk İsa* tablosunun gravür kopyasına kendini kaptırarak.

"Tabii ki ben de mutluyum!" diye haykırdı Meg, Bay Laurence'ın büyük bir ısrarla hediye ettiği ilk ipek elbisesinin gümüşi plilerini düzelterek.

"Ben nasıl başka türlü hissedebilirim ki kendimi?" dedi Bayan March minnetle, gözleri kocasından gelen mektuptan Beth'in gülümseyen yüzüne kaydı; gri, altın sarısı, kestane rengi ve koyu kahverengi saç tellerinden yapılan, kızlarının az önce göğsüne taktığı broşu okşadı.

Ara sıra şu alelade dünyada kitaplardakine benzer şeyler de yaşanır ve bu büyük bir keyiftir... Herkes mutluluğunu ve neredeyse sevinçten ağlayacaklarını ifade ettikten yarım saat kadar sonra, o ağlatacak sevinç de geldi. Laurie salonun kapısın açtı ve sessizce başını içeri uzattı. Takla atarak gelse ya da Kızılderililer gibi savaş çığlıkları haykırsa hemen hemen aynı etkiyi bırakırdı; çünkü yüzünde bastırılmış bir heyecan vardı ve sesi ona hainlik edecek kadar sevinçli çıkıyordu, bu yüzden nefes nefese "İşte March ailesi için başka bir Noel hediyesi," diyebildiğinde herkes yerinden sıçradı.

Daha konuşması bitmeden, Laurie bir şekilde kenara itildi ve yerini uzun boylu, yüzü gözlerine kadar örtülmüş, başka bir uzun boylu adamın koluna yaslanıp bir şeyler söylemeye çalıştığı halde söyleyemeyen bir adam aldı. Elbette birden büyük bir panik yaşandı ve birkaç dakika herkes aklını kaybetmiş gibi göründü, çünkü tuhaf şeyler yaşandı ve kimse tek kelime edemedi. Bay March kendisini saran sevgi dolu dört çift kolun arasında görünmez oldu; Jo neredeyse bayılacak duruma gelerek kendini rezil etti ve Laurie tarafından mutfakta kendine getirildi. Bay Brooke tamamen kazara Meg'i öptü ama sonradan bunu abuk sabuk şekilde açıklamaya çalıştı. Ve vakur Amy, ayağı bir tabureye takılarak düştü ama yerinden kalkmaya uğraşmadan babasının çizmelerine sarılıp en dokunaklı haliyle ağlamaya başladı. İlk kendine gelen Bayan March oldu ve uyarmak için elini kaldırarak, "Sessiz olun! Beth'i unutmayın," dedi.

Ama bunun için geç kalmıştı; çalışma odasının kapısı açıldı, kızıl bir şal eşikte belirdi ve Beth mutluluğun çelimsiz bacaklarına verdiği güçle koşarak babasının kollarına atıldı. Bundan sonra olanları bir kenara bırakalım, sonuçta yürekler dolup taştı, geçmişin acıları sele kapılıp gitti ve geriye yalnızca o anın güzelliği kaldı.

Her şey o kadar romantik değildi ama içten bir kahkaha hepsini kendine getirdi, çünkü Hannah'nın kapının ardın-

da, hızla mutfaktan çıkarken elinden bırakmayı unuttuğu semiz hindinin üzerine kapaklanıp hıçkıra hıçkıra ağladığını görmüşlerdi. Kahkahalar dinince Bayan March kocasına özveriyle baktığı için Bay Brooke'a teşekkür etmeye başladı; bunun üzerine Bay Brooke, Bay March'ın dinlenmesi gerektiğini hatırlayarak Laurie'yi dürttü ve apar topar oradan ayrıldılar. Sonra iki hasta, dinlenmek için aldıkları komutu, büyük koltuğa yerleşip sohbet ederek yerine getirdiler.

Bay March uzun zamandır ailesine sürpriz yapmak istediğini, havalar düzelince de doktorunun bundan yararlanmasına izin verdiğini, Brooke'un ne kadar özveriyle uğraştığını, nasıl düzgün ve onurlu bir genç adam olduğunu anlattı. Bay March'ın neden bir an duraklayıp önce hızlı hızlı ateşi karıştıran Meg'e, sonra sorgularcasına kaşlarını kaldırıp karısına baktığını sizin yorumlama gücünüze bırakıyorum; Bayan March'ın neden uysallıkla başını salladığını ve birdenbire kocasına yemek isteyip istemediğini sorduğunu da. Jo bu bakışları fark edip durumu anlamıştı; şarap ve hastalara et suyu getirmek için hışımla yerinden kalktı ve kapıyı çarparken kendi kendine söylendi: "Kahverengi gözlü, düzgün ve onurlu heriflerden nefret ediyorum!"

O günkü kadar keyifli bir Noel yemeği hiç yenmemiştir. Semiz hindi görülmeye değerdi; Hannah içini doldurmuş, kızartmış ve bir güzel süslemişti. İnsanın ağzında eriyen erikli Noel pudingi enfesti; pelte de öyle güzeldi ki Amy bal kavanozuna düşmüş sinek gibi oldu. Her şey yoluna girmişti ki bu Hannah'nın dediği gibi bir mucizeydi: "Kafam öylecene karışıktı ki hanımım, pudingi kızartıverip hindiyi üzümlen doldurduktan sonra bezleyip kaynatmamam bi' mucize!"

Bay Laurence ve torunu da onlarla yemekteydi, Jo'nun kötü kötü baktığı Bay Brooke da aralarına katıldı ve bu bakışlar Laurie için büyük bir eğlenceydi. Masanın başına yan yana konulmuş iki rahat sandalyedeki Beth ve babası, tavuk ve biraz meyveden oluşan mütevazı yemeklerini yediler. Bir-

birlerinin sağlığına kadeh kaldırdılar, öyküler anlattılar, şarkılar söylediler, eskilerin deyimiyle "geçmişi yad ettiler" ve çok güzel zaman geçirdiler. Yemekten sonra küçük bir kızak gezisi de ayarlanmıştı ama kızlar babalarının yanından ayrılmak istemediler, bu nedenle konuklar erken gitti ve akşam karanlığı çökerken mutlu aile ateşin etrafında toplandı.

"Daha bir yıl önce Noel'in kötü geçeceğini düşünüp zırlıyorduk, hatırlıyor musunuz?" dedi Jo, birçok şeyin konuşulduğu uzun bir sohbetten sonra başlayan kısa sessizliği bozarak.

"Ama sonuçta oldukça mutlu bir yıl geçirdik!" dedi Meg ateşe bakıp gülümseyerek; bir yandan da Bay Brooke'a iyi ve düzgün davrandığı için kendini tebrik ediyordu.

"Bence çok zor bir yıl oldu," dedi Amy, düşünceli gözlerle yüzüğünün parıldamasını seyrederken.

"Ben bittiğine sevinim, çünkü aramıza geri döndün," diye fısıldadı, babasının dizlerinde oturan Beth.

"Sizin için hayli zorlu bir yolculuktu benim küçük hacılarım, özellikle de son kısmı. Ama cesurca davrandınız ve sanırım yakında yükleriniz daha da hafifleyecek," dedi Bay March, etrafına toplanmış olan dört genç çehreye babacan bir memnuniyetle bakarak.

"Nereden biliyorsun? Annem mi anlattı?" diye sordu Jo.

"Pek sayılmaz. Otlar rüzgârın hangi yöne estiğini gösterir ve ben de bugün bazı küçük keşiflerde bulundum."

"Ah, hadi bize anlat!" dedi, yanı başında oturan Meg.

"İşte bir tanesi," diyerek sandalyesinin kolunda duran eli aldı, sertleşen işaretparmağını, elin üstündeki yanığı ve avucundaki birkaç nasırı gösterdi. "Bu elin apak ve pürüzsüz olduğu zamanları hatırlıyorum, öyle kalsınlar diye çok uğraşırdın. O zaman da çok güzeldi ama bence şimdi daha da güzel, çünkü bu kusurlarda bir hikâye saklı olduğunu görebiliyorum. Bu yanık, kibir ve gösterişe adanmış; bu sertleşen avuç, nasırlardan fazlasını kazanmış ve eminim ki şu iğne

izleriyle kaplı parmakların işlediği dikişler öyle iyi niyetle yapılmış ki uzun süre dayanacak. Meg, hayatım, ben bir evi ev yapan hamaratlığa, apak ellerden ya da revaçta olan marifetlerden daha çok değer veririm. Bu güzel, üretken küçük eli sıktığım için gurur duyuyorum ve umarım yakın zamanda bu eli başkasına vermek zorunda kalmam."

Meg'den ev işleriyle geçirdiği onca zamana karşılık bir ödül seçmesi istenseydi, babasının elinin o sıcaklığını ve kendisini onaylayan gülümsemesini seçerdi.

"Peki ya Jo? Lütfen onun için de güzel bir şeyler söyle, çok yoruldu, çok çabaladı ve bana karşı çok ama çok iyi davrandı," diye fısıldadı Beth babasının kulağına.

Adam bir kahkaha atıp görmeye alışık olmadığı uysal bir ifadeyle karşısında oturan uzun boylu kıza baktı.

"Kısa kıvırcık saçlarına rağmen bir yıl önce bıraktığım 'oğlum' Jo'yu göremiyorum," dedi Bay March. "Yakasını düzgün ilikleyen, ayakkabılarının bağcıklarını özenle bağlayan, ıslık çalıp argo konuşmayan, eskiden olduğu gibi kilimin üzerine uzanmayan genç bir hanımefendi görüyorum karşımda. Endişeden ve sürekli etrafındakileri gözetmekten dolayı şimdilik yüzü biraz zayıf ve solgun ama onun bu halini de sevdim, çünkü kibarlaşmış ve sesi daha sakin çıkıyor. Zıplayıp durmuyor, usulca hareket ediyor ve beni sevindiren bir biçimde küçük kardeşine anne şefkatiyle bakıyor. O vahşi kızımı özlesem de, onun yerini alan güçlü, yardımsever ve altın kalpli kızımdan da çok memnunum. Kara koyunumu kırpılmak mı böyle ciddileştirmiş bilemiyorum. Ama şunu biliyorum ki güzel kızımın bana gönderdiği yirmi beş dolarla almaya değecek tek bir güzel şey bulamadım koca Washington'da."

Jo'nun keskin gözleri buğulandı; sadece bir kısmını hak ettiğini düşündüğü o övgüleri dinlerken, solgun yüzü ateşin karşısında kızardı.

"Şimdi sıra Beth'te," dedi Amy; sıranın kendisine gelmesi için sabırsızlansa da beklemeye hazırdı.

"Beth'in çok az yükü kalmış geriye, fazla bir şey söylemeye korkuyorum, çünkü söylersem sanırım tamamen ortadan kaybolacak. Gerçi eskiden olduğu kadar utangaç değil şimdi," diye konuşmaya başladı babaları neşeyle. Sonra az daha onu kaybedeceği aklına gelince kızına sıkı sıkı sarıldı, yanağını yanağına dayayıp yumuşak bir sesle konuştu: "Çok şükür iyileştin Beth'im, Tanrı'nın yardımıyla böyle kalman için elimden geleni yapacağım."

Bir anlık sessizliğin ardından, ayaklarının dibindeki taburede oturan Amy'ye bakıp kızın parıldayan saçlarını okşadı: "Dikkat ettim de Amy bugün sofrada butların alt kısmını aldı, gün boyunca ev işlerinde annesine yardım etti, bu akşam yerini Meg'e bıraktı ve uslu uslu, sabırla herkese hizmet etti. Söylenip durmadığını ve aynaya eskisi kadar sık bakmadığını da fark ettim; üstelik taktığı o çok güzel yüzüğün lafını bile etmiyor... O nedenle artık kendinden çok başkalarını düşünmeyi öğrendiğine, karakterini de yaptığı çamurdan şekiller kadar özenle biçimlendirdiğine kanaat getirdim. Buna seviniyorum, yaptığı o güzel heykellerle gurur duysam da kendisi ve başkaları için hayatı güzelleştirme yeteneğine sahip olan sevimli kızımla kesinlikle daha çok gurur duyuyorum."

"Ne düşünüyorsun Beth?" diye sordu Jo, Amy babasına teşekkür edip yüzükle ilgili hikâyeyi anlatırken.

"Bugün *Pilgrim's Progress*'te Christian ile ona Özenti Panayırı'ndan kaçtıktan sonra bir süre eşlik eden Hopeful'un birçok sıkıntıyı aşıp leylakların yıl boyunca açtığı güzel, yemyeşil çayırlara ulaştığını okudum. Yolculuklarının sonuna doğru ilerlemeden önce, şimdi bizim yaptığımız gibi, o çayırda mutlu mutlu dinlenmişler," dedi Beth; ardından babasının kucağından inip enstrümanına yönelirken de şöyle ekledi: "Şimdi şarkı zamanı, artık eski yerime geçmek istiyorum. Hacıların işittiği çobanın şarkısını söylemeyi deneyeceğim. Bu şarkıyı, o dizeleri seven babam için besteledim."

Böylece sevgili piyanosunun başına geçen Beth, tuşlara usulca dokundu, bir daha asla duyamayacaklarını düşündükleri o tatlı sesiyle, kendisine pek de uygun olan o şarkıyı söylemeye başladı:

Aşağıda olanın korkması gerekmez düşmekten
Alçakta olanınsa yoktur gururu
Oysa mütevazı olanın sonsuza kadar
Rehberi olacaktır Tanrı.

Elimdekiler yeter bana
İster az, ister çok olsun
Tanrım, bir tek şefkat dilerim senden
Çünkü sen bizi öyle korursun.

Fazla olan her şey yüktür
Hac yolcularına;
Bugün azla yetinip ahirette saadet bulmak
En iyisidir her çağda.

XXIII. Bölüm

March Hala Sorunu Hallediyor

Ertesi gün anne ve kızları, kraliçelerinin peşinden ayrılmayan arılar gibi Bay March'ın etrafında dört döndüler; kibarlıklarıyla boğdukları bu yeni hastalarına bakabilmek, bir şey ister diye başında beklemek ve anlattıklarını dinlemek için bütün işlerini boşladılar. Bay March, Beth'in yattığı kanepenin yanındaki büyük koltukta, etrafını çevrelemiş diğer üç kızıyla oturuyor ve Hannah da arada bir "bu kıymetli adama göz atmak için" başını uzatıyordu; sanki mutluluklarını tamamlamak için başka hiçbir şeye ihtiyaçları yoktu. Ama eksik olan bir şey vardı, kimse gerçeği itiraf etmese de büyükler bunu hissediyordu. Bay ve Bayan March, bir yandan Meg'i izlerken bir yandan da birbirlerine kaygılı gözlerle bakıyorlardı. Jo arada bir ciddileşip öfke nöbetleri geçiriyor, Bay Brooke'un holde unuttuğu şemsiyeye yumruk sallarken görülüyordu. Meg dalgın, mahcup ve sessizdi; kapı çaldığında ürküyor, John'un adı geçtiğinde kızarıyordu. Amy, "Herkes bir şeyler bekliyor gibi görünüyor ve kimse sakinleşemiyor. Babam sağ salim eve döndüğü halde böyle olması çok garip," diyordu, Beth ise masum masum komşularının neden eskisi kadar sık uğramadığını merak ediyordu.

O gün öğleden sonra, Laurie evin önünden geçerken pencerede Meg'i görünce birden melodramatik bir edayla karda dizinin üstüne çöküp göğsünü paralamaya, saçını başını yolmaya başladı ve sonra merhamet dilercesine ellerini kenetledi. Meg ona aklını başına toplayıp gitmesini söyleyince de, cebinden çıkardığı mendille hayali gözyaşlarını sildi ve derin bir ümitsizlik içinde köşeyi dönüp uzaklaştı.

"Bu kaz kafa ne demek istiyor?" dedi Meg, kahkahalar atıp kayıtsız görünmeye çalışarak.

"Senin John'unun başına gelecekleri anlatmaya çalışıyor. Çok dokunaklı, değil mi?" diye karşılık verdi Jo küçümseyerek.

"*Senin John'un* deme, bu hem ayıp hem de doğru değil," diyen Meg'in sesinde, sanki bu sözcüklerden hoşlanmış gibi keyifli bir tını vardı. "Lütfen bana sıkıntı çıkarma Jo, sana söyledim, onu çok da umursamıyorum, söylenecek bir şey yok; dost kalıp eskisi gibi yaşamaya devam edeceğiz."

"Eskisi gibi olamayız artık, çünkü bir şeyler söylendi ve Laurie'nin muzipliği seni benden uzaklaştırdı. Ben bunu biliyorum, annem de biliyor. Sen artık eski sen değilsin, benden çok uzaklaşmış gibisin. Seni sıkıntıya sokmak istemiyorum, buna erkek gibi katlanabilirim ama her şeyin bir an önce halledilmesini istiyorum. Beklemekten nefret ederim, bu nedenle öyle bir niyetin varsa düşün ve hemen karar ver," dedi Jo, hırçın bir tavırla.

"O konuşuncaya kadar bir şey söyleyemem ve yapamam; o da benimle konuşmayacaktır, çünkü babam benim çok genç olduğumu söyledi," dedi Meg, sonra yüzünde bu konuda babasıyla pek de aynı fikirde olmadığını gösteren garip bir gülümsemeyle eğilip işine devam etti.

"Seninle konuşsaydı da ne diyeceğini bilemezdin, ağlayıp kızarırdın ya da sen ona kararlı, kesin bir şekilde 'Hayır' diyemediğinden o da kendi bildiğini yapardı."

"Senin düşündüğün kadar aptal ya da zayıf değilim. Ne söylemem gerektiğini biliyorum, bunu planladım, bu nedenle gafil avlanmayacağım. Ne olacağı hiç belli olmaz, o yüzden ben de hazırlıklı olayım dedim."

Jo, Meg'in farkında olmadan takındığı bu ciddiyete ve konuşurken yanaklarının kızarmasına gülümsemeden edemedi.

"Söyleyeceklerini bana da anlatmanın bir sakıncası var mı?" diye sordu Jo, daha saygılı bir edayla.

"Tabii ki yok. On altı yaşındasın artık, benim sırdaşım olabilecek kadar büyüdün; belki benim deneyimlerim ileride bu tür ilişkilerde senin işine yarar."

"Benim hiç öyle bir niyetim yok. Başka insanların kur yapmalarını seyretmek keyifli ama başıma böyle bir şey gelecek olursa kendimi aptal gibi hissederim," dedi Jo, bu düşünceden ürkmüş bir halde.

"Bence öyle değil, birini çok sevseydin ve o da seni sevseydi böyle düşünmezdin." Meg kendi kendine konuşuyormuş gibiydi ve yaz akşamları sevgililerin sıkça dolaştığını gördüğü patikaya bir bakış attı.

"O adama söyleyeceklerini anlatacağını sanıyordum," dedi Jo, ablasının daldığı hayali kabaca keserek.

"Ah, sadece sakin ve kararlı bir tavırla 'Teşekkür ederim Bay Brooke, çok naziksiniz ama şu anda evlenemeyecek kadar küçük olduğum konusunda babamla aynı fikirdeyim, lütfen bu konuda daha fazla konuşmayın ve eskiden olduğu gibi arkadaş kalalım,' diyeceğim."

"Yeterince sert ve soğuk bir yanıt! Ama yine de senin bunu söyleyeceğine inanmıyorum, söylesen bile onun bununla yetinmeyeceğini biliyorum. O da kitaplardaki reddedilen âşıklar gibi ısrar ederse, onun duygularını incitmektense teklifini kabul edersin."

"Hayır, etmeyeceğim. Ona kararımı verdiğimi söyleyip ciddiyetle odayı terk edeceğim."

Meg konuşurken ayağa kalktı, tam ciddiyetle odayı terk edişinin provasını yapacakken koridordan duyulan ayak sesleriyle hemen yerine oturdu ve sanki hayatı, elindeki işi verilen sürede bitirmesine bağlıymış gibi aceleyle dikiş dikmeye başladı. Onun bu ani değişimi karşısında Jo kahkahalarla gülmemek için kendini zor tuttu ve biri kapıya kibarca vurunca konukseverlikten eser taşımayan asık bir suratla gidip açtı.

"İyi akşamlar. Şemsiyemi almaya... Şey... Yani bugün babanızın nasıl olduğuna bakmaya gelmiştim," dedi Bay Brooke, bakışları ne hissettiklerini açığa vuran bu iki yüze takılınca biraz kafası karıştı.

"Şemsiye gayet iyi, babam da rafta. Gidip babamı getireyim, şemsiyeye de geldiğinizi söyleyeyim." Babasıyla şemsiyeyi aynı cümlede bir güzel karıştıran Jo, Meg'e konuşması ve ciddiyetini göstermesi için bir fırsat tanıyarak odadan çıktı. Ama o gözden kaybolduğu an, Meg de mırıldanarak yavaşça kapıya yöneldi.

"Annem de sizi gördüğüne sevinecektir. Lütfen oturun, gidip çağırayım."

"Gitme... Benden korkuyor musun Margaret?" diyen Bay Brooke o kadar incinmiş görünüyordu ki Meg çok kaba bir şey yapmış olduğunu düşündü. Kulaklarına kadar kızardı, çünkü John daha önce ona hiç Margaret dememişti ve bunu ne kadar içten, ne kadar güzel söylediğini duyunca da çok şaşırdı. İki arada bir derede kaldı, sonra dost görünmek için elini uzatıp minnettar bir edayla konuşmaya başladı:

"Babama o kadar iyi davranmışken sizden nasıl korkabilirim? Size nasıl teşekkür edeceğimi bilseydim keşke."

"Ben söyleyeyim mi?" dedi Bay Brooke, kızın küçük elini iki eliyle birden kavrayarak. Kendisine böyle sevgiyle bakan kahverengi gözler karşısında, Meg'in yüreği pır pır etmeye başladı; hem oradan kaçıp gitmeyi hem de kalıp onu dinlemeyi istiyordu.

"Yo hayır, lütfen söylemeyin. Söylememenizi tercih ederim," dedi kız elini çekmeye çalışarak. Ne kadar inkâr etse de korkmuş görünüyordu.

"Senin canını sıkmayacağım. Yalnızca bana karşı biraz da olsa ilgin var mı bilmek istiyorum Meg. Seni öylesine seviyorum ki," diye ekledi Bay Brooke, yumuşak bir tavırla.

O serinkanlı ve münasip konuşmanın tam vaktiydi ama Meg bunu yapamadı. Söyleyeceği her şey aklından uçup gitmişti ve yalnızca başını öne eğip "Bilmiyorum," diyebildi. Bunu öyle usulca söylemişti ki John bu küçük aptalca yanıtı duyabilmek için eğilmek zorunda kaldı.

Bay Brooke bu yanıtın o anki sıkıntıya değdiğini düşünmüş olacak ki bundan memnun olmuşçasına kendi kendine gülümsedi, avucundaki eli minnettar bir edayla sıktı ve en ikna edici ses tonuyla konuşmaya başladı: "Deneyip öğrenmek ister misin? Bunu bilmeyi çok istiyorum; sonunda ödülümü alıp alamayacağımı öğrenmeden kendimi canla başla işe veremem."

"Henüz çok gencim," diye mırıldandı Meg, oldukça hoşuna gitse de neden bu kadar heyecanlandığını anlamaya çalışıyordu.

"Bekleyebilirim, bu arada sen de beni sevmeyi öğrenirsin. Çok zor bir ders mi olur bu, canım?"

"Bunu öğrenmeyi ben seçersem olmaz ama..."

"Lütfen öğrenmeyi iste Meg. Ben öğretmeyi severim ve bu, Almancadan kolay bir ders," diye sözünü kesti John; kızın öteki elini tutup yüzüne bakmak için eğilince Meg'in yüzünü saklamasına olanak kalmamıştı.

Sesi gerçekten yalvaran bir tonda çıkıyordu ama utanarak adamın yüzüne bakan Meg, onun bakışlarının yumuşak olduğu kadar neşeli de olduğunu ve başarısından emin birinin gülümsemesini takındığını görmüştü. Bu Meg'i kızdırdı. Annie Moffat'ın kur yapma konusunda verdiği aptalca dersler geldi aklına; küçük kadınların en iyilerinin yürekleri-

nin derinlerinde yatan kudret birden uyanıp bütün benliğini kapladı. Kendini heyecanlı ve garip hissediyordu; ne yapacağını bilemeden, kaprisli bir içgüdüyü dinleyerek elini çekti ve aksi bir tavırla, "Bunu istemiyorum, bunu seçmiyorum. Lütfen gidin ve beni yalnız bırakın!" dedi.

Zavallı Bay Brooke'un kurduğu hayali aşk şatosu çatırdıyordu, Meg'i daha önce hiç böyle bir ruh halinde görmemişti ve bu onu hayli şaşırttı.

"Bunu gerçekten isteyerek mi söylüyorsun?" diye sordu endişeyle, yürüyen kızın peşinden giderek.

"Evet, öyle. Bu tür şeylerle uğraşmak istemiyorum. Babam bunun uygun olmadığını söylüyor, henüz çok erken ve benim de kararım o yönde."

"İleride fikrini değiştirebileceğini de ümit edemez miyim? Beklerim ve sen zamanın geldiğini düşününceye kadar da hiçbir şey söylemem. Benimle oyun oynama Meg. Bunu senden ummazdım."

"Benden hiçbir şey ummayın. Ummamanızı tercih ederim," dedi Meg, âşığının sabrını ve kendi gücünü sınamaktan büyük bir keyif alarak.

John hüzünlenmiş, yüzü solmuştu. Meg'in hayran olduğu o roman kahramanlarını daha çok andırıyordu şimdi, ama ne başını duvarlara vurdu ne de romanlardaki gibi delice dolandı odada. Öylece durup kıza öyle sevgiyle ve istekle baktı ki Meg kendine rağmen direncinin kırılıp kalbinin yumuşadığını hissetti. O ilginç anda March Hala içeri dalmasaydı, neler olabileceğini hiç kestiremiyorum.

Yaşlı hanım, yeğenini görme isteğine daha fazla dayanamamıştı. Hava almak için dışarı çıktığında Laurie'yle karşılaşmış, Bay March'ın döndüğünü öğrenir öğrenmez de onu görmek için evine koşmuştu. Ailenin tüm bireyleri evin arka odalarında bir şeylerle meşguldü, onlara bir sürpriz yapmak için sessizce içeri girdi. Nihayetinde bu ikisine gerçekten bir sürpriz yapmış oldu; Meg hayalet görmüş gibi ürktü, Bay Brooke da hemen çalışma odasına kaçtı.

"Amanın, bu da ne demek oluyor?" diye bağırdı yaşlı kadın, bastonunu yere vurarak; yüzü solmuş genç adama ve kıpkırmızı kesilmiş genç kıza hayretle bakıyordu.

"O, babamın bir arkadaşı. Sizi gördüğüme çok şaşırdım!" diye kekeledi Meg, uzun bir nasihat dinleyeceğini hissederek.

"Belli, belli," dedi March Hala otururken. "Peki ama babanın arkadaşı ne dedi de böyle pancar gibi kızardın? Burada bir dolap dönüyor ve bunun ne olduğunu öğrenmek istiyorum," dedi bastonunu tekrar yere vurarak.

"Sadece konuşuyorduk. Bay Brooke buraya şemsiyesini almaya gelmiş," dedi Meg, Bay Brooke ve şemsiyenin sağ salim evden çıkmış olduklarını umarak.

"Brooke? Şu oğlanın öğretmeni mi? Ah! Şimdi anlıyorum. Her şeyi biliyorum. Jo, babanın mektuplarından birini okurken ağzından bir şeyler kaçırdı, sonra ona neler olduğunu anlattırdım. Gidip de adamın dediklerini kabul etmedin ya çocuğum?" diye bağırdı March Hala, bir rezaletle karşı karşıya olduğunu düşünerek.

"Şişşt! Duyacak şimdi. Annemi çağırayım mı?" diye sordu Meg, büyük bir sıkıntıyla.

"Henüz değil. Sana söylemem gerekenler var, bir an önce zihnimi boşaltmalıyım. Söyle bakalım, şu Brooke denen herifle evlenmeyi düşünüyor musun? Eğer öyleyse, sana mirasımdan tek kuruş bırakmam. Bunu unutma ve mantıklı bir kız ol," dedi yaşlı kadın, etkileyici bir tavırla.

March Hala, en uysal insanda bile karşı çıkma hissini uyandırma sanatında eşsiz bir yeteneğe sahiptir, üstelik bundan keyif de alır. En iyimizde bile, özellikle de genç ve âşıksak, bir tutam huysuzluk vardır. Bu durumda March Hala, Meg'e John Brooke'un teklifini kabul etmesi için yalvarsaydı, kız muhtemelen bunu hiç düşünmediğini söyleyecekti ama Meg'e emreder gibi onu sevmemesini söylediğinden Meg, bu teklifi derhal kabul etmeye karar verdi. Bu kararı

vermesinde aksiliği kadar ona olan ilgisi de rol oynamıştı ve zaten çok heyecanlandığından, yaşlı kadına onda pek görülmedik bir ruh haliyle karşı çıktı.

"Kiminle istersem onunla evlenirim March Hala, mirasınızı da kime isterseniz ona bırakabilirsiniz," dedi, kararını vermiş bir tavırla başını sallayarak.

"Aman da aman! Demek öğütlerimi bu şekilde dinliyorsunuz küçükhanım? İleride bundan çok pişman olacaksın, aşkın gücünü bir kulübede sınayıp başarısız olduğunda..."

"Koca bir evde aşkı bulamamak kadar kötü olamaz," diye karşılık verdi Meg.

March Hala gözlüğünü taktı, kıza şöyle bir baktı; onun bu yeni haline daha önce hiç tanık olmamıştı. Meg de kendini neredeyse tanıyamıyordu; çok cesur ve özgür hissediyordu, John'u ve isterse onu sevebilme hakkını savunduğu için memnundu. March Hala yanlış bir giriş yaptığını anladı ve kısa bir duraksamadan sonra, yeni bir başlangıç yaparak olabildiğince yumuşak bir edayla söze girdi: "Meg, hayatım, mantıklı ol ve öğüdümü dinle. Bunu sana nazikçe söylüyorum, daha en başında bir hata yapıp bütün yaşamını mahvetmeni istemiyorum. İyi bir evlilik yapıp ailene yardımcı olman gerekiyor. Zengin biriyle evlenmek senin görevin, bunu senin kafana yerleştirmeli."

"Annem ve babam öyle düşünmüyor, yoksul da olsa John'u seviyorlar."

"Senin annen ile babanın dünyayı anlama konusunda iki küçük çocuktan farkı yok ki!"

"Ben bundan memnunum," diye bağırdı Meg sertçe.

March Hala umursamayıp vaaz vermeye devam etti: "Şu Brooke yoksul biri ve hiç zengin akrabası yok, değil mi?"

"Hayır yok, ama bir sürü yakın dostu var."

"Geçimini dostlarla sağlayamazsın. Dene de gör ne kadar uzaklaşacaklarını. İşi de yok, öyle değil mi?"

"Henüz yok. Bay Laurence ona yardım edecek."

"Bu uzun sürmez. James Laurence huysuz ihtiyarın tekidir ve ona güvenilmez. Yani sen şimdi parasız, işsiz biriyle evlenmek istiyorsun ve beni dinleyip daha iyi bir evlilik yaparak rahat bir yaşam sürebilecekken şimdikinden daha çok çalışmaya razısın, öyle mi? Senin akıllı biri olduğunu sanıyordum Meg."

"Ömrümün yarısı boyunca beklesem daha iyisini bulamam. John iyi ve akıllı biri, bir sürü yeteneği var, çalışıp ilerlemek istiyor, çok çalışkan ve cesur. Herkes onu sevip ona saygı gösteriyor ve yoksul, genç ve kendini bilmez biri olduğum halde beni sevdiği için gurur duyuyorum," dedi Meg, ciddiyetle konuşurken her zamankinden daha güzel görünüyordu.

"Senin zengin akrabaların olduğunu biliyor çocuğum. İşte bu yüzden seni seviyor diye şüpheleniyorum."

"March Hala, ne hakla böyle konuşursunuz? John öyle bir kötülük yapamaz, böyle konuşmaya devam ederseniz sizi bir dakika daha dinlemeyeceğim," diye bağırdı Meg hiddetle, yaşlı kadının şüphesindeki haksızlık dışında her şeyi unutarak. "Benim John'um para için evlenmez, benim de para için evlenmeyeceğim gibi. Çalışmak ve başarmak istiyoruz. Bekleyebiliriz. Ben yoksulluktan korkmuyorum, şimdiye kadar hep mutlu oldum ve onunla da mutlu olacağımı biliyorum, çünkü o beni seviyor ve ben..."

Meg birdenbire henüz karar vermiş olmadığını, çünkü "John'u"na çekip gitmesini söylediğini ve belki de onun bu tutarsız laflarını duymuş olabileceğini fark ederek sustu.

March Hala çok sinirlenmişti; çünkü güzel yeğeninin iyi bir evlilik yapmasını yürekten istiyordu ama kızın genç ve mutlu yüzünde gördüğü bir şey, bu yalnız ve yaşlı hanımı hem üzmüş hem de huysuzlaştırmıştı.

"Pekâlâ, bu işten elimi eteğimi çekiyorum. Sen inatçı bir çocuksun, bu aptallığın yüzünden tahmin edebileceğinden daha çok şeyi kaybedeceksin. Hayır, duramayacağım. Beni

hayal kırıklığına uğrattın, babanı görme isteğim de kalmadı bu yüzden. Benden hiçbir şey bekleme evlenirken. Şu Bay Brooke'un arkadaşları baksın size. Seninle işim sonsuza kadar bitti!"

March Hala kapıyı Meg'in suratına çarparak büyük bir öfkeyle arabasına binip uzaklaştı. Halası bütün cesaretini alıp götürmüş gibi hisseden Meg, yalnız kaldığında bir süre gülmekle ağlamak arasında bir halde öylece durdu. Ama kendini toparlayamadan Bay Brooke yanına geldi ve bir solukta, "Elimde olmadan söylenenleri duydum Meg. Sana beni savunduğun ve March Hala'ya da biraz olsun bana ilgi duyduğunu kanıtladığı için çok teşekkür ederim," deyiverdi.

"Seni kötülemeye kalkışıncaya kadar ben de bilmiyordum bunu," dedi Meg.

"Artık uzaklara gitmeme gerek yok, burada sevinç içinde kalabilirim değil mi?"

İşte o anda Meg'in eline o ezici konuşmayı yapıp ciddiyetle odadan çıkma fırsatı geçmişti bir kez daha ama Meg ikisini de yapmayı hiç düşünmedi ve kendini Jo'nun gözünde ömür boyu rezil ederek, "Evet John," diye fısıldayıp yüzünü Bay Brooke'un yeleğine sakladı.

March Hala'nın ayrılışından on beş dakika sonra Jo yavaşça merdivenlerden indi, salonun kapısında bir an durdu ve içeriden ses gelmeyince başını sallayıp mutlu bir ifadeyle kendi kendine, "Tam planladığımız gibi adamı gönderdi, bu iş de böylece halloldu. İçeri girip neler olduğunu öğreneyim de bol bol gülelim," dedi.

Ama zavallı Jo o kahkahayı asla atamadı; gördüğü manzara karşısında ağzı da gözleri gibi kocaman açık, kapının eşiğinde öylece kalakaldı. Düşmanının yenilgisine sevinmeye ve münasebetsiz âşığını başından savan iradeli kız kardeşini kutlamaya hazırlanırken, o malum düşman ile ona teslim

olmuş o iradeli ablayı kanepede el ele diz dize sakince otururken görmek Jo için ağır bir darbe oldu. Bu görüntü karşısında başından aşağı buz gibi sular dökülüyormuşçasına derin bir nefes aldı, olayların böyle tersine dönmesi gerçekten nefesini kesmişti. Jo'nun çıkardığı garip sesler üzerine kafalarını çeviren âşıklar Jo'yu gördüler. Meg, hem utangaç hem de gururlu bir halde yerinden fırladı ama Jo'nun deyişiyle "o adam" bir kahkaha attı ve şaşkınlık içindeki yeni geleni öperken serinkanlı bir ifadeyle, "Baldızım Jo, bizi tebrik etmeyecek misin?" deyiverdi.

Bu, Jo'nun üzüntüsüne bir de aşağılanmışlık duygusu ekledi; bu kadarı da fazlaydı doğrusu. Jo delirmişçesine el kol hareketleri yaparak tek kelime etmeden ortadan kayboldu. Koşa koşa yukarı çıktı ve ortalığı inletip hastaları ürkütecek bir ses tonuyla bağırmaya başladı: "Ah, birileri hemen aşağı insin! Bay Brooke korkunç şekilde davranıyor ve bu Meg'in hoşuna gidiyor!"

Bay ve Bayan March hızla odadan çıktılar; kendini yatağa atan Jo ağlayıp tepinerek bu korkunç haberi Beth ile Amy'ye anlattı. Küçük kızlarsa bunun çok hoş ve ilginç bir durum olduğunu düşünüyorlardı, Jo onlardan umduğu teselliyi bulamayınca çatı katına sığındı ve sıkıntılarını farelere anlattı.

O akşam salonda neler olduğunu kimse öğrenemedi ama içeride uzun uzun konuşuldu; sessiz sakin biri olan Bay Brooke, planlarını anlatıp evliliklerini uygun görmelerini rica ederken sergilediği gayret ve hitabet becerisiyle dostlarını hayrete düşürdü, her şeyi istediği gibi ayarlama konusunda onları ikna etmeyi başardı.

Meg için kurmayı tasarladığı cenneti anlatmayı bitiremeden çay zili çaldı, Bay Brooke da kalıp onlarla akşam yemeğini yedi gururla, her ikisi öylesine mutlu görünüyorlardı ki Jo'nun ne üzülecek ne de kıskanacak hali kaldı. John'un

duyduğu bağlılık hissi ve Meg'in ciddiyeti Amy'yi çok etkiledi, Beth onları uzaktan süzdü; Bay ve Bayan March ise March Hala'nın onlar için kullandığı "iki küçük çocuk" lafını haklı çıkarırcasına bu genç çifti büyük bir mutlulukla izliyorlardı. Kimse fazla bir şey yemedi, herkes mutlu görünüyordu, ailenin ilk aşk hikâyesinin başladığı bu eski oda, şaşılacak derecede aydınlanmıştı.

"Artık hiç güzel şeyler olmuyor demezsin, değil mi Meg?" dedi Amy, yapmayı düşündüğü resimde çifti nasıl tasvir edeceğine karar vermeye çalışarak.

"Hayır, eminim ki diyemem. Bunu son söyleyişimin üzerinden ne kadar zaman geçti... Sanki bir sene olmuş gibi," diye yanıt verdi, ekmek parası kazanmak gibi dünyevi işleri uzaklaştıran tatlı bir düş içindeki Meg.

"Bu kez mutluluklar acıların tam üstüne geldi, sanırım artık bazı şeyler değişmeye başladı," dedi Bayan March. "Birçok ailede zaman zaman yaşanır böyle şeyler, olaylarla dolu bir yıl geçer. Bizimki de öyle bir yıl oldu işte ama nihayet mutlu bitiyor."

"Umarım gelecek yılın sonunda daha iyi şeyler olur," diye mırıldandı Jo. Meg'in bir yabancıya kapıldığını görmek zor geliyordu Jo'ya; çünkü Jo, çok az insanı içtenlikle severdi ve sevdiği insanların ilgilerinin kaybolmasından ya da azalmasından ölesiye korkardı.

"Umarım bundan sonraki üçüncü yıl daha da iyi geçer. Planlarımı gerçekleştirebilecek kadar yaşarsam, öyle olacak tabii," dedi, artık her şeyin mümkün olabileceğini düşünen Bay Brooke, Meg'e gülümseyerek.

"Bu süre beklemek için çok değil mi?" diye sordu düğün telaşına düşen Amy.

"Hazır olmadan önce öğrenmem gereken çok şey var, bana çok kısa geliyor," diye yanıt verdi Meg, daha önce yüzünde hiç belirmeyen tatlı bir ağırbaşlılıkla.

"Sen yalnızca bekleyeceksin, asıl işleri ben halledeceğim," dedi Meg'in peçetesini alarak hemen işe koyulan John. Yüzündeki ifade, Jo'nun kınayarak başını sallamasına neden oldu; kapının çalındığını duyunca biraz rahatlayıp "İşte Laurie geliyor. Nihayet iki çift mantıklı laf edebileceğiz," diye geçirdi içinden.

Ama Jo yanılmıştı; çünkü Laurie elinde "Bayan John Brooke" yazılı muhteşem bir buket çiçek taşıyarak coşkuyla içeri girdi ve halinden, işin bu noktaya kendi mükemmel idaresi sayesinde geldiği kuruntusunu taşıdığı anlaşılıyordu.

"Brooke'un işi kendi bildiği gibi halledeceğini biliyordum, hep yapar bunu; bir şeyi aklına koydu mu kıyamet kopsa işini yarıda bırakmaz," dedi Laurie, tebriklerini ve hediyesini sunarken.

"Övgülerin için minnettarım. Bunu geleceğe dair iyi bir işaret olarak algılıyor ve seni düğünüme davet ediyorum," dedi, o anda tüm insanlarla, hatta zıpır öğrencisiyle bile kendini barışık hisseden Bay Brooke.

"Dünyanın öbür ucunda bile olsam geleceğim, hem bu uzun yolculuğa sırf Jo'nun yüzünü görmek için bile katlanılır." Laurie, herkes Bay Laurence'ı karşılamaya giderken salonun bir köşesine çekilen Jo'nun peşine takılıp, "Pek keyifli görünmüyorsunuz hanımefendi, sorun nedir?" diye sordu.

"Bu evliliği onaylamıyorum, fakat buna katlanmaya ve aleyhinde tek laf etmemeye karar verdim," dedi Jo ciddiyetle. "Meg'den ayrılmanın benim için ne kadar zor olduğunu bilemezsin," diye devam etti sesi titreyerek.

"Meg'i kaybetmiyorsun, yalnızca onu yarı yarıya paylaşıyorsunuz aslında," dedi Laurie onu avutmak için.

"Artık asla eskisi gibi olamayız. En iyi arkadaşımı kaybettim," diye iç çekti Jo.

"Ben varım ya... Pek iyi biri sayılmam biliyorum, ama ömrüm boyunca yanında olacağım, söz veriyorum!" Laurie söylediklerinde samimiydi.

"Yanımda olacağını biliyorum, bu yüzden sana minnettarım. Beni hep rahatlatıyorsun Teddy," diye karşılık verdi Jo, şükranla elini tutarak.

"Evet, hadi artık üzülme, iyi biridir o. Gördüğün gibi her şey yolunda. Meg mutlu. Brooke her şeyi bir an önce yoluna koyacaktır. Büyükbabam ona yardım edecek ve Meg'i kendine ait küçük evinde görmek büyük bir keyif olacak. O gittikten sonra da çok güzel vakit geçireceğiz. Yakında üniversiteye başlıyorum, sonra beraber dünyayı gezeriz, bu sana iyi gelmez mi?"

"Öyle olacağını düşünmek istiyorum ama üç yılda neler olacağını bilemeyiz," dedi Jo düşünceli düşünceli.

"Doğru. Geleceği görüp nerelerde olacağımızı bilmek istemez miydin? Ben isterdim," diye karşılık verdi Laurie.

"Sanırım istemezdim, belki kötü bir şeyler görürüm, oysa şimdi herkes mutlu görünüyor, o zaman da bundan daha iyi olabileceklerini düşünmüyorum." Ve Jo'nun gözleri yavaşça odada gezindikçe parıldamaya başladı, çünkü gördüğü tablo çok güzeldi.

Anne ve babası yaklaşık yirmi yıl önce başlayan bir aşk hikâyesinin ilk kısmını sessizce yeniden yaşıyor gibiydiler. Amy, âşıkların resmini yapıyordu; iki genç, küçük ressamın kopyalayamayacağı bir zarafetle yüzlerine vuran ışığın altında bir kenara çekilmiş, kendi dünyalarında oturuyorlardı. Beth kanepeye uzanmış, yaşlı dostuyla sohbet ediyordu; adam o küçük eli, sanki kızın yürüdüğü huzurlu yolda kendisine yol gösterecek bir güç taşıyormuş gibi tutmuştu. Jo, yüzünde ona çok yakışan ciddi ve sakin bir ifadeyle, en sevdiği iskemleye oturmuştu; Laurie de onun iskemlesine yaslanmış, çenesi kızın kıvırcık saçlarının hizasında, en içten

haliyle gülümsüyor ve başıyla Jo'ya ikisinin aksini gösteren büyük aynayı işaret ediyordu.

Ve böylece perde Meg, Jo, Beth ve Amy'nin üzerine kapanır. Perdenin yeniden açılıp açılmayacağı, *Küçük Kadınlar* adındaki bu aile piyesinin beğenilip beğenilmeyeceğine bağlı.

Modern Klasikler Dizisi - 142

Louisa May Alcott'ın 1868'de yayımlanan ölümsüz yapıtı *Küçük Kadınlar*'ın kuşaklar boyu her yaştan okuru büyülemesinde, aile hayatını idealleştirmesinin ve her çağda geçerliliğini koruyan evrensel temaları kucaklamasının rolü vardır kuşkusuz. Sevgi, dayanışma, ölüm, savaş ve barış, insanın kendi idealleriyle ailesine ve topluma karşı sorumluluğu arasındaki çatışma romanın başlıca temalarını oluşturur. Erkek çocuğu gibi davranan yazar adayı Jo, güzel kıyafetlerin ve zenginliğin özlemini duyan Meg, narin ve kırılgan Beth, şımarık ve romantik Amy'den oluşan March kardeşler, Amerikan İç Savaşı sırasında New England'da ayakta kalmaya çalışırlar. Babaları savaştayken yoksullukla mücadele eden kızlar, kişilik olarak birbirlerinden farklı olsalar da ortak amaçları dini öğütlerin yol göstericiliğinde iyi birer insan olmaktır.
Roman, kadınların dönemin katı toplumsal cinsiyet normlarının kendilerine dayattığı geleneksel rolleri benimsemek yerine hayata dair seçimlerini bizzat yapabileceklerini göstermiştir.

LOUISA MAY ALCOTT (1832-1888): 1832 yılında ABD'nin Philadelphia şehrinde dünyaya geldi. Çocukluğu, filozof ve pedagog olan babası ile Emerson ve Thoreau gibi düşünürlerin arasında geçti. Alcott başta aile bütçesine katkıda bulunma niyetiyle ısmarlama hikâyeler yazdı. Daha sonra kadınları güçlü bireyler olarak anlattığı eserler kaleme aldı. İç Savaş başladıktan sonra gönüllü hemşirelik yaptı; o dönemki mektuplarının *Hospital Sketches* (1863) adıyla basılması, Alcott'un tanınmasını sağladı. *Küçük Kadınlar*'dan sonra aynı karakterlerin farklı dönemlerini anlatan *Good Wives* (1869), *Little Men* (1871) ve *Jo's Boys* (1886) adlı kitaplar okurlarla buluştu. 20. yüzyılın sonlarında *The Inheritence* (1849) ve *A Modern Mephistopheles* (1877) gibi daha az bilinen eserleri gün yüzüne çıktı.

